

هیئت معارف جنگ
شهید سپهبد علی سیاد شیرازی

عملیات تیپ ۸۴ پیاده در سال اول جنگ تحمیلی

سرهنگ زرهی ستاد سید یعقوب حسینی

سرشناسه	: حسینی، سید یعقوب، ۱۳۱۱ - ۱۳۸۸.
عنوان و نام پدیدآور	: عملیات تیپ ۸۴ پیاده در سال اول جنگ تحمیلی / سید یعقوب حسینی؛ بررسی اولیه و نهایی کتاب ناصر آراسته؛ بازبینی و مرتب‌سازی، ویرایش تخصصی، نشر نجاتعلی صادقی گویا؛ [برای] هیئت معارف جنگ شهید سپهبد علی صیاد شیرازی.
مشخصات نشر	: تهران: ایران سبز، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری	: سیزده، ۲۰۲ ص: مصور.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۱۶-۹۵-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
موضوع	: ایران. ارتش. نیروی زمینی. تیپ هشتاد و چهار پیاده لرستان
موضوع	: جنگ ایران و عراق، ۱۳۶۷-۱۳۵۹ -- نبردها
	: Iran-Iraq War, ۱۹۸۰-۱۹۸۸ -- Campaigns
شناسه افزوده	: آراسته، ناصر، ۱۳۳۱ -
شناسه افزوده	: صادقی گویا، نجاتعلی، ۱۳۲۷ -
شناسه افزوده	: ایران. ارتش. هیئت معارف جنگ شهید سپهبد علی صیاد شیرازی
رده بندی کنگره	: DSR ۱۶۰۶
رده بندی دیویی	: ۰۸۴۳/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۳۶۱۰۱۲
اطلاعات رکورد کتابشناسی	: فیپا

عملیات تیپ ۸۴ پیاده در سال اول جنگ تحمیلی

نویسنده: سرهنگ زه‌هی ستاد سید یعقوب حسینی

بررسی اولیه و نهایی کتاب: سرتیپ ستاد ناصر آراسته

بازبینی و مرتب‌سازی، ویرایش تخصصی، نشر: سرتیپ ۲ ستاد نجاتعلی صادقی گویا

بازبینی: سرتیپ ۲ حمید شکیبیا، سرهنگ محمد صادق آهنگران

صفحه‌آرایی، طرح جلد: حامد خدمتی

نوبت / سال چاپ: اول / ۱۴۰۲

ناشر: انتشارات ایران سبز

شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۴۱۶-۹۵-۲

شمارگان: ۲۰۰

قیمت: ۱۲۰۰۰۰ تومان

مرکز پخش: تلفن: ۲۲۴۸۹۰۰۳ نمابر: ۲۲۴۸۸۶۵۰

حق چاپ برای هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی» محفوظ است.

" از همه نگارندگان حوادث جنگ و همه کسانی که توان انجام
وظیفه در این مهم را دارند، درخواست می‌کنم از ثبت و ضبط
جزئیات این دوران غفلت نکنند و این گنجینه تمام نشدنی را برای
آیندگان به ودیعه بگذارند. "

" جنگ تحمیلی شکوه و عظمت ایمان و اسلام را در پهنای
جهان منتشر نمود. "

امام خمینی (ره)

" می‌خواهم بگویم که این جنگ یک گنج است. آیا ما خواهیم
توانست از این گنج استفاده کنیم؟ آن هشت سال جنگ، بایستی
تاریخ ما را تغذیه کند. "

" دفاع مقدس مظهر حماسه است، مظهر معنویت و دینداری
است، مظهر آرمان‌خواهی، مظهر ایثار و از خودگذشتگی است،
مظهر ایستادگی، پایداری و مقاومت است، مظهر تدبیر و حکمت
است، روایت آن جهاد نیز مقدس و جهاد است. "

"یک رزمنده تا زمانی که خاطراتش را ثبت نکرده، هنوز
چیزهایی به تاریخ و آینده و آرمانش بدهکار است. "

مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی)

فرازهایی از پیام حضرت امام (ع) در اسفندماه ۱۳۶۷
خطاب به روحانیت سراسر کشور (در رابطه با پذیرش قطعنامه ۵۹۸)
صحیفه امام خمینی (ع)، جلد ۲۱، صفحه ۲۸۳

- ما هر روز در جنگ برکتی داشتیم که در همه صحنه‌ها بهره جسته‌ایم.
- ما انقلابمان را در جنگ به جهان صادر نموده‌ایم.
- ما مظلومیت خویش و ستم متجاوزان را در جنگ ثابت نموده‌ایم.
- ما در جنگ پرده از چهره تزویر جهان‌خواران کنار زدیم.
- ما در جنگ دوستان و دشمنان خود را شناخته‌ایم.
- ما در جنگ به این نتیجه رسیده‌ایم که باید روی پای خودمان بایستیم.
- ما در جنگ اُبَهِت دو ابرقدرت شرق و غرب را شکستیم.
- ما در جنگ ریشه‌های پربار انقلاب اسلامی‌مان را محکم کردیم.
- ما در جنگ حس برادری و وطن‌دوستی را در نهاد یکایک مردمان بارور کردیم.
- ما در جنگ به مردم جهان و خصوصاً مردم منطقه نشان دادیم که علیه تمامی قدرت‌ها و ابرقدرت‌ها سالیان سال می‌توان مبارزه کرد.
- جنگ ما جنگ حق و باطل بود و تمام شدنی نیست.
- جنگ ما جنگ فقر و غنا بود.
- جنگ ما جنگ ایمان و رذالت بود و این جنگ از آدم تا ختم زندگی وجود دارد.
- جنگ ما موجب شد که تمامی سردمداران نظام‌های فاسد در مقابل اسلام احساس ذلت کنند.
- ما در جنگ برای یک لحظه هم نادم و پشیمان از عملکرد خود نیستیم؛ راستی مگر فراموش کرده‌ایم که ما برای ادای تکلیف جنگیده‌ایم و نتیجه، فرع آن بوده است.
- از همه اینها مهم‌تر، استمرار روح اسلام انقلابی در پرتو جنگ است، همه اینها از برکت خون‌های پاک شهدای عزیز هشت سال نبرد بود، از تلاش مادران، پدران و مردم عزیز در ده سال مبارزه با آمریکا، غرب و شوروی نشئت گرفته است.
- ملت ما تا آن روز که احساس کرد توان و تکلیف جنگ دارد، به وظیفه خود عمل نمود... آن ساعتی هم که مصلحت بقای انقلاب اسلامی را در قبول قطعنامه دید و گردن نهاد، باز به وظیفه خود عمل کرد.

معارف جنگ

«معارف جنگ» مجموعه‌ای از یافته‌ها، ذخایر و دستاوردهای جبهه‌های نبرد حق علیه باطل است که خداوند متعال به پاس فداکاری‌ها، ایثارگری‌ها و برکت خون شهدای والامقام، نصیب رزمندگان اسلام نموده و از سینه‌های جوشان آنها به سینه‌های پاک و تشنه نسل جوان انقلاب اسلامی منتقل می‌گردد.

«هیئت معارف جنگ» از پاییز سال ۱۳۷۳ با همت والای امیر سرافراز ارتش اسلام «شهید سپهبد علی صیادشیرازی» شکل گرفت و در سال ۱۳۷۴ با تصویب کریمانه و حمایت‌های مادی و معنوی حضرت امام خامنه‌ای (مدظله)، مقام معظم رهبری و فرماندهی کل قوا، به صورت رسمی این رسالت مهم را با روحیه متعالی بسیجی بر عهده گرفته و مفتخر است که با الهام از کلام نورانی خداوند متعال مبنی بر «وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ»، با صداقت و تلاش دسته‌جمعی در این وادی مقدس گام نهاده و این رسالت افتخارآمیز را که با گرایش «پژوهشی - فرهنگی - عملیاتی و آموزشی» شکل گرفته است ادامه دهد و در این راه امید به لطف و یاری خداوند متعال دارد.

شیوه کار هیئت معارف جنگ در گردآوری تجارب جبهه‌های نبرد از سال ۱۳۷۳ تا سال ۱۳۷۸ بدین ترتیب بوده است که بر اساس زمان و مکان هر عملیات، جمعی از رزمندگان اسلام که در آن عملیات نقش مهمی را بر عهده داشته‌اند به منطقه عملیات عزیمت نموده و با یادآوری خاطرات خود در صحنه نبرد و برداشت‌های تحریری، صوتی و تصویری، مجموعه‌ای از حقایق و واقعیت‌های تلخ و شیرین را گردآوری نموده است. این هیئت بعد از سال ۱۳۷۸، همچنان با اجرای آموزش‌های میدانی، نسبت به تکمیل برداشت‌های میدانی عملیات ثامن الائمه^(ع) و سایر عملیات‌ها اقدام نمود. چاپ بیش از ۲۱۰ عنوان کتاب مستند از وقایع هشت سال دفاع مقدس از سال ۱۳۷۹ تا پایان سال ۱۴۰۱ از اقدامات هیئت معارف جنگ می‌باشد.

آموزش معارف جنگ، از سال ۱۳۷۴ به صورت نظری و میدانی برای هر دوره از دانشجویان سال ۳ دانشگاه افسری امام علی^(ع) نذاجا و از سال ۱۳۸۲ نیز برای دانشجویان سال ۳ دانشگاه‌های افسری هوایی، دریایی و فارابی و از سال ۱۳۹۴ برای دانشجویان سال ۳ دانشگاه فرارگاه پدافند هوایی خاتم الانبیاء^(ص) به اجرا درآمده و تا پایان سال ۱۴۰۱، تعداد ۳۵۵۹۱ نفر از فارغ التحصیلان دانشگاه‌های مزبور را در دو مرحله نظری و میدانی مورد آموزش قرار گرفته‌اند.

هیئت معارف جنگ همچنین از سال ۱۳۸۷ آموزش کارکنان وظیفه در مقاطع تحصیلی فوق دیپلم، لیسانس، فوق لیسانس و دکترا در مراکز آموزش وظیفه را پی‌ریزی نمود و این عزیزان در

زمان آموزش مقدماتی و قبل از عزیمت به یگان‌های سازمانی خود به مدت شانزده ساعت آموزش معارف جنگ را برابر برنامه آموزشی طی نموده که تا پایان سال ۱۴۰۱، بیش از ۶۶۴ هزار نفر از کارکنان وظیفه که فارغ‌التحصیل دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور می‌باشند، آموزش نظری معارف جنگ را فرا گرفته‌اند.

آموزش معارف جنگ برای کلیه دانش‌آموزان پایور اجا از سال ۱۳۸۷ در آموزشگاه نظامی جوادالائمه نزااجا برگزار می‌گردید و از سال ۱۳۹۸ این آموزش‌ها در ۵ مرکز آموزش اجا (جوادالائمه^(ع) نزااجا، تفنگداران دریایی نداجا، باقرالعلوم^(ع) نداجا، شهید خضریی نهاجا و علی‌اکبر^(ع) نپاجا) برنامه‌ریزی شد، که بر این اساس تا پایان سال ۱۴۰۱، تعداد ۱۴۸۸۰ نفر دانش‌آموز پایور به مدت ۱۶ ساعت در هر دوره، آموزش نظری معارف جنگ را فرا گرفته‌اند.

آموزش معارف جنگ برای دانشجویان دوره‌های عالی رسته‌ای با موضوع نقش رسته مربوطه در دفاع مقدس به مدت ۸ ساعت برگزار شد که از سال ۱۳۹۰ تا پایان سال ۱۴۰۱، آموزش‌ها در ۱۸ مرکز برای تعداد ۱۲۶۹۱ نفر دانشجوی برگزار گردیده است.

از بهمن سال ۱۳۹۳ تا پایان سال ۱۴۰۱، بیش از ۶۸۶ هزار نفر از سربازان دیپلم و زیر دیپلم نیز در هر دوره به مدت هشت ساعت تحت آموزش معارف جنگ قرار گرفته‌اند.

آموزش معارف جنگ برای دانشجویان دافوس آجا به مدت ۸ ساعت در ۴ جلسه در سال ۱۳۹۸ برای تعداد ۲۶۴ نفر برگزار شد.

آموزش معارف جنگ برای مدیران ارشد ساحفاجا به مدت ۸ ساعت برای تعداد ۲۲۰ نفر دانشجو در سال ۱۳۹۸ برگزار شد.

آموزش معارف جنگ برای مدیران ارشد عقیدتی سیاسی ارتش از سال ۱۳۹۹ تا ۱۴۰۱ برای تعداد ۱۵۷ نفر برگزار شد.

آموزش معارف جنگ برای استخدامیان ماده ۳۳ و ۵۲ قانون ارتش در سال ۱۴۰۱ برای تعداد ۳۴۰ نفر برگزار شد.

هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیادشیرازی»

برای مقابله با دشمنان بایستی ما چه ارتشی، چه سپاهی و چه بسیجی بدو احده و قدرت واحد باشیم.

«شهید سپهبد علی صیادشیرازی-۱۳۶۴/۱۱/۲۶»

پیشگفتار

کتابی که ملاحظه می‌فرمایید از سلسله کتاب‌هایی است که جناب سرهنگ زرهی ستاد سید یعقوب حسینی در سال‌های دفاع مقدس به رشته تحریر درآورد. پس از پایان جنگ تحمیلی تعدادی از این کتاب‌ها با عنوان «ارتش جمهوری اسلامی ایران در هشت سال دفاع مقدس» توسط سازمان عقیدتی سیاسی ارتش، انتشار یافت و در زمره کتاب‌های معتبر دفاع مقدس محسوب و تاکنون مورد استفاده بسیاری از نویسندگان و پژوهشگران این عرصه قرار گرفته است.

هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی» با استفاده از بایگانی موجود، کتاب حاضر را توسط سرتیپ ۲ صادقی‌گویا، مجدداً بررسی و انجام تصحیحات لازم، در مرحله انتشار قرار داد. امید است برای روشن شدن حقایق بخشی از تاریخ نظامی این کشور، اقدامی مفید و ماندگار انجام شده باشد.

در ماه‌های پایانی سال ۱۳۸۸، متأسفانه مطلع شدیم که نویسنده محترم در تاریخ ۸۸/۱۰/۱۴ وفات یافته‌اند.

ایشان دوران پر افتخار و زندگی سالم و آبرومدانه را در کسوت نظامی و سال‌های بعد از پیروزی انقلاب اسلامی، به ویژه در ابتدای جنگ تحمیلی، طی نمودند. پس از بازنشستگی نیز، تاریخ نظامی دفاع مقدس را در ده‌ها جلد تدوین نمود و خدمت بزرگی در عرصه علمی نظامی کشور از خود به یادگار گذارده‌اند. آرزو داریم خداوند متعال، ایشان را با مجاهدان فی سبیل‌الله محشور و به بازماندگان آن مرحوم نیز سلامتی و سعادت دنیوی و اخروی نصیب فرماید.

هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی»

معرفی نویسنده

سرهنک زرهی ستاد، سید یعقوب حسینی در سال ۱۳۱۱ در خانواده‌ای مذهبی در ابهر به دنیا آمد. تحصیلات خود را در ابهر و سپس در تهران ادامه داد و در سال ۱۳۳۱ وارد دانشکده افسری و سال ۱۳۳۴ با درجه‌ستوان دومی فارغ‌التحصیل شد. پس از پایان دوره آموزش رسته زرهی، در لشکر اصفهان مشغول به خدمت شد.

در سال ۱۳۴۶ پس از طی دوره دانشکده فرماندهی و ستاد به لشکر ۹۲ اهواز منتقل شد که آن زمان مصادف با آغاز اختلافات مرزی ایران و عراق و صف‌آرایی نظامی طرفین بود. وی به عنوان افسر عملیات و طراح طرح‌های عملیاتی مربوطه در لشکر تا سال ۱۳۵۴ و عقد قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر فعال بود. از سال ۱۳۵۶، فرماندهی تیپ سوم لشکر ۹۲ زرهی را عهده‌دار و پس از پیروزی انقلاب اسلامی در مدیریت آمادگی رزمی معاونت عملیات و اطلاعات ستاد نیروی زمینی خدمت کرد. با آغاز جنگ تحمیلی در سال ۱۳۵۹ به عنوان جانشین عملیاتی نزاجا به خوزستان اعزام شد. در سال ۱۳۶۰ با درخواست شخصی، بازنشسته شد.

پس از بازنشستگی در دانشکده فرماندهی و ستاد نیروی زمینی و سازمان عقیدتی سیاسی ارتش، مشغول تهیه و تنظیم تاریخ جنگ شد. با حمایت فرمانده وقت نزاجا - سرهنک صیاد شیرازی - توانست تعداد قابل توجهی کتاب، درباره عملیات‌های هشت سال جنگ تدوین کند که تاکنون تعدادی از آنها به شرح صفحه بعد در مرحله انتشار قرار گرفته و بقیه نیز در مراکز دانشگاهی و پژوهشی آجا مورد استفاده می‌باشد.

در دی ماه سال ۱۳۸۸ وفات و به دیار ابدی پیوستند. روحشان شاد.

عناوین کتاب‌های منتشر شده توسط هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی»

به قلم: سرهنگ زرهی ستاد سید یعقوب حسینی

(از سال ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۵)

۱۳۸۶	جبهه جنوب در شهریور ۵۹
۱۳۸۷	تاریخ نظامی جنگ تحمیلی جلد ۱ (زمینه‌های بروز جنگ)
۱۳۸۷	تاریخ نظامی جنگ تحمیلی جلد ۲ (برخوردهای مرزی قبل از آغاز جنگ تحمیلی)
۱۳۸۹	عملیات والفجر مقدماتی
۱۳۹۰	نبردهای سال ۱۳۶۲ تا پایان سال ۱۳۶۴
۱۳۹۱	لشکر ۹۲ زرهی در سال اول جنگ تحمیلی
۱۳۹۲	تیپ ۱ لشکر ۹۲ زرهی در آغاز جنگ تحمیلی
۱۳۹۲	سیل مصنوعی برای پدافند در خوزستان
۱۳۹۲	تیپ ۲ لشکر ۹۲ زرهی در آغاز جنگ تحمیلی
۱۳۹۲	تیپ ۳ لشکر ۹۲ زرهی در آغاز جنگ تحمیلی
۱۳۹۲	عملیات کلی سال اول جنگ تحمیلی در خوزستان
۱۳۹۳	عملیات رمضان
۱۳۹۳	عملیات الله اکبر
۱۳۹۳	عملیات نصر
۱۳۹۳	عملیات شباکوه
۱۳۹۴	طرح عملیاتی دفاعی ابوذر
۱۳۹۵	نبردهای منطقه اهواز و سوسنگرد در آغاز جنگ تحمیلی
۱۳۹۵	نبردهای صحنه عملیات غرب
۱۳۹۶	نبردهای منطقه خرمشهر و آبادان در آغاز جنگ تحمیلی
۱۳۹۷	عملیات پدافند اروند در مهر و آبان ۱۳۵۹ - خرمشهر و آبادان
۱۳۹۸	لشکر ۲۱ در آفند و پدافند ۱۳۵۹
۱۴۰۲	عملیات تیپ ۸۴ پیاده در سال اول جنگ تحمیلی

به علاوه، ده‌ها عناوین دیگر که در مراکز اسناد معتبر آجا موجود و بهره‌برداری می‌گردد.

فهرست

۱	زندگی نامه مختصر سرهنگ سید یعقوب حسینی
۱۱	سخن ویراستار
۱۷	پیشگفتار درباره مدارک تاریخی جنگ تحمیلی
۲۱	کلیات
۲۲	۱- مشخصات کلی عملیات
۲۳	۲- مأموریت
۲۴	۳- مشخصات منطقه عملیات
۲۴	الف- جو:
۲۵	ب- زمین:
۲۷	پ- جنبه های نظامی زمین:
۲۸	ت- اثرات مشخصات منطقه در عملیات دشمن
۲۹	ث- اثرات مشخصات منطقه در عملیات خودی
۳۰	۴- سازمان و گسترش نیروهای متجاوز
۳۰	۵- سازمان و گسترش نیروهای خودی
۳۳	طرح‌ها و دستورات عملیاتی
۳۴	دستور عملیاتی شماره ۱ (صاعقه)
۳۵	۱- وضعیت:
۳۶	۲- مأموریت:
۳۷	۳- اجراء:
۴۲	۴- دستورات اداری و لجستیکی (پیوست اداری و لجستیکی)
۴۲	۵- فرماندهی و مخابرات:
۴۵	پیوست ث (آتش پشتیبانی) به دستور عملیاتی شماره ۱
۴۷	ضمیمه ۲ (پشتیبانی آتش توپخانه صحرائی) به پیوست ث به دستور عملیاتی شماره ۱ صاعقه
۵۱	پیوست ب کالک عملیاتی به دستور عملیاتی تجدید نظر شده شماره ۱ (صاعقه)
۵۲	دستور عملیاتی شماره ۲ (رعد)

- پیوست ب کالک عملیاتی به دستور عملیاتی شماره ۲ (رعد)
- ۶۱
- طرح عملیاتی سلمان
- ۶۲
- پیوست پ) آتش پشتیبانی به طرح عملیاتی سلمان
- ۷۰
- ضمیمه ۲ (پشتیبانی آتش توپخانه صحرایی) به پیوست پ (پشتیبانی آتش) به دستور عملیاتی سلمان
- ۷۳
- پیوست ت دستور اداری به طرح عملیاتی سلمان
- ۷۴
- پیوست ث (طرح مخابراتی) به پیوست طرح عملیاتی تیپ ۸۴
- ۷۸
- پیوست ب کالک عملیاتی به طرح عملیاتی سلمان
- ۷۹
- طرح عملیاتی تجدید نظر شده سلمان
- ۸۰
- طرح عملیاتی شهید سرگرد کریمیان
- ۸۴
- پیوست ب: کالک عملیاتی به طرح عملیاتی سرگرد کریمیان
- ۹۱
- کالک گسترش نیروهای دشمن
- ۹۳
- پیوست پ (پشتیبانی آتش) به دستور عملیاتی شهید سرگرد کریمیان
- ۹۴
- ضمیمه ۲ (پشتیبانی آتش توپخانه صحرایی)
- ۹۸
- جدول طرح آتش توپخانه به ضمیمه طرح آتش توپخانه
- ۹۹
- موضوع: دستورات جزء به جزء طرح پشتیبانی آتش
- ۱۰۰
- مشکلات و پیشنهادات طرح شهید کریمیان
- ۱۰۳
- پیام ها و دستورات و هدایت عملیات
- ۱۰۷
- بررسی و تجزیه و تحلیل
- ۱۶۵
- ۱- کلیات
- ۱۶۶
- ۲- ایمان و اعتقاد
- ۱۶۹
- ۳- بررسی اصول جنگ در عملیات تیپ ۸۴ پیاده
- ۱۷۰
- الف- اصل هدف
- ۱۷۰
- ب- اصل تعرض
- ۱۷۱
- پ- اصل مانور
- ۱۷۱
- ت- اصل تمرکز قوا
- ۱۷۲
- ث- اصل صرفه جوئی در قوا
- ۱۷۲
- ج- اصل وحدت فرماندهی
- ۱۷۳
- چ- اصل غافل گیری
- ۱۷۴
- ح- اصل سادگی
- ۱۷۴

- ۱۷۵ خ- اصل تأمین
- ۱۷۵ ۴- هماهنگی‌ها
- ۱۷۵ الف- هماهنگی بین قرارگاه‌های نظامی
- ۱۷۶ ب- هماهنگی با سایر سازمان‌ها
- ۱۸۲ ۵- پشتیبانی‌های مردمی
- ۱۸۳ ۶- مسائل اطلاعاتی در عملیات تیپ ۸۴ پیاده (سال اول جنگ)
- ۱۸۳ الف- جو
- ۱۸۳ ب- زمین
- ۱۸۶ پ- وضعیت دشمن
- ۱۸۷ ۷- مسائل عملیاتی تیپ پیاده ۸۴ پیاده در سال اول جنگ
- ۱۸۷ الف- برآورد وضعیت
- ۱۸۸ ب- سازمان رزمی
- ۱۸۸ پ- طرح عملیاتی
- ۱۹۰ ت- هدایت عملیات

نویسنده‌ای گفته است:

«بعد از کتب آسمانی، بهترین راهنمای زندگی انسان‌ها مطالعه شرح حال (بیوگرافی) گذشتگان است.»*

زندگی نامه مختصر سرهنگ سید یعقوب حسینی

من بدون اینکه خود در تصمیم‌گیری به وارد شدن به این ماجرا اختیاری داشته باشم، از آغاز زندگی در این مسیر تاریخ قرار گرفته‌ام و در جریان حوادث زندگی، شاهد پیشامدهای این قسمت از تاریخ بوده‌ام که در حقیقت، گوشه‌ای از تاریخ معاصر کشور و ملت ایران می‌باشد.

هدف اصلی این است که برگه‌ای از تاریخ معاصر ایران که نمایانگر وضعیت سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و نظامی دوران زندگی من می‌باشد، به آیندگان منتقل شود تا بدانند در نبرد زندگی، بر ما چه گذشته است.

دوران کودکی را در شهر ابهر استان زنجان گذراندم. در خانواده‌ای مذهبی در سال ۱۳۱۱ به دنیا آمدم. پدرم حجت‌الاسلام سید سبوح حسینی بود و اجداد بعد از برقراری حکومت صفویه در ایران در همین لباس بوده‌اند. مادرم نیز روحانی‌زاده بسیار متدین سنتی بود. پدرم طبق رسوم سنتی مذهبی آن زمان، مُبَلَّغ مذهبی چند روستا واقع در حومه ابهر بود که جزو املاک موروثی ورثه مرحوم حاج حسن امین‌الضرب، اولین واردکننده کارخانه برق به ایران بود. پدرم علاوه بر تبلیغ مسائل مذهبی در آن روستاها به نوعی مباشر مالکین آنها نیز بود.

در آن روزگاران، وضع زندگی ایرانیان، به ویژه در روستاها بسیار محقر و سخت بود. آثار تمدن جدید مانند برق و آب تصفیه‌شده و جاده ارتباطی و تسهیلات زندگی مناسب و مدرسه

*. با توجه به مجموعه آثار تاریخ نظامی ارزشمندی که از نویسنده تاکنون منتشر شده است، بنابراین لازم دانستیم که در این کتاب، زندگی‌نامه نویسنده مرحوم به قلم خودشان که در سوابق مرکز اسناد «هیئت معارف جنگ» موجود بود درج نماییم. روانشان شاد باد (ویراستار).

در آن منطقه وجود نداشت. آموزش علمی منحصر به مکتب‌خانه‌هایی بود که به وسیله مآلهای مرد و زن اداره می‌شد و آموزش هم منحصر به خواندن قرآن کریم بود. از پنج سالگی در مکتب محله زندگی‌مان مشغول یاد گرفتن خواندن قرآن شدم و قریب به دو سال در آن مکتب، خواندن قرآن را فراگرفتم. در آن موقع، در شهر یک مدرسه به روش جدید به نام دبستان ابتدایی سپهر تأسیس شده بود؛ لذا بعد از یادگیری قرائت قرآن، در هفت سالگی وارد آن مدرسه شدم.

اولین بار در نه سالگی با مسائل جنگ‌های امروزی مواجه شدم، که شروع جنگ جهانی دوم بود. در یکی از روزهای دهه اول شهریورماه سال ۱۳۲۰، هواپیماهای متجاوز شوروی ایستگاه راه‌آهن خرمدره را که در حاشیه شمالی ابهر بود، بمباران کردند. در آن لحظات بمباران، من در باغ انگورمان در نزدیکی خانه بودم. شعله‌های مهیب بمباران برای اهالی ابهر و همچنین من کاملاً بی‌سابقه بود و وحشت فوق‌العاده‌ای برای همگی ایجاد کرده بود؛ همچنین برای من که به نظرم رسید محله و خانه‌مان آتش گرفته. هراسان به خانه برگشتم و دیدم بیشتر اهالی محل، از جمله خانواده من، به پشت‌بام‌ها رفته و قرآن بر سر گرفته و از خدای بزرگ درخواست کمک می‌کنند. این حادثه اولین ضربه روانی را به من وارد کرد و حالت کینه‌جویی نسبت به بیگانگان متجاوز در من ایجاد شد. روز بعد از این حمله هوایی، هواپیمایی در آسمان ابهر به پرواز درآمد و اعلامیه‌ای پرتاب کرد که مردم شهر - همچنین من - برای به دست آوردن نسخه‌ای از آن تلاش می‌کردیم. من که به نسبت سن خود، خواندن را خوب یاد گرفته بودم، نسخه‌ای را به دست آوردم و توانستم آن را بخوانم.

در اول نامه نوشته بود: «ایرانیان! هزاران آلمانی در کشور شما هستند. یا خود آنها را بیرون کنید، یا ما به هر طریق آنها را بیرون خواهیم کرد.»

چند روز بعد قسمتی از قشون شوروی در جاده تبریز، زنجان، ابهر و قزوین به سمت تهران به حرکت درآمدند و در ابهر نیز یک پادگان کوچک تشکیل دادند که تا پایان جنگ جهانی دوم برقرار بود.

در پایان جنگ جهانی دوم که کشورهای متجاوز نیروهای نظامی خود را از مناطق اشغالی خارج می‌کردند، ارتش متجاوز شوروی تمایلی به تخلیه ایران نداشت که بالأخره با دخالت دولت‌های متفقین، نیروهای خود را از قزوین و زنجان و آذربایجان بیرون برد. در مدت اشغال، نیروهای خود فرقه دموکرات آذربایجان را که سال‌ها قبل به هدف تجزیه آذربایجان از ایران سازمان داده بود، در این منطقه به وجود آورد که زادگاه من - ابهر - نیز در اشغال فرقه دموکرات قرار گرفت. این گروه متجاوز تجزیه طلب و کمونیست طرفدار شوروی کمونیستی یک سال دوام آورد و در پایان یک سال سیاست کلی جهانی به سرگردگی آمریکا، شوروی را وادار کرد از طمع تجزیه آذربایجان دست بردارد. در نتیجه، عوامل فرقه دموکرات بالاجبار از منطقه اشغالی خارج شدند و اکثراً به شوروی فرار کردند و ارتش ایران از شهر قزوین به سوی غرب ایران حرکت کرد و مناطق پاره شده از پیکر کشور عزیزمان ایران به میهن بازگردانده شد.

در کلاس ششم ابتدایی به درس ادامه دادم. اما برای ادامه تحصیل، بعد از پایان کلاس ششم ابتدایی، دچار مشکل فوق العاده‌ای بودیم، زیرا در آن موقع در ابهر دبیرستان تأسیس نشده بود؛ لذا بچه‌ها یا باید از ادامه تحصیل دست می‌کشیدند و یا از ابهر مهاجرت می‌کردند. خوشبختانه آن موقع دبستان ابهر مدیر دلسوزی داشت و با تلاش زیاد از اداره فرهنگ شهر زنجان اجازه تأسیس دبیرستان را گرفت و کلاس هفتم (اول دبیرستان) در همان دبستان دایر شد. مشکل دیگر این بود که برای تشکیل کلاس هفتم بایستی حداقل ده نفر شاگرد نام‌نویسی می‌کردند و اغلب هم کلاسی‌های من که عموماً از طبقه کم‌بضاعت بودند، ترک تحصیل را ترجیح دادند. در نتیجه تعداد ده نفر آماده نام‌نویسی نشدند، اما با تلاش مدیر دبیرستان جدیدالتأسیس، ده نفر شاگرد تکمیل شد که من هم یکی از آنها بودم و در نتیجه، کلاس هفتم را نیز در ابهر گذراندم.

بعد از پایان کلاس هفتم، سرنوشت من برگ دیگری باز کرد. پس از ختم غائله فرقه دموکرات آذربایجان، ارتش حکومت مرکزی ایران سربازگیری جوانان در آن منطقه را فعال

کرد و دو برادر من با هم به سربازی برده شدند. یکی از برادرانم که دوره سربازی را در تهران می‌گذراند، با یک موتورسوار تصادف کرد و بازوی راستش شکست. در آن موقع، مهم‌ترین بیمارستان در تهران، بیمارستان هزار تخت‌خوابی (بیمارستان امام خمینی کنونی) بود. برادرم در آن بیمارستان بستری شد. پزشکان بیمارستان تصمیم به قطع بازوی او داشتند. اتفاقاً در همان موقع، شاه برای بازدید به آن بیمارستان رفت و به حکم قضا و قدر از تخت برادرم نیز بازدید کرده بود. برادرم با گریه و زاری تقاضا کرده بود که دستور دهد دست او را نبرند. شاه به پزشکان دستور اکید داده بود که به خواست برادرم توجه کنند، در نتیجه دست برادرم را نبریدند و مداوا کردند. این حادثه به خانواده‌ام اطلاع داد شد و پدر و مادرم از ابهر به تهران رفتند تا از فرزند خود عیادت کنند. همین موضوع سبب مهاجرت خانواده‌ام از ابهر به تهران شد.

از کلاس هشتم، تحصیلات خود را در تهران ادامه دادم که برایم چندان ساده نبود، زیرا من یک نوجوان شهرستانی آذری زبان و از طبقه کم‌بضاعت جامعه آن روز بودم و با نوجوانان تهرانی فارسی‌زبان که عموماً از طبقه مرفه جامعه بودند، هم کلاس شدم. ولی از نظر درسی برتر از آنها بودم و در آن کلاس شاگرد اول شدم. مدیر و ناظم آن دبیرستان که افرادی مسن و مذهبی بودند، به خاطر معمم بودن پدرم از من حمایت می‌کردند. سال هشتم و نهم را در دبیرستان خِرد گذراندم و برای کلاس دهم، که آن موقع سیکل دوم دبیرستان بود، تصمیم گرفتم وارد دبیرستان نظام شوم تا باری از هزینه زندگی خانواده بردارم، ولی به علت ضعف جسمی در دبیرستان نظام پذیرفته نشدم؛ لذا سال دهم را در دبیرستان دیگری به نام محمد قزوینی به تحصیل پرداختم، ولی بالأخره سرنوشت کار خود را کرد و در کلاس یازدهم وارد دبیرستان نظام شدم و مرا به آن احساس دفاع از کشور که از دوران کودکی و مشاهده بمباران بیگانگان به زادگاهم در من ایجاد شده بود، کشاند.

در آن سال‌ها، نهضت ملی شدن صنعت نفت ایران به رهبری دکتر محمد مصدق شروع شده بود. من هم به خاطر تأثیرات حوادث دوران کودکی که سبب ایجاد احساس روح

ناسیونالیستی نسبتاً قوی در من شده بود، گرایش به جبهه ملی پیدا کرده بودم و با وجود اینکه وارد سازمان ارتش شده بودم، ولی باطنم چیزی دیگری را به من نهیب می زد و آن مخالفت با روش حکومت سلطنتی بود. اتفاقاً در دانشکده افسری که بودم، چون زبان فرانسه می خواندم، روزی کتابی از کتابفروشی کنار خیابان ناصرخسرو خریدم که قطعات ادبی بود. در این کتاب، قطعه ای از ژان ژاک روسو تحت عنوان «استبداد» بود که در آن، از روش حکومت سلطنتی به شدت انتقاد شده بود و من به شدت تحت تأثیر آن قطعه ادبی قرار گرفتم و بعد از آن کتاب، قرارداد اجتماعی روسو را تهیه کردم که شرح بیشتری درباره روش حکومت مرکزی سلطنتی ارائه شده بود. در نتیجه، احساس ضدسلطنتی در من تقویت شد.

بعد از پایان دوره دبیرستان نظام، در مهرماه سال ۱۳۳۱ وارد دانشکده افسری شدم. در همان سال اول دانشکده افسری، کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ به وقوع پیوست و گروهان ما مسئول حفاظت از محل استقرار سپهبد زاهدی، رئیس کودتا شد که در ساختمان باشگاه افسران تهران (غرب ساختمان وزارت خارجه) مستقر بود. بعد از کودتای ۲۸ مرداد، تصفیه ارتش از وجود عناصر مخالف سلطنت، به ویژه کمونیست ها آغاز شد که تعدادی از افسران و دانشجویان دانشکده افسری نیز دستگیر و تعدادی از آنها اعدام و تعدادی هم اخراج یا زندانی شدند، اما از افرادی که گرایشات ملی داشتند و من هم یکی از آنها بودم، صرف نظر کردند.

دوره سه ساله دانشکده افسری را در شهریور ۱۳۳۴ به پایان رساندم و طبق مقررات ارتش باید انتخاب رشته خدمتی افسری می کردم. بنا به توصیه رئیس شاخه نظامی نهضت مقاومت ملی، سرهنگ جهانگیر ایروانی، که من هم جزو آن شاخه بودم، رشته زرهی را انتخاب کردم و از اول مهرماه ۱۳۳۴ با درجه ستوان دومی وارد خدمت در واحدهای زرهی ارتش شدم.

از ابتدای خدمت در ارتش تلاش کردم افسر شایسته ای باشم و در انجام وظیفه ام که به خاطر آن از مال مملکت به من حقوق پرداخت می شد، حقوقم حلال باشد. به همین

دلیل، در تمام درجات نظامی مورد توجه فرماندهان بالاتر قرار می‌گرفتم. در دوران افسری دو بار در آمریکا، دو بار در انگلستان و یک بار در آلمان غربی دوره نظامی را طی کردم. در سال ۱۳۳۷ که در لشکر اصفهان خدمت می‌کردم، به نوعی درگیر مسائل کشور عراق شدم، زیرا در آن سال، ارتش عراق به رهبری ژنرال عبدالکریم قاسم علیه حکومت سلطنتی آن کشور کودتا کرد و ارتش ایران به منظور جلوگیری از سرایت آن کودتا به ایران، مأموریت یافت مرزهای غربی را تقویت نماید. من جزو لشکر زرهی اصفهان به مراغه منتقل شدم؛ لذا از همان زمان در تمام مدت خدمت نظامی‌ام به نوعی با مسائل عراق درگیر شدم. در سال ۱۳۴۶، بعد از طی دوره دانشکده فرماندهی و ستاد به خوزستان و لشکر ۹۲ زرهی منتقل شدم که مصادف با شروع اختلافات سیاسی و نظامی ایران با حکومت جمهوری عراق بود. در پاییز سال ۱۳۴۶، در خوزستان و منطقه استحقاظی لشکر ۹۲ زرهی، نیروهای مسلح ایران یک تمرین پاسگاه فرماندهی اجرا کردند که من به عنوان افسر عملیات آن پاسگاه تعیین شدم. راهنمای طرح‌ریزی این پاسگاه بر اساس مقابله با تجاوزات احتمالی ارتش عراق و حامیانش به خوزستان بود. این تمرین اولین اقدام عملی برای آمادگی مقابله با تجاوز احتمالی ارتش عراق به ایران بود که بالأخره تا سال ۱۳۶۷ به انواع مختلف ادامه یافت و من در این مدت ۲۰ ساله به نوعی با این مسئله درگیر شدم که به اختصار جریان این مبارزه ۲۰ ساله را به عنوان یک شاهد بیان می‌کنم.

بعد از کودتای ژنرال عبدالکریم قاسم در عراق، اختلافات مرزی ایران و عراق، به خصوص در مسئله آبراه اروندرود به شدت به وسیله حکومت کودتای عراق مطرح شد. در سال ۱۳۴۷، یک هیئت سیاسی و نظامی برای مذاکره درباره اختلافات از ایران به عراق اعزام شد که هیئت نظامی آن به ریاست ارتشبد بهرام آریانا رئیس ستاد ارتش بود. این هیئت نظامی پس از قطع مذاکرات که به نتیجه‌ای نرسیده بود، از مسیر بغداد، کوت العماره، بصره، خرمشهر، اهواز به ایران مراجعت کرد. در اهواز، ارتشبد آریانا سخنرانی کوتاهی برای افسران لشکر ۹۲ زرهی ایراد نمود که من هم در آن سخنرانی شرکت داشتم. خلاصه

سخنرانی ایشان این بود که کشور ما ایران از جانب سه نیروی مخالف مورد تهدید قرار گرفته است که عبارتند از: نیروی سرخ (کمونیست‌ها) به رهبری شوروی، نیروی سیاه (اعراب) به رهبری عراق و نیروی سبز (مخالفین داخلی).

بعد از رفتن این هیئت از اهواز، یک سیل مصنوعی با باز کردن دریچه‌های سدّ دز در منطقه جنوب‌غربی اهواز و شرق مرز ایران و عراق به وسیله ایران ایجاد شد که تمام اراضی مسطح منطقه در طرفین جاده اهواز - خرمشهر تا اروندرود در جنوب به زیر آب فرورفت و من به عنوان افسر مبارزه با سیل منطقه تعیین شدم و بالأخره در سال ۱۳۴۸، دامنه اختلافات مرزی شدت یافت و ستاد ارتش به لشکر ۹۲ زرهی دستور داد یک ستاد عملیاتی به نام اروندرود به اختصار «عمّا» تشکیل دهند و یک هیئت نظامی شامل چند امیر برای این منظور به اهواز آمد. فرمانده لشکر، سرلشکر رضا زاهدی، به من دستور داد طرح مقابله با ارتش عراق را در منطقه غرب و جنوب خوزستان تهیه کنم. من طرح مورد نظر را به نام طرح عملیاتی شهباز تهیه کردم که سپهبد کریملو، رئیس اداره سوم ارتش، آن را با هوایم‌ای اختصاصی نیروی هوایی به تهران برد تا به شاه ارائه دهد. شاه با آن طرح که بر اساس پیشدستی حمله ارتش ایران تا کرانه شرقی رودخانه دجله بود، موافقت نکرده بود و دستور داده بود ارتش ایران در حوالی مرز دفاع کند. در نتیجه، یک حالت نه جنگ و نه صلح در مرزهای ایران و عراق برقرار شد که شش سال ادامه داشت و من در این مدت افسر عملیات و جزو گردانندگان مسائل نظامی منطقه جنوب‌غربی ایران بودم. این مرحله از اختلافات با فراز و نشیب‌هایی در اسفند سال ۱۳۵۳ و با عقد قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر بین شاه ایران و صدام حسین تسکین پیدا کرد.

پس از پایان ظاهری منازعات، قرارگاه عمّا منحل شد و من طبق مقررات برای ارتقاء به درجه سرهنگی به هفتگل خوزستان که یک تأسیسات متروکه شرکت ملی نفت ایران بود و یک تیپ زرهی که از مراغه به خوزستان منتقل شده و در آن تأسیسات مستقر گشته بود، منتقل شدم. این تیپ در سال ۱۳۵۵ از هفتگل به پادگان جدیدالتأسیس دشت میشان در

غرب اهواز تغییر مکان داده شد که در سال ۱۳۵۶ من به عنوان فرمانده این تیپ تعیین شدم. این زمان مصادف بود با شروع عملیات براندازی رژیم و شروع انقلاب اسلامی در ایران که در این شرایط، روزگار بر من بسیار سخت بود، زیرا از طرفی از دوران کودکی و نوجوانی و جوانی آرزوی این حرکت انقلابی را داشتم و از طرف دیگر به هر حال من فرمانده یک تیپ زرهی بودم که تعدادی از افراد آن به نوعی وابسته به رژیم سلطنتی بودند. ضمن اینکه افراد وظیفه عموماً طرفدار انقلاب اسلامی بودند. به علاوه، عده‌ای هم طرفدار عقاید کمونیستی و چپ‌گرا بودند و من احساس مسئولیت می‌کردم که هم پرسنل تحت فرماندهی و هم اموال تیپ را که بالأخره اموال ملی ایران بود، محافظت نمایم.

به هر حال، انقلاب در بهمن‌ماه ۱۳۵۷ پیروز شد و من به تهران منتقل شدم و در مدیریت آمادگی رزمی معاونت عملیات و اطلاعات ستاد نیروی زمینی مشغول به کار شدم.

پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، صدام حسین رهبر عراق که خود قرارداد متارکه منازعه مرزی با ایران را در ۱۹۷۵ در الجزایر امضا کرده بود، با اطلاع دقیق از تضعیف ارتش و نیروهای مسلح دیگر ایران، آن قرارداد را ملغی شده اعلام کرد و آماده حمله به ایران شد و جنگ تحمیلی بسیار نابرابر بین نیروهای مسلح ایران و عراق را در آخر شهریورماه ۱۳۵۹ آغاز نمود. من به عنوان جانشین عملیاتی فرمانده نزاچا و رئیس ستاد نیروهای ایران در خوزستان به آن منطقه اعزام شدم و سال اول جنگ هشت ساله را در آن منطقه انجام وظیفه کردم. بعد از سال اول جنگ، به دلایل ناهماهنگی با روش هدایت عملیات، درخواست بازنشستگی کردم و به تهران برگشتم. در تهران در دانشکده فرماندهی و ستاد نیروی زمینی مشغول تهیه و تنظیم تاریخ آن جنگ تحمیلی شدم. در آن موقع، فرماندهی نیروی زمینی که سرتیپ ظهیرنژاد بود، تغییر شغل پیدا کرد و سرهنگ علی صیادشیرازی به فرماندهی نیروی زمینی منصوب شد.

سرهنگ صیادشیرازی علاقه مفراطی به تهیه تاریخ جنگ داشت؛ لذا به ستاد نیروی زمینی دستور داد کلیه اسناد و مدارک مربوط به جنگ، که در بایگانی بود را بدون هیچ

محدودیتی در اختیار من بگذارند. من ابتدا رونوشتی از کلیه اسناد و مدارک موجود در بایگانی نیروی زمینی تهیه کردم که در ۲۳ جلد در دانشکده فرماندهی و ستاد نگهداری می‌شد. این فعالیت من حدود دو سال طول کشید و بعد از خاتمه این مأموریت بازنشسته شدم. در سال ۱۳۶۴ از طرف ستاد مشترک (سازمان عقیدتی سیاسی) از من دعوت شد به تهیه تاریخ جنگ ادامه دهم و من در آن سازمان مشغول به کار شدم و تا سال ۱۳۶۷ با استفاده از مدارکی که قبلاً تهیه کرده بودم و در اختیارم قرار دادند، تاریخ این جنگ را که به نام «دفاع مقدس» نامگذاری شده بود، در هفت جلد تهیه کردم و به سازمان عقیدتی سیاسی ارتش تحویل دادم و درخواست معافیت از ادامه این فعالیت را کردم. در همان زمان، موضوع موافقت ایران با قطعنامه شماره ۵۹۸ شورای امنیت سازمان ملل متحد مطرح بود. یکی از افرادی که با شورای عالی دفاع ارتباط داشت و قبلاً همکار من بود از من خواست که آخرین وضعیت توان رزمی نیروهای ایران و عراق را با استفاده از اسناد و مدارکی که در دسترس بود تهیه کنم تا در اختیار شورای عالی دفاع قرار دهد و من این کار را کردم که شاید در علق قبول قطعنامه ۵۹۸ مؤثر واقع شد و جنگ تحمیلی هشت‌ساله به پایان رسید. من که اکنون دهه هفتاد عمر خود را می‌گذرانم، خلاصه بسیار موجزی از این زندگی هفتادساله را در این چند برگ، که جزئی از تاریخ کهنسال کشور عزیزم ایران می‌باشد، بیان کردم و با این دو بیت که در وصف پاییز گفته شده، در پاییز عمر خود این نوشته را به پایان می‌برم.

دفتر خاطرات عمر من است برگ‌هایی که می‌رود بر باد

روح درمانده و اسیر من است آبشاری که می‌کشد فریاد

به دستور قرآن مجید «قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلُ» (روم: ۴۲)

سخن ویراستار

در مرکز اسناد هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی» کپی نسخه‌ای از این کتاب را در کنار سایر کتاب‌هایی که به قلم نویسنده محترم آن، مرحوم جناب سرهنگ سید یعقوب حسینی در زمان خود تهیه شده است، مشاهده، مطالعه و بررسی نمودم. با مطالعه و بررسی مطالب این کتاب و دیگر کتاب‌ها به قلم ایشان، متوجه شدم که چه کار بزرگ و بی نظیری توسط نویسنده، در زمان جنگ انجام گرفته است. شاید اگر چنین همت عالی از سوی نویسنده و حمایت از طرف فرمانده وقت نزاجا، دافوس و رئیس عقیدتی سیاسی آجا که از سال ۶۱ به بعد به اجرا درآمد، وجود نداشت، امروز با نیرویی چند برابر آن زمان، هرگز به چنین مدارک و نگارش نمی توانستیم دست یابیم. بدین ترتیب، تاریخ نظامی این کشور از چگونگی رویدادها، درگیری‌ها، محدودیت‌ها، عملیات‌ها و اقدامات محروم می ماند. همین کمبودها سبب دور شدن از بیان واقعیت‌ها و تحریف‌ها می گردید. همچنان که بسیاری از حوادث جنگ تحمیلی، به سبب آنکه از جزئیات و اطلاعات کمی و کیفی آن، مدارکی باقی نمانده و یا به موقع در اختیار پژوهشگران قرار داده نشده است، امکان تدوین و تحلیل دقیق آن وجود ندارد.

یادم می آید در سال ۱۳۶۲ که مشغول طی دوره دافوس بودم، در یکی از روزها که فرمانده وقت نزاجا - جناب سرهنگ صیاد شیرازی - جهت سخنرانی برای دانشجویان و اساتید به سالن اجتماعات دانشکده تشریف آورده بودند، در مسیر خروج ایشان از سالن، جناب سرهنگ حسینی که در آن زمان بازنشسته و با لباس شخصی بودند و در آن جمع به غیر از فرمانده وقت دافوس - جناب سرهنگ فاضل - که هم دوره ایشان نیز بودند و از همه مسن تر بودند، تعدادی از کتاب‌های مجلد شده را درباره دفاع مقدس در روی میزی به صورت تایپ شده، به حضور فرمانده نیروی زمینی ارائه و توضیح دادند. از آن صحبت‌ها، این طور یادم می آید که این دیدار و اقدامات، سابقه قبلی داشته و قبلاً فرمانده نیرو دستوراتی درباره پشتیبانی از اقدام ایشان و در اختیار گذاردن مدارک و نیروی انسانی مورد نیاز صادر نموده

بودند. در آن جلسه، در پی گزارش جناب سرهنگ حسینی، دستورات تکمیلی دیگری به فرمانده دافوس و همراهان ابلاغ نمودند.

سال‌ها از زمان این خاطره گذشت، تا آنکه ۲۲ سال بعد، در سال ۱۳۸۴ به واسطه مسئولیت مدیریتی که در مجموعه هیئت معارف جنگ داشتم، با ملاحظه نسخه‌های کتاب‌های تایپ شده موجود به قلم ایشان در مرکز اسناد و نیز به سبب آنکه مأموریت تهیه، تنظیم و انتشارات کتاب‌های مورد نظر هیئت معارف جنگ را داشتم، درصدد برآمدم که با ایشان تماس گرفته و راجع به انتشار این کتاب‌ها، نظرشان را جویا شوم. بالأخره بعد از مدتی جستجو، موفق به تماس تلفنی شده و درخواست نمودم که به هیئت معارف جنگ تشریف بیاورند و حضوری مذاکره نمائیم. محبت نمودند و در روز تعیین شده - ۸۴/۴/۲۱ - از کرج به تهران تشریف آوردند. خلاصه نظرشان این بود که «من هر چه در توانم بود، در زمان خود به نگارش درآوردم و در اختیار دافوس و عقیدتی سیاسی اجا قرار دادم، اکنون دیگر توان ادامه و اقدامات تکمیلی در مورد این موضوعات ندارم. شما آنچه که به صلاح و مفید برای تاریخ نظامی این کشور می‌دانید انجام دهید»

یک جلسه دیگر نیز برای مصاحبه - ۸۴/۵/۱۸ - همراه یکی از همکاران افتخاری به منزل جناب سرهنگ حسینی رفتیم. ای کاش این مصاحبه‌ها ادامه می‌یافت، که متأسفانه از طرف آن همکار محترم، چنین امکانی حاصل نشد.

بعد از آن جلسه، هیئت معارف جنگ توانست سه عنوان کتاب «تاریخ نظامی جنگ تحمیلی ج ۱ و ۲ و جبهه جنوب در شهریور ۵۹» به قلم ایشان منتشر و تعدادی به منزل نویسنده محترم ارسال نماید. احتمالاً آنها را ملاحظه کردند. تا آنکه در سال ۱۳۸۸، خبر ناگوار فوت ایشان دریافت شد.

ریاست محترم هیئت معارف جنگ، امیر سرتیپ آراسته، همیشه اصرار دارند تا فرصت‌ها از دست نرفته و پیشکسوتان دفاع مقدس در حیات هستند، کلیه مطالب و مدارک جمع‌آوری شده، تنظیم، تدوین و انتشار یابند، تا نسل کنونی و آیندگان بتوانند از مجموعه افتخارات دفاعی کشور خود بهره‌برداری نمایند.

بر اساس این تدبیر، تاکنون - سال ۱۴۰۲ - بیش از ۲۰۰ عنوان کتاب‌های مستند درباره دفاع مقدس توسط این هیئت انتشار یافته و در فهرست منابع بسیاری از کتاب‌های مستند درباره جنگ تحمیلی قرار گرفته‌اند. مسلماً اگر حمایت و تشویق ریاست هیئت نبود، چنین دستاوردی حاصل نمی‌شد. بر خود لازم می‌دانم به این جهت سپاسگزاری خود را از ایشان اعلام نمایم.

همان‌طور که خوانندگان محترم ملاحظه می‌فرمایند، مدارک، مکاتبات، خاطرات و اظهارنظرهایی که در کتاب‌های این نویسنده محترم آمده است، بیانگر چگونگی بخش مهمی از فعالیت‌ها، اقدامات ستادی، اجرایی یگان‌های نظامی میدان رزم، در آن زمان است که از بایگانی‌های غیرقابل دسترس دیگران خارج گشته و به ملت ایران برای ماندگاری در تاریخ و بهره‌برداری‌های متنوع ارائه شده است. مسلماً اگر آن روز این کار انجام نمی‌شد، امروز دیگر به هیچ وجه، چنین مدارکی یافت نمی‌شد.

در مرحله آماده سازی هر کدام از این کتاب‌ها، مشاهده می‌شد که در نسخه موجود، در مرکز اسناد هیئت معارف جنگ «شهید سپهبد علی صیاد شیرازی» یک یا چند صفحه از آن وجود ندارد. به ناچار به مرکز اسناد سازمان عقیدتی سیاسی ارتش و یا معاونت پژوهش و تولید علم دانشکده فرماندهی و ستاد ارتش (دافوس اجا) مراجعه کرده و از روی نسخه موجود در آن قسمت‌ها، صفحات مورد نظر را یافته و مورد استفاده قرار دادم. بر خود لازم می‌دانم از همکاران محترم این دو مجموعه علمی، نظامی، و فرهنگی پُرازش که اینجانب را یاری فرمودند، سپاسگزاری نمایم.

انتظار نیست که این نوع کتاب‌ها که صرفاً بیان رسمی و نظامی دارند، مورد استفاده و علاقه عموم قرار گیرند. بلکه این کتاب‌ها با هدف‌های پژوهشی، تاریخی، نظامی برای پژوهشگران، علاقمندان، کارشناسان، افسران، مدیران مراکز و دانشگاه‌های نظامی تدوین و انتشار می‌یابند. این نوع کتاب‌ها تعریف و کاربرد خاص خود را دارند و نگارش آنها نیز فقط از صاحبان دانش و تخصص نظامی که استعداد قلم‌نگاری هم داشته باشند برمی‌آید.

انصافاً، نویسنده این کتاب که از بزرگان این فن بودند، به خوبی از عهده این تعریف‌ها و هدف‌های خاص موردنظر برآمده‌اند.

نکته قابل توجه دیگر آن است که کلیه پیام‌ها و اسناد آورده شده در این کتاب جای توضیح، تفسیر، بحث و اظهارنظر کارشناسی دارد. برای دریافت نکات آموزشی، تاریخی، نظامی و بالآخره درس‌هایی که از این حوادث و تجارب برای حال و آینده می‌توان کسب نمود، جای چنین مباحثی خالی است.

در این مرحله از تدوین و تنظیم و نشر کتاب، تصمیم گرفته شد وقت و توان خود را بیشتر صرف انتشار آثار باقی‌مانده با شکل موجود نمائیم تا در حدی که خداوند توفیق زندگی دنیوی به ما می‌دهد، این خدمت را انجام دهیم و این آثار و اسناد تاریخی نظامی کشور را از قفسه‌های بایگانی خارج نمائیم و با انتشار آنها به شکل مناسب، در انظار و دسترس عموم قرار دهیم.

اقدامات تکمیلی و بهره‌برداری کارشناسانه از این کتاب‌ها را، اگر ما هم فرصت نیابیم، مسلماً دیگران با در اختیار داشتن این کتاب‌ها انجام خواهند داد. آن قسمت از خواسته‌های ما نیز به این ترتیب به خواست خداوند برآورده خواهد شد.

ضمناً باید توجه داشت که با توجه به اهمیت و حیاتی بودن موضوع مورد نگارش، نویسنده محترم آنچه که به نظرش مثبت و یا منفی رسیده، بیان نموده است. با همین نگرش، اسناد منفی نیز ارائه گردیده است. اما متأسفانه مشکلی که افراد بشر دارند، آن است که ذهن آنان قادر به اندازه‌گیری دقیق از دیده‌ها و شنیده‌ها که به طور نمونه ارائه می‌شوند، نمی‌باشد. ممکن است با دیدن، شنیدن و خواندن یک نمونه از موضوعی، آن نمونه را خارج از اندازه واقعی در کل موضوع تعریف و نتیجه‌گیری مثبت یا منفی نمایند، در حالی که هیچ وقت این نوع قضاوت و نتیجه‌گیری درست نیست. قضاوتی می‌تواند درست باشد که دقیقاً تمام جزئیات و ابعاد کمی و کیفی و شرایط زمان، مکان و اوضاع و احوال اجتماعی آن مشخص باشد.

درباره این بحث، هرکس مثال‌های زیادی در ذهن خود دارد. مثلاً چقدر شنیدید که همه این‌طورند، یا همه چنین‌اند و یا گوینده با محور قرار دادن یک نمونه، آن را به کل موضوع تطبیق می‌دهد.

با توجه به چنین آسیبی که مطالب یا اسناد منفی در خوانندگان ایجاد می‌کنند، معمولاً در کتاب‌ها از ارائه آنها خودداری می‌کنند.

رسانه‌ها هم در دنیای امروز، وقتی نظر خاصی را می‌خواهند به مخاطبان خود به غلط یا درست باور دهند، با استفاده از همین ضعف اندازه‌گیری ذهنی افراد بشر، با ارائه چند نمونه محدود مثبت یا منفی، نتیجه‌گیری مثبت یا منفی را به مخاطبان القاء می‌کنند. این توضیحات به جهت آن بود که خوانندگان محترم با مطالعه اسناد و مطالب مثبت یا منفی این کتاب، از نتیجه‌گیری غلط اجتناب نمایند و یا با برداشت ناقص از متن کتاب به بیراهه کشانده نشوند.

ما نیز همان‌طور که نویسنده محترم ارائه داده، امانتداری نموده و در کتاب آوردیم. هرچند که ممکن است بعضی از مباحث ارائه شده نیاز به نقد کارشناسان و اهل فن دیگری هم باشد. این برداشت نیز طبیعی و منطقی است. نویسنده محترم نیز خود به این نکته توجه و در پایان مقدمه کتاب‌های خود به آن اشاره نموده‌اند.

نکته آموزنده دیگری که مسلماً خوانندگان محترم توجه خواهند نمود، آن است که در آن شرایط و زمان سخت، چگونه یگان‌ها و رده‌های مختلف فرماندهی، با بالادست و زیردست خود، صادقانه و مؤدبانه، مکاتبه کرده و به دور از رعایت ملاحظات خوشایندی و یا ناخوشایندی رده‌ها، به بیان واقعیت‌های موجود و مدیریت بحران پرداخته‌اند.

امید است که در جهت ادامه راه شهدا و شرح بخشی از حماسه تاریخی ملت بزرگ ایران در دفاع مقدس موفق بوده باشیم. ثواب این کار را نیز برای نویسنده محترم اهدا می‌نمائیم.

با سلام و احترام

سرتیپ ۲ ستاد نجاتعلی صادقی‌گویا

قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِ

بگو! در روی زمین بگردید و ببینید پایان کار پیشینیان چگونه بوده است.

(سورة روم آیه ۴۲)

پیشگفتار درباره مدارک تاریخی جنگ تحمیلی

یادآوری مهم

از بررسی کنندگان، خوانندگان و استفاده کنندگان این مدارک درخواست می شود قبل از بررسی به نکات زیر توجه فرمایند:

۱. دستورالعمل تهیه مدارک

این مدارک در اجرای امریه ۶۰/۰۲/۱/۸۵ - ۶۱/۴/۳۰ معاونت آموزشی نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران گردآوری، تنظیم و تدوین شده است.

۲. هدف‌های اصلی

هدف‌های اصلی تهیه این مدارک طبق دستورالعمل یادشده بالا به شرح زیر بوده است:

الف) تجزیه و تحلیل هریک از نبردهای عمده و بررسی علل پیروزی یا شکست آن‌ها.

ب) ایجاد زمینه مطلوب برای تهیه مسائل آموزشی مراکز فرهنگی نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران.

ج) بهره‌برداری آموزشی از تجربیات به دست آمده از جنگ تحمیلی.

۳. اسناد اصلی بهره‌برداری شده برای تهیه این مدارک

الف) برآوردهای ستادی، طرح‌ها و دستورالعمل‌های عملیاتی تهیه شده در ستاد مشترک نیروی زمینی و لشکرها و تیپ‌های اجرا کننده عملیات که در پرونده‌های عملیاتی و اطلاعاتی نیروی زمینی و رده‌های پایین تر ثبت شده بود.

ب) پیام‌ها، دستورات و گزارش‌های مبادله شده بین قرارگاه‌ها، شامل ستاد مشترک، نیروی زمینی، لشکرها و تیپ‌های اجرا کننده عملیات که در پرونده‌های عملیاتی و اطلاعاتی این قرارگاه‌ها ثبت شده بود.

ج) خاطرات شخصی معدودی از فرماندهان و افسران ستاد که شخصاً در طرح‌ریزی و هدایت عملیات شرکت یا حضور داشتند.

د) مدارک مورد نظر تا رده قرارگاه، لشکرها و تیپ‌های مستقل بوده است و پیام‌ها و دستوراتی که بین قرارگاه تیپ‌ها، گردان‌ها و رده‌های پایین‌تر مبادله شده در بیشتر این مدارک منظور نشده است.

۴. درخواست اسناد از سازمان‌های خارج از نزا

از سازمان‌های خارج از رده نیروی زمینی درخواست شد برای تکمیل این مدارک، اسناد و مدارک عملیاتی مربوط به نبردهای جنگ تحمیلی را در اختیار نیروی زمینی قرار دهند، ولی تا تکمیل این مجموعه مدارک خواسته شده را ارسال نکردند. این سازمان‌ها عبارتند از:

الف) سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران که نقش فعال و سهمی بسیار در عملیات داشتند.
ب) ستاد مشترک ارتش جمهوری اسلامی ایران که در طرح‌ریزی و هدایت جنبه‌های سیاسی و اقتصادی جنگ تحمیلی نقش اصلی را داشته است.

ج) ژاندارمری جمهوری اسلامی ایران که قسمت عمده یگان‌های آن دوش به دوش برادران سرباز خود در یگان‌های نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران در نبردها شرکت داشتند.

د) نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران که در پشتیبانی نزدیک هوایی و ترابری یگان‌های نیروی زمینی عامل مهمی بود.

ه) نیروی دریایی ارتش جمهوری اسلامی ایران که در منطقه آبادان و خرمشهر قسمتی از تلاش‌های پدافندی و آفندی در این منطقه را عهده‌دار بود.

توجه: به تهیه‌کنندگان تاریخ کامل جنگ تحمیلی توصیه می‌شود ضمن بررسی این مجموعه، همکاری سازمان‌های یادشده بالا را نیز درخواست کنند و مدارک عملیاتی آن سازمان‌ها را دریافت و در جریان حوادث جنگ تحمیلی منظور کنند.

۵. روش گردآوری مدارک مورد نیاز

الف) عین پرونده‌های عملیاتی و دستورات و طرح‌های عملیاتی قرارگاه‌های شرکت‌کننده در عملیات درخواست و دریافت شد و تمام برگ‌های این اسناد و مدارک مورد بررسی قرار گرفت.

ب) از کلیه طرح‌ها و دستورات عملیاتی و برآوردهای ستادی و دستورات جزء به جزء نسخه‌برداری شد و عیناً در کتاب مربوطه آورده شد.

ج) پرونده‌های ستادی معاونت عملیات و اطلاعات نیروی زمینی، قرارگاه مقدم نیروی زمینی در جنوب و لشکرهای ۱۶ و ۲۱ و ۷۷ و ۹۲ و تیپ‌های ۵۵ هوابرد و ۸۴ پیاده که در اختیار گروه بررسی قرار گرفت، همگی مطالعه شد و پیام‌ها و دستوراتی که بین قرارگاه‌های شرکت‌کننده در عملیات (تا رده تیپ داخل) مبادله شده بود و تأثیر قابل ملاحظه‌ای در هدایت نبردها داشت، عیناً نسخه‌برداری شد و در کتاب‌ها آورده شد. ذکر این نکته لازم است که فقط پیام‌هایی نسخه‌برداری شد که از نظر افسر بررسی‌کننده حائز اهمیت تشخیص داده شد و ممکن است پیام‌هایی وجود داشته باشند که از نظر افسران دیگر مهم بوده‌اند، ولی در کتاب منظور نشده‌اند.

د) طی امریه‌ای از طریق ستاد نیروی زمینی، از کلیه افسران، درجه‌داران، سربازان و غیرنظامیان شرکت‌کننده در جنگ تحمیلی درخواست شد خاطرات خود را بنویسند و برای گروه بررسی ارسال کنند تا به نام خود آنان ثبت شود، ولی پاسخ مثبتی به این خواسته گروه بررسی داده نشد.

۶. نکته قابل توجه خوانندگان

نکته مهمی که لازم است مورد توجه قرار گیرد، مطالب مربوط به استنباط و نظریات و مشاهدات و خاطرات شخصی افسر بررسی‌کننده از جریان حوادث با توجه به مدارک گردآوری شده و ارتباط دادن حوادث با یکدیگر است. از این رو به صورت یک نتیجه قطعی و کامل نباید تلقی شود. بلکه ممکن است بررسی‌کنندگان بعدی مدارک دیگری از هر

عملیات به دست آورند یا شخصاً در عملیاتی حضور داشته‌اند و شاهد عینی جریان حوادث نبردها بوده‌اند که در ارتباط حوادث، نتیجه‌گیری دیگری از هر عملیات بکنند و نظریات کامل‌تری ارائه کنند. مسلماً مدارک گردآوری شده در این کتاب، ثبت و ضبط همه جریانات نیست و چه بسا اسناد و مدارک عملیاتی در پرونده‌های عملیاتی تیپ‌ها، گردان‌ها، گروهان‌ها و سایر سازمان‌ها وجود داشته باشند که می‌تواند جریان وقایع را روشن‌تر ارائه کند. این‌گونه مدارک در هنگام تدوین این کتاب در اختیار افسر بررسی‌کننده نبود. امید است در آینده بررسی‌کنندگان و محققان دیگر تاریخ جنگ تحمیلی برای تکمیل این مدرک گردآوری شده اقدام کنند، تا تاریخ نظامی و در صورت امکان تاریخ سیاسی این جنگ تحمیلی که قسمتی از تاریخ میهن اسلامی ما برای نسل‌های آینده ملت ایران عزیز خواهد بود، هر چه کامل‌تر تهیه و تدوین شود.

غرض نقشی است که ما باز ماند
که هستی را نمی‌بینم بقایی

افسرت‌هیه کننده

سرهنگ زرهی ستاد سید یعقوب حسینی

کلیات

عملیات تیپ ۸۴ پیاده در منطقه عین خوش، دهلران (توجه ویژه به تصرف تپه ۳۵۰)

۱- مشخصات کلی عملیات

الف- عنوان:

(۱) در مرحله پدافندی عملیات صاعقه ۱ و رد ۲ بر مبنای طرح بدر و خندق قرارگاه مقدم جنوب.

(۲) در مرحله آفندی به تپه ۳۵۰ طرح عملیاتی سلمان بر مبنای طرح ضربت قرارگاه مقدم جنوب.

ب- منطقه عمومی: در سازمان و گسترش قبل از آغاز تجاوز ارتش بعث عراق، منطقه گسترش تیپ ۸۴ پیاده در منطقه عمومی بین موسیان، دهلران تا رودخانه چنگوله (۴۰ کیلومتری شرق مهران) بود ولی پس از تهاجم ارتش متجاوز عراق، تیپ ۸۴ پیاده به ارتفاعات شمال دهلران و دشت عباس تا تپه های شمال عین خوش و دهلران را پوشش کرد.

پ- تاریخ اجرا از ۱۳۵۹/۶/۳۱ تا ۱۳۶۱/۱/۲ پوشش منطقه یاد شده در بند ب بالاتر محدود به تپه ۳۵۰ در شمال دشت عباس در تاریخ ۱۳۶۰/۵/

ت- نوع عملیات: پوششی و در تصرف تپه ۳۵۰ تک محدود

ث- قرارگاه کنترل کننده: قرارگاه مقدم نیروی زمینی در جنوب.

ج- یگان های عمده شرکت کننده: تیپ ۸۴ پیاده تقویت شده با یگان های توپخانه

چ- اسامی فرماندهان:

قرارگاه مقدم نیروی زمینی در جنوب، سرتیپ قاسمعلی ظهیرنژاد، سرتیپ قاسم خزائی، سرهنگ زرهی ستاد یعقوب حسینی در زمان هایی که در قرارگاه جنوب بودند عهده دار فرماندهی صحنه عملیات خوزستان می شدند. در زمان اجرای تک محدود به تپه ۳۵۰ در مرحله طرح ریزی سرهنگ حسینی و در مرحله اجراء سرتیپ خزائی عهده دار فرماندهی بود.

فرمانده تیپ ۸۴ پیاده - در آغاز جنگ تحمیلی سرهنگ پیاده ستاد غلامحسین رزمی یگانه بود و از آبان ۵۹ تا آبان ۱۳۶۰ سرهنگ پیاده ستاد حسن رضا کلانتری عهده‌دار فرماندهی تیپ شد.

ح- یگان‌های عمده متجاوز:

- عناصر لشکر یک مکانیزه.

- عناصر لشکر ۱۰ زرهی.

-

-

خ- نتیجه نهایی عملیات:

خلاصه جریان عملیات تیپ ۸۴ پیاده در منطقه دهلران و دشت عباس این است که قبل از آغاز تجاوز ارتش متجاوز بعث عراق به ایران، این تیپ مسئولیت دفاع از منطقه مرزی موسیان و دهلران را داشت. پس از آغاز تجاوز ارتش متجاوز، عناصر این تیپ نتوانستند مواضع خود را در موسیان و شرق دهلران حفظ کنند و با وضع نابسامان، به ارتفاعات شمال دهلران و تا نزدیکی آبدانان عقب نشینی کردند. پس از تثبیت وضعیت دفاعی عمومی در منطقه خوزستان، تیپ ۸۴ پیاده مسئول پوشش و دفاع معابر وصولی شمال دهلران و عین خوش و دشت عباس در دامنه جنوبی ارتفاعات لرستان شد. این تیپ تا عملیات فتح‌المبین به مدت قریب به یک سال و نیم در همین منطقه و با همین مأموریت باقی ماند. تنها عملیات قابل ملاحظه این تیپ تک محدود به تپه ۳۵۰ در شمال شرق دشت عباس بود که این حمله با موفقیت انجام شد و با تصرف تپه ۳۵۰، دشت عباس تحت کنترل دیدبانی و آتش توپخانه نیروهای ما قرار گرفت.

۲- مأموریت

مأموریت تیپ ۸۴ پیاده از آغاز تجاوز نیروهای متجاوز عراق به ایران، پدافند در منطقه بین مهران تا شرق دهلران بود. این مأموریت تا عملیات فتح‌المبین با تغییرات جزئی ادامه

داشت. در ابتدای گسترش قبل از آغاز جنگ، مأموریت این تیپ پوشش معابر نفوذی ارتفاعات حمربین از مهران تا دهلران و موسیان شامل معابر مهران، چنگوله، نصریان، چیلات، بیات بود و پس از فشار اولیه دشمن و عقب نشینی عناصر تیپ به ارتفاعات شمال منطقه محور عین خوش و دهلران مهران، مأموریت این تیپ تغییرات جزئی پیدا کرد. مسئولیت منطقه به فرماندهی غرب محول شد و منطقه تیپ ۸۴ از شرق رودخانه کرخه در چم شالان (پهلوی راست لشکر ۲۱) گردید، و برابر دستور شماره ۱ صاعقه به تاریخ اسفندماه ۱۳۵۹ مأموریت تیپ به شرح زیر مشخص شد:

الف- سد کردن دشمن در معابر وصولی دشمن از جنوب به شمال در ارتفاعات شمال دهلران و عین خوش و دشت عباس.

ب- اجرای تک‌های محدود و محلی برای نا امن کردن خط تدارکاتی نیروهای دشمن در محور موسیان، عین خوش، پای پل و پیشروی تدریجی به سمت جنوب برای تصرف تپه‌های شمالی مشرف به جاده پای پل، عین خوش، دهلران.

ت- مهم‌ترین تک محدودی که تیپ اجراء کرد تک برای تصرف تپه ۳۵۰ برابر طرح عملیاتی سلمان بود.

۳- مشخصات منطقه عملیات

الف- جو:

آب‌وهوای منطقه دهلران همانند آب‌وهوای خوزستان است. هوا معمولاً گرم و خشک است و در بهار و تابستان‌ها بادهای غبارآلود از سمت غرب (عراق) به سمت شرق می‌وزد میزان بارندگی چندان زیاد نیست و در سال چند بار و هر بار حداکثر بیش از ۴۸ ساعت ادامه نمی‌یابد. هوا در زمستان معمولاً صاف است و در فصول گرما به علت وزش باد غربی شرقی که معمولاً از ساعت ۱۰:۰۰ هر روز شروع می‌شود و در ساعت ۱۶:۰۰ پایان می‌یابد، حرکت شن‌های روان سبب محدودیت دید و ناراحتی می‌شود به نحوی که در

بعضی مواقع که حرکت باد تند است نگاه کردن و باز کردن دهان بسیار مشکل می‌شود و شب‌ها معمولاً هوا صاف و آرام است.

ب- زمین:

(۱) عوارض طبیعی:

(الف) برجستگی‌ها: به استثنای دشت دهلران و دشت عباس، سایر زمین‌های این منطقه را ارتفاعات فراگرفته است. در منطقه مرزی ارتفاعات حمرین قرار دارد که از فکه شروع می‌شود و در امتداد مرز بین دو کشور تا دشت مهران ادامه می‌یابد. این ارتفاعات به جز در معابر محدود، به علت بریدگی‌های نسبتاً زیاد غیر قابل عبور است. معابری که از این ارتفاعات مرزی از خاک ایران به عراق و بالعکس وجود دارد، از جنوب به شمال و شمال غربی عبارتند از معبر سمیده، معبر ربوط، معبر بیات، معبر چیلان، سایر معابر برای عبور وسائل موتوری قابل استفاده نمی‌باشند. در شمال دشت دهلران و دشت عباس، دامنه ارتفاعات لرستان امتداد دارد که از غرب اندیمشک تا شمال مهران و بالاخره خاک عراق ادامه دارد. قسمت غربی دهلران از رودخانه میمه به بعد کلاً منطقه کوهستانی است که تا رودخانه چنگوله ادامه دارد و از چنگوله به بعد دشت مهران شروع می‌شود و ادامه این دشت به زمین‌های مسطح عراق منتهی می‌گردد.

(ب) رودخانه‌ها: این منطقه از نظر تعداد رودخانه از تمام نقاط ایران بیشتر رودخانه دارد که به ترتیب از شرق به غرب عبارتند از رودخانه کرخه، چیخاب، دویرج، میمه، نصریان، چنگوله و کنجان چم، گرچه فقط رودخانه کرخه پر آب و همه فصلی است، رودخانه‌های دیگر در فصل تابستان کم آب و بعضی خشک می‌شوند. ولی به هر حال از نظر حرکات نظامی عامل مؤثری می‌باشند و معمولاً از روی پل‌های احداث شده در این رودخانه‌ها انجام می‌گیرد.

(پ) باتلاق‌ها: در این منطقه به علت زه‌کشی آب منطقه در رودخانه باتلاقی وجود ندارند.

(ت) جنس زمین: جنس زمین عموماً محکم و برای عبور هرگونه خودرو مناسب است.

(ث) روئیدنی‌ها: به استثنای کرانه‌های رودخانه دویرج که تا حدودی بیشه‌های کز وجود دارد، سایر منطقه فاقد روئیدنی قابل ملاحظه می‌باشد.
(۲) عوارض مصنوعی:

(الف) شهرها و آبادی‌ها: مهم‌ترین شهر این منطقه دهلران است که یک شهر کوچک حدود ۱۰ هزار نفری است، بخش موسیان در حقیقت یک آبادی کوچک است و آبادی‌های دیگر چندان ارزش نظامی ندارد. در میان کوهستان‌های شمال دهلران، شهر آبدانان قرار دارد که فقط از لحاظ وجود یک پایگاه هوایی حائز اهمیت است.

(ب) کانال‌های آبیاری: نظر به اینکه آب رودخانه‌های این منطقه فصلی است، برای استفاده آبیاری، کانال‌کشی مهمی در منطقه نشده است، فقط از رودخانه دویرج یک کانال آب برای زمین‌های شرق رودخانه کشیده شده است.

(پ) زمین‌های کشاورزی: مهم‌ترین منطقه کشاورزی در دشت‌عباس است. در قسمت شرقی دویرج نیز مزرعه‌ای به وسیله ارتش احداث شده است که به باغ طالقانی موسوم است در سایر زمین‌های منطقه کشاورزی به طور پراکنده انجام می‌گیرد که غالباً کشاورزی دیمی است.

(ت) جاده‌ها: مهم‌ترین جاده این منطقه جاده اندیمشک-عین‌خوش، دهلران، مهران است که خط مواصلاتی اصلی از شهر مرزی مهران به منطقه دزفول و سایر نقاط خوزستان است. جاده دیگر جاده مرزی دهلران، موسیان، فکه، بستان است که به موازات مرز، در شرق ارتفاعات مرزی حمیرین ساخته شده است. یک جاده نیز در جنوب تنگ فنی از محور اصلی خرم‌آباد- اهواز جدا شده و به شهر آبدانان کشیده

شده که بیشتر یک جاده نظامی است و ادامه این جاده از آبدانان به دهلران جاده کوهستانی است. یک جاده کوهستانی نیز از پاعلم به مورموری و غرب دشت عباس کشیده شده است که می‌تواند مورد استفاده نظامی قرار گیرد. (ث) خاکریزها: نظر به اینکه این منطقه کوهستانی است، به جز در دشت عباس و دشت دهلران نیازی به احداث خاکریز نمی‌باشد و از ارتفاعات می‌توان برای سنگر و جان پناه استفاده کرد.

پ- جنبه های نظامی زمین:

(۱) عوارض حساس: ارتفاعات مرزی حمزین به خصوص در طرفین معابر، اولین سری عوارض حساس این منطقه هستند. دومین سری عوارض حساس، دامنه جنوبی ارتفاعات لرستان در شمال دشت عباس، دهلران و عین‌خوش و دشت عباس می‌باشند که حساس‌ترین قسمت این ارتفاعات نیز تپه‌های مشرف به معابر می‌باشند. از نظر حرکات شرقی غربی و بالعکس به ترتیب از شرق به غرب ارتفاعات شاوریه و علی‌گره‌زد و ارتفاعات تینه در معبر عین‌خوش، عوارض حساس می‌باشند. پل‌های رودخانه در فصول بارندگی عارضه حساس هستند، چون در این مواقع رودخانه‌ها طغیان می‌کنند و امکان برقراری پل شناور یا گذار وجود ندارد. شهر دهلران از نظر سیاسی و روانی حساس است، ولی از نظر نظامی عارضه حساس نمی‌باشد.

(۲) معابر وصولی: همان‌گونه که یادآوری شد در ارتفاعات حمزین معابر وصولی به ترتیب اهمیت، معبر سمیده در شمال فکه و معبر ربوط در غرب موسیان دو معبر اصلی هستند که به معابر دوسلک و عین‌خوش و بالاخره به پای‌پل و اندیمشک و شوش منتهی می‌گردند، معابر بیات و چیلات و نصریان برای حرکات عمده نظامی قابل استفاده نمی‌باشند. در شمال دشت دهلران، معبر دهلران، آبدانان مهم‌ترین معبر برای وصول ارتفاعات و رسیدن به جاده خرم‌آباد از این منطقه می‌باشد بعد معبر عین‌خوش، مورموری، پاعلم برای وصول از شمال به جنوب و بالعکس حائز اهمیت است.

(۳) اختفاء و پوشش: نظر به اینکه به جز دشت دهلران و دشت عباس سایر قسمت‌های منطقه، تپه ماهور و کوهستانی است اختفاء و پوشش بسیار خوب است. (۴) میدان دید و تیر: میدان دید و تیر در دامنه ارتفاعات بسیار خوب است ولی در داخل ارتفاعات خیلی محدود است.

(۵) موانع: ارتفاعات حمزین در مرز به جز در معابر عمده که قبلاً ذکر شده قابل عبور نمی‌باشند، مگر آن که در آن جاده احداث شود ارتفاعات شمالی دشت دهلران و دشت عباس نیز به جز در معابر اصلی برای کلیه خودروها غیر قابل عبور است. ارتفاعات تینه و علی‌گره‌زد نیز که امتداد شمالی جنوبی داشته و در مرکز منطقه قرار دارند به جز در معابر محدود برای خودروها غیر قابل عبور هستند. ولی احداث جاده نظامی در آن‌ها چندان مشکل نیست.

ت- اثرات مشخصات منطقه در عملیات دشمن:

(۱) اثر بر تک دشمن: به طور کلی منطقه دهلران برای حمله دشمن چندان مناسب نیست و دشمن نمی‌تواند به هدف قابل ملاحظه‌ای دست یابد ضمن اینکه عبور از معابر تنگ کوهستانی نیز مشکلاتی برای دشمن ایجاد می‌کند.

(۲) اثر بر پدافند دشمن: ارتفاعات مرزی حمزین خط پدافندی مناسبی از غرب به شرق می‌باشد که می‌تواند دشت شرقی را تا ارتفاعات عین‌خوش و دوسلک را کنترل نماید. در منطقه شهر دهلران موضع مناسبی برای دفاع از شهر وجود ندارد، زیرا ارتفاعات شمالی این دشت کنترل منطقه را در دست خواهد داشت، لذا دشمن نمی‌تواند دشت دهلران را تأمین کند.

(۳) اثر بر عقب نشینی دشمن: دشمن در این منطقه از شمال به جنوب نمی‌تواند حرکات نظامی ساده‌ای انجام دهد و حرکات دشمن باید شرقی غربی باشد تا از بلندی‌های موازی شرقی غربی از کرانه رودخانه کرخه تا ارتفاعات حمزین عمل تأخیری

اجراء نماید و در دشت دهلران مجبور است ارتفاعات را رها کند به دامنه غربی ارتفاعات در داخل خاک عراق عقب‌نشینی نماید تا بتواند نیروهای خود را تدارک کند.

(۴) اثر بر کاربرد نیروی هوایی دشمن: در مناطق کوهستانی، نیروی هوایی نمی‌تواند به طور مؤثر پشتیبانی نزدیک از نیروهای زمینی داشته باشد و تنها هدف مناسب برای نیروی هوایی در این منطقه شهر دهلران است.

ث- اثرات مشخصات منطقه در عملیات خودی:

(۱) اثر بر تک: این منطقه عملیات به علت کوهستانی بودن و عرض و عمق زیاد برای عملیات تعرض از شمال به جنوب چندان مناسب نیست، زیرا بین دو رشته ارتفاعات شمالی و جنوبی، دشت دهلران و دشت عباس قرار دارد که عبور از آن باید از زیر دیدبانی و آتش دشمن انجام شود، ضمن این که پس از دست‌یابی به ارتفاعات حمربین، نگهداری آن‌ها بدون در دست داشتن ارتفاعات عین‌خوش دوسلک چندان ساده و همچنین با ارزش نیست. لذا به طور کلی می‌توان گفت منطقه دهلران و ارتفاعات شمال دشت‌عباس ارزش نظامی چندان ندارند و هرگونه عملیات تعرضی مستقل در این جبهه به هدف کم ارزشی خواهد رسید.

(۲) اثر بر پدافند خودی: ارتفاعات مرزی حمربین در جنوب دشت دهلران برای پوشش مرز و جلوگیری از پیشروی دشمن به سمت شرق مناسب است و در صورتیکه معبر ربوط در جنوب غربی موسیان حفظ شود، نیروهای خودی می‌توانند دشت دهلران و معبر عین‌خوش را حفظ نمایند.

ولی چنانچه معبر عین‌خوش به دست دشمن بیفتد، در دشت دهلران و شمال دشت‌عباس اهمیت چندان نخواهد داشت، فقط به عنوان نقاط دیدبانی جهت هدایت آتش توپخانه و اجرای عملیات چریکی و کمین و دستبرد منطقه قابل استفاده خواهد بود.

(۳) اثر بر عقب نشینی خودی: در دشت دهلران و دشت عباس اجرای عملیات تأخیری به سادگی امکان پذیر نیست. چنانچه نیروهای مدافع خودی مجبور به عقب نشینی شوند بایست به سمت شمال حرکت کنند و معابر ارتفاعات شمالی را کنترل کنند و به علت کوهستانی بودن این منطقه اجرای هرگونه حرکات به عقب، به سادگی امکان پذیر است.

(۴) اثر بر کاربرد نیروی هوایی خودی: مانند کاربرد هوایی دشمن است.

۴- سازمان و گسترش نیروهای متجاوز

از آغاز تجاوز نیروهای متجاوز بعث عراق به ایران، لشکرهای ۱ مکانیزه و ۱۰ زرهی جزو عناصر سپاه ۳ ارتش عراق، در منطقه عملیاتی دهلران، عین خوش، فکه وارد خاک ایران شدند و تا غرب رودخانه کرخه پیشروی نمودند این لشکرها با تغییرات جزئی (حداکثر تا ده تیپ) تا عملیات فتح المبین در همین منطقه عملیات گسترش داشتند و تغییرات سازمان و گسترش آن‌ها به صورت تعویض برای استراحت و تجدید سازمان بود و در بعضی مواقع تیپ‌های دیگری از لشکرهای دیگر به این لشکرها مأمور می‌شدند در هر حال قرارگاه لشکرهای ۱ و ۱۰ در تمام مدت عملیات در این منطقه بودند و جزئیات سازمان این لشکرها در بررسی عملیات لشکر ۲۱ پیاده بیان شده است.

۵- سازمان و گسترش نیروهای خودی

تیپ ۸۴ پیاده برابر تدبیر کلی پدافندی نیروی زمینی، مسئولیت پوشش و پدافند خط مرز از سد کنجان چم در شمال مهران تا دهلران و موسیان را داشت و با عده‌های موجود تیپ، در این منطقه به عرض حدود ۱۵۰ کیلومتر گسترش یافته بود.

الف- گروه رزمی ۱۱۱ پیاده:

- گروهان دوم پیاده.

- گروهان سوم پیاده.

- گروهان سوم گردان ۲۴۴ تانک (ام ۴۷).
- یک آتشبار ۱۳۰ مم از گردان ۳۳۲ توپخانه.
- یک دسته پدافند هوایی.
- ب- گروه رزمی ۲۴۴ تانک.
- گردان ۲۴۴ تانک (منهای گروهان سوم).
- گروهان یکم تقویت شده گردان ۱۱۱ پیاده.
- گروهان سوم تقویت شده گردان ۱۸۲ پیاده.
- گروهان ۲۱۹ سوار زرهی.
- گروهان ژاندارمری موسیان.
- یک دسته تانک چیفتن از تیپ ۲ زرهی دزفول.
- آتشبار دوم گردان ۳۰۳ توپخانه ۱۰۵ مم.
- آتشبار یکم گردان ۳۹۹ توپخانه ۱۳۰ مم.
- یک دسته پدافند هوایی.
- پ- گردان ۱۸۲ پیاده (-) با یک آتشبار از گردان ۳۰۳ توپخانه ۱۰۵ مم مستقر در منطقه مهران بود که بعد از جدا شدن از زیر امر تیپ در میمک مستقر شد و زیر امر قرارگاه مقدم غرب قرار گرفت و تا مهرماه ۱۳۶۰ سازمان این تیپ به همین ترتیب بود.
- ت- توپخانه تیپ:
 - یک آتشبار کاتیوشا عمل کلی.
 - آتشبار پدافند هوایی.
 - یک آتشبار پدافند هوایی اعزامی از گروه توپخانه.
- ث- عده های تیپ:
 - گروهان یکم تیزیلان (بعدها به گردان ۸۰۲ تغییر یافت).
 - گروهان ۴۳۸ مهندسی.

- پایگاه چریکی تیپ.
- عناصر سپاه پاسداران.
- گروهان ژاندارمری دهلران.
- ج- عده‌هایی از عناصر سازمانی تیپ که به منطقه غرب مأمور بودند شامل:
 - گردان ۱۳۹ پیاده مستقر در پاوه.
 - آتشبار سوم گردان ۳۰۳ توپخانه ۱۰۵ م مستقر در پاوه.
 - عناصری از گروهان مهندسی تیپ مستقر در پاوه

طرح‌ها و دستورات عملیاتی

ارتش جمهوری اسلامی ایران

نیروی زمینی

(در دستورات شفاهی تغییری داده نشده) نسخه از نسخه

قرارگاه تاکتیکی تیپ ۸۴ (۳)

منطقه مورموری

شماره اعلام وصول خ ۰ م - ۲۵

اسفند ماه ۱۳۵۹

دستور عملیاتی شماره ۱ (صاعقه)

مدرک:

الف- طرح عملیاتی بدر قرارگاه تاکتیکی مقدم نزا جا در جنوب به شماره اعلام وصول خ-۳۴-

۲۴

ب- نقشه ۱:۲۵۰/۰۰۰ دهلران و ۱:۵۰/۰۰۰ مورموری، حلیوه دهلران، عین خوش، دچه،

نهر عنبر، آبدانان.

سازمان رزمی

توپخانه تیپ

آتشبار دوم ۱۰۵ م، کمک مستقیم

آتشبار یکم ۱۳۰ م گردان ۳۹۹، تقویت آتشبار

۱۰۵ م

آتشبار یکم ۱۳۰ م از گردان ۳۳۲، کمک مستقیم

آتشبار کاتیوشا، عمل کلی

آتشبار پدافند هوایی تیپ (+)

آتشبار پدافند هوایی اصفهان (-)

گروه رزمی ۲۴۴ تانک (+)

گروهان یکم پیاده (+) از گردان ۱۱۱

گروهان سوم پیاده (+) از گردان ۱۸۲

گروهان یکم تانک از گردان ۲۴۴

گروهان دوم تانک از گردان ۲۴۴

گروهان ۲۱۹ سوار زرهی

گروهان ژاندارمری موسیان

دسته تانک چیفتن

آتشبار دوم ۱۰۵ م از گردان ۳۰۳

آتشبار یکم ۱۳۰ م از گردان ۳۹۹

دسته پدافند هوایی (+)	<u>تحت کنترل عملیاتی</u>
گروه رزمی ۱۱۱ پیاده	گروهان یکم تیز یلان (-)
گروهان دوم پیاده	آتشبار کاتیوشا
گروهان سوم پیاده	گروهان ۴۳۸ مهندسی (-)
گروهان سوم تانک گردان ۲۴۴	پایگاه چریکی تیپ ۸۴
آتشبار ۱۳۰ م از گردان ۳۳۲	عناصر سپاه پاسداران
دسته پدافند هوایی	گروهان ژاندارمری دهلران

۱- وضعیت:

الف- دشمن: (پیوست الف اطلاعات)

ب- خودی:

(۱) نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران، ابتدا تجاوز ارتش مزدور بعثی عراق را به خاک کشور جمهوری اسلامی ایران، در مقدم‌ترین مواضع پدافندی متوقف کرده و سد می‌نماید و سپس با هدایت عملیات نامنظم در جبهه و جناحین و عمق، سازمان و گسترش دشمن متجاوز را تضعیف کرده و در نهایت با اجرای عملیات آفندی نیروهای وی را در منطقه منهدم و خط مرزی بین‌المللی را ترمیم و آماده می‌شود تعرض خود را به منظور سرنگون کردن رژیم بعث عراق به داخل خاک عراق هدایت نماید.

(۲) لشکر ۲۱ حمزه مأموریت دارد، همچنان در مواضع فعلی شامل سرپل و امتداد رودخانه کرخه دفاع نموده و مواضع مقدم و شناخته شده و تأسیسات لجستیکی دشمن را در معرض حملات آتش مستقیم و غیر مستقیم قرار داده، عملیات دشمن را خنثی و عملیات رزمی محدود شبانه و روزانه را علیه مواضع دشمن طرح‌ریزی و هدایت نموده و آماده می‌شود بنا به دستور در ساعت (س) روز (ر) با بهره‌برداری از تاریکی شب سرپل را توسعه داده مواضع مقدم دشمن را اشغال و خط شاهین را کنترل سپس بنا به دستور به عبور لشکر ۱۶ زرهی کمک کرده و به عنوان احتیاط قرارگاه تاکتیکی رده مقدم نزاچا لشکر ۱۶ زرهی را دنبال و عناصر باقی مانده

دشمن را اسیر و نابود و پس از موفقیت لشکر ۱۶ زرهی بنا به دستور تپه‌های علی‌گره‌زد و رادار سرخه را اشغال نماید.

(۳) نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران: عملیات تیپ را پشتیبانی می‌کند.

پ- زیر امر و جدا شده.

(۱) زیر امر: به سازمان رزمی مراجعه شود.

(۲) جدا شده.

(الف) گردان ۱۳۹ پیاده مستقر در پناه

(ب) آتشبار سوم ۳۰۳ توپخانه مستقر در پناه

(پ) گردان ۱۸۲ پیاده (-) مستقر در میمک

(ت) آتشبار یکم گردان ۳۰۳ توپخانه مستقر در میمک

(ث) عناصری از گروهان ۴۳۸ مهندسی (مستقر در پناه و میمک)

۲- مأموریت:

تیپ ۸۴ پیاده (-) مأموریت دارد.

(الف) معابر وصولی دشمن را به آبدانان سد نماید.

(ب) عملیات چریکی و عملیات تعرضی محدود شبانه و روزانه را در جبهه و جناحین و عمق سازمان دشمن و معابر تقویتی و لجستیکی او را در جهت وارد کردن تلفات و ضایعات عمده در منطقه طرح‌ریزی و هدایت نماید.

(پ) متناسب با ناتوان کردن دشمن در منطقه، دهلران را کنترل کند.

(ت) از ارتفاعات شمال دشت عباس همچنان مواضع عین‌خوش و علی‌گره‌زد را زیر آتش مداوم قرار داده و با هدایت عملیات و کمین شبانه و روزانه، راه لجستیکی و تقویتی عین‌خوش به علی‌گره‌زد را مسدود کند.

(ث) آماده می‌شود بنا به دستور حمله را جهت تصرف عین‌خوش هدایت کند.

(ج) آماده می‌شود بنا به دستور حمله را جهت تصرف تپه علی‌گره‌زد هدایت کند.

۳- اجراء:

(الف) تدبیر عملیات (پیوست ب کالک عملیات):

(۱) مانور تیپ ۸۴ پیاده (-) از ساعت ۰۷:۰۰ روز ۵۹/۱۰/۲ با به کار بردن گروهان ژاندارمری دهلران در مغرب (به راست) از مختصات (۶۴-۴۳) الی مختصات (۷۲-۴۰) و گروهان ژاندارمری موسیان از مختصات (۲۱-۱۴) الی (۲۷-۱۰) و گروه رزمی ۲۴۴ تانک (+) از مختصات (۲۷-۱۰) الی (۴۵-۰۳) و پایگاه عملیاتی چریکی از مختصات (۴۵-۰۳) الی (۰۵-۵۹) گروه رزمی ۱۱۱ در شرق (به چپ) از مختصات (۵۹-۰۵) الی (۶۹-۱۰) پدافند منطقه‌ای نموده و کلیه معابر موجود در منطقه را کنترل و همزمان با اعزام گشتی‌های رزمی و هدایت عملیات چریکی و اجرای آتش توپخانه خطوط تدارکاتی و مواصاتی دشمن را مختل و امنیت را از دشمن سلب می‌نماید. سپس آماده شود بنا به دستور یکی از سه مأموریت زیر را اجراء نماید.

«الف» کنترل شهر دهلران

«ب» تک به منظور تصرف مواضع عین خوش

«پ» تک به منظور تصرف تپه‌های علی‌گرزد

گروهان تیز یلان (-) در احتیاط تیپ، منطقه پراکندگی را در حوالی مختصات (۶۱-۲۱) اشغال و آماده می‌شود بنا به دستور در منطقه تیپ به کار رود. حق تقدم با گروه رزمی ۲۴۴ خواهد بود.

(۲) آتش (پیوست پ طرح آتش‌های پشتیبانی)

حق تقدم کلیه آتش‌های پشتیبانی نزدیک هوایی و توپخانه با گروه رزمی ۲۴۴ تانک.

(ب) گروه رزمی ۲۴۴ تانک (+):

(۱) در منطقه واگذاری پدافند منطقه‌ای نمائید.

(۲) مواضع شناخته شده و راه‌های تدارکاتی و لجستیکی دشمن را با سلاح‌های سبک

وسنگین در معرض آتش شدید قرار دهید.

(۳) گشتی‌های شناسائی و رزمی را به منظور کسب خبر و وارد آوردن تلفات به دشمن

هدایت کنید.

- (۴) تیم ناظر مقدم هوائی را زیر امر بگیرید.
- (۵) کلیه معابر نفوذی به داخل منطقه واگذاری را طوری سد نمائید که دشمن قادر به دور زدن گروه رزمی نباشد.
- (۶) آماده باشید بنا به دستور شهر دهلران را کنترل نمائید.
- (۷) آماده باشید بنا به دستور تک را به منظور تصرف مواضع عین خوش هدایت نمائید.
- (۸) آماده باشید بنا به دستور تک را به منظور تصرف تپه‌های علی‌گره زد هدایت نمائید.
- (۹) هماهنگی‌های لازم عملیات را با سپاه پاسداران مستقر در منطقه گروه به عمل آورید.
- (۱۰) یک دیده‌بان از آتشبار یکم گردان ۳۹۹ توپخانه را زیر امر گروهان ژاندارمری گاره قرار دهید و یک دیده‌بان را از آتشبار ۱۰۵ به پایگاه چریکی تیپ اعزام نمائید.
- (۱۱) فعالیت تیم‌های عملیات نامنظم را سریعاً با سایر یگان‌های مستقر در منطقه هماهنگ نمائید.

(پ) گروه رزمی ۱۱۱:

- (۱) گروهان دوم تانک مستقر در محور چم‌شالان، چگری را زیر امر بگیرید.
- (۲) از منطقه واگذاری پدافند منطقه‌ای نمائید.
- (۳) معابر موجود در منطقه واگذاری را کنترل نمائید.
- (۴) پاسدار رزمی را به استعداد یک تیم پیاده تانک در مختصات (۶۲-۹۹) الی (۶۴-۹۹) مستقر نمائید.
- (۵) گشتی شناسائی و رزمی را به منظور کسب خبر و وارد آوردن تلفات به دشمن هدایت کنید.
- (۶) هرگونه جابه‌جائی و تغییر مکان دشمن را گزارش نمائید.
- (۷) مواضع شناخته شده و راه‌های تدارکاتی و تاسیسات لجستیکی دشمن را با آتش سلاح‌های سبک و سنگین در معرض تهدید قرار دهید.
- (۸) امنیت جاده عین‌خوش، امام‌زاده عباس دچه را از دشمن سلب نمائید.
- (۹) آماده باشید بنا به دستور تک را به منظور تصرف مواضع عین خوش هدایت نمائید.
- (۱۰) آماده باشید بنا به دستور تک را به منظور تصرف تپه‌های علی‌گره زد هدایت نمائید.

(ت) گروهان ژاندارمری دهلران مستقر در محور نصریان، زرین‌آباد:

(۱) از منطقه واگذاری پدافند منطقه‌ای نمائید.

(۲) معبر نصریان به دهلران را با اعزام گشتی‌های شناسائی و رزمی به طور ۲۴ ساعته

کنترل نمائید.

(۳) با گماردن پست‌های دیده‌بانی در مرتفع‌ترین ارتفاعات هرگونه حرکت و جابه‌جائی

دشمن را از چنگوله به طرف نصریان و دهلران گزارش نمائید.

(ث) گروهان ژاندارمری موسیان:

(۱) از منطقه واگذاری و ارتفاعات گاره پدافند نمائید.

(۲) محور دال‌پری، دهلران را کنترل نمائید.

(۳) گشتی رزمی شبانه را به طور مداوم با هماهنگی قبلی با گروه رزمی ۲۴۴ به منطقه

جلو نفوذ دهید.

(۴) با گماردن دیده‌بان به نقاط سرکوب، هرگونه تحرک و جابه‌جائی دشمن را گزارش کنید.

(ج) گروهان ۴۳۸ مهندسی (-):

(۱) یک گروه مین‌گذار و ایجاد موانع را زیر امر گروه رزمی ۲۴۴ (+) قرار دهید.

(۲) یک گروه مین‌گذار و ایجاد موانع را زیر امر گروه رزمی ۱۱۱ قرار دهید.

(۳) معابر نفوذی دشمن را در منطقه گروه رزمی ۲۴۴ و گروه رزمی ۱۱۱ پیاده را با ایجاد میادین

مین محدود نمائید.

(چ) توپخانه:

(۱) آتشبار دوم ۱۰۵ مم گردان ۳۰۳ توپخانه کمک مستقیم گروه رزمی ۲۴۴ تانک (+)

(۲) آتشبار ۱۳۰ مم گردان ۳۳۲ کمک مستقیم گروه رزمی ۱۱۱.

(۳) آتشبار ۱۳۰ مم گردان ۳۹۹ تقویت آتشبار دوم ۱۰۵ مم.

(۴) آتشبار کاتیوشا توپخانه عمل کلی. آتشبار یکم گردان ۳۷۲ کاتیوشا گروه ۳۳ توپخانه.

(ح) آتشبار پدافند هوائی ۳۵۴ (-):

(۱) یک دسته پدافند هوائی (+) را در نقاط حساس و منابع حیاتی استان لرستان مستقر نمائید.

(۲) یک‌دسته پدافند هوایی جهت پوشش منطقه گروه رزمی ۲۴۴ تانک در آن منطقه گسترش دهید.

(۳) یک‌دسته پدافند هوایی را جهت پوشش هوایی آمادگاه باباعباس و سربازخانه بدرآباد گسترش دهید.

(خ) آتشبار هوایی اصفهان (-):

(۱) با یک دسته پدافند هوایی (-) آتشبار ۱۳۰ م گردان ۳۳۲ را حفاظت نمائید.

(۲) با یک دسته پدافند هوایی آتشبار کاتیوشا را حفاظت نمائید.

(۳) با دو عراده توپ پدافند هوایی بنه تیپ را حفاظت نمائید.

(د) ف. تیم‌های عملیات نامنظم:

(۱) در منطقه گروه رزمی ۲۴۴ در متناسب‌ترین محل، کمپ اصلی را برقرار نمائید.

(۲) با اعزام گشتی‌های شناسائی دوربرد، آخرین اخبار را در مورد جابه جایی استعداد محل استقرار دشمن را دریافت و گزارش نمائید.

(۳) با اعزام گشتی‌های رزمی شبانه و برقراری کمین، حداکثر ضربه را به دشمن وارد نمائید.

(۴) معابر نفوذی و اجباری دشمن را با هماهنگی گروه رزمی ۲۴۴ مین گذاری نمائید.

(۵) کلیه هماهنگی‌های لازم را قبل از اعزام گشتی شناسائی و رزمی با فرمانده گروه رزمی ۲۴۴ تانک و افسر رابط توپخانه به عمل آورید.

(ذ) پایگاه چریکی تیپ:

(۱) از منطقه واگذاری به صورت نقاط اتکاء و پدافند نقطه‌ای، پدافند نمائید.

(۲) در سرکوب‌ترین نقاط، دیده‌بان اعزام نمائید.

(۳) کلیه فعالیت و جابه جایی دشمن را سریعاً گزارش نمائید.

(۴) گشتی شناسائی شبانه را ضمن هماهنگی با گروه رزمی ۲۴۴ و گروه رزمی ۱۱۱ و افسر رابط توپخانه اعزام نمائید.

(ر) سپاه پاسداران:

(۱) با دیده‌بانی در نقاط سرکوب هرگونه جابه جایی و فعالیت دشمن را گزارش کنید.

(۲) گشتی شناسائی و رزمی شبانه را با هماهنگی گروه رزمی ۲۴۴ و افسر رابط توپخانه اعزام نمائید.

(۳) به منظور هماهنگی و سرعت در اعزام گشتی، در حوالی پاسدار رزمی گروه رزمی ۲۴۴ مستقر شوید.

(ز) گروهان تیز یلان (-):

(۱) منطقه پراکندگی خود را در حوالی مختصات (۶۱-۲۱) اشغال و استعداد پایگاه چریکی تیپ را به ۵۰ نفر برسانید.

(۲) آماده باشید بنا به دستور در منطقه گروه رزمی ۲۴۴ تانک به کار روید.

(۳) آماده باشید بنا به دستور در منطقه گروه رزمی ۱۱۱ به کار روید.

(۴) آماده باشید بنا به دستور پرسنل پایگاه چریکی تیپ را تعویض نمائید.

(ژ) دستورات هماهنگی:

(۱) به محض استقرار در منطقه پدافندی هیچ یگانی حق ندارد منطقه مربوطه را به عقب ترک نماید و کلیه یگان‌ها بایستی تا آخرین نفر و آخرین فشنگ از مواضع مربوطه دفاع نمایند.
(۲) در صورت لزوم هرگونه تغییرات لازم برای تکمیل و اصلاح این دستور از طریق تیپ، به صورت دستورات جزء به جزء ابلاغ می‌گردد.

(۳) فعالیت‌های شناسائی برای کسب اطلاع از استعداد توانائی‌های دشمن، وضعیت زمین، محورهای پیشروی و قابلیت زمین برای مانور به طور مداوم هدایت شود.

(۴) هماهنگی‌های لازم بین فرماندهان و دیده بانان توپخانه و تیم ناظر مقدم هوائی قبل از عمل انجام گیرد که در تمام مدت عملیات یگان‌ها از پشتیبانی نزدیک هوائی و توپخانه بهره‌مند باشند.

(۵) ارتباط و مخابرات بین یگان‌ها و عناصر مربوطه از هم‌اکنون برقرار و آزمایش گردد.

(۶) استفاده از عوارض زمین، آماده نمودن مواضع و پناهگاه‌ها - استتار و اختفاء وسائل و وسائط و سیم‌های تلفن کنترل و انضباط آتش دقیقاً اعمال گردد.

(۷) طرح پدافند هوائی، چریک و ضد چریک تهیه و به قرارگاه تیپ ارسال دارید.

(۸) به منظور اجرای عملیات آینده کلیه یگان‌ها بایستی آموزش‌های لازم را به طور مستمر و فشرده به کلیه پرسنل ارائه به طوری که هر نفر به تاکتیک و کاربرد سلاح مربوطه کاملاً آشنا باشد.

(۹) ماسک‌های ضد گاز مجهز به فیلتر جنگی را با دو عدد آمپول آتروپین به کلیه پرسنل تحویل و آموزش‌های لازم را مجدداً به کلیه پرسنل بدهید.

(۱۰) آموزش لازم را در مورد نحوه تزریق آمپول آتروپین به کلیه پرسنل بدهید.

(۱۱) اهمیت حیاتی این عملیات برای عموم پرسنل تفهیم و بستگی سرنوشت ملت و مملکت انقلاب اسلامی ایران با این رزم به طور مداوم طی سخنرانی‌های مؤثر به پرسنل گوشزد و تلاش پیگیری و همه جانبه افراد خواسته شود.

(۱۲) طی تمرینات و آموزش‌های فشرده و مستمر میل جنگجویی افراد را افزایش، ارزیابی و گزارش نمایید.

(۱۳) هرگونه مشاهدات خود را از جابه جایی گسترش، استعداد دشمن سریعاً گزارش شود.

(۱۴) هیچ‌یک از موارد این طرح با هیچ‌یک از وسائل مخابراتی جز تماس مستقیم و امربر کاملاً مطمئن و مورد تأیید نباید بین فرماندهان مبادله شود.

۴- دستورات اداری و لجستیکی (پیوست اداری و لجستیکی)

۵- فرماندهی و مخابرات:

الف- مخابرات:

(۱) در مرحله پدافند سعی شود ارتباط با سیم بین یگان‌ها برقرار و حتی الامکان از سیستم امربری استفاده شود.

(۲) در رده یگان‌های حمله‌ور در جریان رزم در هر زمان که سرعت مبادله پیام، ضرورت حیاتی داشته باشد از حفاظت صرف نظر نماید.

(۳) در هر جا که امکان داشته باشد ارتباط دیده‌بان و عوامل تأمین ثابت، به صورت دوبله (باسیم و بیسیم) برقرار گردد. (پیوست دستور کار مخابراتی قابل اجراء است)

ب- فرماندهی:

پاسگاه فرماندهی در حال حاضر در حوالی مختصات (۱۹-۵۶) می‌باشد.

محل پاسگاه فرماندهی بعدی متعاقباً ابلاغ می‌گردد.

محل پاسگاه فرماندهی خود را با ذکر مختصات گزارش کنید.

فرمانده تیپ ۸۴ پیاده - سرهنگ ستاد کلانتری

رسید اطلاع دهید.

پیوست‌ها:

الف- پیوست اطلاعات (تغییری حاصل نشده است).

ب- کالک عملیات

پ- دستور کار مخابراتی (قابل اجراء است).

ت- دستور اداری و لجستیکی (تغییری حاصل نشده است).

ث- طرح آتش‌های پشتیبانی (تغییری حاصل نشده است).

ج- لیست گیرندگان

پیوست ج گیرندگان

۱- ت. ف. نزا (معاونت اطلاعات و عملیات . مد عملیات) جهت استحضار

۲- ف. قرارگاه تاکتیکی نزا در جنوب (دزفول) به منظور استحضار

۳- فرماندهی لشکر ۲۱ حمزه به منظور آگهی.

۴- فرماندهی گروه رزمی ۱۱۱ جهت آگهی و اجراء

۵- فرماندهی گروه رزمی ۲۴۴ تانک جهت اطلاع و اجراء

۶- فرماندهی گردان ۳۰۳ توپخانه جهت اطلاع و اجراء

۷- فرماندهی گردان پشتیبانی جهت اطلاع و اجراء

۸- فرماندهی آتشبار ۱۳۰ م گردان ۳۳۲ اعزامی از اصفهان به منظور آگهی و اجراء

- ۹- فرماندهی آتشبار ۱۳۰ م گردان ۳۹۹ به منظور آگهی و اجراء
- ۱۰- فرماندهی گروهان مهندسی به منظور آگهی و اجراء
- ۱۱- فرماندهی آتشبار ۲۳ م اعزامی از اصفهان به منظور آگهی و اجراء
- ۱۲- فرماندهی آتشبار کاتیوشا به منظور آگهی و اجراء
- ۱۳- ریاست رکن چهارم تیپ ۸۴ پیاده به منظور آگهی و اجراء
- ۱۴- ریاست رکن یکم تیپ ۸۴ پیاده =
- ۱۵- ریاست رکن دوم تیپ ۸۴ پیاده =
- ۱۶- فرماندهی گروهان قرارگاه تیپ ۸۴ =
- ۱۷- فرماندهی عملیات چریکی تیپ مستقر در منطقه تیشه کن و ممله به منظور آگهی و اجراء
- ۱۸- فرماندهی عملیات نامنظم مستقر در منطقه به منظور آگهی و اجراء
- ۱۹- فرماندهی سپاه پاسداران منطقه (شفاهاً دستورات لازم جهت هماهنگی عملیات داده شده)
- ۲۰- ف. تیپ ۱ زرهی (لشکر ۸۱ زرهی) به منظور آگاهی.
- ۲۲- ف. گروهان ژاندارمری دهلران مستقر در نصریان و زرین آباد جهت اطلاع و اجراء.
- ۲۳- ف. گروهان ژاندارمری موسیان مستقر در تپه گاره جهت اطلاع و اجراء.

نسخه از نسخه
قرارگاه تاکتیکی تیپ ۸۴ پیاده
منطقه مورموری
اسفند ماه سال ۱۳۵۹

پیوست ث (آتش پشتیبانی) به دستور عملیاتی شماره ۱

مدرک: طرح عملیاتی به نزاجا

نقشه ۱:۵۰/۰۰۰ حلیوه، مورموری، دهلران، دچه، عین‌خوش، نهر عنبر و نقشه
۱:۲۵۰/۰۰۰ دهلران (ب-کیو-پ-ب)

۱- وضعیت:

الف- نیروهای دشمن:

(۱) به پیوست (الف) اطلاعات مراجعه شود.

(۲) دشمن امکانات پدافند هوایی دارد.

ب- نیروهای خودی:

به دستور عملیاتی شماره ۱ (تجدید نظر شده) صاعقه مراجعه شود.

۲- مأموریت:

توپخانه‌های صحرائی و سایر پشتیبانی‌ها عملیات تیپ ۸۴ پیاده را در تمام مراحل با
آتش‌های خود پشتیبانی کنند.

۳- اجراء:

الف- تدبیر عملیات (پیوست ب کالک عملیات)

(۱) مانور: تیپ ۸۴ پیاده از مختصات (۴۳-۶۴ پ.ب) الی (۱۰-۹۶ کیو.ب) با به کار بردن
گروهان ژاندارمری دهلران در غرب و گروه رزمی ۲۴۴ تانک در مرکز و گروه رزمی ۱۱۱ پیاده
در شرق، پدافند منطقه‌ای نموده و کلیه معابر موجود در منطقه را کنترل و همزمان با اعزام

گشتی‌های رزمی و هدایت، عملیات چریکی را از دشمن سلب می‌نماید سپس آماده می‌شود بنا به دستور یکی از سه مأموریت زیر را اجراء نماید.

«الف» کنترل شهر دهلران.

«ب» تک به منظور تصرف مواضع عین خوش.

«ج» تک به منظور تصرف تپه‌های علی‌گره‌زد.

(۲) آتش: در تک به هدف‌های منطقه آتش تیپ توسط توپخانه صحرائی و آتش پشتیبانی

نزدیک هوایی پشتیبانی می‌شود ۱۰ دقیقه آتش تهیه شروع ۴- س الی ۶+ س لازم است تقدم

آتش در منطقه گروه رزمی ۲۴۴ می‌باشد.

ضمیمه ۲ (پشتیبانی آتش توپخانه صحرائی) به پیوست ث (پشتیبانی آتش) به دستور عملیاتی شماره ۱ صاعقه

۱- مدرک:

الف- طرح عملیاتی صاعقه.

ب- نقشه ۱:۵۰/۰۰۰ مورموری، دچه، عین خوش، دهلران.

(۱) ۱۰ دقیقه آتش تهیه از ساعت ۴-س شروع می‌گردد.

(۲) سازمان برای رزم توپخانه‌های تیپ: به سازمان رزمی مراجعه شود.

(الف) توپخانه‌های زیر امر:

«۱» آتشبار یکم ۱۳۰ م گردان ۳۹۹، تقویت آتشبار دوم ۱۰۵ م

«۲» آتشبار یکم ۱۳۰ م گردان ۳۳۲، کمک مستقیم گردان ۱۱۱ پیاده

«۳» آتشبار یکم گردان ۳۷۲، کاتیوشا عمل کلی تیپ

(ب) جدا شده:

«۱» آتشبار یکم گردان ۳۰۳ توپخانه (-) مستقر در پاوه

«۲» آتشبار سوم گردان ۳۰۳ توپخانه (-) مستقر در میمک

(۳) تقدم آتش- تقدم آتش با گروه ۲۴۴ تانک

(۴) میزان مهمات برای عملیات

هیچ‌کدام از مهمات یگان‌ها، محدودیتی در عملیات فعال ندارند و در صورت تغییر

دستورات جزء به جزء داده خواهد شد.

(۵) ساعت ۳ روز (ر) توسط قرارگاه تاکتیکی در جنوب تعیین و اطلاع داده خواهد شد.

(۶) مشی عملیاتی ضدآتشبار برای ۱۰۵ م و ۱۳۰ م فعال و کاتیوشا نیمه فعال خواهد

بود.

(۷) هنگام اجرای آتش تهیه، تلفات برای آماج‌های آفندی ۳۰٪ و برای آماج‌های پدافندی

۱۵٪ می‌باشد.

(۸) شماره هدف‌ها برای افسران رابط (دیدبان‌ها) الف و ب به شرح زیر می‌باشد.

- «الف» گردان ۳۹۹ آتشبار یکم ۱۳۰ مم از ۴۰۰ الی ۴۹۹.
«ب» آتشبار ۱۰۵ مم گردان ۳۰۳ توپخانه (-) از ۵۰۰ الی ۵۹۹
«پ» آتشبار ۱۳۰ مم گردان ۳۳۲ از ۶۰۰ الی ۶۹۹
«ت» آتشبار کاتیوشا گردان ۳۷۲ از ۷۰۰ الی ۷۹۹

۲- سازمان برای رزم: به سازمان رزمی مراجعه شود.

الف- توپخانه‌های زیر امر:

- (۱) آتشبار یکم ۱۳۰ مم گردان ۳۹۹، تقویت آتشبار دوم ۱۰۵ مم
(۲) آتشبار یکم ۱۳۰ مم گردان ۳۳۲، کمک مستقیم گروه رزمی ۱۱۱ پیاده
(۳) آتشبار یکم گردان ۳۷۲ کاتیوشا، عمل کلی تیپ

ب- جدا شده:

- (۱) آتشبار یکم گردان ۳۰۳ (-) مستقر در پاه
(۲) آتشبار سوم گردان ۳۰۳ (-) مستقر در میمک
(۳) متفرقه: ضمیمه ۲ (طرح آتش توپخانه)
ت- پشتیبانی توپخانه دریائی (حذف شده)

۳- دستورات هماهنگی:

- (۱) ساعت س روز (ر) توسط قرارگاه تاکتیکی مقدم جنوب تعیین و ابلاغ خواهد شد.
(۲) استعمال گلوله‌های روشن کننده و دودزا با هماهنگی با مرکز تطبیق پشتیبانی آتش خواهد شد.
(۳) قطع اضطراری آتش‌ها به وسیله مرکز تطبیق پشتیبانی آتش اعلام خواهد شد.
(۴) در صورت لزوم هر گونه تغییرات برای تکمیل یا اصلاح این طرح دستورات جزء به جزء ابلاغ خواهد شد.

۴- دستورات اداری و لجستیکی:

الف- کلیات: پیوست پ به طرح عملیاتی شماره ۱ صاعقه مراجعه شود.

ب- وسائل و خدمات محدودیتی از نظر مصرف مهمات در مواقع اجرای تک وجود ندارد.
پ- یگان‌ها بارمبناء ذخیره عملیاتی خود را به طور کامل قبل از روز (ر) درخواست و با خودروهایی سازمانی خود حمل نمایند.

۵- فرماندهی و مخابرات:

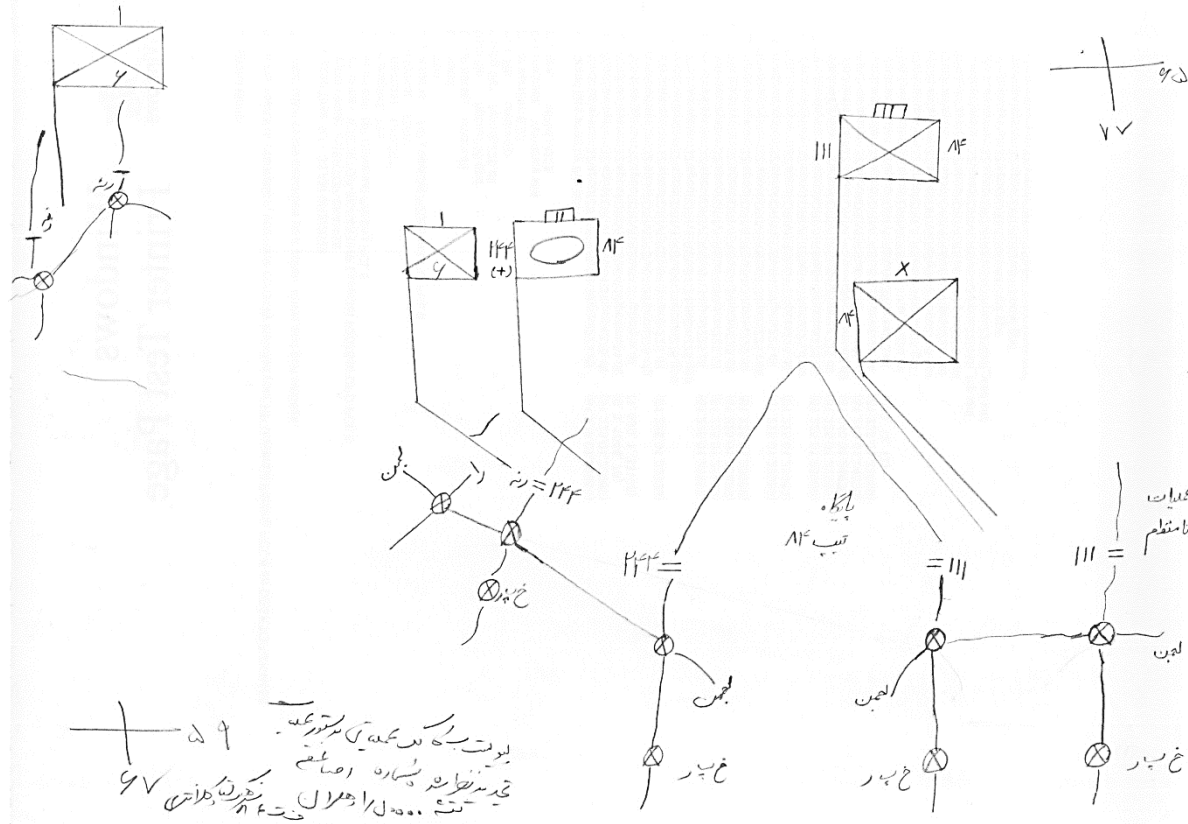
الف- مخابرات: به پیوست مخابراتی به طرح عملیاتی مراجعه شود.
ب- فرماندهی: محل مرکز تطبیق آتش پشتیبانی در ستاد عملیات تیپ در حوالی مختصات (۱۹-۵۶) می‌باشد.
در صورت تغییر اطلاع داده خواهد شد.

فرمانده تیپ ۸۴ پیاده- سرهنگ ستاد کلانتری

پیوست‌ها:

- ۱- ضمیمه ۲ آتش پشتیبانی توپخانه
- ۲- الف الف لیست آماج
- ۳- الف ب کالک آماج

پیوست ب کالک عملیاتی به دستور عملیاتی تجدید نظر شده شماره ۱ (صاعقه)

ارتش جمهوری اسلامی ایران

نیروی زمینی

«در دستورات شفاهی تغییری داده نشده»

نسخه از نسخه

تیپ ۸۴ پیاده خرم‌آباد

مولاب (۱۶-۵۹)

نقشه ۱:۵۰/۰۰۰ مورموری

م-ع-۶۰

دستور عملیاتی شماره ۲ (رعد)

مدرک:

الف: دستور عملیاتی خندق قرارگاه مقدم جنوب به شماره اعلام وصول (ی-ح-۴۹)

ب: نقشه ۱:۲۵۰/۰۰۰ دهلران و ۱:۵۰/۰۰۰ حلیوه، مورموری، عین خوش، دهلران، نهرعنبر.

سازمان رزمی

گروه رزمی ۱۱۱

گردان ۱۱۱ پیاده (-)

گروهان دوم پیاده

گروهان سوم پیاده

یک دسته از گروهان یکم گردان ۲۴۴ تانک

یک دسته از گروهان سوم گردان ۸۰۲ تیز یلان

آتشبار ۱۳۰ مم از گردان ۳۳۲

دسته پدافند هوایی

گروه رزمی ۲۴۴ تانک (+)

گروهان یکم پیاده از گردان ۱۱۱

گروهان سوم پیاده از گردان ۱۸۲

گروهان یکم تانک از گردان ۲۴۴

گروهان دوم تانک از گردان ۲۴۴

توپخانه تیپ

آتشبار دوم ۱۰۵ مم کمک مستقیم

آتشبار یکم ۱۳۰ مم گردان ۳۹۹

آتشبار یکم ۱۳۰ مم گردان ۳۳۲ کمک مستقیم.

آتشبار کاتیوشا عمل کلی

آتشبار پدافند هوایی تیپ ۸۴ (+)

آتشبار پدافند هوایی اصفهان (-)

عده‌های تیپ

گروهان سوم تیز یلان (-)

گروهان ۴۳۸ مهندسی (-)

گروهان ژاندارمری دهلران

گروهان ژاندارمری دهلران

گروهان سوار زرهی
گروهان ژاندارمری موسیان
گروهان یکم تیز یلان
آتشبار دوم ۱۰۵ م از گردان ۳۰۳ توپخانه
آتشبار دوم ۱۳۰ م از گردان ۳۹۹
دسته پدافند هوایی (+)
عناصری از سپاه پاسداران (در حدود ۵۰ نفر)
تیم تقویت شده پیاده تیز یلان
گروهان دوم گردان ۸۰۲ (تیز یلان)
گروهان سوم گردان ۲۴۴ تانک
دو تیم نوهده مستقر در چگری
عناصری از سپاه پاسداران (در حدود ۳۰ نفر)

۱- وضعیت:

الف- نیروهای دشمن: آخرین تغییرات نیروهای دشمن هر ۲۴ ساعت یکبار ابلاغ می گردد.

ب- نیروهای خودی:

(۱) قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب با یگانهای زیر امر در مواضع پدافندی موجود پدافند می کنند و با اجرای تکهای محدود محلی و عملیات چریکی و عملیات روانی نیروهای دشمن را تضعیف می نماید و آماده می شود بنابه دستور به سمت غرب آفند کند و نیروهای دشمن را نابود یا به عقب براند و خط مرز را ترمیم نماید و لشکر ۸۱ زرهی (در سمت راست) در منطقه مربوط پدافند می کند و تکهای محدود و محلی را نیز طرح ریزی و اجراء می نماید.

(۲) نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران ضمن اجرای مأموریتهای واگذاری از نزاجا عملیات یگانهای تیپ را در حدود مقدرات پشتیبانی می کند.

(۳) آتشبار کاتیوشا، توپخانه تیپ ۸۴ را تقویت می نماید.

پ- زیر امر و جدا شده:

(۱) زیر امر به سازمان رزمی مراجعه شود.

(۲) جدا شده:

(الف) گردان ۱۳۹ پیاده مستقر در پاوه

(ب) گردان ۱۸۲ پیاده (-) مستقر در سرپل ذهاب

(پ) آتشبار سوم گردان ۳۰۳ توپخانه مستقر در پاوه

(ت) آتشبار یکم گردان ۳۰۳ توپخانه مستقر در میمک

(ث) عناصری از گروهان ۴۳۸ مهندسی (مستقر در پاوه و سرپل ذهاب)

۲- مأموریت:

تیپ ۸۴ خرم‌آباد بلادرنگ خط پدافند کنونی را که نزدیک‌ترین ارتفاعات مشرف به موسیان، عین‌خوش، امام‌زاده‌عباس، دچه می‌باشد اشغال، معابر نفوذی به آبدانان را سد و ضمن پدافند از منطقه واگذاری طرح‌های تک محدود و محلی به عناصر دشمن مستقر در شمال موسیان، عین‌خوش، امام‌زاده‌عباس، دچه تهیه و اجراء می‌نماید.

۳- اجراء:

الف- تدبیر عملیات، پیوست الف (کالک عملیات)

(۱) مانور-تیپ ۸۴ پیاده خرم‌آباد با به کاربردن گروهان ژاندارمری دهلران در مغرب (به راست) از مختصات (۶۴-۴۳) تا مختصات (۷۲-۴۰) و گروه رزمی ۲۴۴ از مختصات (۲۳-۱۵) تا (۵۹-۹۹) و گردان ۱۱۱ پیاده (-) از مختصات (۵۹-۹۹) تا (۶۹-۰۱) و تیم تقویت شده پیاده تیز یلان در شرق (به چپ) از مختصات (۶۹-۰۱) تا (۷۵-۰۰) در امتداد لجمن پدافند منطقه‌ای نموده، ضمن کنترل معابر موجود تک‌های محدود محلی را به منظور وارد آوردن حداکثر تلفات و ضایعات به نیروهای دشمن مستقر در منطقه طرح‌ریزی و بنا به دستور اجراء می‌نماید.

(۲) آتش:

(الف) تقدم آتش توپخانه و پشتیبانی نزدیک هوایی با گروه رزمی ۲۴۴ می‌باشد.

(در طرح پشتیبانی آتش تغییری حاصل نشده)

(ب) گردان ۱۱۱ پیاده (-)

- «۱» در منطقه واگذاری به پدافند خود ادامه دهید.
- «۲» معابر موجود در منطقه واگذاری را کنترل نمائید.
- «۳» گشتی‌های شناسائی روزانه و شبانه را به منظور کسب خبر به داخل منطقه دشمن نفوذ دهید.

- «۴» گشتی‌های رزمی و کمین را در منطقه واگذاری طرح‌ریزی و اجراء نمائید.
- «۵» تک‌های محدود و محلی شبانه را به روی هدف‌های موجود در منطقه واگذاری طراحی و اجراء نمائید.

- «۶» امنیت جاده عین خوش به امامزاده عباس را از دشمن سلب نمائید.

(پ) گروه رزمی ۲۴۴

- «۱» در منطقه واگذاری به پدافند خود ادامه دهید. (برابر سازمان رزمی)
- «۲» گشتی‌های شناسائی را به منظور کسب نیازمندی‌های اطلاعاتی به داخل منطقه دشمن نفوذ دهید.

- «۳» گشتی‌های رزمی و کمین را در منطقه واگذاری طرح‌ریزی و اجراء نمائید.
- «۴» تک‌های محدود و محلی شبانه را به روی هدف‌های موجود در منطقه واگذاری اجراء نمائید.

- «۵» کلیه معابر نفوذی به داخل منطقه واگذاری را طوری سد نمائید که دشمن قادر به دور زدن و با نفوذ به منطقه واگذاری نباشد.

- «۶» امنیت جاده موسیان، عین خوش را از دشمن سلب نمائید.

- «۷» تیم ناظر مقدم هوائی را زیر امر بگیرید.

(ت) تیم تقویت شده تیز یلان.

- «۱» مواضع سد کننده را در حوالی مختصات (۷۲-۰۵) اشغال نمائید.
- «۲» از هرگونه نفوذ دشمن در منطقه واگذاری جلوگیری نمائید.
- «۳» شناسائی‌های لازم را در منطقه واگذاری به عمل آورید.
- «۴» آماده باشید بنا به دستور در تک ارتفاعات ۳۵۰ دهلیز و شاوریه به کار روید.

(ث) گروهان ژاندارمری دهلران مستقر در محور نصریان، زرین‌آباد.

«۱» از منطقه واگذاری پدافند نمائید.

«۲» معبر نصریان به دهلران و نصریان به زرین‌آباد را با اعزام گشتی‌های شناسائی

و رزمی به طور ۲۴ ساعته کنترل نمائید.

«۳» با گماردن پست‌های دیده‌بانی در مرتفع‌ترین ارتفاعات هرگونه جابه‌جائی و

حرکت دشمن را از چنگوله به طرف نصریان و دهلران با سریع‌ترین وسیله گزارش

نمائید.

«۴» با اعزام گشتی‌های شناسائی محور چیلات بیات و چیلات، دهلران،

فعالیت‌های دشمن را زیر نظر گرفته و به موقع گزارش نمائید.

(ج) گروهان ۴۳۸ مهندسی (-)

«۱» یک گروه مین‌گذار و ایجاد موانع، زیر امر گروه رزمی ۲۴۴ (+) قرار دهید.

«۲» یک گروه مین‌گذار و ایجاد موانع زیر امر گردان ۱۱۱ (-) قرار دهید.

«۳» معابر نفوذی دشمن را در منطقه گردان ۱۱۱ (-) و گروه رزمی ۲۴۴ و تیم

تقویت‌شده پیاده تیز یلان با ایجاد میادین مین محدود سد نمائید.

«۴» آماده باشید به عنوان احتیاط تیپ در هر یک از معابر به کار روید.

(چ) توپخانه

«۱» آتشبار دوم ۱۰۵ م گردان ۳۰۳ توپخانه، کمک مستقیم گروه رزمی ۲۴۴

تانک (+)

«۲» آتشبار ۱۳۰ م گردان ۳۹۹، تقویت آتشبار دوم ۱۰۵ م

«۳» آتشبار ۱۳۰ م گردان ۳۹۹، کمک مستقیم گردان ۱۱۱ (-)

«۴» آتشبار کاتیوشا، عمل کلی

(ح) آتشبار ۳۵۴ پدافند هوائی (+)

«۱» پدافند هوائی نقاط حساس و منابع حیاتی استان لرستان را به عهده بگیرید.

«۲» پدافند هوائی پاسگاه فرماندهی تیپ را به عهده بگیرید.

«۳» پدافند هوائی گروه رزمی ۲۴۴ تانک را به عهده بگیرید.

(خ) آتشبار پدافند هوایی اصفهان (-)

«۱» پدافند هوایی آتشبارهای ۱۳۰م را به عهده بگیرید.

«۲» پدافند هوایی نقطه آماد مهمات تیپ را به عهده بگیرید.

(د) دستورات هماهنگی:

«۱» برابر دستورات عملیاتی شماره ۱ صاعقه، هیچ یگانی حق ندارد منطقه پدافندی مربوطه را به عقب ترک نماید و کلیه یگان‌ها بایستی تا آخرین نفر و آخرین فشنگ از مواضع مربوطه پدافند نمایند.

«۲» در صورت لزوم هرگونه تغییراتی به منظور تکمیل این دستور از طریق تیپ به صورت دستورات جزء به جزء ابلاغ می‌گردد.

«۳» هماهنگی‌های لازم بین فرماندهان، دیده بان و افسران رابط توپخانه و تیم ناظر مقدم هوایی، قبل از اجرای عملیات پدافندی به عمل می‌آید.

«۴» فعالیت‌های شناسائی به منظور کسب نیازمندی‌های اطلاعاتی (استعداد، توانائی‌ها، جابه جائی دشمن، وضعیت زمین، محورهای پیشروی زمین برای مانور) به طور مداوم و شبانه روزی هدایت می‌شود.

«۵» حداکثر استتار و اختفاء وسائل، وسائط را با پراکندگی معقول، اعمال نمایند.

«۶» به منظور اجرای عملیات آتی، آموزش‌های لازم حین جنگ را به طور مستمر و فشرده به پرسنل مربوطه ارائه دهید.

«۷» ماسک‌های ضد گاز بافیلتر جنگی در تمام مدت، جزء بار همراه پرسنل بوده و آموزش‌های لازم را در مورد به کار بردن ماسک و آمپول آتروپین ادامه دهید.

«۸» اهمیت حیاتی این عملیات را برای عموم پرسنل تفهیم و بستگی سرنوشت ملت و مملکت اسلامی ایران را به این نبرد به طور مداوم طی سخنرانی‌های مؤثر به پرسنل گوشزد و تلاش پیگیر و همه جانبه افراد خواسته شود.

«۹» طی تمرینات و آموزش‌های فشرده و مستمر میل جنگجوئی افراد را افزایش ارزیابی و گزارش نمایند.

«۱۰» هرگونه مشاهدات خود را از جابه جائی، گسترش و استعداد دشمن سریعاً

گزارش نمایند.

«۱۱» هیچ‌یک از موارد این طرح با هیچ‌یک از وسائل مخابراتی جز تماس مستقیم و امربر کاملاً مطمئن و مورد تأیید نباید بین فرماندهان مبادله شود.

«۱۲» در شب و هنگامی که دید محدود است (در روز) گشتی‌های کمین و دستبرد به جلو اعزام و از نفوذ دشمن جلوگیری به عمل آورید.

«۱۳» با کار گذاشتن مین در مسیر حرکت تانک‌ها و خودروهای دشمن و مناطقی را که شب ترک و روز اشغال می‌نمایند و معابر نفوذی، منطقه را آلوده نمائید.

«۱۴» تک‌های محدود بایستی در پشت جبهه و در زمین مساعد یا محل تک، حداقل دو مرتبه در روز تمرین و آموزش داده شود که در شب هیچ‌گونه اشکالی برای اجرای آن پیش نیاید.

«۱۵» هرگونه اخبار منفی و یا مثبت را گزارش و اخبار داغ بلادرنگ به تیپ اعلام شود. (ذ) دستورات اداری و لجستیکی:

در دستورات اداری و لجستیکی تغییری حاصل نشده است.

(ر) فرماندهی و مخابرات:

«۱» در مرحله پدافندی، ارتباط مستقیم با سیم بین یگان‌ها برقرار شود و حتی‌الامکان از سیستم امربری استفاده شود.

«۲» در رده یگان‌های تک‌کننده و در جریان رزم و درگیری در هر زمان که سرعت مبادله پیام ضرورت حیاتی داشته باشد از حفاظت صرف‌نظر نمائید.

«۳» با امکانات موجود ارتباط دیده‌بان و عوامل تأمین محلی به صورت دوبله (باسیم و بیسیم) برقرار گردد (پیوست پ دستور کار مخابراتی قابل اجراء است).

ب- فرماندهی:

(۱) پاسگاه فرماندهی من در حال حاضر در حوالی مختصات (۵۶-۱۹) می‌باشد.

(۲) محل پاسگاه فرماندهی آتی متعاقباً ابلاغ می‌گردد.

(۳) محل پاسگاه فرماندهی خود را با ذکر مختصات گزارش کنید.

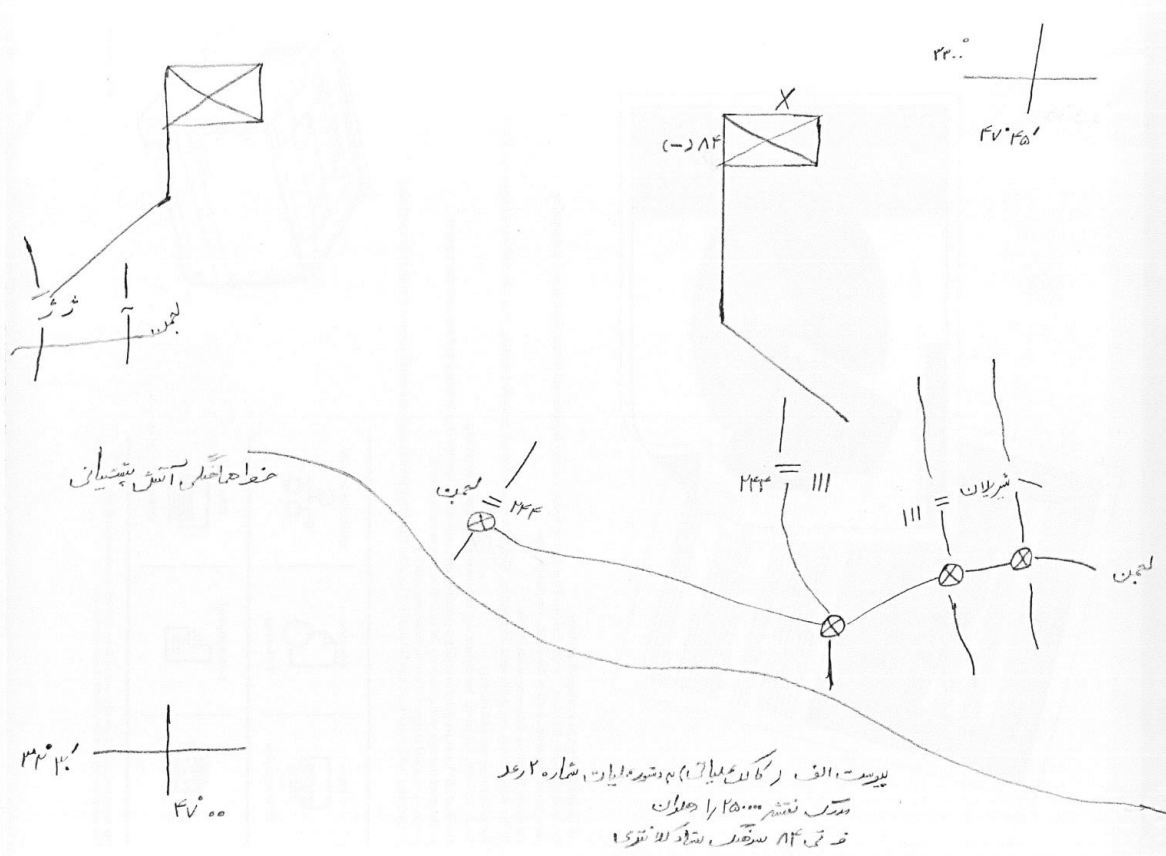
فرمانده تیپ ۸۴ پیاده خرم‌آباد- سرهنگ ستاد کلانتری

رسید اطلاع دهید:

پیوست‌ها:

- الف- پیوست اطلاعات (تغییر کلی حاصل نشده است)
- ب- کالک عملیات (در خطوط حد تغییراتی حاصل شده است)
- پ- دستور کار مخابراتی (قابل اجراء است)
- ت- دستورات اداری و لجستیکی (تغییری حاصل نشده است)
- ث- طرح آتش‌های پشتیبانی (تغییری حاصل نشده است)
- ج- لیست گیرندگان حذف شده است.

پیوست ب کالک عملیاتی به دستور عملیاتی شماره ۲ (رعد)

«در دستورات شفاهی تغییری داده نشده است»

نسخه از نسخه

تیپ ۸۴ پیاده خرم‌آباد (۳)

مولاب (۱۶-۵۹)

نقشه ۱:۵۰/۰۰۰ منطقه مورموری

مرداد ماه سال ۱۳۶۰

ش-پ-۹۴

طرح عملیاتی سلمان

مدرك:

الف- طرح عملیاتی آفندی ضربت و دستور عملیاتی خندق.

ب- نقشه ۱:۲۵۰/۰۰۰ دهلران و ۱:۵۰/۰۰۰ دختربرجی، حلیوه، مورموری، دهلران،

سرخه‌نادری، دچه، عین خوش.

سازمان رزمی

گروه رزمی ۲۴۴ تانک (+)

گردان ۲۴۴ تانک (-)

گروهان یکم پیاده از گردان ۱۱۱

گروهان سوم پیاده از گردان ۱۸۲

گروهان یکم گردان ۸۰۲

گروهان ژاندارمری موسیان

آتشبار دوم ۱۰۵ م گردان ۳۰۳ توپخانه

آتشبار یکم ۱۳۰ م گردان ۳۳۹

دسته دوم گروهان ۴۳۸ مهندسی

دسته پدافند هوایی (+)

گروه رزمی ۱۱۱ پیاده (+)

گردان ۱۱۱ (-)

گروهان دوم گردان ۸۰۲ (-)

گروهان سوار زرهی

گروهان سوم تانک

آتشبار سوم ۱۰۵ م گردان ۳۰۳ توپخانه

آتشبار دوم ۱۳۰ م گردان ۳۴۲ گروه ۳۳

دسته مهندسی مأمور از نزاجا

دسته پدافند هوایی (+)

عناصری از نیروهای ویژه

عناصری از سپاه پاسداران

تیم پیاده تقویت شده

گروهان سوم گردان ۸۰۲

یک دسته از گروهان یکم ۲۴۴ تانک

آتشبار یکم ۱۳۰ م گردان ۳۳۲ کم

توپخانه تیپ

آتشبار دوم ۱۰۵ م گردان ۳۰۳ توپخانه

آتشبار سوم ۱۰۵ م گردان ۳۰۳ توپخانه

آتشبار یکم ۱۳۰ م گردان ۳۳۲

آتشبار دوم ۱۳۰ م گردان ۳۴۲ گروه ۳۳ توپخانه

آتشبار کاتیوشا عمل کلی

آتشبار پدافند هوایی تیپ ۸۴ (+)

آتشبار یکم ۱۳۰ م گردان ۳۳۹

آتشبار یکم پدافند هوایی اصفهان (-)

عده‌های تیپ ۸۴

گروهان ۴۳۸ مهندسی (-)

گروهان ژاندارمری دهلران

۱- وضعیت:

الف- نیروهای دشمن: برابر گزارش نوبه ای اطلاعاتی که هر ۴۸ ساعت یکبار منتشر می‌گردد.

ب- نیروهای خودی:

(۱) قرارگاه مقدم نزا جا در جنوب با یگان‌های زیر امر خود ضمن پدافند در مواضع کنونی

(طبق دستور عملیاتی خندق) آماده می‌شود بنا به دستور عملیات آفندی را به صورت تدریجی

به سمت غرب اجراء نماید و نیروهای متجاوز را در خوزستان و قسمتی از استان ایلام (منطقه

عملیاتی مربوطه) نابود سازد یا بیرون راند و خط مرز را تأمین نماید.

(۲) لشکر ۲۱ پیاده در سمت چپ (شرق) به ترتیب به تپه رادار، سرخه فیله پلِتا تک نموده

و مناطق فوق را تصرف و تأمین می‌نماید.

(۳) لشکر ۸۱ زرهی در سمت راست (غرب) در منطقه مربوطه پدافند نموده و برای انهدام

نیروهای دشمن تک‌های محدود و محلی را طرح‌ریزی و اجراء می‌نماید.

(۴) نیروی هوایی و هوانیروز ضمن اجرای مأموریت‌های واگذاری از نزاجا عملیات یگان‌های تیپ ۸۴ را در حدود مقدرات پشتیبانی می‌کند.

(۵) توپخانه لشکر ۲۱ حمزه در صورت لزوم آتش توپخانه را تقویت خواهد کرد.

پ- زیر امر و جدا شده (۱)

(۱) زیر امر به سازمان رزمی مراجعه شود.

(۲) جدا شده:

(الف) گردان ۱۳۹ پیاده مستقر در پاوه.

(ب) گردان ۱۸۲ پیاده (-) مستقر در سرپل ذهاب.

(پ) آتشبار یکم گردان ۳۰۳ توپخانه مستقر در پاوه.

(ت) عناصری از گروهان ۴۳۸ مهندسی (مستقر در پاوه و سرپل ذهاب)

ت- فرضیات

(۱) تلفات و ضایعات وارده به دشمن در اثر تک‌های محدود شبانه و عملیات چریکی، دشمن را در مقابل حملات خودی آسیب پذیر نموده است.

(۲) شرایط جوی برای پشتیبانی‌های توپخانه و هوایی مناسب است.

(۳) شرایط زمین جهت تک به تپه ۳۵۰ برای یگان‌های زرهی مناسب نبوده ولی اجازه مانور به یگان‌های پیاده را می‌دهد.

(۴) روحیه پرسنل عراقی بسیار ضعیف بوده و میل جنگجویی آنان به حداقل رسیده است و امکان به اسارت درآوردن آنان زیاد می‌باشد.

۲- مأموریت:

تیپ ۸۴ پیاده (-) با به کار بردن گروه رزمی ۱۱۱ (+) در ساعت (س) روز (ر) تک نموده هدف آهن را در مختصات (۷۲-۹۰) تا (۷۹-۹۲) تصرف و تأمین می‌نماید.

گروه رزمی ۲۴۴ و تیم پیاده ۸۰۲ برابر دستور عملیاتی رعد ۲ ضمن پدافند از منطقه واگذاری با اجرای آتش‌های ایذائی توجه دشمن را به سمت خود جلب می‌نماید.

۳- اجراء:

الف- تدبیر عملیات: پیوست ب (کالک عملیات)

(۱) مانور: تیپ ۸۴ پیاده (-) با به کار بردن گروه رزمی ۱۱۱ (+) در سمت چپ تیپ (خاور) به منظور تصرف هدف آهن واقع در مختصات (۷۲-۹۲) تا (۷۹-۹۳) با دو گروهان پیاده و یک تیم تانک پیاده در خط تک نموده پس از تصرف و تحکیم هدف واگذاری منطقه اشغالی پدافند منطقه ای نمایند. گروهان سوم (-) گردان ۸۰۲ در احتیاط می باشد.

گروهان سوار زرهی جناح راست گروه رزمی ۱۱۱ (+) را تأمین می نماید.
(۲) آتش:

(الف) آتش تهیه به مدت ۱۵ دقیقه از ساعت (۱۰- س) تا (۵+ س) طرح ریزی و بنا به دستور قابل اجراء است.

(ب) تقدم آتش: حق تقدم آتش با گروه رزمی ۱۱۱ (+) پیوست به پشتیبانی آتش.

ب- گروه رزمی ۱۱۱ (+)

(۱) تک کنید و هدف آهن را تصرف نمایید.

(۲) پس از تصرف و تحکیم هدف از منطقه واگذاری پدافند نمایند و کلیه معابر وصولی را کنترل کنید.

(۳) آماده دفع پاتک دشمن باشید.

(۴) با اجرای آتش های سنگین امنیت منطقه را از دشمن سلب نمایید.

(۵) با اعزام گشتی های شناسائی و رزمی حداکثر تلفات و ضایعات را بر دشمن وارد نمایید.

پ- گروهان سوار زرهی:

(۱) جناح سمت راست گروه رزمی ۱۱۱ (+) را تأمین نمایید.

(۲) معابر دهلیز، چم شالان را کنترل نمایید.

ت- تیم پیاده ۸۰۲

(۱) برابر دستور عملیاتی شماره ۲ عمل نمایند.

(۲) هنگام اجرای تک وسیله گروه رزمی ۱۱۱ (+) با اجرای آتش‌های ایذائی توجه دشمن را به سمت خود جلب نمائید و در ساعت (س) روز (ر) بنا به دستور با توپخانه مواضع دشمن را در خانه کوچک، کمرسرخ، و ابوغریب همزمان زیر آتش قرار دهید.

ث- گروه رزمی ۲۴۴

(۱) برابر دستور عملیاتی شماره ۲ رعد عمل نمائید.

(۲) هنگام تک وسیله گروه رزمی ۱۱۱ (+) با اجرای آتش‌های ایذائی توجه دشمن را به سمت خود جلب نمائید در ساعت (س) روز (ر) بنا به دستور مواضع دشمن را در باغ طالقانی، نهرعنبر، رکاس، طرح دامداری، عین خوش، همزمان زیر آتش توپخانه قرار دهید.

ج- گروهان ژاندارمری، دهلران مستقر در محور نصریان، زرین‌آباد.

(۱) برابر دستور عملیاتی شماره ۲ رعد عمل نمائید.

چ- توپخانه:

(۱) توپخانه صحرائی:

(الف) آتشبار دوم گردان ۳۰۲ توپخانه، کمک مستقیم گروه رزمی ۲۴۴

(ب) آتشبار سوم گردان ۳۰۳ توپخانه، کمک مستقیم گروه رزمی ۱۱۱ (+)

(پ) آتشبار یکم گردان ۳۳۲، کمک مستقیم تیم پیاده ۸۰۲

(ت) آتشبار یکم گردان ۳۳۹، عمل کلی تقویت آتش آتشبار دوم گردان ۳۰۲

(ث) آتشبار دوم ۱۳۰ م گردان ۳۴۲، عمل کلی تقویت آتشبار سوم گردان ۳۰۳

(ج) آتشبار کاتیوشا، عمل کلی

(۲) توپخانه پدافند هوایی:

(الف) آتشبار ۳۵۴ پدافند هوایی (+)

«۱» پدافند هوایی نقاط حساس و منابع حیاتی استان لرستان را به عهده بگیرد.

«۲» پدافند هوایی پاسگاه فرماندهی تیپ را برقرار نمائید

«۳» پدافند هوایی گروه رزمی ۲۴۴ تانک را به عهده بگیرید.

«۴» ۲ عراده توپ ۲۳ م در منطقه گروه رزمی ۱۱۱ (+) قرار داده و در تمام مدت

عملیات، پوشش هوایی یگان فوق را برقرار نمائید.

(ب) آتشبار پدافند هوایی اصفهان برابر دستور عملیاتی شماره ۲ رعد عمل نمائید.

ح- گروهان ۴۳۸ مهندسی (-)

(۱) دسته یکم مهندسی را زیر امر گروه رزمی ۲۴۴ قرار دهید.

(۲) دسته دوم مهندسی آماده باشد درپاکسازی منطقه گروه رزمی ۱۱۱ (+) و ایجاد میادین

مین دسته مهندسی مأمور را کمک نمائید.

(۳) معابر نفوذی دشمن را در منطقه گروه رزمی ۱۱۱ (+) ، تیم پیاده ۸۰۲ و گروه ۲۴۴ با

ایجاد میادین مین محدود سد نمائید.

خ- احتیاط:

(۱) تیپ به علت کمبود نیرو فاقد، احتیاط است.

د- دستور هماهنگی:

(۱) این طرح به محض دریافت برای طرح ریزی و بنا به دستور قابل اجراء است.

(۲) یگان‌ها شناسائی‌های لازم را در روز و شب به طور کامل انجام دهید.

(۳) هرگونه تقویت نیروهای دشمن را بلادرنگ گزارش کنید.

(۴) با توجه به گرمای فوق العاده تابستان و اثرات گرما در توان پرسنل، نیازمندی‌های آب

و یخ پیش بینی شده است، یگان‌ها نیازمندی‌های خود را در نظر گرفته و کاملاً پرسنل را از این

جهت بی نیاز نمایند.

(۵) حداکثر استتار و اختفاء وسائل و وسائط را با پراکندگی معقول اعمال نمائید.

(۶) به منظور اجرای دقیق عملیات، آموزش‌های لازم حین جنگ را به طور مستمر و فشرده

سنگر به سنگر به پرسنل مربوطه ارائه دهید.

(۷) فعالیت‌های شناسائی به منظور کسب نیازمندی‌های اطلاعاتی (استعداد، توانائی‌ها و

جابه جائی دشمن، وضعیت زمین، محورهای پیشروی زمین برای مانور) به طور مداوم و

شبانه‌روزی هدایت شود.

(۸) طبق تمرینات و آموزش‌های فشرده و مستمر میل جنگجویی افراد را افزایش، ارزیابی

و گزارش نمائید.

- (۹) ماسک‌های گاز با فیلتر جنگی در تمام مدت، جزء بار همراه پرسنل بوده و آموزش‌های لازم در مورد به کار بردن ماسک و آمپول آتروپین ادامه دهید.
- (۱۰) هماهنگی‌های لازم بین فرماندهان، دیده‌بانان، افسران رابط توپخانه و تیم ناظر مقدم هوائی قبل از اجرای عملیات آفندی به عمل آید.
- (۱۱) مانع عمده‌ای جز وجود میادین مین دشمن موجود نیست، اقدامات تأمینی کافی در این مورد به عمل آورید.
- (۱۲) ستوان ایلخانی، ستوان نوری و ۲ نفر دیده‌بان از آتشبار سوم گردان ۳۰۳ توپخانه همچنین یک نفر افسر از کاتیوشا و یک نفر از آتشبار دوم ۱۳۰ مم گردان ۳۴۲ جمعاً ۶ نفر به عنوان دیده‌بان در گروه رزمی ۱۱۱ (+) عمل نمایند.
- (۱۳) ۲ نفر از دیده‌بانان، با یگان‌های رزمی و ۲ نفر در جناحین اعزام شوند و ۲ نفر به عنوان ذخیره در نظر گرفته شود. به محض احتیاج اعزام شوند.
- (۱۴) یگان مانوری به محض اشغال و تحکیم هدف شروع به تهیه سنگر بنماید.
- (۱۵) اجرای این طرح در تقلیل فشار دشمن به روی دزفول و در نهایت در سرنوشت جنگ ایران و عراق در جبهه خوزستان تأثیر مهمی دارد و اولین منطقه در این جبهه می‌باشد که با تصرف آن میتوان موفقیت‌های پی‌درپی بعدی را دنبال نمود، لذا طرح‌ریزی دقیق و جزء به جزء به وسیله یگان اجرائی بایستی تهیه و اعمال شود.
- (۱۶) به پرسنل تفهیم شود که هدف نهایی، انهدام دشمن و بیرون راندن آنان از کشور جمهوری اسلامی است.
- (۱۷) با ایراد سخنرانی‌های مذهبی و میهنی، روحیه تهاجمی پرسنل را تقویت نمائید.
- (۱۸) از ایجاد روشنائی و سروصدا، کلیه پرسنل را منع نمائید.
- (۱۹) از راهنمایان بومی که صلاحیت آنان تأیید گردیده برای شناسائی‌ها استفاده نمائید.
- (۲۰) برای اجرای موفقیت‌آمیز مأموریت واگذاری، تمرینات لازم را در عقب جبهه و سپیده صبح به وسیله یگان‌های مانوری انجام و کلیه ضعف‌های آموزشی را قبل از شروع عملیات برطرف نمائید.

(۲۱) از آمادگی کامل و حاضر به کاری جنگ افزارهای سنگین و سبک اطمینان حاصل نمائید.

(۲۲) به هر یک از نفرات پیاده، حداقل یک نارنجک دستی جنگی واگذار نمائید.

(۲۳) هرگونه نیازمندی خود را از مبادی مربوطه درخواست و دریافت نمائید.

(۲۴) فرماندهی عملیات به عهده سرهنگ ۲ پیاده اسکندر بیرانوند و فرماندهی گروه رزمی عمل کننده به عهده سرگرد پیاده اسدالله دهقان خواهد بود.

(۲۵) محل فرود هلیکوپترهای ۲۱۴ و کبری قبل از تصرف هدف در مختصات ۳۲ درجه و

۳۳ دقیقه شمالی و ۴۷ درجه و ۵۴ دقیقه شرقی وبعد از تصرف هدف در مختصات ۳۲ درجه

و ۳۲ دقیقه شمالی و ۴۷ درجه و ۵۵ دقیقه شرقی در نظر گرفته شده است.

۴- دستورات اداری و لجستیکی:

(پیوست اداری)

۵- فرماندهی و مخابرات:

الف- مخابرات (پیوست مخابرات)

(۱) پاسگاه فرماندهی من در حال حاضر در مختصات (۱۶-۵۹) می باشد.

(۲) گروه فرماندهی در حین تک متحرک و سپس در مختصات () خواهد بود.

(۳) محل پاسگاه فرماندهی خود را گزارش کنید.

فرمانده تیپ ۸۴ پیاده- سرهنگ ستاد کلانتری

پیوست ها:

۱- پیوست ب (کالک عملیات)

۲- پیوست پ (پشتیبانی آتش) به طرح عملیاتی سلمان

۲- پیوست ت (دستورات اداری) به طرح عملیاتی سلمان

۳- پیوست ث (طرح مخابراتی) به پیوست طرح عملیاتی تیپ ۸۴

نسخه از نسخه
قرارگاه تاکتیکی تیپ ۸۴
منطقه مورموری
مرداد ماه سال ۱۳۶۰
ق-م-۲۷

پیوست (پ) آتش پشتیبانی به طرح عملیاتی سلمان

مدرک:

الف- طرح عملیاتی سلمان

ب- نقشه ۱:۵۰/۰۰۰ دختربرجی، حلیوه، مورموری، دهلران، سرخه‌نادری، عین‌خوش، نهرعنبر.

۱- وضعیت:

الف- نیروهای دشمن (پیوست الف) اطلاعات مراجعه شود.

ب- نیروهای خودی: به طرح عملیاتی سلمان مراجعه شود.

۲- مأموریت:

توپخانه‌های صحرائی و پدافند هوایی و سایر وسائل پشتیبانی، عملیات تیپ ۸۴ را در تمام مراحل با آتش‌های خود پشتیبانی می‌کنند.

۳- اجراء:

الف- تدبیر عملیات (پیوست ب کالک عملیات).

(۱) مانور: تیپ ۸۴ پیاده خرم‌آباد با گروه رزمی ۱۱۱ در ساعت (س) روز (ر) با احاطه

دوطرفه به منظور تصرف تپه ۳۵۰ و دامنه‌های باختری آن تک شبانه بدون روشنایی با پشتیبانی آتش (طرح‌ریزی شده اجراء و بنا به دستور) می‌نماید.

تیم پیاده ۸۰۲ از مختصات (۵۹-۹۹) تا (۱۹-۰۱) و گروه رزمی ۲۴۴ تانک از مختصات (۱۵-

۲۳) تا (۵۹-۹۹) و گروهان ژاندارمری دهلران در غرب از مختصات (۶۴-۴۳) تا (۷۲-۴۰)

پدافند منطقه‌ای ضمن کنترل معابر موجود تک‌های محدود و محلی را به منظور وارد آوردن

حداکثر تلفات به دشمن در منطقه طرح‌ریزی بنا به دستور اجراء می‌نمایند.

طرح ها و دستورات عملیاتی ۷۱/

(۲) آتش: در تک به هدف های منطقه آتش توسط توپخانه صحرائی و آتش پشتیبانی هوایی پشتیبانی می شود ۱۵ دقیقه آتش تهیه شروع از (۱۰-س) الی (۵+س) بنا به دستور لازم است تقدم آتش در منطقه با گروه رزمی ۱۱۱ می باشد.

(۳) سازمان برای رزم:

(الف) آتشبار دوم ۱۰۵ م گردان ۳۰۳ کمک مستقیم گروه رزمی ۲۴۴

(ب) آتشبار یکم ۱۳۰ م گردان ۳۳۹ گروه ۵۵ عمل کلی تقویت آتشبار دوم گردان ۳۰۳ توپخانه.

(پ) آتشبار سوم ۱۰۵ م گردان ۳۰۳ توپخانه کمک مستقیم گروه رزمی ۱۱۱.

(ت) آتشبار دوم ۱۳۰ م گردان ۳۴۲ گروه ۳۳ عمل کلی تقویت آتشبار سوم ۱۰۵ م

(ث) آتشبار یکم ۱۳۰ م گردان ۳۳۲ گروه ۴۴ کمک مستقیم تیم تقویت شده ۸۰۲

ضمیمه ۲ (طرح آتش پشتیبانی)

ب- پدافند هوایی: (به طرح پدافند هوایی مراجعه شود)

پ- دستورات هماهنگی:

(۱) ساعت (س) روز (ر) توسط قرارگاه تیپ تعیین و ابلاغ خواهد شد.

(۲) استعمال گلوله های روشن کننده فقط بنا به دستور قرارگاه تیپ خواهد بود.

(۳) قطع اضطراری آن ها به وسیله قرارگاه تیپ

(۴) در صورت لزوم هرگونه تغییرات برای تکمیل یا اصلاح این طرح دستورات جزء به جزء

ابلاغ خواهد شد.

۴- دستورات اداری لجستیکی

الف- محدودیتی از نظر مهمات در موقع اجرای تک وجود ندارد.

ب- یگان ها بار مبناء و ذخیره عملیاتی خود را به طور کامل قبل از روز (ر) درخواست و همراه

داشته باشند.

۵- فرماندهی و مخابرات

الف- مخابرات: به پیوست مخابراتی طرح مراجعه شود.

ب- فرماندهی: محل مرکز تطبیق آتش پشتیبانی در ستاد فرمانده عملیاتی منطقه در حوالی
مختصات () می باشد.

هنگام عملیات با گروه متحرک فرماندهی در محور چم شالان به دهلیز متغیر خواهد بود.
فرمانده تیپ ۸۴ پیاده- سرهنگ ستاد کلانتری

ضمیمه ۲ (پشتیبانی آتش توپخانه صحرائی) به پیوست پ (پشتیبانی آتش) به دستور عملیاتی سلمان

مدرک:

الف- طرح عملیاتی سلمان

ب- نقشه ۱/۵۰۰۰۰ مورموری، دچه، عین خوش، دهلران.

(۱) ۱۵ دقیقه آتش تهیه از ساعت (۱۰-س) بنا به دستور در صورت کشف تک

(۲) سازمان برای رزم توپخانه‌های تیپ: به سازمان رزمی مراجعه شود.

(الف) توپخانه‌های زیر امر:

«۱» آتشبار یکم ۱۳۰ م گردان ۳۳۹، عمل کلی تقویت آتش آتشبار دوم ۱۰۵ م

«۲» آتشبار یکم ۱۳۰ م گردان ۳۳۲، کمک مستقیم تیم تقویت شده ۸۰۲ پیاده

«۳» آتشبار دوم ۱۳۰ م گردان ۳۴۲ گروه ۳۳، عمل کلی تقویت آتش آتشبار سوم

۱۰۵ م

«۴» آتشبار یکم گردان ۳۷۲ کاتیوشا، عمل کلی تیپ.

(ب) جدا شده:

آتشبار یکم گردان ۳۰۳ توپخانه (-) مستقر در پاوه.

(۳) تقدم آتش: تقدم آتش با گروه رزمی ۱۱۱ می باشد.

(۴) میزان مهمات برای عملیات: در هیچ کدام از مهمات یگان‌ها محدودیتی در عملیات

فعال ندارند و در صورت تغییر دستورات داده خواهد شد.

(۵) ساعت (س) روز (ر) توسط قرارگاه تیپ ۸۴ تعیین و اطلاع داده خواهد شد.

(۶) شماره هدف‌ها برای افسران رابط (دیده بان‌ها) به شرح زیر می باشد:

(الف) منطقه گروه رزمی ۲۴۴ از الف ۰۰۱ تا الف ۳۹۹ که توسط افسر رابط بین

یگان‌ها دیده بان‌ها تقسیم می شود.

(ب) تیم پیاده ۸۰۲ در منطقه دشت عباس از ف ج ۵۰۰ الی ف ج ۶۹۹ که توسط افسر

رابط بین یگان‌ها و دیده بان‌ها تقسیم می شود.

(پ) منطقه گروه رزمی ۱۱۱ از ف تا ف م ۸۹۹ می باشد.

نسخه از نسخه

تیپ ۸۴ خرم‌آباد

مولاب (۱۹-۵۹) مورموری

مرداد ماه ۱۳۶۰

ش-پ-۲۷

پیوست ت دستور اداری به طرح عملیاتی سلمان

مدرک: نقشه ۱:۲۵۰/۰۰۰ دهلران و نقشه ۱:۵۰/۰۰۰، مورموری، دهلران، دختربرجی، سرخه‌نادری، دچه، عین‌خوش، نهرعنبر.

۱- وضعیت

الف- نیروهای دشمن: به پیوست اطلاعاتی مراجعه شود.

ب- نیروهای خودی: به دستور عملیاتی مراجعه شود.

۲- مأموریت

تیپ ۸۴ خرم‌آباد با گروه رزمی ۱۱۱ در ساعت (س) روز (ر) تک شبانه نموده مواضع مرتفع تپه ۳۵۰ از تپه ۳۱۰ (۷۹-۹۳) و تپه ۳۳۰ (۷۲-۹۵) و ۳۵۰ (۷۵-۹۳) و ضلع غربی آن (معروف به دهلیز) را تصرف و تأمین می‌نماید، گروه رزمی ۲۴۴ و تیم پیاده ۸۰۲ (بر طبق دستور عملیاتی خندق) به پدافند در منطقه ادامه می‌دهد و با اجرای آتش‌های ایذائی توجه دشمن را به سمت خود جلب می‌نماید.

۳- اجراء

الف- کلیات:

(۱) منظور از صدور این دستور پشتیبانی لجستیکی یگان‌های تیپ در مدت عملیات

(۲) مسیر عبور و مرور چم‌شالان-چگری-دهلیز می‌باشد.

ب- وسائل خدمات:

(۱) آماد طبقه ۱ و ۲:

برابر روش جاری بدون محدودیت انجام می‌گیرد و یگان‌ها جیره ۲۴ ساعته اضطراری و ۲۴ ساعته عملیاتی و خواربار ۴۸ ساعته را به همراه داشته باشند، تیپ همه روزه مواد فاسد شدنی را به یگان‌ها تحویل می‌دهد.

(۲) آماد طبقه ۳:

کلیه باک‌ها و گالن‌های خودروهای شنی‌دار و چرخ‌دار و تانکرهای سوخت پر باشند و در صورت نیاز به سوخت گروهان آماد و ترابری در مواضع، خودرو و گالن‌ها و تانکرها را پرخواهد نمود.

(۳) آماد طبقه ۴:

گروهان مهندسی با استفاده از بلدوزر و لودر و گریدر و سایر امکانات موجود به سرپرستی سروان مختاری و با استفاده از اکیپ راه‌سازی استانداری لرستان جاده منتهی به چم‌شالان را تا نزدیکی هدف تا حدی که از دید دشمن پوشیده باشد آماده نموده و پس از تصرف، بلافاصله جاده را تا دهلیز و هدف تعریض و تسطیح می‌نماید.

(۴) آماد طبقه ۵:

(الف) یگان‌ها با توجه به محدودیت ابلاغی از فنزاجا در مصرف بیهوده مهمات جلوگیری نمایند.

(ب) پرسنل مسلح به تفنگ ژ ۳ هرکدام ۱۰۰ تیر فشنگ و دو عدد نارنجک تفنگی و دو عدد نارنجک دستی اضافه بر بار همراه داشته باشند.

(پ) ستوان سیاه‌پوش با اختصاص ۶ دستگاه خودرو سنگین، مهمات مصرفی گروه رزمی ۱۱۱ در مدت عملیات و پس از تصرف هدف تأمین نمایند.

(ت) ستوان سیاه‌پوش با همکاری سروان نقدی پس از تصرف هدف در تشکیل نقطه مهمات جدید اقدام و مهمات رسانی را به گروه رزمی ۱۱۱ تسهیل نمایند.

(ث) بار مبنای کلیه سلاح‌ها را به همراه داشته و ذخیره عملیاتی را نیز بیش‌بینی نمایند.

(۵) آماد طبقه ۶:

برابر روش جاری تیپ خریداری و در اختیار پرسنل قرار می‌گیرد.

(۶) آماد طبقه ۷ و ۹:

(الف) گروه رزمی ۱۱۱ با استفاده از خودروهای سازمانی موجود و در اختیار گرفتن ۷ دستگاه خودرو سنگین از گروهان آماد و ترابری در مورد جابه جایی پرسنل و وسائل اقدام نمائید.
(ب) سروان صالحی ضمن سرپرستی خودروهای واگذاری به گروه رزمی ۱۱۱ یک اکیپ تعمیراتی سلاح و خودرو اقدام نماید.
(۷) آماد طبقه ۸:

نیازمندی دارو برابر روش جاری انجام و با در اختیار گرفتن ۳ دستگاه آمبولانس و یک نفر پزشک و پزشکیار و در صورت نیاز به وسیله دو فروند هیلکوپتر جهت تخلیه مجروحین مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۴- آمادهای متفرقه

الف- کلیه قمقمه‌ها و گالن‌ها و تانکرها پر آب و یخ باشد.

۴۰۰ گالن پلاستیکی ۴۰۰ کلمن و ۴۰۰ عدد یخدان که قبل از شروع عملیات پر آب و یخ شده و کانکس یخ که در اختیار سروان نصیری قرار داده شده پس از تصرف هدف به جلو فرستاده خواهد شد، دسته‌های خط مقدم با استفاده از پرسنل که قبل تعیین گردیده‌اند گالن‌ها و کلمن و یخ را در سنگر به پرسنل تحویل خواهند نمود و در مراحل بعدی آب و یخ برابر روش جاری به یگان‌ها تحویل خواهد گردید.

۵- **وسائل بازیافتی و اغتنامی** را جمع‌آوری و پس از ثبت در دفتر به گروهان آماد و ترابری تحویل که به دزفول تخلیه گردد و دو نسخه از صورت وسائل اغتنامی را به رکن ۴ ارسال دارید.

۶- **نقشه: برابر** روش جاری وسیله رکن دوم تحویل می‌گردد. نیازمندی را گزارش نمائید.

۷- **دژبان خودروها** را کنترل و از تردد خودروها بدون برگ مأموریت جلوگیری و در صورت نیاز به اعزام خودرو برگ مأموریت صادر گردد.

۸- **حق تقدم استفاده از جاده‌ها** در مدت عملیات با گردان ۱۱۱ می‌باشد و پس از خاتمه عملیات برابر روش جاری انجام می‌گیرد.

۹- **سازمان بنه‌ها:** مختصات بنه رزمی و صحرائی خود را گزارش کنید.

طرح ها و دستورات عملیاتی / ۷۷

محل فعلی پاسگاه امدادی تیپ در مورموری می باشد و در صورت تغییر مکان محل پاسگاه جدید ابلاغ خواهد شد.

۱۰- مسیرهای تخلیه

(۱) چم شالان، مورموری.

(۲) چم شالان، پاعلم.

(۳) چاه نفت، آبتاف، مورموری.

فرمانده تیپ ۸۴ پیاده- سرهنگ ستاد کلانتری

پیوست ث (طرح مخابراتی) به پیوست طرح عملیاتی تیپ ۸۴

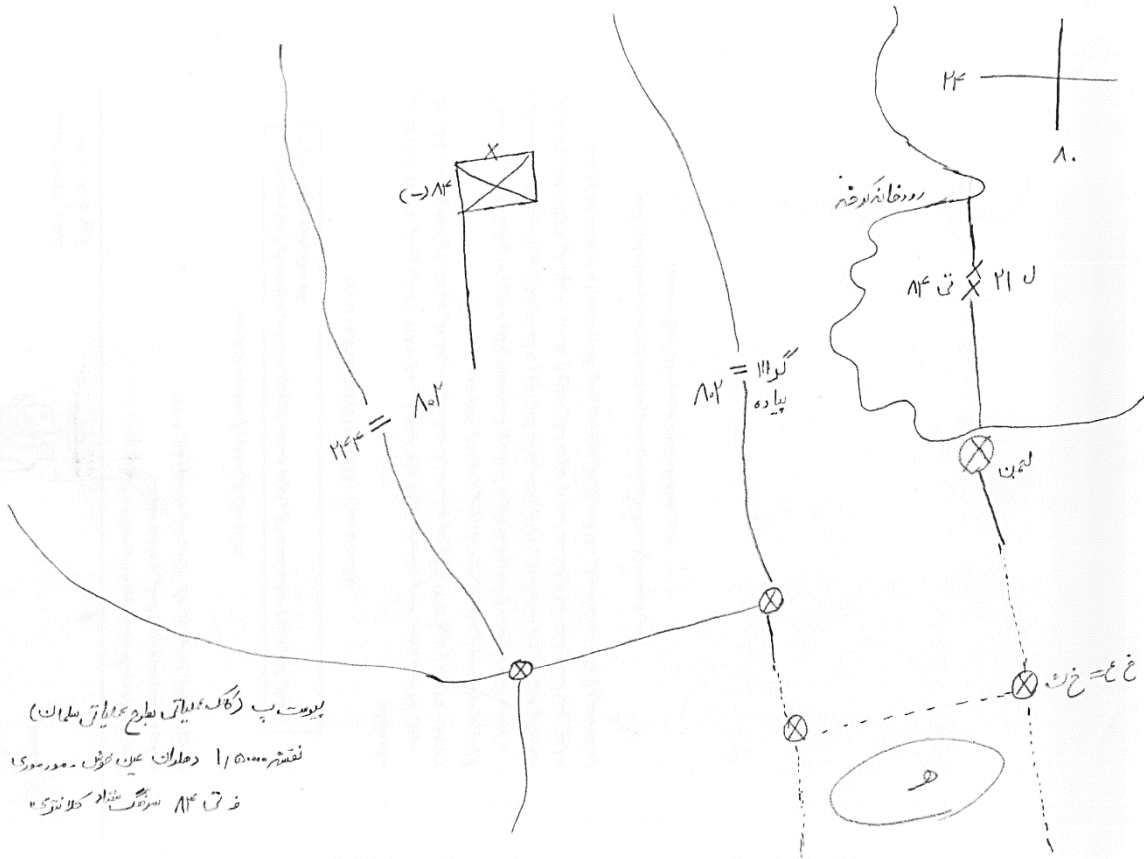
موضوع: طرح مخابراتی مربوط به عملیات.

مأموریت: برقراری ارتباط و مخابرات مطمئن مستمر در هنگام و استقرار یگان به نحوی که هیچ‌گونه خلل و اشکالی پیش نیامده و فرماندهان قادر به هدایت و کنترل یگان تحت فرماندهی خود باشند.

اجراء:

- ۱- ارتباط در منطقه تجمع و قبل از حرکت وسیله باسیم و امربر خواهد بود چنانچه ضرورت ایجاب نماید از بیسیم‌های افام با برد کوتاه به خصوص پی آر سی ۶ استفاده خواهد شد.
- ۲- ارتباط در حال حرکت وسیله بیسیم و امربر و چنانچه امکان داشته باشد وسیله باسیم برقرار می‌گردد.
- ۳- پس از تسخیر مواضع و استقرار، بلافاصله ارتباط با سیم دایر و کلیه ارتباطات وسیله تلفن برقرار می‌گردد و برای ارتباطات از دستورات کار مخابرات یگان استفاده شود.
- ۴- در هنگام درگیری و عملیات، سرعت بر تأمین مخابره تقدم دارد.
- ۵- در هنگام استقرار سعی شود از دستورات کار مخابرات با تأمین کامل استفاده شود.

پیوست ب کالک عملیاتی به طرح عملیاتی سلمان

«در دستورات شفاهی تغییری داده نشده است.»

نسخه از نسخه

تیپ ۸۴ پیاده خرم‌آباد (۳ر)

مولاب (۱۶-۵۹) نقشه

۵۰/۰۰۰: منطقه مورموری

مرداد ماه سال ۱۳۶۰ م-ت-۶۰۰

طرح عملیاتی تجدید نظر شده سلمان

مدرك:

الف- دستور عملیاتی خندق:

ب- نقشه ۱:۲۵۰/۰۰۰ دهلران و ۱:۵۰/۰۰۰ منطقه دختربرجی، حلیوه، مورموری، دهلران،

سرخه‌نادری، عین خوش، نهرعنبر، دچه.

تغییرات سازمان رزمی

<u>تیپ تقویت شده ۸۰۲</u>	<u>گروه رزمی ۱۸۲ پیاده</u>	<u>گروه رزمی ۱۱۱ پیاده (+)</u>
تغییراتی حاصل نشده است	گردان ۱۸۲ پیاده (-)	گردان ۱۱۱ پیاده
	گروهان یکم گردان ۸۰۲ پیاده	گروهان سوم گردان ۱۸۲
	گروهان ژاندارمری گاره	گروهان سوم گردان ۲۴۴ تانک
	گروهان یکم گردان ۲۴۴ تانک (-)	گروهان سوار زرهی
(به استعداد ۵ دستگاه تانک)	آتشبار دوم ۱۰۵ م گردان ۳۰۳ ت	دسته خمپاره انداز ۱۲۰ م (-)
	آتشبار یکم ۱۳۰ م گردان ۳۳۹	گردان ۲۴۴ تانک
	عناصری از گروهان مهندسی	آتشبار سوم ۱۰۵ م از گردان ۳۰۳
		توپخانه
	عناصری از نیروهای نامنظم	آتشبار دوم ۱۳۰ م گردان ۳۴۲
		گروه ۳۳
		دسته پدافند هوایی (+)
		عناصری از گروهان مهندسی
		عناصری از سپاه پاسداران دزفول

<u>توپخانه تیپ</u>	<u>عده‌های تیپ</u>	<u>گروه رزمی ۲۴۴ تانک</u>
تغییراتی حاصل نشده است	تغییری حاصل نشده	گروهان دوم تانک از گردان ۲۴۴ تانک(-) با ۱۰ دستگاه گروهان ۳ گردان ۸۰۲ به استعداد ۱۵۰ نفر (مجهز به تفنگ ژ ۳ و آرپی جی ۷)

۱- وضعیت:

- الف- نیروهای دشمن: برابر گزارش نوبه ای اطلاعاتی که هر ۸ ساعت یکبار منتشر می‌گردد.
- ب- نیروهای خودی: تغییری حاصل نشده.
- پ- زیر امر و جدا شده.
- (۱) زیر امر به سازمان رزمی مراجعه شود.
- (۲) جدا شده.
- (الف) گردان ۱۳۹ پیاده مستقر در پاوه.
- (ب) آتشبار یکم گردان ۳۰۳ توپخانه مستقر در پاوه.
- ت- فرضیات: تغییری حاصل نشده.

۲- مأموریت:

تیپ ۸۴ پیاده (-) پس از اجرای طرح عملیاتی سلمان بلادرنگ از منطقه واگذاری به مختصات (۶۶-۴۲) تا (۹۰۷۰۰-۸۱۸۰۰) پدافند می‌نماید.

۳- اجراء:

- الف- تدبیر عملیات: پیوست ب (کالک عملیات)
- (۱) مانور: تیپ ۸۴ بلادرنگ با به کار بردن گروهان ژاندارمری دهلران در مغرب به راست از مختصات (۴۳-۶۶) تا مختصات (۴۰-۷۲) و گروه رزمی ۱۸۲ از مختصات (۱۵-۲۳) تا مختصات (۹۹-۵۹) و تیم پیاده ۸۰۲ از مختصات (۹۹-۵۹) تا مختصات (۵۱-۶۹) و گروه رزمی ۱۱۱ از مختصات (۹۲-۷۰) تا (۹۰۷۰۰-۸۱۸۰۰) در امتداد صحن کنونی پدافند

منطقه‌ای نموده ضمن کنترل معابر موجود تک‌های محدود و محلی را به منظور انهدام نیروهای دشمن مستقر در منطقه اشغالی طرح‌ریزی و بنا به دستور اجراء می‌نماید.
(۲) آتش:

تقدم آتش توپخانه و پشتیبانی نزدیک هوایی با گروه رزمی ۱۱۱ (در طرح پشتیبانی
تغییری حاصل نشده است.)

ب - گروه رزمی ۱۱۱ پیاده:

(۱) در منطقه واگذاری به پدافند خود ادامه دهید.

(۲) ضمن پدافند از منطقه واگذاری هرگونه تهدید دشمن را سرکوب نمائید.

(۳) معابر موجود در منطقه را کنترل نمائید.

(۴) گشتی‌های شناسائی روزانه و شبانه را به منظور کسب خبر به داخل منطقه دشمن نفوذ
دهید.

(۵) شناسائی‌های لازم را از دهلیز و تپه ۳۴۳ به عمل آورید.

(۶) آماده باشید بنا به دستور دهلیز و تپه ۳۴۳ را تصرف نمائید.

پ - گروه رزمی ۱۸۲:

(۱) در منطقه واگذاری به پدافند ادامه دهید.

(۲) معابر موجود در منطقه واگذاری را کنترل نمائید.

(۳) امنیت جاده عین‌خوش به دهلران را از دشمن سلب نمائید.

(۴) گشتی‌های شناسائی و رزمی را در داخل منطقه اشغالی به منظور کسب خبر و وارد
آوردن حداکثر تلفات و ضایعات به دشمن نفوذ دهید.

ت - تیم ۸۰۲ پیاده:

برابر دستور عملیاتی سلمان عمل کنید.

ث - گروهان ژاندارم‌ری دهلران مستقر در محور نصریان، زرین‌آباد، برابر دستور عملیاتی سلمان
عمل کنید.

ج - توپخانه:

(۱) توپخانه صحرائی تغییری حاصل نشده است.

(۲) توپخانه پدافند هوایی: تغییری حاصل نشده است.

چ- گروهان ۴۳۸ مهندسی: برابر دستور عملیاتی سلمان عمل کنید.

ح- احتیاط:

(۱) گروه رزمی ۲۴۴ تانک در احتیاط تیپ می باشد. حق تقدم با گروه رزمی ۱۱۱

(۲) منطقه پراکندگی در حوالی مختصات (۹۳-۸۰) اشغال نمائید.

(۳) مواضع سد کننده ای (الف و ب) را در جناح گروه رزمی ۱۱۱ (شکاف) تهیه و بنا به

دستور اشغال نمائید.

(۴) مواضع تأخیری (ج-د) را تهیه و بنا به دستور اشغال نمائید.

(۵) آماده باشید بنابه دستور در منطقه گروه رزمی ۱۱۱ (جناح چپ) وارد عمل شوید.

خ- دستورات هماهنگی:

(۱) طرح ریزی تک‌های محدود شبانه و گشتی‌های رزمی را تهیه و ۲۴ ساعت قبل از اجراء

جهت تصویب به این قرارگاه ارسال دارند.

(۲) جزء ردیف ۱۴-۱۵-۲۴-۲۵ دستور عملیاتی سلمان قابل اجراء است.

۴- دستورات اداری و لجستیکی

تغییری حاصل نشده.

۵- فرماندهی و مخابرات

دستور کار مخابراتی به قوت خود باقی است.

فرمانده تیپ ۸۴ پیاده - سرهنگ ستاد کلانتری

رسید اطلاع دهید.

پیوست‌ها:

الف- اطلاعات (حذف شده)

ب- کالک عملیات

پ- اداری و لجستیکی (حذف شده)

ت- مخابرات: (حذف شده)

ارتش جمهوری اسلامی ایران

نیروی زمینی

«در دستورات شفاهی تغییری داده نشده است.»

نسخه از نسخه

تیپ ۸۴ پیاده خرم‌آباد (۳)

مولاب (۱۶-۵۹) نقشه

۱:۵۰/۰۰۰ مورموری

۲۰۰۷۰۰ آبان‌ماه ۱۳۶۰

الف-ح-۲۳

طرح عملیاتی شهید سرگرد کریمیان

مدرک:

۱- طرح آفندی ضربت و دستور عملیاتی خندق.

۲- نقشه ۱:۲۵۰/۰۰۰ دهلران و ۱:۵۰/۰۰۰ منطقه دختربرجی، حلیوه، مورموری، دهلران،

سرخه‌نادری، دچه، عین‌خوش و نهرعنبر.

سازمان رزمی

گروه رزمی ۱۸۲

گردان ۱۸۲ (-)

گروهان یکم گردان ۲۴۴ (-)

به استعداد ۵ دستگاه تانک

گروهان یک گردان ۸۰۲

آتشبار دوم گردان ۳۰۳ توپخانه ۱۰۵ مم (کم)

گروهان ژاندارمری گاره

گروه رزمی ۱۱۱

گردان ۱۱۱ (-)

گروهان سوم گردان ۱۸۲

گروهان سوم گردان ۸۰۲

گروهان سوار زرهی

آتشبار سوم گردان ۳۰۳ توپخانه ۱۰۵ مم (کم)

دسته موشک ۱۰۷ مم

دسته یکم گروهان ۴۳۸ مهندسی

یک دسته پدافند هوایی از آتشبار ۳۵۴

گروه رزمی ۲۴۴ تانک

گردان ۲۴۴ تانک (-)
گروهان ۱ گردان ۱۱۱
دسته موشک انداز ۱۰۷ م (کم)

عده‌های تیپ

گروهان ۴۳۸ مهندسی (-)
گروهان ژاندارمری دهلران

تیم پیاده تقویت شده ۸۰۲

گروهان دوم پیاده
یک دسته از گروهان ۲۴۴ تانک
آتشبار یکم گردان ۳۳۲ توپخانه ۱۳۰ م (کم)

توپخانه

گردان ۳۰۳ توپخانه ۱۰۵ م (-)
آتشبار یکم گردان ۳۳۹ توپخانه ۱۳۰ م
آتشبار کاتیوشا عمل کلی
آتشبار پدافند هوایی اصفهان

۱- وضعیت

الف- نیروهای دشمن: برابر گزارشات نوبه ای اطلاعاتی که هر ۴۸ ساعت یکبار منتشر می‌شود و آخرین کالک گسترش دشمن.

ب- نیروهای خودی:

(۱) قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب با یگان‌های زیر امر خود ضمن پدافند در مواضع کنونی آماده می‌شود عملیات آفندی را به سمت غرب اجراء و نیروهای دشمن را در خوزستان و قسمتی از استان ایلام (منطقه عملیاتی مربوطه) نابود و یا بیرون رانده و خط مرز را ترمیم نماید.

(۲) لشکر ۲۱ پیاده حمزه در سمت چپ (شرق) پدافند می‌نماید.

(۳) لشکر ۸۱ زرهی در سمت راست (غرب) در منطقه مربوطه پدافند می‌نماید.

(۴) نیروی هوایی و هوانیروز ضمن اجرای مأموریت‌های واگذاری از نزاجا عملیات یگان‌های تیپ ۸۴ را در حدود مقدرات پشتیبانی می‌کند.

(۵) آتشبار دوم گردان ۳۴۲ توپخانه ۱۳۰ م آتش توپخانه تیپ را تقویت می‌کند.

(۶) با هماهنگی‌هایی که با لشکر ۲۱ حمزه به عمل آمده است در صورت لزوم آتش توپخانه را تقویت خواهند نمود.

پ- زیر امر و جدا شده:

(۱) زیر امر به سازمان رزمی مراجعه شود.

(۲) جدا شده:

(الف) گردان ۱۳۹ پیاده مستقر در پاوه و نو سود.

(ب) آتشبار یکم گردان ۳۰۳ توپخانه مستقر در پاوه.

ت- فرضیات:

(۱) شرایط زمین و جو جهت تک به تپه ۳۴۳ و دهلیز برای یگان‌های پیاده مناسب برای یگان‌های زرهی خودی مناسب نیست.

(۲) روحیه پرسنل دشمن به علت طولانی شدن جنگ ضعیف و میل جنگجویی آنان در سطح پائین قرار دارد.

(۳) دشمن قادر است نیروهای خود را به سرعت جابه جا و تقویت نماید.

(۴) دشمن قادر است همزمان با تک جبهه‌های خود جناح سمت راست (غرب) گروه رزمی

۱۱۱ و جناح سمت چپ (شرق) گروه رزمی ۲۴۴ را مورد تهدید قرار دهند.

۲- مأموریت:

تیپ ۸۴ پیاده (-) خرم‌آباد در ساعت (س) روز (ر) تک نموده تپه ۳۴۳ و دهلیز (هدف راه‌گشا) را تأمین و سپس در منطقه پدافند می‌نماید.

۳- اجراء:

الف- تدبیر عملیات پیوست ب (کالک عملیات)

(۱) مانور: تیپ ۸۴ پیاده (-) خرم‌آباد با گروه رزمی ۱۸۲ و تیم پیاده ۸۰۲ و گروه رزمی ۲۴۴

تانک در مناطق محوله پدافند می‌نماید. گروه رزمی ۱۱۱ با رعایت اصل غافلگیری و با به

کاربردن یگان ضربت شهید یاقوت با رخنه به مواضع دشمن تپه ۳۴۳ و دهلیز (هدف راه‌گشا)

را تأمین و بلادرنگ مبادرت به پدافند خواهد کرد.

(۲) آتش‌ها: آتش تهیه به مدت ۵ دقیقه طرح‌ریزی و بنا به دستور قابل اجراء است حق تقدم کلیه آتش‌ها تا تحکیم کامل هدف راه‌گشا با گروه رزمی ۱۱۱ خواهد بود (پیوست پ پشتیبانی آتش).

ب- گروه رزمی ۱۱۱:

(۱) گروهان سوم گردان ۱۸۲ را زیر امر بگیرید.

(۲) گروهان سوم گردان ۸۰۲ را پس از تحکیم کامل هدف رها نموده و زیر امر گروه رزمی ۲۴۴ قرار دهید.

(۳) گروهان یک را زیر امر گروه رزمی ۲۴۴ قرار دهید.

(۴) گروهان سوم تانک را از زیر امر رها نمائید.

(۵) دسته یکم و دوم گروهان سوم را زیر امر گروه رزمی ۲۴۴ قرارداده و بلافاصله پس از تحکیم هدف و رها نمودن گروهان سوم گردان ۸۰۲ آن‌ها را مجدداً زیر امر بگیرید.

(۶) دسته خمپاره اندازه ۱۰۲ مم گروه رزمی ۲۴۴ را زیر امر رها نمائید.

(۷) ضمن پدافند از مواضع فعلی طرح‌ریزی‌های لازم را به منظور تصرف تپه ۳۴۳ دهلیز به عمل آورده و بنا به دستور اجراء نمائید.

(۸) گروهان سوار زرهی به منظور تأمین جناح سمت راست (غرب) به خصوص ارتفاع ۳۱۰ و ۳۳۶ منطقه لزه به کار گرفته شود.

پ- گروه رزمی ۱۸۲:

(۱) از منطقه واگذاری پدافند نمائید و اجازه هیچ‌گونه رخنه‌ای را به دشمن ندهید.

(۲) هنگام تک گروه رزمی ۱۱۱ بنا به دستور با اجراء آتش‌های ایذائی و حرکات فریبنده تظاهر به تک نمائید.

ت- تیم پیاده ۸۰۲:

(۱) از منطقه واگذاری پدافند نمائید و اجازه هیچ‌گونه رخنه‌ای را به دشمن ندهید.

(۲) هنگام اجراء عملیات آفندی گروه رزمی ۱۱۱ بنا به دستور با اجراء آتش‌های ایذائی و حرکات فریبنده توجه دشمن را به سمت خود جلب و تظاهر به تک نمائید.

ث- گروهان رزمی ۲۴۴ تانک:

- (۱) گروهان یکم گردان ۱۱۱ را زیر امر بگیرید.
- (۲) گروهان سوم تانک را به محض رهایی در اختیار بگیرید.
- (۳) دسته خمپاره‌انداز ۱۲۰ م را به محض رهایی در اختیار بگیرید.
- (۴) دو دسته پیاده گروهان سوم گردان ۱۱۱ را زیر امر گرفته بلا فاصله پس از تحکیم هدف کارگشا از زیر امر خارج و گروهان سوم گردان ۸۰۲ را زیر امر بگیرید.
- (۵) از منطقه واگذاری پدافند نموده و اجازه هیچ‌گونه رخنه‌ای را به دشمن ندهید.
- (۶) مواضع سد کننده الف و ب را در ساعت (س) روز (ر) اشغال و هنگام اجرای تک گروه رزمی ۱۱۱ بنا به دستور با اجرای آتش‌های ایذائی و فریبنده تظاهر به تک نمائید.
- ج- گروهان ژاندارمری دهلران مستقر در محور نصریان، زرین‌آباد.
- (۱) برابر دستور عملیاتی شماره ۲ رعد پدافند نمائید.

چ- توپخانه:

(۱) توپخانه صحرائی:

- (الف) آتشبار سوم گردان ۳۰۳ توپخانه کمک مستقیم گروه رزمی ۱۱۱.
- (ب) دسته یکم موشک‌انداز ۱۰۷ م تقویت آتشبار سوم گردان ۳۰۳.
- (پ) آتشبار دوم و گردان ۳۰۳ توپخانه کمک مستقیم گروه رزمی ۱۸۲.
- (ت) آتشبار یکم گردان ۳۳۹ عمل کلی تقویت آتش آتشبار دوم گردان ۳۰۳.
- (ث) آتشبار یکم گردان ۳۳۲ توپخانه کمک مستقیم تیم پیاده ۸۰۲.
- (ج) دسته دوم موشک‌انداز ۱۰۷ م کمک مستقیم گروه رزمی ۲۴۴.
- (چ) آتشبار کاتیوشا عمل کلی.

(۲) توپخانه پدافند هوایی:

- (الف) آتشبار ۳۵۴ پدافند هوایی (+) خرم‌آباد.
- مأموریت خود را برابر به دستور عملیاتی شماره ۲ رعد ادامه دهید.
- (ب) آتشبار پدافند هوایی اصفهان.
- مأموریت خود را برابر به دستور عملیاتی شماره ۲ رعد ادامه دهید.

ح- گروهان ۴۳۸ مهندسی (-):

- (۱) مأموریت خود را برابر طرح عملیاتی سلمان ادامه دهید.
- (۲) به محض وصول دسته مهندسی از نزاچا تا پایان عملیات دهلیز و تپه ۳۴۳ دسته فوق را زیر امر گروه رزمی ۱۱۱ قرار دهید.
- خ- احتیاط: تیپ به علت کمبود نیرو فاقد احتیاط می‌باشد.
- د- دستورات هماهنگی:
 - (۱) عناصر اصلی اخبار: آیا دشمن نیروهای در خط خود را تقویت خواهد کرد؟ اگر می‌کند کی. کجا. و با چه استعدادی؟
 - (۲) سازمان رزمی را از ۲۲۰۷۰۰ آبان‌ماه اجراء نمائید.
 - (۳) این طرح به محض دریافت برای طرح‌ریزی و بنا به دستور قابل اجراء است.
 - (۴) طی آموزش‌های فشرده و مستمر میل جنگجویی افراد را افزایش دهید.
 - (۵) به محض درگیری گزارشات را لحظه به لحظه ارسال دارید.
 - (۶) هرگونه نیازمندی خود را از طریق مبادی مربوطه گزارش کنید.
 - (۷) محل فرود هلیکوپتر جهت حمل مجروحین احتمالی مختصات (۰۳-۷۵) می‌باشد.
 - (۸) هماهنگی‌های لازم را با سپاه پاسداران به عمل آورید.
 - (۹) کسری بار مبنای خود را تأمین و گروه رزمی ۱۱۱ برای یک‌روز تک به موضع مستحکم و سه‌روز پدافند و سایر یگان‌ها برای سه‌روز پدافند متوالی درخواست مهمات نمائید.

۴- دستورات اداری و لجستیکی

به طرح سلمان مراجعه شود.

۵- فرماندهی و مخابرات

الف- مخابرات: دستور کار مخابراتی قابل اجراء است.

ب- فرماندهی:

- (۱) پاسگاه فرماندهی من در حال حاضر در مختصات (۱۶-۵۹) می‌باشد.
- (۲) گروه فرماندهی من در حین تک متحرک و سپس در مختصات (۱۶-۵۹) خواهد بود.

(۳) محل پاسگاه فرماندهی خود را با ذکر مختصات گزارش کنید.

رسید اطلاع دهید.

فرمانده تیپ ۸۴ پیاده - سرهنگ ۲ پیاده بیرانوند

پیوست‌ها:

الف-اطلاعات (حذف شده)

ب- کالک عملیات

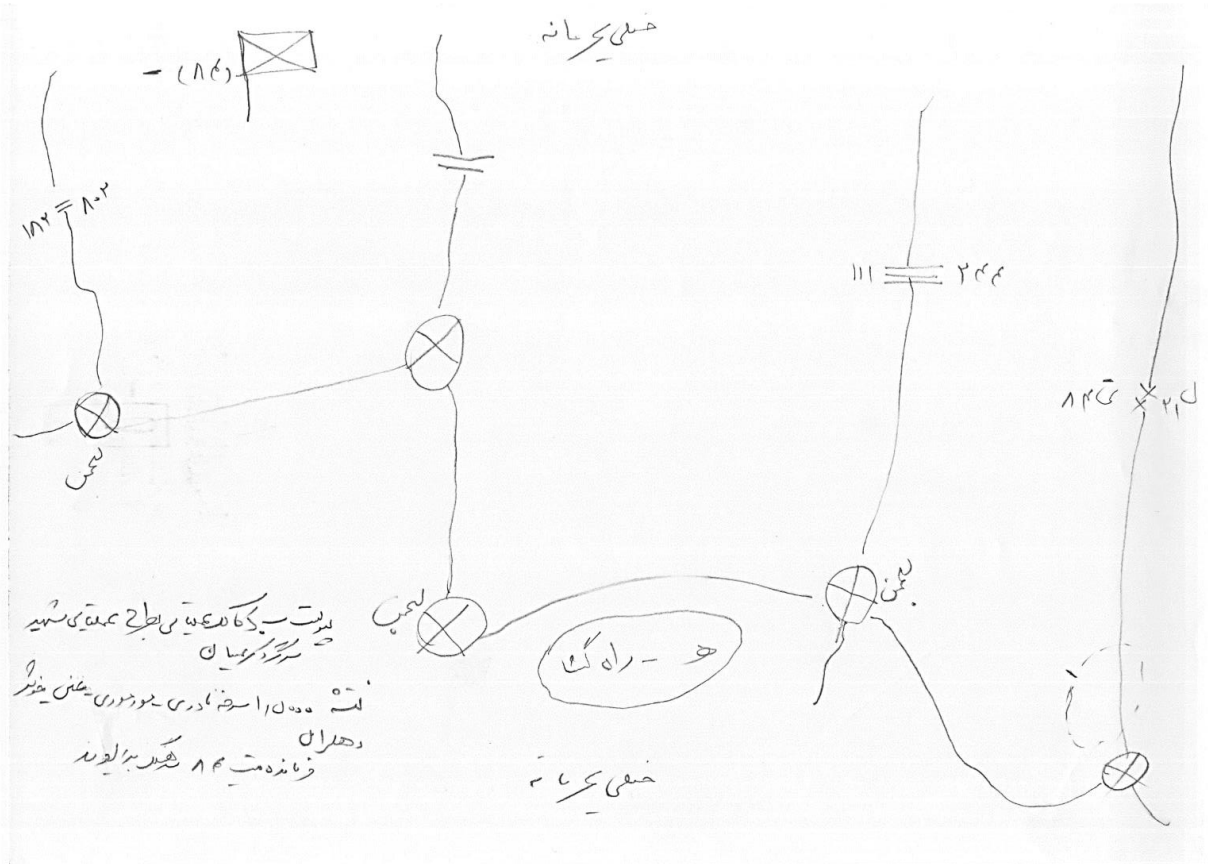
پ- پشتیبانی آتش (بعداً فرستاده خواهد شد)

ت- اداری (حذف شده)

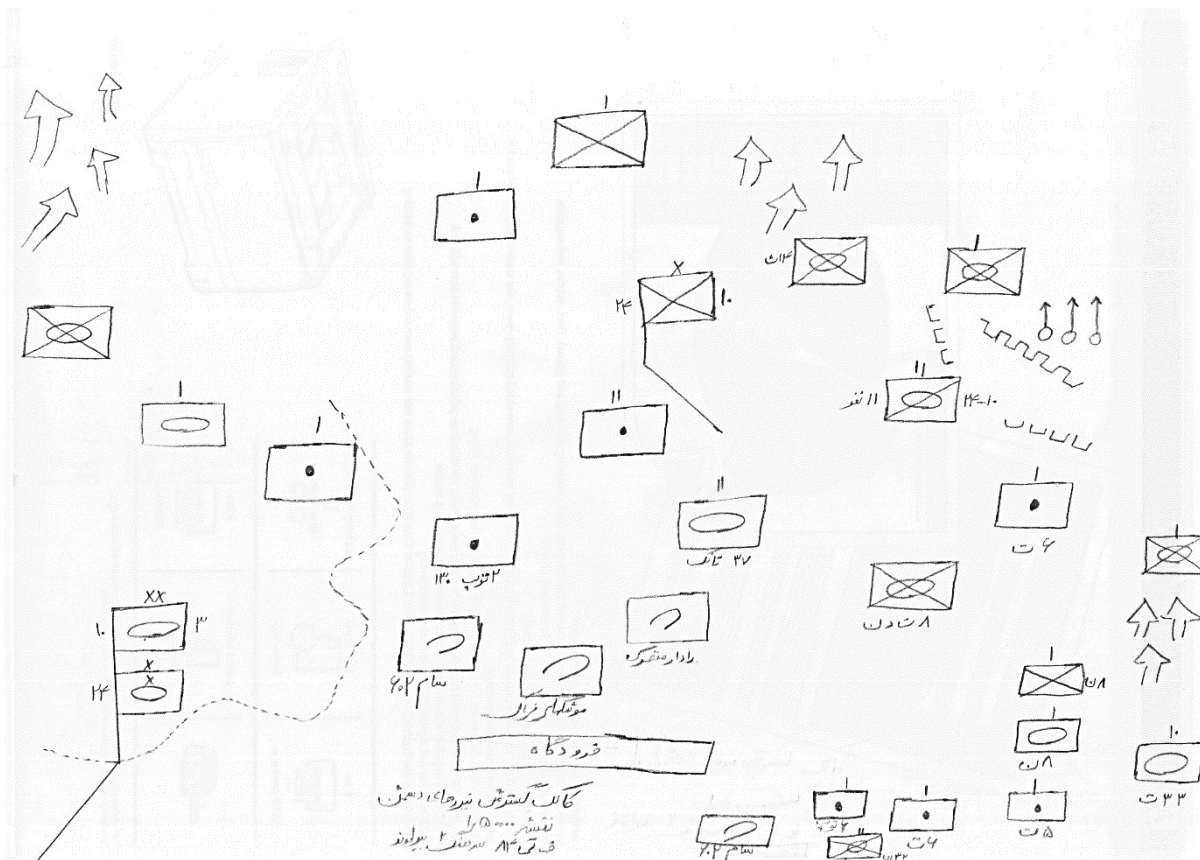
ث- مخبرات (حذف شده)

تاریخ	آغاز روشنائی		طلوع	غروب	پایان روشنائی		طلوع ماه	غروب ماه
	دریائی	شخصی			آفتاب	شخصی		
۶۰/۵/۲۶	۰۵۴۹	۰۶۱۹	۰۶۴۵	۱۷۱۵	۱۷۴۱	۱۸۱۰	۲۳۰۶	۱۲۱۱
۶۰/۸/۲۷	۰۵۵۰	۰۶۲۰	۰۶۴۶	۱۷۱۴	۱۷۴۰	۱۸۱۰	—	۱۲۵۵
۶۰/۸/۲۸	۰۵۵۱	۰۶۲۱	۰۶۴۷	۱۷۱۴	۱۷۴۰	۱۸۰۹	۰۰۰۶	۱۳۳۳
۶۰/۸/۲۹	۰۵۵۲	۰۶۲۲	۰۶۴۸	۱۷۱۳	۱۷۳۹	۱۸۰۹	۰۱۰۶	۱۴۰۹
۶۰/۸/۳۰	۰۵۵۳	۰۶۲۲	۰۶۴۹	۱۷۱۳	۱۷۳۹	۱۸۰۹	۰۲۰۲	۱۴۴۱

پیوست ب: کالک عملیاتی به طرح عملیاتی سرگرد کریمیان

کالک گسترش نیروهای دشمن

نسخه از نسخه

تیپ ۸۴ پیاده خرم‌آباد (۳ر)

مولاب مختصات (۱۶-۵۹)

۶۰/۹/۲۷ ۱۳ الف - م - ۳۷

پیوست پ (پشتیبانی آتش) به دستور عملیاتی شهید سرگرد کریمیان

مدرك:

الف- دستور عملیاتی تیپ

ب- نقشه ۱:۵۰/۰۰۰ دختربرجی، حلیوه، مورموری، دهلران، سرخه‌نادری، دچه، عین‌خوش، نهرعنبر.

۱- وضعیت:

الف- توپخانه‌های زیر امر.

(۱) آتشبار یکم ۱۳۰ گردان ۳۳۹ گروه ۵۵ اصفهان

(۲) آتشبار سوم ۱۳۰ گردان ۳۳۲ گروه ۴۴ اصفهان

(۳) آتشبار دوم ۱۳۰ گردان ۳۴۲ گروه ۳۳ تهران

(۴) آتشبار یکم کاتیوشا گردان ۳۷۲ گروه ۳۳ تهران

ب- توپخانه‌های جدا شده.

(۱) آتشبار یکم ۱۰۵ گردان ۳۰۳ مستقر در پاوه

۲- مأموریت:

گردان ۳۰۳ توپخانه (-) سازمانی و توپخانه‌های زیر امر عملیات تیپ ۸۴ پیاده را با آتش‌های معمولی توپخانه پشتیبانی می‌نماید.

۳- اجراء:

الف- تدبیر عملیات.

(۱) مانور: تک به صورت یک اغتنام وضعیت سریع از آتش‌های پشتیبانی می‌شود. توجه به غافلگیری امری حیاتی است. از حداکثر تفرقه تا آنجائیکه به اجرای مأموریت لطمه‌ای وارد

نشود بایستی استفاده کرد تیپ ۸۴ پیاده (-) خرم‌آباد با گروه رزمی ۱۸۲ و تیم پیاده ۸۰۲ و گروه رزمی ۲۴۴ تانک در مناطق محوله پدافند می‌نمایند گروه رزمی ۱۱۱ با به کاربردن یگان ضربت شهید یاقوت با رخنه به مواضع دشمن تپه ۳۴۳ و دهلیز (هدف راه‌گشا) تأمین و بلادرنگ مبادرت به پدافند خواهد کرد.

(۲) آتش: آتش تهیه یک آتش تهیه به مدت ۵ دقیقه طرح‌ریزی و در صورت نیاز و بنا به دستور فرمانده تیپ اجراء می‌شود.

الف- تقدم آتش- حق تقدم کلیه آتش‌ها تا تحکیم کامل (هدف راه‌گشا) با گروه رزمی ۱۱۱ خواهد بود.

ب- پشتیبانی هوایی- نیروی هوایی و هوانیروز ضمن اجرای مأموریت‌های واگذاری از نزا جا عملیات یگان‌های تیپ ۸۴ را در حدود مقدرات پشتیبانی می‌کند.

ت- پشتیبانی توپخانه صحرائی: آتش تهیه - توپخانه با اجرای یک آتش تهیه طرح‌ریزی شده به مدت ۵ دقیقه در صورت نیاز بنا به دستور از تک پشتیبانی به عمل خواهد آورد.

سازمان برای رزم:

- (۱) آتشبار سوم گردان ۳۰۳ توپخانه ۱۰۵ م کمک مستقیم گروه رزمی ۱۱۱.
- (۲) دسته دوم موشک‌انداز ۱۰۷ م تقویت آتشبار سوم گردان ۳۰۳.
- (۳) آتشبار دوم گردان ۳۴۲ توپخانه ۱۳۰ عمل کلی تقویت آتشبار سوم گردان ۳۰۳.
- (۴) آتشبار سوم گردان ۳۳۲ توپخانه ۱۳۰ کمک مستقیم تیم پیاده ۸۰۲ و تقویت آتش آتشبار سوم گردان ۳۰۳ با ۲ قبضه.

- (۵) آتشبار دوم گردان ۳۰۳ توپخانه ۱۰۵ کمک مستقیم گروه رزمی ۱۸۲.
- (۶) آتشبار یکم گردان ۳۳۹ توپخانه عمل کلی تقویت آتش آتشبار دوم گردان ۳۰۳.
- (۷) آتشبار یکم کاتیوشا گردان ۳۷۲ عمل کلی تیپ.

ج- دستورات هماهنگی:

- (۱) افسر ناظر مقدم هوایی تیپ در دیدگاه توپخانه باشد تا در صورت نیاز به پشتیبانی هوایی سریعاً درخواست گردد و هواپیما را روی هدف مورد نظر هدایت کند.

- (۲) محل خط هماهنگی آتش پشتیبانی در کالک آماج منظور شد.
- (۳) مشی عملیاتی ضد آتشبار برای ۱۰۵ فعال و برای ۱۳۰ و کاتیوشا نیمه فعال می باشد.
- (۴) اعزام دیدبان ها.
- (الف) یک افسر دیده بان از آتشبار سوم ۱۰۵ و سرباز بیسیم چی همراه فرمانده گروهان سوم ۸۰۲ اعزام شده و در جایی مستقر بشود که دید کافی روی منطقه آماجها داشته و تک را پشتیبانی آتش نماید.
- (ب) ستوانیکم توپخانه خیراله نوری کچ کلا افسر رابط گروه رزمی ۱۱۱ و یک افسر دیده بان از آتشبار سوم ۱۰۵ روی تپه ۳۳۶ مستقر شده و جناح راست تک را تأمین آتش می نماید یگان سوار زرهی مسئول تأمین دیدگاه خواهد بود ضمناً ستوان نوری در مورد تعیین دیدگاه و تأمین آن با فرمانده گروهان سوار زرهی هماهنگی نماید.
- (پ) یک افسر دیده بان از آتشبار سوم گردان توپخانه ۱۰۵ م م در دیدگاه گروهان دوم گردان ۱۱۱ مستقر شده و جناح چپ تک و منطقه واگذاری را پشتیبانی آتش می نماید افسر رابط گروه رزمی ۱۱۱ نیز در این دیدگاه خواهد بود و آتش منطقه تک را با دیده بان هماهنگ و کنترل می نماید.
- (ت) افسر رابط ۲۴۴ و دیده بان ۱۳۰ در دیدگاه آتشبار ۱۳۰ خواهد بود و منطقه جنوبی تک را پشتیبانی آتش می نماید و از هرگونه تقویت و جابه جایی یگان های دشمن جلوگیری خواهند کرد.
- (ث) دیده بان کاتیوشا در دیدگاه مربوطه و جناح چپ منطقه را دیده بانی می نماید.
- (ج) مسئول تأمین کلیه دیدگاهها با فرمانده یگان های مانوری در منطقه می باشد به طوری که دیده بان بتواند با آرامش و خونسردی کامل آتش منطقه خود را به طور مؤثر روی آماجها هدایت نماید.
- (چ) ترتیب اعزام دیده بانان ۱۰۵ به دیدگاه های فوق باتوجه به نوبت افسران به عهده فرمانده آتشبار سوم ۱۰۵ م م و هماهنگی افسر رابط گروه رزمی ۱۱۱ می باشد.
- (۵) آماج هایی که بایستی در آتش تهیه و حین تک روی آن ها اجرای آتش گردد همراه این طرح و کالک آماج خواهد بود سایر هدف های احتمالی به درخواست فرمانده یگان پیاده از طریق دیده بان همراهی کوبیده خواهد شد.

- (۶) آتش‌های تقویتی از توپخانه لشکر ۲۱ حمزه با هماهنگی و درخواست و نظارت افسر رابط (ستوان ایلخانی) اجراء خواهد شد.
- (۷) آتش‌های تقویتی از آتشبار سوم گردان ۳۳۲ توپخانه ۱۳۰ مم مستقر در محور چاه‌نفت و سایر آتش‌های پشتیبانی گروه رزمی ۱۱۱ با هماهنگی و نظارت (سروان سلامی) افسر عملیات گردان ۳۰۳ و (سروان احمدی افسر رابط گروه رزمی ۱۱۱ اجراء خواهد شد).
- (۸) دسته خمپاره ۱۲۰ مم گردان ۲۴۴ تانک آماج‌های منطقه واگذاری گروه رزمی ۲۴۴ را با هماهنگی افسر رابط آن گروه ستوانیکم ایلخانی و درخواست دیده‌بان خودش زیر آتش خواهد گرفت.
- (۹) افسر مسئول ارتباط در این عملیات موظف است یک ارتباط بیسیم کنترل شده جهت شبکه آتش در این عملیات طرح‌ریزی نماید.
- به طوری که افسر هماهنگ کننده پشتیبانی آتش تیپ (فرمانده گردان ۳۰۳ توپخانه) با افسران رابط و دیده‌بان توپخانه تماس دائمی و مطمئن داشته باشد.
- (۱۰) ساعت (س) روز (ر) توسط قرارگاه تیپ تعیین و ابلاغ خواهد شد.
- (۱۱) هرگونه تغییرات جهت تکمیل و اصلاح این طرح به صورت دستورات جزء به جزء ابلاغ خواهد شد.

۴- دستورات اداری و لجستیکی

- الف- درهیچ کدام از مهمات درموقع اجرای تک محدودیتی وجود ندارد.
- ب- یگان‌ها طبق روش جاری آماد مهمات بارمبنا و ذخیره عملیاتی خود را به طور کامل قبل از روز (ر) درخواست و همراه داشته باشند.

۵- فرماندهی و مخابرات

- الف- مخابرات به پیوست مخابراتی طرح عملیاتی مراجعه شود.
- ب- فرماندهی:
- محل مرکز هماهنگی پشتیبانی آتش در ستاد عملیاتی تیپ حوالی مختصات (۱۹-۵۹) می‌باشد و هنگام عملیات با گروه متحرک فرماندهی می‌باشد.
- فرمانده تیپ ۸۴ پیاده- سرهنگ ۲ بیرانوند

ضمیمه ۲ (پشتیبانی آتش توپخانه صحرائی)

به پیوست پ (پشتیبانی آتش) به دستور عملیاتی شهید سرگرد کریمیان
۱- شماره هدف‌های برای افسران رابط (دیدهبان‌ها) به شرح زیر می‌باشد.

الف- منطقه گروه رزمی ۱۱۱ و گروه رزمی ۲۴۴ (محور شاوریه) از ف.م ۷۰۰ تا ف.م ۱ توسط
افسر رابط بین یگان‌ها و دیده‌بان‌ها به شرح زیر تقسیم می‌شود.

(۱) دسته خمپاره ۱۲۰ گردان ۱۱۱ از ف.م ۷۰۰ تا ف.م ۷۵۰

(۲) دسته دوم موشک انداز ۱۰۷ از ف.م ۷۵۱ تا ف.م ۸۰۰

(۳) آتشبار سوم گردان ۳۰۳ توپخانه از ف.م ۸۰۱ تا ف.م ۸۵۰

(۴) آتشبار یکم کاتیوشا گردان ۳۷۲ توپخانه از ف.م ۸۵۱ تا ف.م ۹۰۰ برای ۳ قبضه مستقر

در این محور.

(۵) آتشبار دوم گردان ۳۴۲ توپخانه ۱۳۰ از ف.م ۹۰۱ تا ف.م ۹۵۰

(۶) دسته خمپاره ۱۲۰ گردان ۲۴۴ از ف.م ۹۵۱ تا ف.م ۱۰۰۰

ب- منطقه تیم پیاده ۸۰۲ در محور دشت عباس از ف.ج ۶۰۰ تا ف.ج ۶۹۹ که جهت آتشبار
سوم گردان ۳۳۲ توپخانه ۱۳۰ م به شرح زیر می‌باشد.

(۱) از ف.ج ۶۰۰ تا ف.ج ۶۲۰ برای آماج‌های منطقه شاوریه.

(۲) از ف.ج ۶۲۰ الی ف.ج ۶۹۹ برای آماج‌های منطقه دشت عباس و عین خوش.

پ- منطقه گروه رزمی ۱۸۲ در محور دالپری از ف.الف ۰۰۱ تا ف.الف ۵۰۰ که توسط افسر
رابط بین یگان‌ها و دیده‌بان‌ها به شرح زیر تقسیم می‌شود.

(۱) آتشبار یکم گردان ۳۳۹ توپخانه ۱۳۰ م از ف.الف ۰۰۱ تا ف.الف ۹۹

(۲) آتشبار دوم گردان ۳۰۳ توپخانه ۱۰۵ از ف.الف ۱۰۰ تا ف.الف ۱۹۹

(۳) دسته خمپاره ۱۳۰ گردان ۱۸۲ از ف.الف ۲۰۰ تا ف.الف ۲۹۹

(۴) آتشبار یکم کاتیوشا گردان ۳۷۲ توپخانه از ف.الف ۳۰۰ تا ف.الف ۳۹۹ برای یک قبضه

مستقر در این محور.

(۵) از ف.الف ۴۰۰ الی ف.الف ۵۰۰ در اختیار افسر رابط این گروه می‌باشد.

جدول طرح آتش توپخانه به ضمیمه طرح آتش توپخانه

به پیوست پشتیبانی آتش به دستور عملیاتی شهید سرگرد کریمیان

جدول طرح آتش توپخانه شماره ۱

لیست آماج شماره ۳

کالک آماج شماره ۳

مدرک: نقشه ۱:۵۰/۰۰۰ دجه، حلیوه، سرخه نادری

ملاحظات (ث)	طبق درخواست (ت)	آماج های طبق برنامه (پ)					یگانهای آتش (ب)	سازمان (الف)	ردیف
		س+۲	س+۱	س	س-۱	س-۲			
۱۰٪ بنا به درخواست	ف.م ۸۱۲ دودانگیز	ف م ۸۱۴	ف م ۸۱۴	۸۲۹	ف م	ف م ۸۱۲	۳-آ	گد ۳۰۳	۱
		۲۰		۴۰		۲۰	۳۰۳	م ۱۰۵	
		ف م ۷۵۴	ف م ۷۵۲		۷۵۱	ف م	دسته ۲	گد ۳۰۳	۲
		۱۲	۱۲		۲	۴	۳۰۳	م ۱۰۷	
۱۰٪ بنا به درخواست	ف.م ۹۵۴ دودانگیز	ف م ۹۵۱		ف م ۹۵۴		ف م ۹۳۵	دسته	گد ۲۴۴	۳
		۱۲		۱۲		۱۲	خمپاره ۲۴۴	م ۱۲۰	
		۷۰۲	ف م		۷۰۱	ف م	دسته خمپاره	گد ۱۱۱ پ	۴
		۲۴			۲			م ۱۲۰	

ارتش جمهوری اسلامی ایران
نیروی زمینی
شماره
تاریخ

موضوع: دستورات جزء به جزء طرح پشتیبانی آتش

همزمان با اجرای طرح عملیاتی شهید سرگرد کریمیان موارد زیر برای هماهنگی هر چه بیشتر بین یگان‌های پشتیبانی آتش افسران رابط دیده‌بان‌ها در نظر گرفته و دقیقاً به مورد اجراء گذاشته شود.

۱- رمز اجرای آتش تهیه در صورت نیاز (یا تارالله) خواهد بود که با کسب اجازه از فرمانده تیپ (فرمانده عملیات) توسط افسر هماهنگ کننده پشتیبانی آتش تیپ (هکپا) به یگان‌های پشتیبانی آتش ابلاغ خواهد شد.

۲- قطع آتش‌های پشتیبانی بنا به درخواست فرمانده یگان تک کننده و تصویب گروه متحرک فرماندهی خواهد بود.

۳- گروه رزمی ۱۸۲: در حین شروع عملیات بنا به دستور با هماهنگی افسر رابط توپخانه توسط یگان‌های پشتیبانی آتش متناوباً روی مواضع دشمن مخصوصاً مواضع تانک و توپخانه در عین خوش- چگری نهرعنبر- باغ طالقانی و راه تدارکاتی چگری به عین خوش اجرای آتش شود. ضمناً محدودیت مهمات ۱۳۰ در نظر گرفته شود.

۴- تیم تقویت شده ۸۰۲:

الف- ۲ قبضه توپ ۱۳۰ از آتشبار سوم گردان ۳۳۲ که روی مواضع شاوریه روانه و هماهنگی شده در تمام مدت عملیات آماده جوابگویی به درخواست افسر رابط گروه رزمی ۱۱۱ باشد.

ب- با هماهنگی و مراقبت شدید دیده‌بانان آن یگان روی مواضع توپخانه و تانک در اطراف عین خوش خانه کوچک- کمرسرخ - متناوباً اجرای آتش گردد.

اجرای آتش روی توپخانه‌ها و حرکات احتمالی دشمن و تانک‌های فعال و متحرک تقدم دارد. ضمناً محدودیت مهمات در مورد بند ب در نظر گرفته شود.

۵- گروه رزمی ۱۱۱:

الف- آتشبار سوم ۱۰۵ از گردان ۳۰۳.

(۱) تقدم آتش با درخواست فرماندهان گروهان‌های پیاده عمل کننده خواهند بود.

(۲) افسر دیده‌بان مستقر در دیدگاه ۱۰۵

(۳) به درخواست افسر رابط گروه رزمی ۱۱۱ اجرای آتش نماید.

(۴) آتشبار به درخواست دیده‌بان از ماسوره زمانی استفاده خواهد نمود لذا از نظر

مهمات و ماسوره زمانی حداقل به مدت ۹۶ ساعت پیش‌بینی و در دسترس باشد.

ب- دسته دوم موشک انداز ۱۰۷ با تقدم زیر به درخواست آتش جواب می‌دهد.

(۱) به درخواست دیده‌بان یگان‌های مانوری.

(۲) افسر رابط گروه رزمی ۱۱۱.

(۳) مهمات عادی و خرج موشکی به مدت ۹۶ ساعت پیش‌بینی و در دسترس باشد.

پ- دسته تقویت شده خمپاره انداز ۱۲۰ گردان ۱۱۱

(۱) به درخواست دیده‌بان خودش و هماهنگی با افسر رابط گروه رزمی ۱۱۱ آتش

نماید.

(۲) مهمات عادی و خرج موشکی به مدت ۹۶ ساعت پیش‌بینی و در دسترس باشد.

ت- آتشبار دوم ۱۳۰ گردان ۳۴۲ (شاوریه) با تقدم زیر به درخواست آتش پاسخ می‌دهد.

(۱) افسر رابط گروه رزمی ۱۱۱

(۲) افسر رابط رزمی گروه ۲۴۴

(۳) دیده‌بان آتشبار ۱۰۵

(۴) دیده‌بان خودش

(۵) اجرای آتش روی یگان‌های توپخانه و زرهی از هر چه دورتر در صورت فعالیت

دشمن در تقدم یک قرار دارد.

(۶) به مدت ۹۶ ساعت مهمات برآورد و درخواست و آماده گردد.

ث- آتشبار کاتیوشا (۱۲۲ م) با تقدم زیر اجرای آتش خواهد کرد.

(۱) افسر رابط گروه رزمی ۱۱۱

(۲) افسر رابط گروه ۲۴۴

(۳) دیده‌بان خودش

(۴) اجرای آتش در تمام منطقه واگذاری و روی یگان‌های تانک متحرک و توپخانه

فعال و ستون‌های دشمن تقدیم دارند.

(۵) مهمات حداقل برای ۹۶ ساعت پیش‌بینی و آماده گردد.

۶- گروه رزمی ۲۴۴:

الف- دسته خمپاره انداز ۱۲۰ گد ۲۴۴

(۱) بنا به درخواست دیده‌بان خودش و با هماهنگی افسر رابط گروه ۲۴۴ روی

آماج‌های واگذاری و درخواستی اجرای آتش گردد.

۷- دستورات هماهنگی:

الف- عملیات مانور و اجرای آتش توسط فرمانده تیپ (عملیات) و افسر هماهنگ کننده

پشتیبانی آتش تیپ (هکپا) هماهنگ خواهد شد.

ب- تعیین هدف و درخواست آتش به ترتیب تقدم با فرماندهان گروهان‌های عمل کننده

افسران رابط و دیده‌بانان هر یگان خواهد بود.

پ- دستورات تکمیلی و مورد نیاز به صورت جزء جزء ابلاغ خواهد شد.

ف . تی ۸۴ - سرهنگ ۲ بیرانوند

مشکلات و پیشنهادات طرح شهید کریمیان

مشکلات و نواقص

- ۱- نواقص جزئی طرح با حضور فرماندهی تیپ رفع گردید.
- ۲- تیپ فاقد احتیاط است.
- ۳- تیپ از نظر مهمات توپ ۱۳۰ م و خمپاره ۱۲۰ و ۸۱ کمبود دارد.

پیشنهادات:

- ۱- ارتفاع ۳۴۳ بر روی قسمت قابل ملاحظه‌ای از منطقه تیپ ۸۴ تسلط و دید کافی دارد و حرکات را در آن منطقه به وضوح مشکل و حتی در بعضی مناطق غیر مقدور ساخته است همچنین این ارتفاع و دامنه جنوبی آن مبنای عملیات بعدی محسوب می‌گردد. بنابراین لازم است تأمین گردد.
- ۲- چون تیپ قصد دارد برای نزدیک شدن به دشمن حداکثر استفاده را از نور ماه بنماید بنابراین لازم است این عملیات ظرف چند روز آینده اجراء گردد.
- ۳- آن طوری که در منطقه از مواضع دشمن شناسائی گردید دشمن تعداد قابل توجهی تانک را در دامنه‌های جنوبی ارتفاع ۳۴۳ به طرف تپه شاوریه مستقر نموده است بنابراین لازم است توجه تیپ را نسبت به شناخت دقیق دشمن و برآورد نیرو برای نگهداری هدف جلب نمود.
- ۴- در صورت امکان تا خاتمه عملیات تیپ و تحکیم هدف یگانی به استعداد یک گروهان از تی ۱ ل ۲۱ یا عناصری از سپاهیان پاسدار به عنوان احتیاط موقتاً در اختیار تیپ قرار داده شود.
- ۵- به علت بعد کم عملیات و مسافت کم هدف احتیاج مبرم و حیاتی به گلوله ۱۳۰ م با خرج کامل نیست زیرا تیپ یک آتشبار کاتیوشا در اختیار دارد. اما هماهنگی بین تیپ ۸۴ و تیپ ۱ لشکر ۲۱ از نظر خنثی کردن آتشبار توپخانه دشمن که مزاحمتی برای عملیات تیپ ۸۴ محسوب می‌گردد ضرورت دارد و همچنین تقویت تیپ از نظر سلاح ضد تانک و تأمین سایر نیازمندی مهمات پیشنهاد می‌گردد.
- ۶- رکن دوم قرارگاه مقدم روی کالک گسترش دشمن نظر بخصوصی نداشتند.

گروه بررسی طرح

سرهنگ ستاد معین وزیری - سرهنگ ستاد شاهان

از: ستاد تیپ ۸۴ پیاده خرم‌آباد (رکن سوم)

شماره ۳-۴۱۴۳

به: ج.ف. نزا جا در قرارگاه مقدم نزا جا

تاریخ ۶۰/۸/۲۰

بازگشت به شماره ۱۳۶۰/۸/۱۲-۳۰۰۱-۱-۲۸۵

تیپ شاوریه منطقه عریضی است که قسمتی از آن در حال حاضر در تصرف نیروهای خودی و قسمتی در تصرف نیروهای دشمن است و برای تصرف کامل آن قبلاً لازم است تیپ ۳۴۳ و دهلیز که کلید منطقه محسوب می‌شود. به تصرف نیروهای خودی در بیاید علی‌هذا طرح عملیاتی شهید سرگرد کریمیان به منظور تأمین ارتفاع ۳۴۳ و دهلیز طی شماره ۳-۴۱۴-۶۰/۸/۲۰ تقدیم با توکل به خدای بزرگ در صورت تأمین هدف فوق شاوریه در کنترل یگان‌های خودی قرار خواهد گرفت ضمناً جهت اجرای طرح عملیاتی شهید سرگرد کریمیان اشکالات زیر وجود دارد.

۱- میزان موجودی گلوله ۱۳۰ مم با خرج کامل و خمپاره ۱۲۰ مم شدید خرج موشکی حتی کمتر از بار مبناء می‌باشد و در نقطه آماد آبدانان نیز وجود ندارد.

۲- گلوله آر پی جی ۷ خمپاره ۸۱ مم شدید- خمپاره ۸۱ مم منور- خمپاره ۸۱ مم دودانگیز و موشک، ۱۰۷ مم به اندازه کافی جهت حداقل یک‌روز تک به مواضع مستحکم و سه روز پدافند موجود نیست.

۳- تیپ و یگان عمل کننده فاقد احتیاط می‌باشد.

تیپ با ایمان به خدای بزرگ در هر صورت طرح را اجراء خواهد کرد در صورت امکان نسبت به برآورد و واگذاری نیازمندی‌های فوق هر اندازه که ممکن باشد اوامر عالی را صادر فرمایند.

ف. تی ۸۴ پیاده خرم‌آباد - سرهنگ ۲ پیاده بیرانوند

تیمسار فرماندهی نزاجا

برابر تماس تلفنی با سایت رادار آبدانان نیروهای تیپ ۸۴ در فاصله بسیار نزدیک با آن‌ها هستند

ساعت ۲۰۴۵-۵۹/۷/۱۵

سرهنگ رزمخواه

فرماندهی پایگاه وحدتی دزفول

خواهشمند است دستور فرمائید از طریق رادار آبدانان پیام زیر را به فرمانده یگان اعزامی از تیپ ۸۴ پیاده ابلاغ فرمائید: فرمانده تیپ ۸۴ اعزامی به دهلران، یک یگان نظامی در منطقه جنگی در مقابل یک بمباران هوایی دشمن عقب‌نشینی نمی‌کند. دستور دهید فوراً به دهلران مراجعت و تا صدور دستور از مواضع حوالی دهلران دفاع نمائید.

فرمانده نزاجا - سرتیپ قاسمعلی ظهیرنژاد

نمونه پیام‌ها و دستورات

۱۰۸ / عملیات تیپ ۸۴ پیاده در سال اول جنگ تحمیلی

از: نزاجا (قرارگاه رده مقدم در جنوب) شماره ۳۰۰۱-۵
به: فرماندهی تیپ ۸۴ پیاده تاریخ ۵۹/۷/۱۶

موضوع: نگهداری مواضع در منطقه دهلران

۱- طبق اطلاع در روز ۵۹/۷/۱۵ در مقابل اقدامات دشمن بدون کسب دستور به سمت آبدانان عقب نشینی کرده‌اید.

۲- دستور دهید سریعاً به مواضع قبلی حوالی دهلران مراجعت و مواضع قبلی را اشغال و نگهداری نمایند.

۳- طرح اجرای عملیات تأخیری در محور دهلران و آبدانان را تهیه کنید که با کسب دستور قبلی از این قرارگاه مجاز به اجرای آن طرح خواهید بود.

جانشین عملیات نزاجا در جنوب سرهنگ ستاد حسینی

از: قرارگاه تاکتیکی نزاجا (جنوب) شماره ۳۰۰۱-۸
به: ف تیپ ۸۴ تاریخ ۹۵/۷/۱۸

[موضوع: دفاع قطعی در دهلران]

برابر دستوراتی که در روز پیش از این تاریخ داده‌ام تیپ بایستی در دهلران دفاع قطعی نماید، دستور دهید فوراً نتیجه اجرای دستور را گزارش و موقعیت محلی خود را اطلاع دهید.

سرتیپ قاسمعلی ظهیرنژاد

از: م.ع.ت نزاجا (دزفول) شماره ۳۰۰۱-۳۹
به: ف.تی ۹۴ پ تاریخ ۱۳۵۹/۷/۲۰

[موضوع: تصرف مواضع عین خوش]

آماده باشید به محض ابلاغ دستور در محور آبدانان مورموری- عین خوش حرکت نموده و به محض وصول به مواضع دشمن، دشت عباس را از جناح چپ زیر آتش بگیرید و بنا به دستور هماهنگ با سایر یگان‌های نزاجا که از عناصر لشکر ۲۱ پیاده خواهند بود، به مواضع عین خوش تک نمائید و ارتفاعات شمالی مواضع عین خوش در غرب رودخانه چپخواب را تصرف و تأمین نمائید.

ج. ف. م. ع. ت. نزاجا - سرهنگ ستاد حسینی

از: قرارگاه تاکتیکی نزاجا جنوب شماره ۳۰۰۱-۷۸
به: فرماندهی منطقه غرب تی ۸۴ پیاده تاریخ ۱۳۵۹/۷/۲۱

[موضوع: عناصر تیپ ۸۴ زیر امر فرماندهی منطقه غرب]

۱- عناصری از تیپ ۸۴ پیاده که در صالح آباد و مهران مستقر هستند کماکان زیر امر فرماندهی منطقه غرب باقی بمانند و بقیه عناصر آن تیپ که در منطقه دهلران و آبدانان مستقر هستند، از ساعت ۶۰۰ روز ۵۹/۷/۲۳ از زیر امر فرماندهی منطقه غرب خارج و زیر امر قرارگاه تاکتیکی منطقه جنوب قرار می‌گیرد.

پیام ها و دستورات و هدایت عملیات / ۱۰۹

- ۲- عناصر تیپ ۸۴ مستقر در منطقه دهلران آماده باشد، یک گردان اعزامی از شیراز را در آبدانان زیر امر بگیرد، کاربرد تاکتیکی این گردان بنا به دستور خواهد بود.
- ۳- تیپ آماده باشد در محور آبدانان مورموری-عین خوش حرکت کند و به مواضع دشمن در عین خوش تک نماید.
- ۴- وصول این دستور گزارش گردد.

جانشین عملیات تاکتیکی نزاجا در جنوب - سرهنگ ستاد یعقوب حسینی

از: تی ۸۴ خرم آباد
به: قرارگاه تاکتیکی نزاجا در منطقه جنوب
[موضوع: نیازمندی های تیپ ۸۴]
آگهی به: پیرو ۴۹۲-۵۹/۷/۲۱

سرهنگ پورموسی در ساعت ۱۶ روز ۷/۲۱ جاری به اتفاق فرمانده تیپ ۸۴ از یگان های مستقر در منطقه بازدید به عمل آورد. برای آمادگی رزمی تیپ یاد شده وسائل و تجهیزات مشروحه زیر مورد نیاز فوری می باشد. روحیه پرسنل بسیار خوب بوده

- ۱- آتشبار توپخانه ترجیحاً ۱۷۵ میلی متر
- ۲- دو دستگاه تانکر آب ۷۸۰۰ لیتری
- ۳- یک دستگاه تانکر سوخت بزرگ با دستگاه تخلیه پر از بنزین
- ۴- موشک سام ۷ برای هر گردان ۱۵ دستگاه جمعاً ۷۵ دستگاه
- ۵- تعدادی وانت سیمرغ برای حمل نفرات به مواضع مربوطه، کمپرسی ۲۵ دستگاه
- ۶- لباس کار پرسنل فرسوده و غیرقابل استفاده است. پوتین و لباس کار به تعداد کافی برابر آمار مربوطه
- ۷- گردان ۲۴۴ تانک فقط ۱۲ دستگاه در موضع فعلی مستقر نموده که برابر اظهارات فرماندهان تانک و فرمانده تیپ، لوله های آن ها خراب است. به طور مثال وقتی برد ۷ کیلومتر بسته می شود گلوله در ۹۰ متری زمین می خورد و در خرم آباد ۱۳ دستگاه تانک موجود است که با انجام تعمیرات جدید آماده به کار خواهد شد. لذا ضرورت دارد اکیپ تعمیراتی با وسائل کافی برای آماده به کار نمودن تانک های خرم آباد موجود در منطقه اعزام و سریعاً نسبت به تعمیر و آماده به کار نمودن آن ها اقدام نمایند ۸ قبضه توپ ۲۳ میلی متری جهت تأمین نقطه آماد مهمات تیپ در آبدانان.

ف تی ۸۴ خرم آباد

از: قرارگاه تاکتیکی نزاجا در منطقه خوزستان
به: ف. تیپ ۸۴
شماره ۲۴-۳۰۰۱
تاریخ ۵۹/۷/۲۲

[موضوع: درخواست نیازمندی ها]

در شرایط موجود امکان اعزام وسائل و تجهیزات خواسته شده به منطقه گسترش تیپ ۸۴ برای قرارگاه تاکتیکی مقدور نمی باشد. دستور دهید از طریق ستاد نزاجا در تهران، درخواست های لازم به عمل آید.
ج عملیات قرارگاه تاکتیکی نزاجا در جنوب - سرهنگ ستاد حسینی

۱۱۰ / عملیات تیپ ۸۴ پیاده در سال اول جنگ تحمیلی

از: معاونت عملیات و اطلاعات نزاچا
به: قرارگاه عملیات نزاچا در جنوب
[موضوع: مأموریت تیپ ۸۴]

۱- عناصری از تیپ ۸۴ پیاده که در صالح آباد و مهران مستقر هستند کماکان زیر امر فرماندهی منطقه غرب باقی بمانند و بقیه عناصر آن تیپ در منطقه دهلران و آبدانان مستقر هستند از ساعت ۰۶۰۰ روز ۵۷/۹/۲۲ از زیر امر فرماندهی منطقه غرب خارج و زیر امر قرارگاه تاکتیکی منطقه جنوب قرار بگیرد.
۲- عناصر تیپ ۸۴ مستقر در منطقه دهلران آماده باشد یک گردان زیر امر بگیرد. کاربرد تاکتیکی این گردان بنا به دستور خواهد بود.
۳- آماده باشید در محور آبدانان عین خوش حرکت کنید و به مواضع دشمن در عین خوش تک نمائید.
عملیات و اطلاعات نزاچا

از: خرم آباد تی ۸۴
به: قرارگاه تاکتیکی نزاچا در جنوب
[موضوع: افسر ناظر مقدم هوایی]

در ساعت ۱۵۰۰ روز ۱۷/۲۳ جاری به علت نبودن افسر ناظر مقدم در آن تیپ ۲ فروند هواپیمای فانتوم که معلوم نبود خودی است یا دشمن به منطقه تیپ وارد که آتشبارها به آنها تیراندازی نموده است استدعا دارد با توجه به عملیات آتی تیپ و همچنین جلوگیری از رویداد جبران ناپذیر هر چه زودتر افسر ناظر مقدم هوایی تیپ مأمور گردد.

خرم آباد تی ۸۴

از: م ع ت نزاچا
به: ف- تی ۸۴ (آبدانان)
[موضوع: وضع شهر دهلران]

نزاچا طی شماره ۱۷۲۴۰-۵۹/۷/۲۴ اعلام کرد که
۱- شهر دهلران در کنترل عناصر ژاندارمری است.
۲- برای تقویت نیروی مذکور عناصری به شرح زیر به ایلام اعزام شده اند.
الف- ۱۴۸ نفر افراد خدمت منقضی در ایلام تجهیز و به طرف مورموری اعزام تا به تأمین شهر کمک نمایند.
ب- با جابه جایی و ارسال تجهیزات جدید یک تیم تقویت شده به ارتفاعات شمالی دهلران اعزام خواهد شد.
۳- دستور فرمائید چگونگی وضع شهر و حضور نیروهای کمکی را گزارش نمایند.

سرهنگ ستاد حسینی

پیام ها و دستورات و هدایت عملیات / ۱۱۱

شماره ۳۰۰۱-۴۱

تاریخ ۱۳۵۹/۷/۲۶

از: قرارگاه تاکتیکی نزاجا در جنوب

به: تی ۸۴ پیاده خرم آباد

آگهی: به قرارگاه مقدم نزاجا در کرمانشاه

[موضوع: قطع خطوط تدارکاتی دشمن]

۱- هر اقدامی را که بین عین خوش و مهران برای آزاد کردن مناطق اشغالی لازم است و به خصوص هر اقدامی که منجر به قطع خطوط تدارکاتی دشمن در بین عین خوش و دهلران شود به عمل آورید.

۲- در کلیه اقدامات برای پاک کردن منطقه و قطع خطوط ارتباطی مشاوره آقای ابراهیمی استاندار ایلام را

بپذیرید.

از طرف ف نزاجا سرتیپ ظهیر نژاد

شماره ۳۰۰۱-۶۱

تاریخ ۱۳۵۹/۷/۲۸

از: قرارگاه تاکتیکی نزاجا در خوزستان

به: تیپ ۵۵ هواپرد

آگهی: تیپ ۸۴ خرم آباد

[موضوع: گردان اعزامی از شیراز]

گردان اعزامی به منطقه دهلران برای اجرای مأموریت‌های خاصی در نظر گرفته شده است به همین منظور دستور داده شده است این گردان در منطقه دهلران زیر امر تیپ ۸۴ پیاده قرار گیرد ولی کاربرد عملیاتی آن بنا به دستور و برای اجرای طرح‌های قرارگاه تاکتیکی خواهد بود و تیپ ۸۴ نباید به این گردان مأموریت یگان‌های قبلی را واگذار کند و یا آن‌ها را تعویض نماید.

ف نزاجا سرتیپ قاسمعلی ظهیرنژاد

از طرف سرهنگ ستاد حسینی

شماره ۳۰۰۱-۱۱

تاریخ ۱۳۵۹/۸/۱

از: قرارگاه تاکتیکی نزاجا در جنوب (دزفول)

به: تی ۸۴ پیاده

[موضوع: تک‌های محدود محلی]

دستور دهید با طرح‌ریزی‌های بررسی شده دقیق تک‌های محدود محلی به صورت کمین و دستبرد و تاخت با یگان‌های کوچک و سریع به صورت تیم‌های ضربت که مجهز به جنگ‌افزار ضد تانک و آتشزا و تیربار باشند به نحوی اجراء گردد که امنیت دشمن را در خط دهلران - عین خوش - علی‌گره زد تهدید نماید فعلاً از درگیری‌های جدی و عمومی در سطح گردان و تیپ خودداری شود قبل از اجرای هر طرح، خلاصه آن تلگرافی گزارش شود.

سرتیپ قاسمعلی ظهیرنژاد

از طرف سرهنگ ستاد حسینی

۱۱۲ / عملیات تیپ ۸۴ پیاده در سال اول جنگ تحمیلی

از: قرارگاه تاکتیکی نزا جا در جنوب (دزفول) شماره ۱۶-۳۰۰۱

به: تی ۸۴ پیاده تاریخ ۱۳۵۹/۸/۲

[موضوع: گزارش روزانه]

۱- خلاصه گزارش فعالیت های عملیاتی تی را روزانه طوری ارسال دارید که قبل از ساعت ۱۸۰۰ به قرارگاه تاکتیکی برسد.

۲- عملیات چریکی و نامنظم را با همکاری عشایر مسلح منطقه شدیدتر کنید به هر ترتیب مقدور با عملیات ایذائی دشمن را در تنگنا و ناراحتی قرار دهید. و محور علی گره زد- عین خوش- دهلران را برای دشمن نا امن سازید. جانشین عملیات سرهنگ ستاد حسینی

از: تیپ ۸۴ خرم آباد

به: ق ت نزا جا در جنوب

[موضوع: تیم تخریب]

بنا به تقاضای بخشدار آبدانان

۱- تیم تخریب در تاریخ ۵۹/۷/۳ به پاسگاه حلیوه اعزام

۲- به وسیله تیم مذکور ۱۸۰۰ عدد (هزار و هشتصد عدد) بمب خوشه ای جمع آوری و خنثی گردیده مراتب جهت استحضار به عرض می رسد.

تیپ ۸۴ خرم آباد

از: استانداری ایلام شماره پیام ۱ سیار

به: فرماندهی نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی تاریخ ۱۳۵۹/۸/۲

[موضوع: روحیه پرسنل]

روحیه پرسنل نظامی مورد بحث بسیار عالی و کلیه سلاح و جنگ افزارها آماده و زمین و زمان، مساعد شروع کار است خواهشمند است اوامر عالی را ابلاغ فرمایند.

ابراهیمی استانداری ایلام

از طرف سرهنگ ستاد عزیزی

از: تیپ ۸۴ خرم آباد شماره ۱۵-۳۰۰۱

به: ق ت ع نزا جا در جنوب تاریخ ۵۹/۸/۲

[موضوع: درگیری گروه رزمی با آتش] پیوست: آئی- حضوری

مفاد امریه بازگشتی رویت شد آقای ابراهیمی استاندار ایلام پیشنهاد می نمایند که گروه رزمی با آتش درگیر شود در ثانی نظریه عالی را ابلاغ فرمایند.

تیپ ۸۴ خرم آباد

شماره:

از: قرارگاه تاکتیکی نزا جا در جنوب

تاریخ:

به: استانداری لرستان

[موضوع: همکاری اداره راه استان]

چون تیپ ۸۴ خرم آباد در منطقه استقرار هنگام بارندگی برای عبور و مرور در جاده های خاکی محلی با اشکال مواجه خواهد شد. خواهشمند است دستور فرمائید اداره راه استان که همواره همکاری صمیمانه با تیپ داشته، نسبت به آماده ساختن جاده های مورد بحث و ساختن پل های مورد لزوم اقدام سریع معمول دارند.

ف نزا جا - سرتیپ قاسمعلی ظهیرنژاد

شماره: ۸۰۲

از: تیپ ۸۴ خرم آباد

تاریخ: ۵۹/۸/۴

به: ق ت ع نزا جا در جنوب

[موضوع: گزارش نوبه ای عملیاتی]

مختصات داخل متن ۶۱۷۰۰-۷۶۳۰۰

گزارش نوبه ای عملیاتی تیپ ۸۴ از ساعت ۱۶۰۰ مورخه ۸/۳ جاری الی ۱۶۰۰ مورخه بسته ۸/۴ جاری
۱- یک تیم پیاده تانک در رأس ساعت ۱۰۰۰ مورخه ۸/۳ جاری در محور موسیان دشت عباس مختصات نقشه ۱/۲۵۰۰۰۰۰ مستقر گردید.

۲- از ساعت ۲۰۰۰ مورخه ۸/۳ جاری ۲ تیم گشتی به استعداد ۹ نفر از گروه رزمی ۱۱۱ به داخل دشت عباس اعزام و پس از کشف مواضع دشمن و علامت گذاری در ساعت ۰۵۰۰ مورخه ۸/۳ جاری مراجعت کرده اند.

۳- یک تیم گشتی به استعداد ۱۳ نفر از گروه رزمی هواپرد حوالی منطقه سمت راست عین خوش دامداری اعزام، پایان مأموریت و فعالیت آن ها متقابلاً به عرض خواهد رسید. از ساعت ۱۷۳۰ مورخه ۸/۳ جاری روی مواضع دشمن آتش توپخانه بر روی مواضع شناخته شده توپخانه دشمن و مناطق تجمع گشوده شده که به علت جلوگیری از کشف مواضع توپخانه خودی، از طرف دشمن در ساعت ۱۶۱۰ دقیقه مورخه ۸/۳ جاری قطع شده.

۴- از ساعت ۰۶۰۰ الی ۱۳۰۰ مورخه ۸/۴ جاری روی مواضع دشمن آتش گشوده شد که به شرح زیر ضایعات و تلفات به دشمن وارد آمده:

الف- در حوالی امامزاده عباس منطقه تجمع دشمن، نفرات زیادی به هلاکت رسیدند و تعدادی از خودروهایی دشمن منهدم گردید.

ب- در دشت عباس تعداد ۲۰ خودرو دشمن منهدم و تعداد زیادی از نفرات دشمن به هلاکت رسیدند.

تیپ ۸۴ خرم آباد

شماره: ۲۶۷۵

از: تیپ ۸۴ خرم آباد

تاریخ: ۵۹/۸/۶

به: قرارگاه تاکتیکی نزا جا در جنوب

[موضوع: گزارش نوبه ای]

گزارش نوبه ای عملیاتی از ساعت ۱۱۰۰ مورخه ۸/۵ جاری الی ۱۷۰۰ مورخه ۱۳۵۹/۸/۶ جاری

۱- با تیراندازی دقیق کاتیوشا در ساعت ۱۷:۰۰ مورخه ۸/۵ / جاری دو دستگاه کانکس حامل مهمات در حوالی آبادی خطاب به آتش کشیده شد.

۲- بر اثر اجرای آتش از ساعت ۷:۰۰ الی ۱۱:۰۰ روز ۸/۶ / جاری به وسیله توپخانه ۱۰۵ م و ۱۳۰ م خمپاره انداز ۱۲۰ م مواضع دشمن واقع در غرب بطاره و امامزاده عباس زیر آتش قرار گرفت و تعداد ۱۵ دستگاه تانک و نفربر و خودرو منهدم گردید.

سرهنک اصفهانی

از: تی ۸۴ خرم آباد
به: ف ت نزا جا در جنوب
[موضوع: توپ ۲۳ م]

بازگشت به شماره ۲۰- سیار ۵۹/۱/۶ و ۵۹/۸/۲-۳۰۰۱-۴۶

در اجرای امریه بازگشتی فوق دو عراده توپ ۲۳ م در تاریخ ۵/۸/۵۹ زیر امر فرمانده پدافند هوایی آبدانان قرار داده شد مراتب جهت استحضار به عرض می‌رسد.

تی ۸۴

از: خرم آباد
به: قرارگاه تاکتیکی نزا جا در جنوب
[موضوع: گزارش نوبه ای]

آنی - حضوری

گزارش نوبه ای عملیاتی تیپ ۸۴ از ساعت ۱۸:۰۰ روز ۷/۸/۵۹ جاری الی ۲۰:۰۰ روز ۸/۸ / جاری

۱- به منطقه تجمع دشمن در امامزاده عباس به وسیله توپخانه ۱۳۰ و کاتیوشا کوبیده شد و تلفاتی به دشمن وارد و نشان می‌دهد دشمن در حال عقب نشینی به طرف عین خوش و دوسلک می‌باشد.

۲- در تیراندازی‌هایی که چند روز اخیر وسیله آتشبارهای موجود در منطقه تی ۸۴ انجام گرفته تدارکات دشمن از جاده آسفالته عین خوش امامزاده به نحو چشمگیری دچار اختلال گردیده.

۳- در اثر تیراندازی‌هایی که از ساعت ۱۰:۳۰ الی ۱۱:۰۰ روز جاری روی هدف‌ها انجام گرفته تعداد ۶ دستگاه تانک و نفربر دشمن منهدم و خدمه آن‌ها کشته و زخمی شدند.

تی ۸۴ خرم آباد

از: قرارگاه تاکتیکی نزا جا در جنوب (خوزستان- دزفول)
به: سپاه پاسداران شهرستان دزفول
[موضوع: شناسایی محل مین گذاری شده]

برابر گزارش تیپ ۸۴ خرم آباد یک اکیپ از برادران پاسدار اعزامی از دزفول در تاریخ ۱۱/۷/۵۹ در منطقه عملیات تی ۸۴ خرم آباد بدون تماس با ستاد و عملیات مشغول فعالیت بوده‌اند در تاریخ ۸/۸/۵۹ سرپرست اکیپ برادران

پاسدار به فرمانده تیم تانک این یگان مراجعه و اظهار می دارد که ده چم شالان و تپه پلتا را مین گذاری کرده است چون روزانه گشتی های شناسائی تیپ ۸۴ به این محور اعزام می گردند، دستور فرمائید سرپرست اکیپ سپاه پاسداران دزفول جهت دادن نقشه و نشان دادن محل مین گذاری به محل اعزام و تیپ ۸۴ پیاده خرم آباد (یگان مستقر در محل مین گذاری را) توجیه نمایند.

جانشین عملیات - سرهنگ ستاد حسینی

از: خرم آباد
به: قرارگاه تاکتیکی نزا جا در جنوب
شماره: ۸۵۸
تاریخ: ۱۳۵۹/۸/۷
[موضوع: گزارش نوبه ای]

گزارش نوبه ای عملیات تیپ از ساعت ۱۸۰۰ روز ۸/۶ جاری الی ۱۲۰۰ روز ۸/۸ جاری
۱- در اثر تیراندازی آتشبارهای این تیپ به مواضع دشمن در دشت عباس ضایعات و تلفات زیر به نیروهای دشمن وارد گردید.

الف- انهدام کامل یک انبار مهمات شامل ۲ کانکس و تعدادی کامیون و زاغه های متعدد مهمات انهدام.
ب- به انهدام یک اردوگاه نظامی دشمن و ۲ دستگاه لودر که مشغول سنگرگنی بود.
پ- تلفات زیاد به پرسنل دشمن وارد گردید.
ت- دهکده محل تجمع دشمن ویران و تعدادی خودرو متلاشی و نفرات زیادی از دشمن به هلاکت رسیدند.
تی ۸۴ خرم آباد

از: تی ۸۴ خرم آباد
به: قرارگاه تاکتیکی نزا جا در جنوب
شماره:
تاریخ:
[موضوع: گشتی رزمی]

گشتی رزمی با استعداد ۱۴ نفر از ساعت ۱۰۰۰ تا ۲۴۰۰ روز ۵۹/۸/۱۰ در محور مواضع گردان ۱۱۱ تا ده دشت عباس به فرماندهی ستواندوم اشکبوس اعزام و نتایج حاصله به شرح زیر است.

۱- انهدام یک خودرو حفر کانال
۲- تجسس و پاکسازی تعداد پنج آبادی مسیر
۳- ضبط یک دستگاه موتور سیکلت
۴- تله کردن ۲ دستگاه تانک
۵- قتل ۴ نفر از مزدوران کافر بعثی
۶- کشف یک منطقه تجمع تانک که در اثر اجرای آتش توپخانه ۱۰ دستگاه آن منهدم گردید علی هذا به منظور بالا بردن روحیه پرسنل و تشویق نامبردگان استدعا می شود در صورت تصویب افسر یاد شده بالا به مدت ۳ ماه ارشدیت تشویق گردد.

تی ۸۴ خرم آباد

شماره: ۱۰۱۶

تاریخ: ۵۹/۸/۱۳

از: تی ۸۴ خرم‌آباد

به: ف ت نزاچا در جنوب

[موضوع: فعالیت دشمن]

برابر گزارش دیده‌بان توپخانه، نیروهای دشمن از علی‌گره‌زد به طرف فکه در حرکت بوده و در عین‌خوش فعالیت دشمن زیاد بوده است.

تی ۸۴

شماره: ۱۳۸-۰۴-۱۵۰۷

تاریخ: ۵۹/۸/۱۴

از: معاونت عملیات و اطلاعات نزاچا (مد عملیات)

به: قرارگاه تاکتیکی جنوب

آگهی‌به: تی ۸۴ خرم‌آباد مستقر در آبدانان- ف گروه ۴۱۱ مهن بروجرد

[موضوع: اعزام پل]

پیرو شماره ۱۲۶-۰۴-۱۵۰۷-۵۹/۸/۲۱ و ۱۲۳۸-۵۹/۸/۲۳ خرم‌آباد

طی همین شماره به ف لوج نزاچا (مد ۱- اقلام عمده مهن) ابلاغ گردید سریعاً حداکثر ظرف ۲۴ ساعت پس از وصول این امریه نسبت به حمل ۲ دستگاه پل پی - ام - پی باربر خودرو به خرم‌آباد اقدام نماید. دستور فرمائید نیازمندی عبور و مرور تی ۸۴ خرم‌آباد را تأمین و در صورت کمبود از پل بیلی ذخیره شوشتر ۱ به طور موقت استفاده گردد.

شماره: ۱۰۱۸

تاریخ: ۵۹/۸/۱۴

از: خرم‌آباد

به: مدیریت عملیات و اطلاعات

آگهی: ق ت نزاچا در جنوب

[موضوع: حضور ت ف نزاچا]

تیمسار ف نزاچا در ساعت ۱۱ صبح مورخه ۵۹/۸/۱۳ به منطقه عملیاتی تی ۸۴ وارد و امشب نیز در منطقه خواهد بود. عزیمت وی متعاقباً گزارش می‌شود.

تی ۸۴ خرم‌آباد

شماره: ۱۶-۳۰۰۱

تاریخ: ۵۹/۸/۱۵

از: قرارگاه تاکتیکی نزاچا در خوزستان

به: تی ۸۴ خرم‌آباد

[موضوع: مراجعت ت ف نزاچا]

جناب آقای رئیس‌جمهور منتظر فوری مراجعت تیمسار فرماندهی نزاچا به دزفول هستند و برای این منظور هلیکوپتر نیز اعزام شده است مستدعی است نظریات تیمسار ابلاغ گردد.

ج ف نزاچا در امور عملیات سرهنگ ستاد حسینی

پیام ها و دستورات و هدایت عملیات / ۱۱۷

شماره: ۶۰۲-۰۲-۶-۸۶

تاریخ: ۵۹/۸/۱۵

از: نزاجا - مد عملیات

به: ف. پادگان خرم آباد

آگهی: قرارگاه تاکتیکی جنوب دزفول ل ۹۲، سماجا ۲ مرکز

[موضوع: آتشبار ۱۳۰ م م]

دستور دهید آتشبار ۱۳۰ م م گروه ۳۳ از خرم آباد با قطار به مقصد اهواز حرکت و در دزفول پس از کسب تکلیف مجدد از سرهنگ شاهوردیان در ستاد تاکتیکی جنوب راه خود را ادامه داده و زیر امر ل ۹۲ قرار گیرد.
ج ف نزاجا سرتیپ خزائی

شماره: ۳۷۸۱

تاریخ: ۵۹/۸/۱۷

از: باقیمانده تیپ ۸۴

به: ق ت نزاجا در جنوب

[موضوع: اعزام آتشبار ۱۳۰ م م به اهواز]

در اجرای امریه شماره ۵۹/۸/۱۵/۲۰۱/۰۸/۶۸۰ نزاجا یک آتشبار از گردان ۳۴۳ توپخانه مشتمل بر ۶ قبضه توپ ۱۳۰ م م و یک قبضه توپ ۲۳ م م پدافند هوایی با وسائل و تجهیزات مورد بحث در ساعت ۱۱۳۰ روز ۵۹/۸/۱۶ به سمت اهواز حرکت تا زیر امر لشکر ۹۲ زرهی قرار گیرد.

شماره: ۱۱۲۴

تاریخ: ۵۹/۸/۱۷

از: تی ۸۴ خرم آباد

به: ق ت نزاجا در جنوب

آگهی به: مرکز آموزشی مهندسی

[موضوع: نیاز به گروهان پل]

سروان سیف الله فغانی از گروه ۴۱۱ مهندسی بروجرد خود را در مورخه ۵۹/۸/۱۷ به این تیپ معرفی و شخصاً جاده را بازدید و تشخیص داده شده که حداقل احتیاج به یک گروهان پل پانل جهت تأمین ایاب وذهاب و تدارکات می باشد که بایستی به منطقه اعزام گردند ضمناً در تاریخ ۵۹/۸/۱۶ در اثر بارندگی ۲ ساعت تمام هیچ گونه رفت و آمدی در مسیر منطقه ممکن نبود لذا خواهشمند است دستور فرمائید در این مورد اقدام مقتضی معمول دارند.

شماره: ۳۰۰۱-۴۹

تاریخ: ۵۹/۸/۱۷

از: قرارگاه تاکتیکی نزاجا در جنوب

به: ف تی ۸۴ خرم آباد

آگهی به: مرکز مهندسی بروجرد

[موضوع: بررسی برای تغییر مکان]

بازگشت به شماره ۵۹/۸/۱۷-۱۱۲۴

دستور دهید دقیقاً بررسی شود چنانچه امکان زدن پل وجود ندارد و خط تدارکاتی یگان های تیپ در مناطق استقرار کنونی مورد تهدید است، تغییر مکان مناسب در منطقه اجراء شود به نحوی که پوشش منطقه و اجرای مأموریت به خطر نیفتد.

ج ف نزاجا در امور عملیات- سرهنگ ستاد حسینی

شماره: ۳۰۰۱-۴۹

تاریخ: ۵۹/۸/۱۷

از: تیپ ۸۴ خرم‌آباد

به: ق ت ع نزاجا در جنوب

[موضوع: عدم امکان تغییر مکان]

بازگشت به ۵۹/۸/۱۷-۲۰۹۰

با توجه به امریه بازگشتی فوق تغییر مکان تیپ به طوری که پوشش منطقه و اجرای مأموریت به خطر نیفتند امکان‌پذیر نیست و تنها راه موجود با توجه به بارندگی شدید و مسدود شدن راه تدارکاتی زدن پل به روی رودخانه‌های مسیر آبدانان به منطقه می‌باشد.

تی ۸۴ خرم‌آباد

شماره: ۱۱۴۴

تاریخ: ۵۹/۸/۱۹

از: تیپ ۸۴ خرم‌آباد

به: ق ت نزاجا در جنوب

[موضوع: تخریب سیل در جاده تدارکاتی]

بازگشت به شماره ۱۳۵۹/۸/۱۸-۳۰۰۱-۱۶

به علت این که دوازده قسمت از تنها جاده خاکی تدارکاتی را سیل برده و چهل و هشت ساعت است که یگان‌های در خط بدون آب مانده‌اند، استدعا دارد که هر چه زودتر جهت رساندن آب و غذا حداقل یک فروند هلیکوپتر ۲۱۴ جهت تدارک به منطقه تیپ اعزام نمائید.

شماره: ۶۷۴

تاریخ: ۵۹/۸/۱۹

از: بروجرد

به: ف. عملیات جنوب دزفول

[موضوع: تأمین پل]

پیرو شماره ۵۹/۸/۷-۱۱۲۴

گزارش افسر اعزامی از گروه به منطقه آبدانان حاکی است که بایستی بر روی رودخانه‌های مسیر، پل بیللی نصب گردد با نگرش به اینکه قطعات پل موجود در بروجرد به شوشتر داده شده بک‌دستگاه پل به طول ۱۵۰ فوت در کرمانشاه مستقر می‌باشد، مقرر فرمائید از پل گروه مستقر در کرمانشاه و یا لشکرهای پیاده بدین منظور استفاده شود. ف مهن بروجرد

شماره: ۳۰۰۱-۶۰

تاریخ: ۵۹/۸/۱۹

از: قرارگاه تاکتیکی نزاجا در جنوب دزفول

به: ستاد نزاجا در تهران

[موضوع: نیاز به اعزام یگان پل]

تیپ ۸۴ مستقر در آبدانان در مسیر حرکت نیاز به پل بیللی دارد دستور فرمائید امکانات پل بیللی نزاجا را بررسی و در صورت مقدور یک یگان بیللی به آبدانان اعزام گردد.

سرهنگ ستاد حسینی

پیام ها و دستورات و هدایت عملیات / ۱۱۹

شماره: ۱۱۶۶
تاریخ: ۵۹/۸/۲۰

از: تی ۸۴ خرم آباد
به: قرارگاه تاکتیکی نزاجا
[موضوع: تدارک اضطراری]
پیرو ۵۹/۸/۱۹-۱۱۴۴

چون هلیکوپترها نرسیده، جیره ۴۸ ساعته با چند رأس قاطر با استفاده از افراد محلی خواربار به یگان‌ها رسانده شد
ضمناً با یگان هوانیروز مستقر در آبدانان هماهنگی شد که در موقع اضطراری از هلیکوپترهای ۲۱۴ استفاده شود.

شماره: ۳۰۰۱-۲۵
تاریخ: ۵۹/۸/۲۰

از: قرارگاه تاکتیکی نزاجا در جنوب (دزفول)
به: تی ۸۴ خرم آباد
[موضوع: بررسی محل‌های استقرار]

خیلی محرمانه - خیلی فوری

دستور داده شد که یگان‌ها در مورموری مستقر شوند - دستور دهید محل‌هایی که ممکن است در اثر جریان
سیل کمتر قطع شود با مشخصات و مشخصات و در صورت امکان با کالک ارسال دارند ضمناً محل استقرار پیشنهادی
تیپ نیز گزارش گردد تا مجدداً بررسی شود.

سرهنگ ستاد حسینی

شماره: ۱۱۹۰
تاریخ: ۵۹/۸/۲۱

از: تی ۸۴ خرم آباد
به: قرارگاه تاکتیکی نزاجا در جنوب
[موضوع: گزارش نوبه ای]

۱- وضعیت دشمن: در ساعت ۱۵۳۰ روز ۵۹/۸/۲۰ تعدادی خودرو حامل توپخانه دشمن حوالی
امامزاده عباس و دچه به طرف دزفول در حرکت بودند که به شدت زیر آتش توپخانه خودی قرار گرفتند تا از برد توپخانه
خودی خارج شدند.

از ضایعات و تلفات دشمن اطلاع دقیقی در دست نیست.

۲- وضعیت:

الف- گشتی رزمی در ساعت ۱۲۰۰ روز جاری به طرف جنوب گناره جهت کشف موضع سام و انهدام آن
اعزام که تا کنون مراجعت ننموده‌اند.

ب- در ساعت ۱۲۵۰ یک فروند هواپیما دشمن از حدود منطقه ۱۳۵ پرواز که در اثر آتش یگان هوابرد مجبور
به فرار گردید.

پ- در ساعت ۱۵۳۰ حدود ۱۶ موشک که از نظر این تیپ ناشناخته می‌باشد در منطقه کشف گردید که جهت
بهره برداری به عقب تخلیه گردید متخصص اعزام فرمائید که در منطقه بهره برداری فرمایند.

تی ۸۴ خرم آباد

از: قرارگاه تاکتیکی نزاچا در جنوب
به: تی ۸۴ پیاده خرم‌آباد
شماره: ۳۰۰۱-۴۴
تاریخ: ۵۹/۸/۲۳
[موضوع: اعزام گشتی]

دستور داده بودم که هر روز و هر شب گشتی‌های کمین و دستبرد بر علیه یگان‌های دشمن طرح‌ریزی و اجراء نمایند. دستور دهید نتیجه اجرای دستور را با ذکر تاریخ و نام افسر فرمانده گشتی و هدف مورد نظر و نتایج حاصله را فوراً اعلام نمایند.

سرتیپ قاسمعلی ظهیرنژاد

از: تی ۸۴ خرم‌آباد
به: قرارگاه تاکتیکی نزاچا در جنوب
شماره: ۱۲۸۰
تاریخ: ۵۹/۸/۲۴
[موضوع: سه‌هنگ ۳]

سه‌هنگ ۳ در منطقه عمل نمی‌کند و احتیاج به چک شدن دارد مقرر فرمائید در این مورد اقدام نمایند.
تی ۸۴ خرم‌آباد

از: ق ت نزاچا در جنوب
به: نزاچا - معاونت آموزشی
شماره: ۳۰۰۱-۸۳
تاریخ: ۵۹/۸/۲۷
آگهی به: معاونت عملیات و اطلاعات نزاچا
[موضوع: وسایل مورد نیاز ش م ر]

یگان‌های مستقر در منطقه عملیات خوزستان فاقد وسائل کشف اثرات ش‌م می‌باشند و پرسنل دوره‌دیده‌ای هم برای کاربرد این وسائل ندارند فقط ماسک ضد گاز انفرادی دارند خواهشمند است دستور فرمائید درباره امکانات و وسائل مورد نیاز جنگ‌ها ش‌م ر و پرسنل آموزش‌دیده بررسی شود و در صورت مقدور برای هر لشکر حداقل یک سری وسائل و تجهیزات و یک تیم آموزش دیده اعزام گردد.

سرهنگ ستاد حسینی

از: قرارگاه تاکتیکی نزاچا در جنوب
به: تیپ ۸۴ پیاده
شماره: ۳۰۰۱-۳۱
تاریخ: ۵۹/۸/۲۷
[موضوع: انجام اقدامات عملیاتی]

دستور فرمائید اقدامات عملیاتی زیر سریعاً به عمل آید و نتیجه گزارش گردد:

- ۱- در محور دهلران آبدانان نقاط دیده‌بانی در دامنه جنوبی ارتفاعات مشرف به جاده دهلران مهران در مناسب‌ترین مواضعی که میدان دید روی محور داشته باشد اشغال شود و حرکات دشمن در این محور تحت نظر گرفته شود.
- ۲- مواضع سدکننده دسته‌ای و گروهانی در اطراف معابر نفوذی به سمت آبدانان، زرین‌آباد، مورموری انتخاب و همیشه نصف عناصر رزمی در مواضع پدافندی باشند و نصف دیگر برای استراحت و تعویض در منطقه تجمع نزدیک مواضع مستقر باشند.

پیام ها و دستورات و هدایت عملیات / ۱۲۱

۳- گسترش گردان ها و قرارگاه تیپ و توپخانه به نحوی باشد که یگان های خط مقدم در نزدیک ترین مواضع سد کننده نسبت به محور عین خوش دهلران و مهران و سایر یگان ها در مسافت مناسب نسبت به خط مقدم گسترش داده شده باشند.

۴- به طور کلی مأموریت استقرار یک تیپ پیاده در منطقه دهلران کنترل دهلران و موسیان است تیپ باید در محلی مستقر باشد که به محض ابلاغ دستور در حداقل مدت مجدداً دهلران را اشغال نماید و جبران اشتباهات عملیاتی گذشته را بکند.

۵- گردان ۱۳۵ تیپ ۵۵ هوارد از زیر امر تیپ ۸۴ پیاده رها شود. و به دزفول تغییر مکان نماید ساعت آغاز حرکت گزارش شود گروه پیشرو گردان به محض دریافت این دستور به دزفول اعزام شود.

۶- تیپ فعالیت گشت زنی و کمین و دستبرد و اجرای آتش توپخانه به ستون های دشمن را در محور عین خوش دهلران افزایش دهد و این محور را برای دشمن نا امن سازد.

۷- انتظار نزا جا این است که تیپ ۸۴ پیاده از حالت اردوگاه تاکتیکی خارج شود و به حالت یک یگان پدافندی فعال درآید که در فرصت مناسب بتواند سریعاً دهلران را اشغال کند.

۸- وصول این دستور و نتیجه اقدامات گزارش گردد.

ف نزا جا - سرتیپ قاسمعلی ظهیرنژاد

شماره: ۱۳۸۶
تاریخ: ۵۹/۸/۲۶

از: تی ۸۴ خرم آباد
به: ق ت نزا جا در جنوب
[موضوع: محورهای منطقه تیپ ۸۴]

۱- منطقه شامل دو محور می باشد:

الف- محور دهلران آبدانان

ب- محور دهلران- مهران که در حال حاضر مرتفع ترین و سرکوب ترین ارتفاع در شصت کیلومتری دهلران به مهران واقع در ارتفاعات نفیران توسط گردان ۱۸۲ (منها) اشغال گردیده و هرگونه حرکت دشمن را زیر نظر داشته و سرکوب می نماید.

در محور دهلران به آبدانان چهار معبر نفوذی وجود دارد.

(۱) معبر عین خوش دامداری از پشت جاده شرکت نفت به مورموری.

(۲) معبر امامزاده عباس به کوه های ممله، چاه نفت، مولاب، آبدانان.

(۳) معبر اسپسون، جی گیری، چم شالان، حلیوه، آب انار به آبدانان.

(۴) معبر دهلران گردنه کوه کچ به مورموری آبدانان.

با توجه به معبر موجود و گسترش کلی یگان های تی در حال حاضر گردان ۱۳۵ هوارد در معبر عین خوش دامداری مورموری و معبر دهلران مورموری را کنترل می نماید و گردان ۱۱۱ پیاده معبرهای امامزاده عباس، چاه نفت، مولاب به آبدانان و معبر امامزاده عباس، اسپسون، جی گیری، چم شالان، حلیوه آبدانان را کنترل می نماید. به عرض می رساند گردان ۱۳۵ پیاده این تی با یک آتشبار در منطقه فاوه و گروهان سوار زرهی و یک گروهان تانک در صالح آباد و یک گروهان پیاده تقویت شده و یک دسته خمپاره انداز ۱۲۰ م در حوالی کنجان چم

مستقر می‌باشد و گردان ۱۳۵ هوابرد از زیر امر این تی خارج گردیده با در نظر گرفتن عرض و عقب منطقه واگذاری در مأموریت قید شده در امریه فوق عرض منطقه استحفاظی تی ۱۶۰ کیلومتر می‌باشد که به نحوی توپخانه‌های موجود قادر به پوشش آن در منطقه نمی‌باشد. استدعا دارد چون خطرناک‌ترین معبر به طرف آبدانان، معبر امامزاده عباس، چاه نفت، مولا ب می‌باشد و گردان ۱۱۱ در ارتفاعات سرکوب به دشت عباس گسترش یافته و گردان هوابرد از زیر امر این تی خارج و گردان ۱۸۲ پیاده در حدود ۱۰۰ کیلومتر با این قرارگاه فاصله دارد و تنها گردانی که تیپ در این منطقه به کار برده گردان ۱۱۱ و یک گروهان تانک می‌باشد، مقرر فرمائید مأموریتی جهت حفظ منطقه به این تی واگذار گردد، که این یگان قادر باشد به نحو شایسته مأموریت واگذاری را اجراء نماید. ضمناً تا این تاریخ تی توانسته است از جناح چپ دشت عباس به دشمن ضربات قابل ملاحظه‌ای وارد که روزانه طی گزارش‌های نوبه ای عملیاتی تقدیم گردیده و همان طوری که تیمسار ف نزاجا حضوراً مسیرهای منطقه را بازدید فرمودند، جاده مورموری به دهلران در حوالی گردنه گره گچ در حال حاضر غیر قابل عبور می‌باشد که خودروها به وسیله لدر به منطقه کشیده می‌شوند و در روزهای بارانی به وسیله دواب یگان‌ها تدارک می‌گردند، با عطف توجه به موارد فوق اوامر عالی را در مورد مأموریت واگذاری به این تی ابلاغ تا سریعاً اجراء گردد.

تی ۸۴

شماره: ۱۳۲۲
تاریخ: ۵۹/۸/۲۷

از: تی ۸۴
به: ق ت نزاجا در جنوب
[موضوع: گزارش نوبه ای]

گزارش نوبه ای از ساعت ۱۵۳۰ الی ساعت ۱۵۳۰ روز ۵۹/۸/۲۴
۱- وضعیت دشمن: در ساعت ۱۵۴۵ دو فروند هواپیمای روی مواضع پرواز که با اجرای آتش هوائی مجبور به فرار شدند هیچ گونه ضایعات و تلفات به یگان‌های خودی وارد نیاوردند.
۲- وضعیت خودی:

الف- گشتی رزمی به فرماندهی ستواندوم صحراگرد در ساعت ۰۴۳۰ روز ۵۹/۸/۲۴ به جنوب خطاب اعزام در حوالی ساعت ۰۴۰۰ روز ۵۹/۸/۲۵ به علت برخورد با تله و روشن شدن منطقه به وسیله گلوله‌های منور به تعداد تقریبی شصت گلوله از طرف دشمن درگیر و با موشک آر پی جی ۷ به روی دشمن آتش گشوده و در نتیجه در پناه تاریکی بدون تلفات قطع درگیری نمودند، از تعداد تلفات و ضایعات دشمن به علت محدودیت دید اطلاع دقیقی در دست نیست.

ب- گشتی رزمی در ساعت ۱۹ روز ۵۹/۸/۲۵ به منظور ضربه زدن به دشمن به شمال غربی اعزام گردید نتیجه پس از مراجعت تقدیم می‌شود.

تی ۸۴

پیام ها و دستورات و هدایت عملیات / ۱۲۳

شماره: ۱۴۱۸
تاریخ: ۵۹/۸/۲۸

از: تیپ خرم‌آباد
به: قرارگاه تاکتیکی نزا جا
[موضوع: گزارش نوبه ای]

گزارش نوبه ای از ساعت ۱۵۳۰ - ۵۹/۸/۲۷ الی ۱۵۳۰ - ۵۹/۸/۲۸ :

۱- وضعیت دشمن: برابر گزارش واصله از گردان ۱۸۲ یک ستون زرهی در ساعت ۰۹۰۰ روز ۵۹/۸/۲۸ از سمت علی غربی به سمت عین‌خوش امام‌زاده‌عباس در حرکت بوده‌اند.
۲- وضعیت خودی:

الف- در اثر آتش توپخانه خودی در حوالی امام‌زاده‌عباس تعداد سه دستگاه خودرو حامل نفرات دشمن به آتش کشیده شد و نفرات آن به هلاکت رسیدند.

ب- گشتی به فرماندهی ستوان‌دوم محبی در ساعت ۱۰۰۰ روز ۵۹/۸/۲۷ اعزام گردیده بود در ساعت ۰۳۰۰ روز ۵۹/۸/۲۸ به یک‌دستگاه تانک بدون خدمه برخورد که به علت اینکه به نظر می‌رسید تله‌گردیده به وسیله موشک آر پی جی هفت منفجر و در ساعت ۰۷۰۰ - ۵۹/۸/۲۸ سالم مراجعت نمودند.

پ- به وسیله آتش توپخانه خودی در ساعت ۱۳۰۰ روز ۵۹/۸/۲۸ دشمن را که در حوالی مختصات ۹۴- ۶۳ امام‌زاده‌عباس در حال فعالیت بود زیر آتش گرفته و تعدادی از نفرات دشمن کشته و مجروح و بقیه متواری شدند.

قرارگاه تاکتیکی نزا جا در جنوب

(دزفول)

بیست و نهم آبانماه ۱۳۵۹

گزارش نوبه ای اطلاعاتی شماره ۳۲

مدرک نقشه‌های ۱:۵۰۰۰۰ منطقه خوزستان

مدت دوره از ساعت ۱۲۰۰ روز ۵۹/۸/۲۸ الی ساعت ۱۲۰۰ روز ۵۹/۸/۲۹

توجه: ۱۰ روز پس از انتشار معدوم شود.

۱- وضعیت کلی:

الف- دزفول، در وضعیت کلی تغییری ایجاد نشده است.

ب- اهواز، در مدت دوره شهر اهواز زیر آتش توپخانه دشمن قرار گرفته است.

پ- سوسنگرد، در مدت دوره فعالیت‌های توپخانه دشمن شدید بوده و شهر سوسنگرد مواضع نیروهای

خودی را زیر آتش توپخانه گرفته است.

ت- اروند روند، گزارش دریافت نگردیده است.

۲- فعالیت‌های دشمن:

الف- زمینی:

(۱) زرهی و مکانیزه در ساعت ۱۶۰۰ روز ۵۹/۸/۲۸ حرکاتی از دشمن در منطقه شوش مشاهده

گردید به نظر می‌رسد این حرکات به منظور آمادگی بیشتر یگان‌های دشمن بوده است.

(۲) پیاده، گزارشی دریافت نشده است.

(۳) توپخانه و توپخانه پدافند هوایی.

- توپخانه دشمن با زیر آتش گرفتن شهرهای اهواز، سوسنگرد و مواضع یگان‌های خودی در اطراف سوسنگرد

فعالیت چشم‌گیری داشته است.

- در منطقه غرب کرخه در مدت دوره هیچ‌گونه فعالیتی از دشمن مشاهده نشده است.

ب- هوایی:

در ساعت ۱۰۵۰ مورخه ۵۹/۸/۲۸ یک فروند میگ عراقی مواضع یگان‌های خود را در سوسنگرد

شناسائی نموده است.

در ساعت ۱۶۳۰ روز ۵۹/۸/۲۸ چهار فروند هلیکوپتر دشمن به مواضع نیروهای خودی در

سوسنگرد حمله کردند که در اثر آتش پدافند خودی متواری شدند.

پ- هوابرد گزارشی دریافت نشده.

ت- نامنظم.

ث- ش.م.ر.

قرائن موجود نشان می‌دهد که دشمن در صدد تقویت امکانات دفاع غیر عامل ش.م.ر خود می‌باشد.

ج- جنگ‌های الکترونیکی. گزارشی دریافت نشده است.

چ- متفرقه (تاکتیک‌های نوین. جنگ افزارهای جدید. فعالیت‌های اداری)

(۱) در مورخه ۵۹/۸/۲۹ در حوالی مختصات (۷۸۸-۱۵۸) تعدادی از تانک‌های دشمن به صورت غیر فعال مشاهده شده است. بنا به اظهار زندانیان جنگی دشمن ادوات زرهی از کار افتاده خود را نیز به منظور نمایش نیرو در خطوط مقدم خود نگه می‌دارد.

ترتیب نیرو:

الف- ترکیب:

(۱) اظهارات یک پناهنده حاکی است:

- لشکر ۱۰ زرهی شامل تیپ‌های ۱۷ و ۴۲ زرهی و ۲۴ مکانیزه می‌باشد.
- تیپ ۱۰ زرهی تابعیتی نسبت به لشکر ۱۰ زرهی ندارد و به نظر می‌رسد یک تیپ مستقل می‌باشد.

- گردان‌های توپخانه لشکر ۱۰ زرهی عبارتند از: گردان ۱۹ توپخانه متوسط، آتشبار ۲۰ مستقل خمپاره‌انداز سبک، گردان ۵۱ توپخانه، گردان ۳۹ توپخانه، یک گردان توپخانه موشکی پدافند هوایی به شماره ۱۵۳ همچنین یک گردان توپخانه سنگین کالیبر ۱۸۰ م که شماره آن احتمالاً ۱۱۴ می‌باشد در منطقه لشکرهای ۱ و ۱۰ وجود دارد برد این توپ‌ها در حدود ۴۰ کیلومتر بوده و به منظور آسیب‌پذیری کمتر به صورت آتشباری پراکنده شده‌اند.

نظریه: تابعیت گردان‌های ۳۹ و ۵۱ توپخانه با توجه به اطلاعات موجود و اظهارات سایر پناهندگان و اسرا تأیید می‌گردد. بقایای به دست آمده از گلوله‌های توپخانه دشمن وجود توپ‌های کالیبر ۱۸۰ م را در منطقه لشکر ۱۰ زرهی تأیید می‌نماید.
(۲) بنا بر اخبار به دست آمده از زندانیان جنگی:

گردان‌های تانک الکندی و دیر یاسین تابع تیپ ۳۵ زرهی لشکر ۹ می‌باشد.
گردان‌های تانک حيفا، غزه و گردان ۱۰ مکانیزه تابع تیپ ۴۳ زرهی لشکر ۹ می‌باشند.
گروهان ۴۷ آماد و ترابری تابع تیپ ۴۳ زرهی، گروهان ۵۱ آماد و ترابری تابع تیپ ۳۵ زرهی گروهان ۸ آماد و ترابری تابع تیپ ۱۴ مکانیزه لشکر ۹ می‌باشند.

ب- گسترش:

(۱) حرکات:

- در حدود ساعت ۱۵۰۰ روز ۵۹/۸/۲۸ یک ستون زرهی دشمن در حال حرکت از سمت فکه به سمت بستان مشاهده شده است.

- در مدت دوره تعدادی از یگان‌های تانک دشمن مستقر در جنوب آبادی سید کریم، رامسه حریجه و از رک در حال حرکت به طرف حمیدیه مشاهده شده‌اند.

(۲) محل‌های استقرار:

- یک گروه رزمی تانک دشمن در حوالی دهکده خنگ در غرب کرخه مستقر می‌باشد.
- در اثر شکست یگان‌های دشمن از یگان‌های خودی در جبهه سوسنگرد دشمن واحدهای خود را به طرف کرخه کور گسترش داده است.

- بنا به اظهار یک پناهنده که در منطقه ل ۲۱ خود را معرفی نموده است محل استقرار گردان توپخانه موشکی پدافند هوایی دشمن که شماره آن احتمالاً ۱۵۳ می باشد در نزدیکی آبادی دچه است. سابقه: این گردان قبلاً در حوالی تیه بلتا مستقر بود. پناهنده اظهار می دارد که علت این تغییر مکان آسیب و خساراتی بوده است که گردان موشکی مزبور بر اثر آتش توپخانه و دستبرد یگان های خودی دیده است.

- مواضع گردان توپخانه ۱۸۰ م در حوالی مختصات ۷۷۸۴ می باشد.

- بنا به اظهار یک پناهنده محل استقرار گردان یکم مکانیزه تیپ ۱۴ مکانیزه در سه راهی قهوه خانه

در مختصات ۲۸۸۲ می باشد.

پ- استعداد:

(۱) پرسنل (کشته و زخمی):

منطقه ل ۹۲ زرهی	کشته و زخمی	۱۴۰ نفر
منطقه ل ۲۱	کشته و زخمی	۷۰ نفر
سایر مناطق	گزارشی دریافت نشده است.	

(۲) زندانیان جنگی، پناهندگان، فراریان:

- ۲ نفر از پرسنل گردان سوم تیپ ۱۴ مکانیزه در تاریخ ۵۹/۸/۲۸ در حوالی سرخه مشطط به

عناصر ل ۲۱ پناهنده شدند.

- برابر اطلاعات تأیید شده یک افسر وظیفه دشمن به نام ستواندوم جاسم محمد السارهرائی در

تاریخ ۵۹/۸/۲۸ با اسلحه کمری خود از جبهه فرار کرده است.

(۳) ساز و برگ منهدم شده و به دست آمده:

- منطقه ل ۹۲ ۱۵ دستگاه - نفربر ۳ دستگاه - بلدوزر یک دستگاه، خودرو ۱ دستگاه، توپ کششی

۹ عراده.

- منطقه ل ۲۱ تانک دو دستگاه، نفربر ۲ دستگاه، خودرو چند دستگاه.

- سایر مناطق گزارشی نرسیده است.

(۴) استعداد کنونی:

- استعداد پرسنلی زیر ۷۰٪

- استعداد تجهیزاتی ۷۰٪

ت- لجستیک:

(۱) کاهش فعالیت توپخانه دشمن در منطقه دزفول نشان می دهد که:

(الف) دشمن تلاش دارد در مصرف توپخانه خود صرفه جوئی نموده و آن ها را برای فصل بارندگی و

سرما ذخیره نماید.

(ب) کمبود تدارک مهمات سلاح های سنگین دریگان های دشمن وجود دارد.

(۲) یک پناهنده اظهار می دارد که اغلب مهمات گروهان سوم گردان سوم تیپ ۱۴ مکانیزه مستقر در

جنوب سه راهی قهوه خانه در تاریخ ۵۹/۸/۲۹ تمام شده بوده است.

ث- شایستگی رزمی:

اخبار به دست آمده پناهندگان عراقی حاکیست که:

(۱) گردان ۱ تیپ ۴۹ که قبلاً وارد خرمشهر شده کاملاً منهدم و از هر گروهان حدود ۱۰ تا ۱۵ نفر

باقی مانده است.

(۲) از گردان تانک المقداد حداکثر ۲۵ دستگاه تانک باقی مانده است.

(۳) در بین پرسنل دشمن به علت ناراحتی روحی چندین مورد خودزنی و تمارض وجود داشته است.

۴- حفاظت اطلاعات:

- دشمن به منظور جلوگیری از تنزل روحیه پرسنل خود آمار تلفات خود را از پرسنل مخفی می نماید.

- دشمن اطلاع یافته است که یک یگان زرهی در تاریخ ۵۹/۸/۲۶ از اندیمشک حرکت نموده است و تلاش

می نماید مقصد این یگان را کشف کند.

۵- جو: بارندگی بامداد روز ۵۹/۸/۲۹ حرکات دشمن را در خارج از جاده مشکل کرده است.

۶- زمین: به علت این که جنس زمین در منطقه رُسی است بعد از بارندگی فوق العاده چسبانک می شود.

۷- تجزیه و تحلیل:

الف- آسیب پذیری ها:

تغییری ایجاد نشده است.

ب- توانائی ها:

تغییری ایجاد نشده است.

پ- نتیجه:

دشمن تلاش می نماید وضعیت موجود را حفظ نموده و حتی الامکان آن را توسعه دهید.

ج ق نزاجا در امور اطلاعات سرهنگ ستاد امین

شماره: ۳۰۰۱-۵

تاریخ: ۵۹/۹/۵

از: قرارگاه تاکتیکی جنوب (دزفول)

به: فرمانده تیپ ۸۴

[موضوع: گردان ۱۸۲]

دستور فرمائید با نظر آقای مهندس ابراهیمی استاندار ایلام ترتیبی داده شود تا گردان ۱۸۲ پیاده از زرین آباد

تغییر مکان و به تیپ مربوطه در منطقه ملحق گردد و نتیجه را گزارش نمایند.

ج ع ف نزاجا سرهنگ ستاد حسینی

از: قرارگاه تاکتیکی جنوب (دزفول) شماره: ۳۰۰۱-۱۶
به: تیپ ۸۴ تاریخ: ۵۹/۹/۵

[موضوع: مأموریت سرهنگ افرائی]

به سرهنگ توپخانه ستاد عیسی افرائی مأموریت داده می‌شود که به اتفاق آقای مهندس ابراهیمی استاندار ایلام جهت بررسی اوضاع نظامی منطقه و کاربرد یگان‌ها به آن تیپ عزیمت نماید تا هماهنگی لازم را در مورد چگونگی استفاده از یگان‌ها و توصیه‌های آموزشی و نحوه قرار گرفتن در مواضع و برش تاکتیکی آنان به عمل آورد.

ج ع ف نزاجا سرهنگ ستاد حسینی

از: قرارگاه تاکتیکی نزاجا (جنوب) شماره: ۳۰۰۱-۳۱
به: نزاجا- معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات) تاریخ: ۵۹/۹/۹
آگهی: تی ۸۴ آنی

[موضوع: گردان ۱۳۹]

برابر اعلام تی ۸۴ گردان ۱۳۹ پیاده تقویت شده مدت چهارماه هست که به مأموریت پایه اعزام و تا کنون تعویض نگردیده است با نگرش به طولانی بودن زمان مزبور و همچنین تقویت روحیه پرسنل یگان نسبت به تعویض یگان مورد نظر اقدام تا پس از تجدید سازمان و رسیدگی دقیق به آمادگی رزمی آن بتوان همراه یگان سازمانی خود به منطقه عملیاتی اعزام گردد.

ج ع ف نزاجا- سرهنگ ستاد حسینی

از: قرارگاه تاکتیکی جنوب (دزفول) شماره: ۳۰۰۱-۳۲
به: قرارگاه مقدم نزاجا (کرمانشاه) تاریخ: ۵۹/۹/۹
آگهی: تی ۸۴- نزاجا (عملیات)

[موضوع: گروهان سوار زرهی تیپ ۸۴]

پیرو شماره ۳۰۰۱/۳-۵۹/۹/۷

دستور فرماید در مورد رها ساختن یگان‌های تی ۸۴ نامبرده در نامه شماره پیروی به خصوص گروهان سوار زرهی که با استعداد ۶۵ نفر و تا کنون ۴ نفر کشته و ۱۷ نفر زخمی داشته است و پرسنل آن از روحیه خوبی برخوردار نمی‌باشند سریعاً اقدام و نتیجه را اعلام دارند.

ج ع ف نزاجا- سرهنگ ستاد حسینی

از: ق ت نزاجا در جنوب شماره: ۳۰۰۱-۵
به: فرماندهی نیروی هوایی تاریخ: ۵۹/۹/۱۰

[موضوع: تأمین فرودگاه اضطراری نیروی هوایی در آبدانان]

سرهنگ توپخانه ستاد عیسی افرائی در بازدیدی که از منطقه عملیاتی تیپ ۸۴ به عمل آورده مشاهده نموده است که پایگاه اضطراری نیروی هوایی در آبدانان از موانعی که قبلاً در آنجا کار گذاشته شده پاک و کاملاً برای فرود

هوایماهای جت آماده می‌باشد. ساختمان کنار باند کاملاً خالی و هیچکس برای مراقبت از باند وجود نداشت با توجه به خطر فرود چتر باز دشمن در منطقه و فقدان عوامل تأمینی، افسر مذکور بلافاصله به جانشین پایگاه و آبدانان سرگرد جهانگیری مراجعه و تذکرات لازم را داده است تا با استفاده از نیروهای بسیج ملی محلی و پاسداران و ژاندارمری در تمام مدت شب و روز عملاً آنجا را تحت مراقبت شدید قرار بدهد و به منظور جلوگیری از حوادثی مانند طبس، خواهشمند است دستور فرمائید نسبت به بستن کامل و یا مراقبت شدید آنجا و استقرار حداقل ۴ عراده سلاح ضد هوایی اقدامات لازم را معمول فرمایند.

ف نزا جا - سرتیپ ظهیرنژاد

شماره: ۱۷۹۶

تاریخ: ۵۹/۹/۱۱

از: تی ۸۴ خرم‌آباد

به: ق ت نزا جا در جنوب

آگهی‌به: ق مقدم نزا جا کرمانشاه

[موضوع: نتیجه مأموریت گشتی]

پیرو شماره ۱۷۹۴-۵۹/۹/۱۱

۱- یک گروه گشتی به فرماندهی ستواندوم یوسفوند در تاریخ ۵۹/۹/۱۰ به مواضع دشمن در مختصات ۹۷۰۰-۶۳۰۰ نفوذ و با پنج نفر از عناصر نیروهای مخصوص مزدور عراقی برخورد درگیر و تعداد چهار نفر کشته که بلافاصله به وسیله یک دسته تقویت شده بروی آن‌ها آتش گشوده می‌شود گروه مذکور تعداد ۳ عدد مین ضد تانک همراهی را به علت سنگینی بجای گذاشته و خود را از درگیری رها می‌سازد. لیکن در حین رهایی تقاضای آتش می‌کنند که با خمپاره ۱۲۰ مم مزدوران عراقی زیر آتش قرار می‌گیرند و گروه گشتی دیگری به سرپرستی ستواندوم گرگی که در منطقه بود مشاهده می‌کند که از سه دستگاه نفربر مزدوران عراقی یک دستگاه منهدم می‌گردد.

۲- در ساعت ۱۱۰۰-۵۹/۹/۱۱ نیروهای مزدور عراقی در ضلع شرقی پل چیبخاب (۷۴۵-۵۹۰) نقشه ۱:۲۵۰/۰۰۰ دهلران تعدادی از خودرو و نفربرهای نیروهای مزدور عراقی تجمع نموده بودند که با آتشبار ۱۳۰ مم زیر آتش شدید قرار گرفته و تلفات سنگینی به آن‌ها وارد گردید.

۳- در مورخه ۵۹/۹/۶ الی ۵۹/۹/۷ گزارش گردید به تأسیسات طرح دامداری دهلران نفوذ شد. سرگرد مهراسا و سرگرد بیرانوند به عنوان دیده بان به نزدیکی محل مذکور گزارش نمودند تعداد پانزده نفر کشته و چهل نفر زخمی گردید. امروز عناصر اطلاعاتی و عناصر بسیج محلی و آقای قاضی سرپرست محلی اعلام کرد که تعداد تلفات به آن‌ها خیلی سنگین‌تر از این آمار بوده مدت‌ها منطقه مذکور در آتش می‌سوخته و بین خود عناصر مزدور عراقی نیز به علت تلفات سنگین و غافل‌گیرانه برخورد لفظی و بگومگویی در گرفته است.

تی ۸۴

از: قرارگاه تاکتیکی نزاجا (دزفول) خ-م (آنی)
به: ف باقیمانده تی ۸۴ (خرم آباد) شماره: ۱۶-۳۰۰۱
[موضوع: پدافند هوایی] تاریخ: ۵۹/۹/۱۵

همان طوری که طی شماره ۳۰۰۱/۷-۵۹/۹/۱۴ ابلاغ گردید و اگذاری جنگ افزار پدافند هوایی در حال حاضر برای نزاجا مقدور نیست و توپ های پدافند هوایی جدید به محض وصول به آن یگان نیز واگذار می گردد دستور فرمائید از تیربارهای سازمانی در مورد پدافند هوایی استفاده نمایند و از مکاتبات بی نتیجه در این مورد خودداری گردد.

ج ع ف نزاجا- سرهنگ ستاد حسینی

از: تیپ خرم آباد شماره: ۱۸۵۰
به: قرارگاه تاکتیکی نزاجا در جنوب تاریخ: ۵۹/۹/۱۴
[موضوع: گزارش نوبه ای]

گزارش نوبه ای عملیاتی از ساعت ۱۵۳۰ روز ۵۹/۹/۱۳ الی ۱۵۳۰ روز ۵۹/۹/۱۴ نقشه ۱:۲۵۰/۰۰۰ الف- خودی:

۱- در تاریخ ۵۹/۹/۱۳ وسیله یگان های توپخانه با آتشبار ۱۳۰ م م نیروهای عراقی که در نزدیکی دشت عباس متوقف شده بود زیر آتش قرار گرفت و در نتیجه یک عراده توپ ۱۳۰ م م و یک دستگاه خودرو مهمات بر و یک دستگاه ماز منهدم گردید.

۲- با اجرای آتش توپخانه حرکت ستون های موتور دشن که از عین خوش به طرف دزفول در حال حرکت بودند کند و نتوانستند به موقع خود را به مواضع برای تعویض برسانند.

۳- در مورخه ۵۹/۹/۱۴ موضع سه دستگاه تانک دشمن که می خواستند در حوالی شیخ قوم مستقر شوند زیر آتش توپخانه قرار گرفت و از اشغال موضع آنان جلوگیری به عمل آمد.

۴- وسیله توپخانه دشمن در ساعت ۲۰۲۰ مورخه ۵۹/۹/۱۳ تعدادی گلوله منور روی مواضع یگان های خودی تیراندازی شد.

از: تیپ خرم آباد شماره: ۱۹۴۴
به: قرارگاه تاکتیکی نزاجا در جنوب تاریخ: ۵۹/۹/۱۸
[موضوع: گزارش نوبه ای]

گزارش نوبه ای عملیاتی از ساعت ۱۵۳۰ مورخه ۵۹/۹/۱۷ الی ساعت ۱۵۳۰ مورخه ۵۹/۹/۱۸ نقشه ۱:۲۵۰/۰۰۰

فعالیت های یگان های خودی:

الف- در ساعت ۱۵۳۰ مورخه ۵۹/۹/۱۷ ستون موتور دشن در دچه زیر آتش توپخانه قرار گرفت از میزان تلفات و خسارات اطلاع دقیقی در دست نیست.

پیام ها و دستورات و هدایت عملیات / ۱۳۱

ب- گشتی کمین به فرماندهی ستوان گرجی در ساعت ۱۸۰۰ مورخه ۵۹/۹/۱۸ به حوالی مختصات (۹۶۰۰-۵۸۰۰) اعزام گردید.

پ- از ساعت ۰۸۰۰ مورخه ۵۹/۹/۱۸ الی ساعت ۱۹۰۰ هدفهای موجود در منطقه به وسیله آتشبارهای موجود کوبیده شد و تلفات زیادی به دشمن وارد شد.

ت- گشتیهای اعزامی در مورخه ۵۹/۹/۱۷ به فرماندهی سروان اسدی و ستوانیکم سیاح در ساعت ۱۴۲۰ با دشمن درگیر و با آتش خمپاره انداز ۱۲۰ م پشتیبانی مجدد در ساعت ۱۶۳۰ درگیر شدند با پشتیبانی آتش توپخانه از درگیری نجات یافته و در ساعت ۱۸۰۰ مورخه ۵۹/۹/۱۸ سالم به پایگاه خود برگشتند.

شماره: ۱۹۵۶

از: ق تیپ ۸۴

تاریخ: ۵۹/۹/۱۹

به: ق ت نزا جا در جنوب

[موضوع: گزارش نوبه ای]

گزارش نوبه ای عملیاتی از ساعت ۱۵۳۰ روز ۵۹/۹/۱۸ الی ساعت ۱۵۳۰ مورخه ۵۹/۹/۱۹ نقشه ۰۰۰/۲۵۰/۱:

الف- فعالیت های دشمن.

ب- فعالیت های خودی.

۱- از ساعت ۰۰۸۰ تا ۱۶۰۰ مورخه ۵۹/۹/۱۹ توسط آتشبار ۱۳۰ م و خمپاره های ۱۲۰ م به طور متناوب خودروهای تدارکاتی دشمن در حوالی امامزاده عباس و دچه زیر آتش قرار گرفت لذا از میزان تلفات و ضایعات آمار دقیقی در دست نیست.

۲- گشتی دستبرد در ساعت ۰۰۸۰ مورخه ۵۹/۹/۱۹ به استعداد ۲۱ نفر به فرماندهی تکاور سامی به حوالی مختصات ۹۶۰۰-۵۸۰۰ اعزام گردیدند.

شماره: ۲۲۰۰

از: تیپ ۸۴ خرم آباد

تاریخ: ۵۹/۹/۲۹

به: قرارگاه تاکتیکی نزا جا در جنوب

[موضوع: گزارش نوبه ای]

گزارش نوبه ای عملیاتی از ساعت ۱۵۳۰ روز ۵۹/۹/۲۸ الی ساعت ۱۵۳۰ روز ۵۹/۹/۲۹

۱- فعالیت نیروهای دشمن: استقرار یک واحد از نیروهای دشمن در ارتفاعات ۳۵۰ واقع در مختصات ۹۳۵۰۰-

۷۵۵۰۰

۲- فعالیت نیروهای خودی:

الف- تیم گشتی و دیده بانی که در ساعت ۰۵۰۰ مورخه ۵۹/۹/۲۹ جهت شناسایی مواضع دشمن اجرای آتش به روی ارتفاعات شاوریه و پلنا و جنوب علی گره زد به طرف ارتفاع ۳۵۰ اعزام شده بود در حوالی ارتفاع ۳۵۰ از طرف دشمن بر روی آنان به وسیله تیربار کلاشینکف آتش و به دنبال آن آتش خمپاره انداز بر روی تیم اعزامی گشوده می شود که با شناسایی دقیق معلوم شد که تپه ۳۵۰ به وسیله دشمن اشغال و عناصر دشمن در روی آن مستقر می باشند. در مراجعت با سرهنگ حسن آبناسان فرمانده عملیات نامنظم بنفشه برخورد و ضمن هماهنگی های لازم تصمیم گرفته شد که با اعزام یک تیم از پرسنل تیپ ۸۴ مجهز به دو قبضه تفنگ ۵۷

م و مهمات کافی و دیدبانی توپخانه ۱۳۰ م با همکاری فرمانده عملیات نامظم و با پشتیبانی آتش توپخانه ۱۳۰ م تپه ۳۵۰ در تاریخ ۵۹/۹/۳۰ مجدداً به تصرف نیروهای خودی در آید، علی‌هذا برای تسهیل عملیات دزفول نیاز مبرم به اسقرار یک گردان هوابرد به روی تپه شاوریه می‌باشد.

که تیپ ۸۴ نیز با اعزام دیده‌بان توپخانه گردان فوق را با آتش پشتیبانی خواهد نمود.

ب- گشتی شناسائی که به فرماندهی سروان اندی در حوالی ارتفاعات تیشه‌کن اعزام گردیده بود گزارش نموده که تعداد بسیار زیادی توپخانه و خودروهای زرهی دشمن از حوالی باغ طالقانی و برو بچه موسیان مستقر می‌باشد که با اعزام یک تیم دیده‌بانی به فرماندهی سرگرد مهرآسا در تاریخ ۵۹/۹/۲۹ به آن منطقه گزارش سروان اسدی تأیید نموده که آتشبار کاتیوشا را به محور دال‌پری تیشه‌کن اعزام که مورخه ۵۹/۹/۳۰ مواضع شناسائی شده دشمن را زیر آتش قرار دهد.

ف تی ۸۴

از: تی ۸۴ خرم‌آباد
به: ق ت ع جنوب
[موضوع: گزارش نوبه ای]
گزارش نوبه ای عملیاتی از ساعت ۱۵۳۰ روز ۵۹/۹/۲۶ الی ساعت ۱۵۳۰ روز ۵۹/۹/۲۷ نقشه ۵۹/۹/۲۷ / ۱:۲۵۰
الف- فعالیت‌های دشمن:
(۱) تعداد ده دستگاه خودرو دشمن در حوالی امامزاده عباس مشاهده گردید.
ب- فعالیت نیروهای خودی:
(۱) به وسیله ۱۳۰ م انبوه آتش بر روی خودروها و نفرات اجراء شد و از تعداد تلفات و ضایعات به علت دود غلیظ اطلاعی در دست نیست.
(۲) در ساعت ۱۵۰۰ مورخه ۵۹/۹/۲۷ بنا به درخواست پاسدار رزمی به روی خودروئی که در حال حرکت بود به وسیله خمپاره انداز ۱۲۰ م آتش شد و خودرو مزبور به کلی منهدم گردید.
(۳) به علت شدت بارندگی در تاریخ فوق گشتی اعزام نشد.

ف تی ۸۴

از: تی ۸۴
به: ق ت ع جنوب
[موضوع: گزارش نوبه ای]
گزارش نوبه ای عملیاتی از ساعت ۱۵۳۰ روز ۵۹/۹/۳ الی ساعت ۱۵۳۰ روز ۵۹/۱۰/۱ نقشه ۵۹/۱۰/۱ / ۱:۵۰ / منطقه:
۱- فعالیت دشمن: جابه جائی تعداد شش خودرو دشمن از امامزاده عباس و جابه جائی پنج دستگاه تانک در مواضع امامزاده عباس.
۲- فعالیت نیروهای خودی:

پیام ها و دستورات و هدایت عملیات / ۱۳۳

الف- گشتی دستبرد با فرماندهی ستواندوم هرمزی که در ساعت ۰۸:۰۰ روز ۵۹/۹/۱۳ به حوالی مختصات (۹۹ و ۵۸) اعزام گردیده بود در ساعت ۱۴:۰۰ در پانصد متری هدف با افراد دشمن برخورد، دشمن به روی گشتی‌ها آتش گشوده که پاسخ لازم از طرف گشتی‌ها به دشمن داده شد در نتیجه تعدادی از افراد دشمن کشته و زخمی بقیه متواری گردیدند گشتی‌های خودی در ساعت ۲۳:۰۰ سالم به پایگاه مربوطه مراجعت نمودند.

ب- در ساعت ۰۸:۳۰ مورخه ۹۵/۱۰/۱ گشتی دستبرد به فرماندهی ستواندوم متشرع به حوالی مختصات (۹۷ و ۳۶) اعزام گردید و دیدبانی.

پ- تیم گشتی و دیدبانی که به فرماندهی سرهنگ ۲ ستاد کالنتری در ساعت ۰۵:۰۰ روز ۵۹/۹/۲۹ جهت شناسائی مواضع دشمن و اجرای آتش توپخانه به روی ارتفاعات شاوریه پلنا به طرف ارتفاع ۳۵۰ اعزام شده بودند در حوالی ارتفاع ۳۵۰ از طرف دشمن بر روی آنان با تیربار کلاشینکف و خمپاره انداز آتش نمودند معلوم شد که تپه ۳۵۰ توسط دشمن اشغال شده در مراجعت با سرهنگ حسن آبناسان فرماندهی عملیات نامنظم برخورد و ضمن هماهنگی لازم تصمیم گرفته شد که با اعزام یک تیم از پرسنل تیپ ۸۴ و اعزام یک تیم دیده‌بانی دیگر با پشتیبانی آتش توپخانه ۱۳۰ م این تیپ تپه ۳۵۰ را به تصرف نیروهای خودی در آوریم، علی‌هذا برابر گزارش سروان توپخانه اسداله حیدری فرمانده تیم گشتی و دیده‌بانی اعزامی در ساعت ۱۶:۰۰ مورخه ۵۹/۱۰/۱ با همکاری نیروهای عملیات نامنظم به فرماندهی سرهنگ آبناسان تپه ۳۵۰ به تصرف نیروهای خودی در آمد و آتش توپخانه ۱۳۰ م ضربات سنگینی به دشمن وارد نمودند که تا این لحظه مخابره پیام از ضایعات و تلفات آمار دقیقی به دست نیامده.

ت- به وسیله آتش توپخانه ۱۳۰ م بر روی ستون موتوری دشمن که به طرف دزفول در حرکت بود با شدت آتش پنج دستگاه خودرو موجود در ستون به جنوب امامزاده عباس متواری گردید.

ف تی ۸۴

شماره: ۳۰۰۱/۱۳

تاریخ: ۵۹/۱۰/۲

از: ق ت ع ن زاجا

به: ف تی ۸۴

[موضوع: تصرف تپه ۳۵۰]

بازگشت به شماره ۲۲۷۲-۵۹/۱۰/۱

- ۱- از تلاش آن تیپ برای بازپس گرفتن تپه ۳۵۰ قدردانی می‌شود.
- ۲- تلاش کنید با همکاری گروه عملیات نامنظم نقطه مذکور را به عنوان یک دیدگاه توپخانه در دست داشته باشید و با رسیدن آتشبار جدید، از آن دیدگاه روی مناطق دشت عباس اجرای آتش کنید.
- ۳- آتشبار جدید هم قادر خواهد بود منطقه دامداری و اطراف آن را بیوشاند.

ج ق ع ن زاجا- سرهنگ ستاد حسینی

شماره: ۲۰۱/۰۸/۶/۴۱

تاریخ: ۵۹/۱۰/۳

خیلی محرمانه- خیلی فوری

از: ن زاجا معاونت عملیات و اطلاعات

به: قرارگاه تاکتیکی جنوب دزفول

آگهی: قرارگاه تاکتیکی مقدم ن زاجا- کرمانشاه قرارگاه تاکتیکی

[موضوع: رهایی گردان ۱۸۲]

در بازدیدی که اخیراً از تیپ ۸۴ خرم‌آباد و یگان‌های لشکر ۸۱ زرهی مستقر در منطقه ایلام به عمل آمد ملاحظه شده که مسئولیت منطقه بین مهران و دهلران به طور کامل مشخص نمی‌باشد و گردان ۱۸۲ تیپ ۸۴ خرم‌آباد که در زرین‌آباد مستقر می‌باشد باید هر چه سریع‌تر تعویض و بازسازی گردد تا تیپ ۸۴ بتواند مأموریت‌های محوله را با توجه به عرض و عمق منطقه واگذاری اجراء نماید، استدعا می‌شود مقرر فرمائید نظریه عالی را به امر به ابلاغ فرمایند ضمناً در رهایی گردان مورد نظر بحث با فرماندار ایلام آقای حیدری مذاکره به عمل آمد.

جانشین ف نزاچا- سرتیپ خزائی

از: ف تیپ ۸۴ خرم‌آباد
به: ف ق نزاچا در جنوب
شماره: ۲۳۱۶
تاریخ: ۵۹/۱۰/۳
[موضوع: گزارش نوبه ای عملیاتی]

گزارش نوبه ای عملیاتی از ساعت ۱۵۳۰ روز ۵۹/۱۰/۲ الی ساعت ۱۵۳۰ روز ۵۹/۱۰/۳
۱- فعالیت دشمن: در ساعت ۰۹۳۰ روز جاری چهار دستگاه تانک دشمن به طرف تیم گشتی اعزامی از گردان ۱۱۱ در حال پیشروی بود.
۲- فعالیت خودی:

الف- در ساعت ۰۹۳۰ روز جاری تعداد چهار دستگاه تانک دشمن که قصد حمله به پاسدار رزمی داشتند توسط خمپاره‌انداز ۱۲۰ م به روی آن‌ها آتش گشودند که تانک‌ها به عقب متواری گردیدند.
ب- در ساعت ۱۵۳۰ دو تانک دشمن با گشتی دستبرد به فرماندهی ستواندوم صحراگرد درگیر که به وسیله آتش خمپاره‌انداز ۱۲۰ م و آرپی جی ۷ بر روی آن‌ها آتش گشوده شد و تانک‌ها عقب‌نشینی کردند.
پ- به وسیله آتش توپخانه ۱۳۰ م روی مواضع تانک‌های دشمن در حوالی امام‌زاده عباس اجرای آتش گردید مواضع تانک‌ها آسیب دید. از تعداد تلفات جانی اطلاع دقیقی در دست نیست.
ث- ضمن شناسائی قبلی یک گروهان از گردان ۱۱۱ در ساعت ۰۶۰۰ روز ۵۹/۱۰/۳ در منطقه گروه رزمی ۲۴۴ در ارتفاعات ۰۶۴۰۰ مستقر گردید. پایان استقرار ساعت ۱۵۳۰ روز ۵۹/۱۰/۱۰ گزارش گردیده است.
ف تی ۸۴ خرم‌آباد

از: قرارگاه تاکتیکی تیپ ۸۴ خرم‌آباد (۳)
به: قرارگاه مقدم نزاچا در جنوب
شماره:
تاریخ:
[موضوع: تاریخ اعزام یگان‌ها]

بازگشت به امریه ۲۲۹۰-۲۲/۸/۱۳۵۹

تاریخ اعزام نام یگان (سازمانی و مأمور به طور تفکیک به شرح زیر به عرض می‌رسد.)

- ۱- گروهان قرارگاه ۱۳۵۹/۶/۲۲
- ۲- آتشبار پدافند تیپ ۸۴:
 - الف- دسته یکم پدافند هوایی ۱۳۵۹/۶/۱۰
 - ب- دسته دوم پدافند هوایی ۱۳۵۹/۶/۲۴
- ۳- گردان ۱۱۱ پیاده ۱۳۵۹/۷/۱

- ۴- گردان ۳۰۳ توپخانه:
الف- آتشبار سوم
ب- آتشبار دوم
پ- آتشبار
ث- آتشبار
- ۵- گردان پشتیبانی تیپ ۸۴:
الف- گروهان بهداری
ب- گروهان تعمیر و نگهداری
پ- گروهان آماد و ترابری
ت- گروهان ارکان اداری
- ۶- آتشبار کاتیوشا حرکت از تهران ۱۳۵۹/۶/۲۶ ورود به منطقه عملیات ۱۳۵۹/۶/۳۱.
- ۷- آتشبار پدافند هوایی اصفهان حرکت از اصفهان ۱۳۵۹/۶/۲۷ ورود به منطقه عملیات ۱۳۵۹/۶/۲۹
- ۸- دسته تانک چیفتن دزفول ۱۳۵۹/۷/۶
- ۹- گردان ۱۳۰ م و دسته آتشبار پدافند هوایی اصفهان همزمان به منطقه ۱۳۵۹/۷/۱۵
- ۱۰- گردان ۱۰۵ م اصفهان
۱۱- گردان هوابرد شیراز
۱۲- گردان ۱۸۲ پیاده تیپ ۸۴
۱۳- گروهان مهندسی تیپ ۸۴
۱۴- گردان ۲۴۴ تانک:
- الف- یگان یکم ۵۹/۴/۱۰
ب- یگان دوم ۵۹/۶/۵
- ۱۵- گردان ۱۳۹ پیاده تقویت و گروهان سوار زرهی و یک گروهان تانک زیر امر لشکر زرهی کرمانشاه می باشد.
فرمانده تیپ ۸۴ پیاده - سرهنگ ۲ ستاد کلانتری

آخرین وضعیت و گسترش یگان های تی ۸۴ خرم آباد در منطقه عملیاتی

- ۱- حوالی مولاب (تاج میری)
قرارگاه ۸۴ خرم آباد.
یک رسد پدافند هوایی ۲۳ م از آتشبار ۳۵۴ تی ۸۴
یک آتشبار ۱۳۰ م از گردان ۳۹۹ گروه ۵۵
- ۲- حوالی دال پری:
گردان ۲۴۴ تانک (-) تی ۸۴
یک گروهان پیاده از گردان ۱۱۱ تی ۸۴
- ۳- حوالی کوه کج:

- یک گروهان پیاده از گردان ۱۸۲ تی ۸۴
یک گروهان تانک (-) از گردان ۲۴۴ تانک تی ۸۴
یک آتشبار ۱۰۵ مم از گردان ۲۴۴ تانک تی ۸۴
یک رسد پدافند هوایی ۲۳ مم از آتشبار ۳۵۴ تی ۸۴
یک گروهان ژاندارمری
- ۴- محور مولاب، چاه نفت، امام زاده عباس:
گردان ۱۱۱ پیاده (-) تی ۸۴
یک آتشبار ۱۳۰ مم از گردان ۳۳۲ گروه ۴۴ توپخانه
یک آتشبار کاتیوشا از گردان ۳۷۲ گروه ۳۳
یک گروهان تانک (-) از گردان ۲۴۴ تانک تی ۸۴
یک دسته تانک چیفتن ازل ۹۲
یک دسته پدافند هوایی ۲۳ مم از گردان ۳۵۱ گروه ۴۴
یک رسد پدافند هوایی ۲۳ مم از گروه ۳۳
- ۵- حوالی کاره:
گروهان ۲۱۹ سوار زرهی.
- ۶- سه راهی نصریان:
گردان ۱۸۲ پیاده تی ۸۴
آتشبار ۱۰۵ مم از گردان ۳۰۳ تی ۸۴

از: تیپ خرم‌آباد
به: قرارگاه تاکتیکی نزاچا در جنوب
شماره: ۲۳۵۴
تاریخ: ۵۹/۱۰/۴
[موضوع: پل مورد نیاز رودخانه دویرج]

نتیجه بررسی‌های روی رودخانه دویرج به شرح زیر به عرض می‌رسد مقرر فرمائید در واگذاری پل بیلی در خواست شده که حائز اهمیت برای راه تدارکاتی می‌باشد اقدام فرمایند.

- ۱- در موقع بارندگی و جاری شدن سیل به سرعت آب بیش از حد مجاز بالا می‌رود.
- ۲- گاهی آب در موقع بارندگی در عرض چهل متری به ۶۰ متر می‌رسد.
- ۳- عرض رودخانه در محل پل ۶۰ متر با ساحل‌سازی می‌توان به ۴۵ متر رسانید.
- ۴- سطح پل رودخانه با ساحل‌سازی پنج متر می‌رسد.
- ۵- تنها از پل بیلی می‌توان استفاده نمود.
- ۶- فرمانده گردان پل مستقر بروجرد قبلاً شناسائی نموده است.
- ۷- طول پل بیلی مورد نیاز ۴۵ متر تا پنجاه متر می‌باشد.
- ۸- از رودخانه در محل دال‌پری شناسائی شده است.

پیام ها و دستورات و هدایت عملیات / ۱۳۷

از: تیپ ۸۴ خرم آباد
به: قرارگاه تاکتیکی جنوب
شماره: ۲۵۳۲
تاریخ: ۵۹/۱۰/۱۰
[موضوع: درگیری گردان ۲۴۴ با دشمن]

از ساعت ۰۶:۰۰ روز جاری درگیری شدید بین گروه رزمی ۲۴۴ مستقر در محور تیشه کن عین خوش و دشمن آغاز پیشروی دشمن به وسیله آتش توپخانه سد تا کنون یک نفر پاسدار شهید گردیده است.

از: تیپ ۸۴ خرم آباد
به: قرارگاه تاکتیکی دزفول
شماره: ۲۵۳۰
تاریخ: ۵۹/۱۰/۱۰
[موضوع: بسته بودن راه]

گروه رزمی ۲۴۴ تانک به شدت با دشمن درگیر به علت مسدود بودن راه امکان رسانیدن مهمات مقدور نیست تقاضای هلیکوپتر جهت رسانیدن مهمات به مختصات تقریبی ۴۷۴۵ شرقی ۳۲۳۰ شمالی

از: ق ع ت نازجا (عملیات دزفول)
به: ف تی ۸۴
شماره: ۳۰۰۱-۴۳
تاریخ: ۵۹/۱۰/۱۰
[موضوع: وضعیت بارانی]

هوا به شدت بارانی و اعزام هلیکوپتر میسر نیست دستور فرمائید چگونگی درگیری و مأموریت گردان ۲۴۴ تانک و استعداد دشمن و آخرین وضعیت را سریعاً گزارش نمایند.

سرهنگ ستاد حسینی

از: تیپ ۸۴ خرم آباد
به: ف ق ت در جنوب
شماره: ۲۵۴۰
تاریخ: ۵۹/۱۰/۱۰
[موضوع: سد پیشروی دشمن]

درگیری تا لحظه مخابره پیام ادامه دارد دو نفر مجروح داریم پیشروی دشمن به وسیله آتش توپخانه ۱۰۵ سد گردیده.

از: ق ع ت نازجا (عملیات دزفول)
به: ف تی ۸۴
شماره: ۳۰۰۱-۸۵
تاریخ: ۵۹/۱۰/۱۰

آگهی به: نازجا معاونت عملیات بازگشت به ۳۱۵-۵۹/۱۰/۱۰ فل ۲۱

[موضوع: احتمال حمله دشمن]

اطلاع واصله حاکی است ارتش مزدور بعث عراق قصد دارد به دهلران و ارتفاعات مشرف به جاده عین خوش و دهلران حمله نماید. دستورات مراقبتی لازم به گروه های گشتی و عناصر تأمیننی و یگان های مستقر در مواضع و مناطق تجمع تاکتیکی بدهید. تیپ آماده باشد هر گونه پیشروی نیروهای متجاوز را در معابر نفوذی به سمت محور زرین آباد آبدانان و مورموری را در مناسب ترین مواضع قابل دفاع سد نمایند و از حرکت دشمن به سمت آبدانان و مورموری قویاً جلوگیری نمایند.

سرهنگ ستاد حسینی

از: تیپ ۸۴ خرم‌آباد
به: ف ق ت جنوب
شماره: ۲۵۵۲
تاریخ: ۵۹/۱۰/۱۰
[موضوع: دفع حمله دشمن]

بازگشت به شماره ۳۰۰۱/۳۸-۵۹/۱۰/۱۰

- ۱- با تلاش و فداکاری نیروهای خودی دشمن به عقب رانده شد.
- ۲- محل درگیری از مختصات ۰۲-۳۸ الی مختصات ۰۲-۴۱
- ۳- نیروهای درگیر با گروه ۲۴۴ عبارت بودند از یک گردان مکانیزه با تانک و با پشتیبانی توپخانه
- ۴- عناصر گروه رزمی ۲۴۴ عبارت بودند از گروهان تانک به استعداد ۱۰ دستگاه تانک و گروهان ۳ پیاده، گروهان یک پیاده، آتشبار ۱۳۰ م م آتشبار کاتیوشا، آتشبار ۱۰۵ م م

از: قرارگاه تاکتیکی نزاجا (دزفول)
به: نزاجا- عملیات
شماره: ۳۰۰۱-۲۳
تاریخ: ۵۹/۱۰/۱۲
[موضوع: حمله دشمن در تیشه کن و دال پری]

برابر گزارش تی ۸۴ از منطقه

دشمن از ساعت ۰۶:۰۰ روز ۵۹/۱۰/۱۲ با تانک و نفربر و پشتیبانی توپخانه به گروه رزمی مستقر در تیشه کن و دال پری حمله نموده است. پیشروی دشمن با آتش توپخانه سد و پاسدار رزمی محاصره و تلاش برای درهم شکستن حلقه محاصره ادامه دارد. ضمناً تیپ تقاضای یک گردان پیاده مکانیزه برای تقویت یگان‌های خود و همچنین اجرای آتش هوایی نزدیک فوری را دارد.

ج ع ف نزاجا - سرهنگ ستاد حسینی

از: قرارگاه تاکتیکی نزاجا (دزفول)
به: ف تی ۸۴ در خرم‌آباد
شماره: ۳۰۰۱-۲۲
تاریخ: ۵۹/۱۰/۱۲
[موضوع: پاسخ به نیازمندی‌ها]

بازگشت به شماره ۲۵۸۶-۵۹/۱۰/۱۲

- ۱- نزاجا در حال حاضر گردان پیاده مکانیزه در دسترس ندارد که در اختیار آن یگان قرار دهد. بلکه با وضعیت موجود بایستی از مواضع فعلی پدافند گردد.
- ۲- درخواست پشتیبانی هوایی بایستی از طریق افسر رابط هوایی مربوطه به دسک فرستاده شود، پاسخ داده شود آیا چنین درخواستی شده است یا نه که تأکید لازم به پایگاه مربوطه انجام شود.
- ۳- برای نیازمندی هلیکوپتر قرار بود که شب قبل تعداد هلیکوپتر مورد نیاز در خواست شود تا در شروع روشنایی روز بعد واگذار شود و مختصات نقطه فرود نیز گزارش گردد.
- ۴- آتشبار ۱۳۰ در خواستی قبلاً اعزام گردیده است.

ج ع ف نزاجا در جنوب - سرهنگ ستاد حسینی

پیام ها و دستورات و هدایت عملیات / ۱۳۹

شماره: ۲۵۸۶
تاریخ: ۵۹/۱۰/۱۲

از: خسرو آباد تی ۸۴
به: قرارگاه تاکتیکی در جنوب

[موضوع: نیازمندی عملیاتی لشکر]

با توجه به جابه جایی نیروهای دشمن از طرف درفول به عین خوش و درگیری در ساعت ۰۶۳۰ روز ۵۹/۱۰/۱۲ چنین به نظر می رسد که دشمن نیروهای خود را در مقابل گروه رزمی این تیپ در محور دال پری تیشه کن تقویت نموده و قصد حمله حساب شده ای را دارد علی هذا مقرر فرمائید:

- ۱- در مورد واگذاری یک گردان پیاده مکانیزه که قبلاً نیز درخواست گردیده است اقدام مقتضی معمول گردد.
- ۲- به درخواست های هوائی این یگان جواب مثبت و فوری داده شود.
- ۳- تعداد قابل ملاحظه هلیکوپتر قسمت پشتیبانی یگان ها در اختیار این یگان قرار گیرد.
- ۴- آتشبار ۱۳۰ م م که قرار است به تیپ واگذار شود هر چه سریع تر به منطقه حرکت کند.

شماره: ۳۰۰۱-۳۱
تاریخ: ۵۹/۱۰/۱۳

از: قرارگاه تاکتیکی نزاجا (دزفول)
به: نزاجا (مد عملیات)

[موضوع: رها سازی یگان های مأمور]

آگهی به: تیپ ۸۴

پیرو شماره ۲۳-۳۰۰۱-۵۹/۱۰/۱۲

تیپ ۸۴ پیاده با انگیزه وسعت منطقه عملیات و کمبود یگان های مستقر در منطقه دائماً از قرارگاه تاکتیکی جنوب تقاضای واگذاری یک گردان مکانیزه را می نماید و این قرارگاه نیز یگانی در دسترس ندارد تا در اختیار تیپ مزبور قرار دهد.

نظر به این که تلاش نزاجا اینست که یگان ها وحدت فرماندهی سازمانی خود را به دست آورده و به وضع نابسامان گذشته که بدون بررسی یگان ها در مناطق مختلف به کار برده بودند خاتمه دهد لذا دستور فرمائید ضمن بررسی دقیق ترتیبی اتخاذ نمایند حتی المقدور یگان های سازمانی تیپ ۸۴ که به شرح زیر در منطقه ل ۸۱ مستقر می باشند جمع آوری و جهت تقویت منطقه عملیات تیپ مورد نظر اعزام گردند.

ج ع ف نزاجا سرهنگ ستاد حسینی

گردان ۱۳۹ پیاده در پاوه

یک آت از گردان ۳۰۳ (۱۰۵ م) توپخانه در پاوه

یک دسته مهن از گر ۴۳۸ مهن در پاوه

یک گروهان از گردان ۱۸۲ پیاده در کنجان چم

گروهان ۲۱۹ سوار زرهی امیرآباد

گروهان از گردان ۲۴۴ تانک امیرآباد

دسته خمپاره گردان ۱۸۲ امیرآباد

۱۴۰ / عملیات تیپ ۸۴ پیاده در سال اول جنگ تحمیلی

از: خرم‌آباد
به: قرارگاه تاکتیکی جنوب
آنی - حضوری
شماره: ۲۷۲۶
تاریخ: ۵۹/۱۰/۱۶
[موضوع: درگیری گردان ۲۴۴]
گروه رزمی ۲۴۴ تانک این یگان در محور دال‌پری، تیشه‌کن، عین‌خوش با مزدوران درگیر و مشغول نبرد هستند.
تی ۸۴

از: تی ۸۴ خرم‌آباد
به: قرارگاه تاکتیکی نزاچا در جنوب
آنی - حضوری
شماره: ۲۷۲۸
تاریخ: ۵۹/۱۰/۱۶
[موضوع: هلی کوپتر کبری]
استدعا می‌شود مقرر فرمائید ۲ دستگاه هلی کوپتر کبرا جهت کوبیدن تانک‌های دشمن به مختصات ۰۹۳۸ روی نقشه ۱:۵۰/۰۰۰ مورموری اعزام دارند.
تی ۸۴ خرم‌آباد

از: قرارگاه تاکتیکی نزاچا (دزفول)
به: تی ۸۴
خیلی محرمانه - آنی
شماره: ۳۰۰۱/۱۹
تاریخ: ۵۹/۱۰/۱۶
[موضوع: اعزام هلی کوپتر]
یک‌فروند هلی کوپتر ۲۱۴ برای تخلیه مجروح مورد نظر به طرف مولاب پرواز نمود تا با استفاده از راهنما به منطقه مورد نظر پرواز نماید. دستور فرمائید در منطقه مولاب با پهن‌نمودن ملافه سفید روی زمین محل فرود هلیکوپتر را مشخص نمایند.

ج ع ف نزاچا - سرهنگ ستاد حسینی

از: تیپ ۸۴ خرم‌آباد
به: ستاد عملیات قرارگاه تاکتیکی نزاچا در جنوب
آنی - حضوری
شماره: ۲۷۲۸
تاریخ: ۵۹/۱۰/۱۶
خیلی محرمانه

گزارش نوبه ای عملیاتی شماره ۴۴

مدت دوره از ساعت ۱۵۳۰ روز ۱۰/۱۳ الی ساعت ۱۵۳۰-۱۴/۱۰/۵۹ نقشه ۲۵۰/۰۰۰:۱ دهلران:
۱- وضعیت خودی: تغییرات حاصله در گسترش نیروهای خودی به شرح زیر می‌باشد:
الف- گروهان سوم گردان ۲۴۴ با این‌که قبلاً زیر امر لشکر ۸۱ زرهی کرمانشاه بود و در منطقه و در حوالی مختصات ۵۸-۹۴ بیوک‌آباد مستقر بود در اختیار قرار گرفت
ب- گروهان دوم گردان ۲۴۴ تانک در محور چم‌شالان شاوریه تغییر مکان و جهت سد معبر نفوذی محور دهلران و اطراف دال‌پری مستقر گردید.
پ- دسته تانک چیفتن محور چاه‌نفت امام‌زاده‌عباس تغییر مکان و در محل سابق گروهان دوم تانک محور چم‌شالان شاوریه مستقر شوند.

۲- فعالیت یگان‌های همجوار پشتیبانی کننده:

الف- لشکر ۲۱ پیاده گزارش از فعالیت آن لشکر نرسیده است.

ب- ل ۸۱ زرهی گزارش از فعالیت آن لشکر نرسیده است.

پ- نیروی هوایی درخواستی در این تاریخ از نیروی هوایی نشده است و فعالیت در این منطقه نداشته است.

۱- فعالیت یگان‌های خودی در این دوره:

الف- گردان ۱۱۱ پیاده با اجرای آتش ایدائی آتشبار ۱۳۰ م کمک مستقیم گردان فوق در منطقه امامزاده عباس رفت و آمد خودروهای تدارکاتی دشمن مختل گردیده مهمات مصرفی در این تیراندازی ۷ گلوله بوده است.

ب- گروه رزمی ۲۴۴ تانک با اجرای آتش توپخانه ۱۳۰ م لشکری در مورخه ۵۹/۱۰/۱۲ بر روی مواضع دشمن در حوالی عین خوش یک موضع توپخانه دشمن به آتش کشیده شد .

۲- سرباز وظیفه اکبر محمدی که در اثر درگیری روز ۵۹/۱۰/۱۲ مزدوران بعثی مجروح به عقب جبهه تخلیه گردیده بود در بین آبدانان، خرم‌آباد فوت و به درجه رفیع شهادت نائل گردید.

۳- با اجرای آتش آتشبار ۱۰۵ م در ساعت ۱۲:۰۵ روز ۵۹/۱۰/۱۴ بر روی مواضع دشمن در اطراف چاه شماره ۸ مختصات ۹۳-۴۲ انبار مهمات دشمن منهدم گردید.

۴- با اجرای آتش آتشبار ۱۳۰ م لشکری و کاتیوشا در ساعت ۱۲:۳۰ روز ۵۹/۱۰/۱۴ بر روی مواضع دشمن مزدوران بعثی دالان طالقانی تلفات و ضایعات زیادی به دشمن وارد گردید.

۵- کارائی رزمی:

الف- با اختصاص پرسنل جدید به یگان‌های در خط، کمبود نیست و کارائی رزمی یگان‌ها بهتر شده است.

ب- روحیه و علاقه ادامه نبرد نیروهای خودی در این دوره بسیار خوب بوده است.

۶- وقایع عملیاتی:

الف- جابه جائی یگان‌های دشمن: تقویت نیروها مکرر در مقابل این تیپ مستلزم مؤثر بودن آتش یگان‌های خودی بر علیه نیروهای دشمن است.

ب- بهره‌برداری حاصل از آتش دیدبانی شده توپخانه.

پ- اعزام گروه‌های گشتی یگان‌های رزمی متفرقه توازن یکسانی بر روی عملیات خودی و دشمن است.

تی ۸۴ خرم‌آباد

شماره: ۲۷۴۴

از: خرم‌آباد

تاریخ: ۵۹/۱۰/۱۶

به: ق ت نزا جا در جنوب

[موضوع: اعزام هلی کوپتر]

مقرر فرمائید دو فروند هلیکوپتر کبرا و یک فروند هلیکوپتر جهت حمل مجروحین در ساعت ۰۷:۰۰ مورخه ۱۰/۱۷ جاری به فرارگاه این یگان اعزام تا به موقع از آنان بتوان در عملیات استفاده شود ضمناً با فرکانس ۱۶۶۴۵ تماس حاصل نمایند با معرف کبود.

خرم‌آباد

از: تیپ ۸۴ خرم‌آباد

شماره: ۲۷۴۰

به: ف نزا جا در عملیات

تاریخ: ۵۹/۱۰/۱۶

مدرک نقشه ۱:۵۰/۰۰۰ مورموری، حلیوه، عین خوش، دچه

[موضوع: گزارش نوبه ای عملیاتی]

الف- گزارش عملیاتی یگان‌های تیپ ۱- گردان ۱۱۱ پیاده منهای گروهان دوم و سوم پیاده

۱- محور آنتاب چاه نفت مختصات ۷۹۰۵ الی ۶۵۰۴ و آنتبار ۱۳۰ م گردان ۳۳۲ به عنوان کمک مستقیم در مختصات ۶۱۰۷ مستقر است.

۲- گروه رزمی ۲۴۴ تانک شامل گروهان دوم پیاده ۱۸۲ و گروهان یکم گردان ۱۱۱ و گروهان یکم گردان و ۲۴۴ تانک در محور دال‌پری تیشه‌کن از مختصات ۳۹۰۶ الی ۴۲۰۳ و آنتبار ۱۰۵ م گردان ۳۰۳ به عنوان کمک مستقیم در مختصات ۴۰۰۶ و آنتبار ۱۳۰ م گردان ۳۹۹ به عنوان تقویت در مختصات ۴۰۰۸

۳- آنتبار کاتیوشا به عنوان عمل کلی بنا به تعویض تغییر موضع می‌دهد.

۴- گروهان ۲۱۹ سوار زرهی در مختصات ۳۸۱۵ مستقر است.

۵- گروهان دوم گردان ۲۴۴ تانک در مختصات ۳۷۱۲ مستقر است.

۶- یگان‌های مأمور گردان ۱۳۹ و گردان ۱۸۲ منهای دسته خمپاره‌انداز و آنتبار ۱۰۵ م و دسته مهندسی هنوز به این یگان ملحق نشده‌اند.

ب- تعداد تانک ۴۷- ام و اسکورپیون موجود در منطقه تعداد ۲۵ دستگاه تانک می‌باشد و تعداد پنج دستگاه اسکورپیون در منطقه موجود می‌باشد.

تیپ ۸۴ خرم‌آباد

از: قرارگاه تاکتیکی جنوب (دزفول)

شماره: ۲۷۴۰

به: ف تی ۸۴ پیاده

تاریخ: ۵۹/۱۰/۱۶

[موضوع: رهاسازی عناصر لشکر ۹۲]

آگهی: ف ل ۹۲ زرهی

دستور فرمائید کلیه عناصر لشکر ۹۲ زرهی را از زیر امر رها نموده و به دزفول اعزام تا به یگان‌های مربوطه در اهواز ملحق شوند.

ج ع ف نزا جا سرهنگ ستاد حسینی

از طرف سرهنگ سعادت اختر

از: قرارگاه تاکتیکی نزا جا در جنوب

شماره: ۳۰۰۱/۱۸

به: ف تیپ ۸۴ خرم‌آباد

تاریخ: ۵۹/۱۰/۱۶

[موضوع: وضعیت شهر دهلران]

دستور فرمائید به محض رویت آخرین وضعیت عملیاتی به ویژه شهر دهلران را به این قرارگاه گزارش نمایند.

جانشین عملیاتی نزا جا - سرهنگ حسینی

پیام ها و دستورات و هدایت عملیات / ۱۴۳

شماره: ۲۸۷۸
تاریخ: ۵۹/۱۰/۲۱

از: تیپ ۸۴ خرم آباد
به: قرارگاه تاکتیکی نزا جا در جنوب
[موضوع: دسته تانک لشکر ۹۲]
بازگشت به شماره ۵۹/۱۰/۲۱ - ۳۰۰ ۱/۴

چون محور دویرج دهلران وسیله یک دسته تانک چیفتن ل ۹۲ کنترل می شود اجازه فرمایند به محض الحاق گردان ۱۸۲ به این تیپ این دسته اعزام گردد.

تیپ ۸۴ خرم آباد

شماره: ۳/۱۱۱۷
تاریخ: ۵۹/۱۰/۲۴

از: تی ۸۴ خرم آباد
به: ق ت نزا جا
[موضوع: سرکوبی دشمن در دهلران]

پیرو ۵۹/۱۰/۲۴ - ۳/۱۱۱۶

تعداد زیادی تانک و نفربر دشمن در خود شهر دهلران مستقر هستند استدعا می شود چهار فروند کبرا جهت سرکوبی آنان اعزام نمایند.

تی ۸۴ خرم آباد

شماره: ۳/۱۱۱۶
تاریخ: ۵۹/۱۰/۲۴

از: تی ۸۴ خرم آباد
به: ق ت نزا جا
[موضوع: تانک و نفربر دشمن در دهلران]

تعداد پنجاه دستگاه نفربر و تانک در فرودگاه دهلران مستقر می باشند استدعا می شود چهار فروند هلیکوپتر کبرا جهت سرکوبی آنان اعزام نمایند.

تی ۸۴ خرم آباد

از: تی ۸۴ خرم آباد
به: قرارگاه مقدم نزا جا در جنوب
[موضوع: پیشروی دشمن]

تعداد ۵۰ تا ۶۰ دستگاه تانک و نفربر دشمن به طرف دهلران و تپه های گاره به سرعت مشغول پیشروی هستند استدعا می شود نسبت به اعزام چهار فروند هلیکوپتر کبرا جهت کوبیدن آنها اقدام نمایند.

تی ۸۴ خرم آباد

۱۴۴ / عملیات تیپ ۸۴ پیاده در سال اول جنگ تحمیلی

از: تیپ ۸۴ خرم‌آباد
به: ق ت نزاجا در جنوب
[موضوع: الحاق دو گروهان]

بازگشت ۳۱/۳۱-۳۰۰۱/۱۳-۵۹/۱۰/۱۳

گروهان ۲۱۹ سوار زرهی و گروهان سوم گردان ۲۴۴ تانک به تیپ ملحق شده.

تی ۸۴ خرم‌آباد

از: تیپ ۸۴ خرم‌آباد
به: ف نزاجا معاونت طرح و برنامه
[موضوع: خدمه توپ ۵/۱۴ م م]

بازگشت به شماره ۱۶/۲-۳۰۰۲/۱۳-۵۹/۱۰/۱۳

۱- تا کنون توپ ۱۴/۵ م چهار لوله به این تیپ واگذار نگردیده است.

۲- تعداد یک نفر افسر و پنج نفر درجه‌دار و ۲۰ نفر سرباز به عنوان خدمه توپ ۱۴/۵ در تاریخ ۵/۱۰/۵۹ خود را به این یگان معرفی و در منطقه می‌باشد.

تی ۸۴ خرم‌آباد

از: ق تاکتیکی نزاجا در جنوب
به: ف تیپ ۸۴ (مستقر در منطقه)
[موضوع: مختصات محل های مورد نظر]

بازگشت به شماره ۲۷۴۴-۱۶/۱۰/۵۹

به منظور پشتیبانی هوایی و اعزام هلیکوپتر جهت استفاده از آنان در عملیات دستور فرمائید مختصات جغرافیائی دقیق محلی که بایستی هلیکوپترهای کبرا در آن محل عملیاتی انجام دهند از روی نقشه ۲۵۰/۱۰۰۰ تعیین و گزارش نمایند در غیر این صورت امکان اعزام هلیکوپتر میسر نخواهد بود. ضمناً هم‌اکنون دو فروند هلیکوپتر کبرا جهت شرکت در عملیات به قرارگاه تیپ اعزام تا پس از هماهنگی و توجیه وارد عمل شوند. جانشین عملیاتی نزاجا - سرهنگ ستاد حسینی

از: تیپ ۸۴
به: قرارگاه تاکتیکی نزاجا جنوب
[موضوع: هلی کوپتر حمل مجروح]

مقرر فرمائید یک فروند هلی کوپتر جهت حمل مجروح به مختصات ۴۷۳۰ طول ۳۲۳۵ عرض مورموری اعزام دارند.

تیپ ۸۴ خرم‌آباد

پیام ها و دستورات و هدایت عملیات / ۱۴۵

شماره: ۳۰۰۱-۲۵

تاریخ: ۵۹/۱۰/۲۵

از: ق ع نزاجا در جنوب

به: ف تی ۸۴ خرم آباد

[موضوع: اعزام هلی کوپتر]

هلی کوپتر اعزام گردید مجروح آماده باشد.

سروان خلیلی

شماره: ۳-۱۱۳۷

تاریخ: ۵۹/۱۰/۲۵

از: تیپ ۸۴ خرم آباد

به: ف نزاجا مد اطلاعات

آگهی به: قرارگاه تاکتیکی نزاجا

[موضوع: حمله و عقب نشینی دشمن از دهلران]

بازگشت به شماره ۵۹/۱۰/۲۵-۶۰۲-۰۲-۱۳-۵۰

۱- نیروهای عراقی در روز ۵۹/۱۰/۲۴ به دهلران حمله نمودند و وارد شهر شدند و در شب ۵۹/۱۰/۲۴

دوباره با استفاده از نورافکن عقب نشینی کردند هیچ گونه نیروئی با آن ها درگیر نبوده است و هرگونه گزارشی را تیپ تکذیب می کند.

تیپ ۸۴ خرم آباد

شماره: ۶۰۲-۰۲-۱۲-۵۱

تاریخ: ۵۹/۱۰/۲۶

از: نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات / مد عملیات

به: فرماندهی تیپ ۸۴ خرم آباد / قرارگاه عملیاتی

آگهی به: قرارگاه تاکتیکی جنوب دزفول /

[موضوع: رهاسازی گردان ۱۸۲]

قرارگاه مقدم نزاجا / کرمانشاه

برابر دستورات صادره از قرارگاه تاکتیکی جنوب مقرر گردیده بود که گردان ۱۸۲ منها مستقر در زرین آباد رها

گردید در زیر امر آن تیپ قرار گردید و جای این گردان دو گروهان از ژاندامری مستقر شود دستور فرمائید چگونگی را به طور مشروح گزارش نموده و آمار پرسنل و وسائل سنگین این گردان را کتباً ارسال دارند.

ف نزاجا سرتیپ ظهیرنژاد

بسمه تعالی

ارتش جمهوری اسلامی ایران

نیروی زمینی

از: تیپ ۸۴ پیاده خرم‌آباد، ر ۳ (منطقه)
به: ت. ف. ن. زاجا معاونت عملیات و اطلاعات. مد عملیات
[موضوع: گزارش از وضعیت تیپ ۸۴]
مقام عالی را آگاه می‌سازم:

با نگرش به مأموریت‌های واگذاری به تیپ و پراکندگی یگان‌ها و مشکلات موجود مراتب زیر با ذکر مجدد مأموریت جهت پیش‌بینی‌های لازم و هرگونه اقدام مقتضی به استحضار می‌رسد.

ماده ۱ مأموریت: در طرح بدر مأموریت واگذاری به تیپ به شرح زیر اعلام گردیده است.

(الف) معابر وصولی دشمن را به آبدانان از هر چقدر دورتر سد نمائید.

(ب) عملیات چریکی و عملیات تعرضی محدود شبانه و روزانه را در جبهه و جناحین و عمق سازمان دشمن و معابر تقویتی و لجستیکی او را جهت وارد کردن تلفات و ضایعات عمده در منطقه طرح‌ریزی و هدایت نمائید.

(پ) مناسب با ناتوان کردن دشمن در منطقه، دهلران را کنترل کنید.

(ت) از ارتفاعات شمالی دشت عباس، همچنان مواضع عین‌خوش و علی‌گره را زیر آتش مداوم قرارداد و با هدایت عملیات و کمین شبانه و روزانه، راه لجستیکی و تقویتی عین‌خوش علی‌گره‌زد را مسدود کنید.

(ث) آماده باشید بنا به دستور حمله را جهت تصرف عین‌خوش هدایت کنید.

(ح) آماده باشید بنا به دستور حمله را جهت تصرف تپه علی‌گره‌زد هدایت کنید.

۲ وضعیت و حقایق موجود:

تیپ ۸۴ خرم‌آباد با یک گردان پیاده تقویت شده، یک گردان تانک که فقط ۲۵ دستگاه تانک، نیمه سالم موجودی دارد، به اضافه یک آتشبار ۱۰۵ م، از یگان‌های محلی خود و ۲ آتشبار ۱۳۰ م و یک آتشبار کاتیوشا که زیر امر تیپ می‌باشند، توانسته است بندهای (الف) و (ب) و (ت) مأموریت را با اشغال مواضع پدافندی مناسب در محور علی‌کشت، عین‌خوش، چاه‌نفت، دچه، از مدت‌ها پیش اجراء و همچنان ادامه بدهد.

تیپ مواضعی را اشغال نموده است که نزدیک‌ترین مواضع پدافندی درگیر با دشمن می‌باشد و در مأموریت‌ها تاکنون معابر وصولی دشمن سد و به طور متناوب کلیه مواضع نیروهای مزدور واقع در عین‌خوش، شاوریه، امام‌زاده عباس و دچه، چم‌سری، اوای، نهرعنبر، طرح دامداری و سایر مواضع دشمن در این محدوده زیر آتش مؤثر توپخانه قرار گرفته است و حمله حساب‌شده دشمن و درگیری‌های پراکنده او در سایر روزها دفع و تلفات و ضایعات بسیار سنگینی بر دشمن وارد شده است به طوری که دشمن در جناح چپ خود احساس ناامنی حتمی نموده و هرآن به فکر جبران ضایعات و تلفات می‌باشد و با به جای گذاشتن وسائل و تجهیزات فراوان و اسیرشدن تعدادی از پرسنل مزدور آن به دست رزمندگان دلیر این تیپ در تلاش انتقام و ضربه به نیروهای خودی است.

این حقیقت تاریخ را بایستی قبول کرد که دشمن در مقابل این تیپ نیروهای زیادی داشته و از تجهیزات و سلاح‌های مدرن برخوردار است و هیچ‌گونه محدودیت مهمات، سلاح و تجهیزات ندارد و طبق اطلاعات رسیده قصد دارد به

هرنحوی که برایش امکان دارد مواضع پدافندی تیپ را اشغال نموده و با از بین بردن این مانع، به خوبی از محور عین خوش، امامزاده عباس، کرخه استفاده نموده و مأموریت اصلی خود را که همانا کنترل دزفول و قطع راه ارتباطی خوزستان به لرستان می باشد با مزاحمت کمتری انجام دهد.

دشمن باتمام ترس و وحشتی که از برجستگی و ارتفاعات دارد، حاضر است تن به هر خطری داده و آتش این تیپ را خاموش نماید. از طرفی یگان های تیپ نیز مواضعی را اشغال نموده اند که ضمن برخورداری از تمام شرایط یک موضع پدافندی خوب، دائماً درگیر بوده و تغییر موضع هم به صلاح نیست و در صورت تغییر موضع بایستی حتماً مواضع خود را عقب تر انتخاب نماید که نه موضع مناسبی وجود دارد و نه پرسنل این تیپ حاضرند برای خود چنین ننگی را به بار آورند، چون تغییر موضع همانا و اشغال این عوارض حساس به وسیله دشمن همان و پرسنل این تیپ همان طوری که بارها اعلام نموده اند، این موضع را یا گورستان مهاجمین خواهند نمود و یا آرامگاه ابدی خود. و با این ایمان جنگی، بارها از مقامات ذیصلاح، استدعا شده است که یگان های سازمانی این تیپ مانند گردان ۱۳۹ پیاده و آتشبار ۱۰۵ م مأمور به پناه و گردان ۱۸۲ پیاده مستقر در زرین آباد را به تیپ برگردانیده تا تیپ بتواند مأموریت پدافندی خود را انجام دهد.

با نگرش به ذکر حقایق بالا، چنانچه یگان های سازمانی این تیپ هر چه زودتر به تیپ ملحق نشوند و یا به جای آنان یگان های تقویتی بیشتری واگذار نگردد، با وجود مشکلاتی که از نظر کمبود تانک، خودرو و محدودیت مهمات وجود دارد، یگان های فعلی تیپ قادر نخواهند بود حتی مواضع پدافندی جدید را که ۲۴ ساعته در رودروئی با دشمن هستند با تمام تلاش به نحو شایسته ای حفظ نمایند و از آن بیم داریم که دشمن از روی نغش ما عبور کرده و این مواضع را به تصرف خود درآورد. چنانچه یگان های جداشده به تیپ ملحق شده و مشکلات لجستیکی وجود نداشته باشد، تنها تیپ با یگان های خود قادر خواهد بود، سه بند (الف) و (ب) و (ت) مأموریت را به نحو شایسته ای انجام و ادامه دهد و برای اجرای مراحل بعدی طرح، نیاز به یگان های بیشتری است و تیپ به تنهایی توانائی انجام چنین مأموریتی را ندارد:

توجه به اهمیت این جبهه در تقلیل فشار دشمن بر روی یگان های مستقر در کرخه و شوش و گسترش یگان های این تیپ در عرض ۷۰ کیلومتر، استدعا دارد به پیشنهادهای این تیپ توجه عاجل مبذول تا تیپ بتواند مأموریت های واگذاری را آن طوری که مورد نظر نزاچا و ملت است انجام دهد.

با توجه به این که:

الف- برای تک به دشمن، چهار محور اصلی در منطقه این تیپ وجود دارد.

(۱) محور چم شالان، شاوریه، علی گره زد، هدف عقب راندن دشمن و تصرف علی گره زد.

(۲) محور چاه نفت، دچه، هدف تصرف عین خوش.

(۳) محور دال پری به عین خوش، هدف تصرف عین خوش.

(۴) محور دوبرج، دهلران، موسیان، هدف کنترل دهلران و تصرف ارتفاعات موسیان.

ب- حداقل نیروی مورد نیاز جهت تأمین هدف های فوق، سه گردان تانک و سه گردان مکانیزه و حداکثر ۴

گردان تانک و ۴ گردان مکانیزه می باشد.

پ- نتیجه این عمل موجب خواهد شد که نیروهای دشمن در جبهه دزفول محاصره و کلیه تأسیسات و

مواضع دشمن از دهلران تا علی گره زد تصرف و کلیه خطوط تدارکاتی وی قطع گردد.

پیشنهادات:

الف- الحاق یگان‌های جدا شده به تیپ جهت تقویت بیشتر و اجرای دقیق مراحل اولیه طرح ذکر شده در بند (الف) و (ب) و (ت)

ب- اجرای مأموریت بند (پ) و (ث) و (ح) در صورتی امکان‌پذیر است که تیپ عناصر زیر را در اختیار داشته باشد.

(۱) سه گردان پیاده سازمانی تیپ به نفر بر پی ام پی ۱ مجهز شده باشند.

(۲) ۲ گردان تانک به استعداد صد دستگاه که فعلاً یک گردان تانک به استعداد ۲۵ دستگاه تانک در اختیار دارد.

(۳) دو آنتشار ۶ عراده‌ای کاتیوشا که در حال حاضر یک آنتشار ۴ عراده‌ای در اختیار دارد.

فرمانده تیپ ۸۴ پیاده - سرهنگ ستاد کلانتری

شماره: ۳۰۰۱-۲۴

تاریخ: ۵۹/۱۰/۲۸

از: قرارگاه تاکتیکی جنوب (دزفول)

به: ف تیپ ۸۴

آگهی به: نزاجا- مد عملیات

[موضوع: وضعیت و مأموریت تیپ]

بازگشت به شماره ۱۰۹۹-۳-۵۹/۱۰/۲۲ کتبی

برآورد وضعیت آن تیپ که طی گزارش بازگشتی بالا ارسال شده بررسی گردید در شرایط موجود اعزام یگان اضافی به منطقه آن تیپ مقدور نیست و درباره گردان ۱۸۲ پیاده نیز کراراً ابلاغ شده است که گردان یاد شده در زیر امر تیپ قرار دارد، ولی منطقه مسئولیت آن گردان نیز جزء منطقه تیپ می‌باشد در هر حال با توجه به مقدمات نیروهای موجود و وضعیت منطقه عملیات و تقدم حفظ مواضع پدافندی طرح پدافندی تیپ به نحوی تهیه و اجراء شود که در حدود مقدمات تیپ مواضع حساس حفظ شود و پیش‌روی دشمن به سمت آبدانان، کرخه جلوگیری گردد و فعلاً اجرای مأموریت بند ث و ح مورد نظر نیست و چهار مأموریت اول اجراء گردد.

ج . ع ف نزاجا - سرهنگ ستاد حسینی

شماره: ۳/۱۱۷۰

تاریخ: ۵۹/۱۰/۲۹

محرمانه- آئی

از: خرم‌آباد تیپ ۸۴

به: قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب

[موضوع: گردان ۱۸۲]

بازگشت ۳۰۰۱/۱۹-۵۹/۱۰/۲۸

با فرمانده هنگ ژاندارمری ایلام هماهنگی به عمل آمد قرار بر این شد که محور زرین‌آباد را ژاندارمری سد نموده و گردان ۱۸۲ پیاده به محض مساعد شدن جاده به منطقه عملیات تیپ حرکت نماید حرکت یگان فوق به تیپ متعاقباً به عرض خواهد رسید .

خرم‌آباد تیپ ۸۴

پیام ها و دستورات و هدایت عملیات / ۱۴۹

شماره: ۳۰۰۱-۷

تاریخ: ۵۹/۱۱/۳

از: ق تاکتیکی نزا جا در جنوب

به: معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)

[موضوع: دسک هوایی]

بازگشت به شماره ۱۳۵۹/۱۱/۲-۲۰۱-۰۸-۶-۱۷۷۰

۱- برابر هماهنگی که با پایگاه چهارم شکاری به عمل آمد برقراری دسک با حداقل پرسنل برای تیپ ۸۴ خرم آباد ضروری می باشد.

۲- در حال حاضر به علت بارندگی و جاری شدن سیل، پل های ارتباطی قطع و ارتباطی زمینی قطع و اعزام تیم های مربوط به دسک امکان پذیر نمی باشد.

۳- طی شماره ۳۰۰۱-۳-۵۹/۱۱/۲ از تیپ ۸۴ خواسته شد به محض امکان عبور و مرور در منطقه، مراتب را اعلام تا نسبت به اعزام پرسنل و وسائل دسک اقدام شود.

جانشین عملیات نزا جا - سرهنگ ستاد حسینی

شماره: ۳۰۰۱-۳۸

تاریخ: ۵۹/۱۱/۳

از: قرارگاه تاکتیکی جنوب دزفول

به: ف تی ۸۴

[موضوع: کمک پزشکی]

برابر اطلاع گروه عملیات نامنظم مستقر در چگری در ارتفاع دهلیز احتیاج به کمک جهت تخلیه مجروحین را دارند، دستور فرمائید گروه پزشکی آن تیپ آماده همکاری با گروه پایگاه فوق باشد.

جانشین عملیات نزا جا در جنوب - سرهنگ ستاد حسینی

شماره: ۳-۱۲۴۹

تاریخ: ۵۹/۱۱/۶

از: تی ۸۴

به: ق ت نزا جا در جنوب

[موضوع: تخلیه تیم عملیات با هلی کوپتر]

بازگشت ۱۳۵۹/۱۱/۶-۳۰۰۱-۳۰

در ساعت ۱۳۱۵ روز جاری سه فروند هلی کوپتر به سرپرستی سرگرد صبوری در ساعت ۱۴۴۵ دو فروند دیگر در منطقه قرارگاه تیپ فرود و پرسنل تیم عملیات را تخلیه و سپس به وسیله خودرو به منطقه دال پری اعزام گردیدند.

تی ۸۴

شماره:

تاریخ: ۵۹/۱۱/۶

از: ق ت نزا جا در جنوب (رکن سوم)

به: تیمسار فرماندهی نزا جا

موضوع: اهمیت ارتفاعات منطقه دهلیز (در غرب کرخه)

گردشکار

۱- چکیده ای از موضوع:

ارتفاعات دهلیز که بین تیپ ۸۴ خرم‌آباد و عناصری از لشکر ۲۱ قرار گرفته به علت سرکوب بودن به مناطق خودی و دشمن از اهمیت خاصی برخوردار بوده و هم‌اکنون فاقد نیرو می‌باشد. برابر گزارش قرارگاه عملیات نامنظم، دشمن به اهمیت منطقه مزبور پی برده و فعالیت‌هایی در جهت تصرف ارتفاعات مزبور که تهدیدی برای یگان‌های خودی محسوب می‌شود، صورت می‌دهد.

۲- پیشنهاد:

در صورت تصویب تیمی مرکب از نمایندگان لشکر ۲۱، گروه ۵۵ توپخانه- قرارگاه تاکتیکی و عملیات نامنظم، شناسائی دقیق از منطقه مزبور به عمل آورده و اقدامات زیر معمول گردد.

الف- مسیر جاده تعیین و در مورد ایجاد جاده با ظرفیت مناسب اقدام گردد.

ب- یگانی با عناصر پشتیبانی مناسب جهت اشغال منطقه مزبور در نظر گرفته شده تا بدین‌وسیله از طریق ارتفاعات مزبور واحدهای رزمی به خصوص توپخانه دشمن که علاوه بر نیروی خودی مستقر در خط، شهر دزفول را نیز تهدید می‌کنند زیر آتش گرفته شده خنثی گردند.

ر- ۳ قرارگاه تاکتیکی در جنوب

سرهنگ ستاد منظوری

از: تی ۸۴ (ر ۳)

شماره: ۳/۱۲۸۸

به: ت ف نزاجا (معاونت طرح و برنامه- مد طرح)

تاریخ: ۵۹/۱۱/۹

موضوع- گردان احتیاط (تیزیلان)

بازگشت به امریه ۲۳۲-۱۳-۲۰۱-خ-۱۳۵۹/۱۱/۵

۱- گردان احتیاط که در تاریخ ۱۳۵۹/۱۰/۱۵ با استعداد ۲۰۰ نفر سرباز وظیفه تشکیل و از تاریخ ۱۳۵۹/۱۰/۲۰ آموزش مربوطه را آغاز کرده بود ولی به علت نیاز مبرم گردان ۱۳۹ پیاده مستقر در پایه تعداد ۱۰۰ نفر از پرسنل فوق به پایه اعزام گردید.

۲- چون تیپ ۸۴ در حال حاضر گردان‌های ۱۳۹ و ۱۸۲ را در اختیار ندارد، دستور داده شد که گروهان پیاده گردان احتیاط در تاریخ ۱۳۵۹/۱۱/۹ به منطقه حرکت نماید، مراتب جهت استحضار به عرض می‌رسد.

فرمانده تیپ ۸۴- سرهنگ ستاد کلانتری

از: قرارگاه تاکتیکی جنوب (دزفول)

شماره: ۳۰۰۱/۷۰

به: ف تی ۸۴

تاریخ: ۵۹/۱۱/۱۶

[موضوع: اعزام فوری گروهان یا گردان به میمک]

خیلی محرمانه- آنی

بازگشت ۳/۱۳۴۶-۵۹/۱۱/۱۵

دستور فرمائید فوراً از نزدیک‌ترین یگان‌های آن تیپ، یگانی به استعداد یک گروهان تا یک گردان سریعاً به حوالی ارتفاعات میمک حرکت داده و در زیر امر تیپ ۱ لشکر ۸۱ که در حوالی منطقه فوق با دشمن درگیر می‌باشد قرار دهید.

ف نزاجا سرتیپ ظهیرنژاد

پیام ها و دستورات و هدایت عملیات / ۱۵۱

از: تیپ ۸۴ خرم آباد
به: ف نزا جا
[موضوع: گردان ۱۸۲]
آگهی: ف ق ت نزا جا جنوب

بازگشت به شماره ۵۹/۱۱/۱۴ = ۱۴۱۲/۰۶/۱/۲۱۰

- ۱- به گردان ۱۸۲ مستقر در زرین آباد ابلاغ گردید که آماده باشند بنا به دستور زیر امر لشکر ۸۱ قرار گرفته و به ارتفاعات میمک تغییر مکان نماید.
- ۲- به عرض می رساند گردان مورد بحث که در عملیات مهران استعداد رزمی اش به حداقل رسیده بود در محور زرین آباد به کار گرفته است و با تلاشی که تاکنون به عمل آمده، استعداد لجستیکی این گردان در حدود ۵۴ % می باشد با توجه به گزارشات مکرری که تیپ در مورد نیاز مبرم به نیروی احتیاط در منطقه واگذاری به عرض رسانیده، درخواست تغییر مکان گردان ۱۸۲ را به منطقه تیپ نموده است، مقرر فرمائید در صورت تصویب این مأموریت به سایر یگان های عملیات غرب محول گردد.
- ۳- چنانچه الزامی می بایستی گردان مورد بحث به ارتفاعات میمک تغییر مکان نماید، پیشنهاد می گردد برای این که گردان ۱۸۲ منها قادر باشد مأموریت واگذاری را اجراء نماید، حداقل به مدت ۱۵ روز تجدید سازمان مجدد نموده و سپس به کار رود.

تیپ ۸۴ خرم آباد

از: تیپ ۸۴ خرم آباد
به: قرارگاه تاکتیکی نزا جا دزفول
آگهی به: ف نزا جا
[موضوع: اعزام گردان ۱۸۲ به میمک]

بازگشت به شماره ۵۹/۱۱/۱۶-۳۰۰۱/۷۰

- ۱- به گردان ۱۸۲ مستقر در زرین آباد دستور داده شده که به محض رویت دستور حرکت، فعلاً یک گروهان پیاده به ارتفاعات میمک اعزام و همزمان یک نفر افسر مطلع جهت هماهنگی به منطقه تیپ ۱ لشکر ۸۱ جلوتر حرکت نماید و بقیه گردان آماده باشد بنا به دستور به ارتفاعات میمک تغییر مکان دهد.
- ۲- قبلاً به عرض رسیده برای تغییر مکان گردان نیاز به حداقل ۲۰ دستگاه خودروی ۲/۵ تن می باشد.
- ۳- در اجرای امریه شماره ۵۹/۱۱/۱۶-۶۰۲/۰۲/۱۳/۸۲ نزا جا مد عملیات مقرر گردیده چنانچه نیاز به اعزام گردان مورد بحث باشد، مسیر حرکت با هماهنگی قرارگاه مقدم غرب کرمانشاه و لشکر ۸۱ تعیین و ابلاغ خواهد شد، در صورتی که این مورد هنوز هماهنگی به عمل نیامده.
- ۴- دسته خمپاره انداز گردان مستقر در زرین آباد زیر امر لشکر ۸۱ می باشد، به اضافه دسته شناسائی.

تیپ ۸۴ خرم آباد

۱۵۲ / عملیات تیپ ۸۴ پیاده در سال اول جنگ تحمیلی

از: نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات مد عملیات
به: ف تی ۸۴ خرم آباد
خیلی محرمانه
خیلی فوری
[موضوع: آمادگی گردان ۱۸۲]

بازگشت به ۱۳۵۱-۱۳۵۹/۱۱/۱۵

۱- در وضعیت اضطراری که برای ل ۸۱ پیش آمده است، ضرورت نگهداری مواضع تسخیر شده توسط نیروهای رزمنده ایجاب می نماید که گردان ۱۸۲ جمعی آن تی در شرایط آمادگی بوده و بنا به دستور در منطقه ل ۸۱ (ارتفاعات میمک) به کار گرفته شود. چنانچه نیاز به اعزام گردان مورد بحث باشد، مسیر حرکت با هماهنگی با قرارگاه مقدم نزاجا در کرمانشاه و لشکر ۸۱ تعیین و ابلاغ خواهد شد.

۶۰۲/۰۲/۱۳/۸۲

۱۳۵۹/۱۱/۱۶

ج ت ف نزاجا- سرتیپ خزاعی

از: تیپ ۸۴ خرم آباد
به: قرارگاه تاکتیکی نزاجا جنوب
شماره: ۳/۱۳۸۸
تاریخ: ۵۹/۱۱/۱۷
[موضوع: نیاز خودروئی گردان ۱۸۲]
آنی حضوری- خیلی محرمانه

بازگشت به شماره ۳۰۰۱/۲۷-۵۹/۱۱/۱۷

به باقی مانده گردان ۱۸۲ ابلاغ گردید که بلافاصله آماده حرکت به منطقه میمک باشد، ولی چون با کمبود وسائل خودروئی مواجه می باشد، مقرر فرمایید خودرو مورد نیاز گردان ۱۸۲ (حداقل ۱۵ خودرو ۲/۵) را لشکر ۸۱ تأمین نماید، تا هر چه زودتر بتواند به منطقه عملیات تغییر مکان دهد.

تیپ ۸۴ خرم آباد

از: قرارگاه تاکتیکی نزاجا در جنوب
به: معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)
شماره: ۳۰۰۱/۲
تاریخ: ۵۹/۱۱/۱۸
[موضوع: تأمین خودرو برای گردان ۱۸۲]

پیرو شماره ۳/۱۳۸۸-۵۹/۱۱/۱۷

- ۱- برابر اعلام تیپ ۸۴ بقیه گردان ۱۸۲ آماده حرکت به میمک می باشد.
- ۲- تعداد ۲۰ دستگاه خودرو ۲/۵ تن به منظور ترابری گردان مزبور در دزفول آماده است.
- ۳- خودروهای مزبور فاقد راننده بوده و برابر اعلام معاونت لجستیک ۲۰ نفر راننده در تهران آماده حرکت می باشد.
- ۴- خواهشمند است با توجه به اطلاعات فوق با هماهنگی معاونت لجستیک، ترتیب حرکت گردان مزبور داده شود.

رئیس رکن ۳ قرارگاه تاکتیکی جنوب

سرهنگ ستاد منظوری

پیام ها و دستورات و هدایت عملیات / ۱۵۳

از: تیپ ۸۴ خرم آباد
به: ف نزا جا
آگهی: قرارگاه تاکتیکی نزا جا جنوب
[موضوع: اعزام یک گروهان پیاده]

بازگشت به ۵۹/۱۱/۱۷-۶۰۲/۰۲/۱۳/۸۹

یک گروهان پیاده در ساعت ۱۵۰۰ روز جاری با در اختیار گرفتن مقدراتی که در منطقه است، به طرف ایلام و میمک اعزام گردید.

تیپ ۸۴ خرم آباد

از: ق. مقدم نزا جا در غرب - رکن سوم
به: معاونت عملیات و اطلاعات نزا جا (مد عملیات)
آگهی به: ف. عملیات تاکتیکی جنوب دزفول
[موضوع: پیشروی دشمن]

در ساعت ۰۶۱۵ روز ۵۹/۱۱/۱۹ مجدداً پیشروی دشمن در تمام سطح جبهه ۱۹۵ و دیدگاه ۲۱۷ آغاز و شدیدترین درگیری نزدیک ادامه دارد، سطح منطقه به شدت زیر آتش توپخانه قرار دارد. مقرر فرمائید در مورد اعزام گردان ۱۸۲ تسریع فرمائید.

ف ق. مقدم نزا جا در غرب - سرهنگ ستاد عطاریان

از: قرارگاه تاکتیکی نزا جا جنوب
به: عملیات و اطلاعات (مد عملیات)
آگهی به: قرارگاه مقدم کرمانشاه - تیپ ۸۴ خرم آباد و منطقه
[موضوع: آمادگی خودروها با راننده]
پیرو شماره ۶۲۰۸-۵۹/۱۱/۱۹ قرارگاه مقدم نزا جا

۲۰ دستگاه خودرو با ۲۰ نفر راننده یک نفر سرپرست در دزفول حاضر چنانچه حرکت گردان ۱۸۲ تیپ ۸۴ به منطقه میمک الزامی است، اعلام فرمائید تا خودروهای مزبور جهت حمل اعزام گردند.

ر ۳ ق ت ج - سرهنگ منظوری

از: قرارگاه تاکتیکی نزا جا جنوب
به: قرارگاه مقدم نزا جا در جنوب دزفول
[موضوع: اعزام سریع گردان ۱۸۲]

آگهی: معاونت عملیات و اطلاعات، تیپ ۸۴ خرم آباد، ل ۸۱
با توجه به وضع فوق العاده منطقه میمک مقرر فرمائید هر چه سریع تر نسبت به اعزام گردان ۱۸۲ پیاده به منطقه فوق اقدام و نتیجه را به این قرارگاه ابلاغ فرمایند.

ف ق مقدم نزا جا در غرب - سرهنگ عطاریان

از: قرارگاه تاکتیکی نزاجا در جنوب
به: تیپ ۸۴ خرم‌آباد در منطقه
آگهی: قرارگاه مقدم در کرمانشاه
[موضوع: حرکت گردان ۱۸۲]
بازگشت به شماره ۵۹/۱۱/۱۹-۶۰۲۶ معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)
به محض رویت دستور فرمائید:

۱- عناصر رزمی گردان ۱۸۲ به منطقه میمک حرکت نماید.
۲- باقی مانده وسائل توسط ۲۰ دستگاه خودرو که از دزفول اعزام می‌گردد، به منطقه حمل و نتیجه گزارش گردد.

ف نزاجا سرتیپ ظهیرنژاد
از طرف سرهنگ منظوری

از: تیپ ۸۴ خرم‌آباد
به: قرارگاه تاکتیکی نزاجا جنوب
[موضوع: توقف گروهان در اثر خرابی راه]
پیرو شماره ۵۹/۱۱/۱۷-۱۳۸۶

گروهان اعزامی از زرین‌آباد به طرف میمک حرکت نموده بودند به علت خراب بودن راه اندیشک توقف نموده مراتب جهت اطلاع به عرض می‌رسد.

تیپ ۸۴ خرم‌آباد

از: تیپ ۸۴ خرم‌آباد
به: قرارگاه تاکتیکی نزاجا جنوب
[موضوع: تغییر مکان گردان ۱۸۲]
قرارگاه نزاجا در غرب

بازگشت ۶۲۰۶ ۵۹/۱۱/۱۹

مراتب آمادگی تغییر مکان گردان ۱۸۲ که فقط منظور خودرو مورد نیاز می‌باشد، طی شماره ۱۳۹۶-۳ - ۵۹/۱۱/۱۸ به عرض رسیده است، مقرر فرمائید یک گروهان اعزام شده را که به علت خرابی راه در چمچه متوقف گردیده، با آماده نمودن راه به منطقه عملیات اعزام فرمائید و ۲ خودرو مورد نیاز باقی مانده گردان طی شماره ۱۳۹۰- ۵۹/۱۱/۱۸ به عرض رسیده به زرین‌آباد اعزام تا گردان بتواند با تغییر مکان به موقع، مأموریت واگذاری را اجراء نماید.

ف تیپ ۸۴ خرم‌آباد

از: ف منطقه عملیات غرب
به: تی ۸۴، ق ت نزاجا دزفول
[موضوع: ترمیم خرابی راه]

شماره: ۶۲۳۰
تاریخ: ۵۹/۱۱/۲۰

پیرو ۶۲۰۶-۵۹/۱۱/۱۹-۳-۱۴۰۹-۱۱۵۹/۲۰ تی ۸۴
برابر اعلام تیپ ۸۴ یک گروهان پیاده از گردان ۱۸۲ تیپ ۸۴ خرم آباد که به طرف منطقه تیپ ۱ آن یگان در حرکت بوده، در منطقه چمچه به علت خرابی راه متوقف شده است. دستور فرمائید با هماهنگی استانداری ایلام، نسبت به تعمیر نمودن راه و هدایت یگان مورد بحث اقدام و نتیجه را آگهی نمایند.
منطقه عملیات غرب

از: تی ۸۴ (۳)
به: قرارگاه تاکتیکی نزاجا (دزفول)
[موضوع: آخرین وضعیت و اقدامات تیپ ۸۴]

شماره: ۳-۱۴۰۴
تاریخ: ۵۹/۱۱/۱۸

بازگشت به امریه شماره ۲-۳۰۰۱-۵۹/۱۱/۱۴

مقام عالی را آگاه می سازم:

۱- در مورد پیشرفت عملیات به عرض می رساند: همان طوری که استحضار دارید استعداد تیپ ۸۴ در حال حاضر، یک گروه رزمی می باشد که توانسته است ضمن حفظ مواضع مربوطه و سد نمودن معابر نفوذی، ضربات مهلکی به دشمن وارد که جهت استحضار مجدد آن فرماندهی چند نمونه از نتیجه فعالیت های یگان های تیپ که همگی در گزارشات نوبه ای عملیاتی و اطلاعاتی ارسالی موجود می باشند به عرض می رساند.
الف- در تاریخ ۵۹/۱۰/۱۲، یک گردان تقویت شده دشمن با پشتیبانی کامل توپخانه به گروه رزمی ۲۴۴ تک می نماید که در نتیجه مقاومت سرسختانه یگان های خودی، ضمن دفع حمله دشمن، تلفات و ضایعات زیر به متجاوز وارد می گردد.

(۱) انهدام ۲۰ دستگاه تانک

(۲) به آتش کشیدن انبار بزرگ مهمات دشمن در بریچه

(۳) وارد آوردن تلفات و ضایعات بسیار سنگین به دشمن که تردد پی در پی آمبولانس های دشمن، مؤید

تلفات سنگین بوده است.

(۴) کشته شدن سروان نقیب و همراهان بر روی پل رودخانه جیخواب.

ب- در تاریخ ۵۹/۱۰/۱۴ که مواضع دشمن در اطراف باغ طالقانی به شدت کوبیده شد، برابر گزارش شماره ۵۹/۱۰/۳-۱۹۳ برادر عزیزان بخشدار موسیان ۱۵۰ نفر از افراد دشمن کشته و تعداد بسیار زیادی از تانک ها و خودروها و توپخانه دشمن منهدم، به طوری که فرمانده قوای دشمن به نام ابو رعد در همان موقع تلگرافی به صدام حسین مخابره که جبهه تیشه کن- عین خوش وضع نیروهای عراقی را در این منطقه تحت مخاطره انداخته است، یا دستور عقب نشینی بدهید و یا واحدها را تقویت کنید تا ارتفاعات شمالی دشت عباس را تصرف نمائیم. که خود مؤید به ستوه آمدن دشمن در این جبهه می باشد.

پ- در تاریخ ۱۶/۱۰/۵۹: دشمن از جناح چپ به مواضع گروه رزمی تک که مجدداً حمله دشمن دفع و تلفات زیر به آن‌ها وارد گردید.

(۱) ۳۵ نفر کشته

(۲) انهدام سه دستگاه نفربر بی‌ام‌پی ۱

(۳) به غنیمت گرفتن یک دستگاه نفربر بی‌ام‌پی ۱

(۴) به اسارت گرفتن ۹ نفر از متجاوزین که با بازجوئی که از اسرای دشمن به عمل آمد. اظهار داشته‌اند که به فرماندهان، یگان‌های عراقی مستقر در منطقه دشت عباس عین‌خوش موسیان دستور داده شده به هرنحوی که باشد باید ارتفاعات شمالی دشت‌عباس را تصرف نمایند و اظهار نموده‌اند که عملیات یگان‌های مستقر در ارتفاعات شمالی، وحشت بسیاری در میان پرسنل به وجود آورده که تلفات و ضایعات معروضه به وسیله عناصر اطلاعاتی سپاه پاسداران و بخشدار موسیان عیناً به تیپ ۸۴ گزارش گردیده.

۲- در مورد جاده‌سازی: در مورخه ۱۷/۱۱/۵۹ که قرار بود به منطقه تیپ ۸۴ تشریف بیاورید جهت زیارت حضرت عالی و بازدید از جاده پاعلم تا مدخل جاده آسفالته را بازدید کردم که چنانچه شرایط جوی مساعد باشد تا یک ماه دیگر جاده مزبور قابل استفاده برای خودروهای سنگین می‌باشد ولی در حال حاضر خودرو جیب می‌تواند به طور یک طرفه حرکت نماید.

۳- در مورد تغییر مکان نقاط آمادی: به عرض می‌رساند طی شماره ۸۸-۴-۱۷/۱۰/۵۹ و ۸۹-۴-۲۱/۱۰/۵۹ مراتب به قرارگاه تاکتیکی جنوب و پشتیبانی منطقه ۲ گزارش و پیشنهادات لازم به عرض رسید که نماینده پشتیبانی و افسر مهمات به منطقه وارد و پس از بررسی‌های لازم طی شماره ۱۴۰-۳۲-۲۰۷-۱۶۹-۳۲-۲۰۷-۵۹/۱۰/۸۱ ق. ع پش م ۲ به قرارگاه تاکتیکی نراجا در جنوب گزارش نموده‌اند که با توجه به اشکالات معروضه در شماره‌های فوق تغییر مکان نقاط آمادی (خصوصاً منطقه ۵) به جلو مقدور نمی‌باشد و تقاضا نموده‌اند که جهت حمل مهمات و سایر آمادهای مورد نیاز تیپ ۸۴ تعداد ۲۰ دستگاه ریو به نقطه آماد آبدانان واگذار نمایند، مضافاً براین که به نظر این تیپ تغییر مکان نقاط آمادی به جلو باید همزمان با بهره‌برداری از جاده پاعلم صورت بگیرد.

۴- در مورد بهره‌برداری از لوله آب رودخانه سیمره: به عرض می‌رساند ادامه لوله‌کشی به طرف چم‌شالان مقرون به صرفه نمی‌باشد و چون رودخانه سیمره از حوالی ارتفاع بن‌تله به این یگان نزدیک‌تر است لوله‌کشی از این مسیر ادامه داده شود. و تیپ ۸۴ تأمین و حفاظت ارتفاعات مشرف به محل تقاطع این جاده با جاده چم‌شالان را به عهده خواهد گرفت.

۵- در مورد تغییر مکان آتشبار کاتیوشا به جلو همان‌طوری که استحضار دارند آتشبار یادشده در منطقه رزمی ۲۴۴ در حوالی چاه آب مستقر و فقط بنه آن یگان در عقب قرار دارد که پیشنهاد می‌شود به منظور جلوگیری از دوباره کاری همزمان با بهره‌برداری جاده پاعلم بنه یگان مزبور به جلو تغییر مکان داده شود.

۶- در مورد پیش‌بینی ایجاد یک آتشبار ۲۰۳ م م به عرض می‌رساند:

الف- از نظر تأمین پرسنل هیچ اشکالی برای تیپ به وجود نخواهد آورد و تیپ قادر است با استفاده از یکی از افسران توپخانه که قبلاً در آتشبار ۲۰۳ م م انجام وظیفه نموده، آموزش پرسنل مورد نیاز را به عهده گیرد.

ب- چون تیپ فاقد جدول سازمان آتشبار ۲۰۳ م م می‌باشد، استدعا دارد به تعداد ۵۰ درصد خودرو مندرج در جدول سازمان را به این تیپ واگذار و ۵۰ درصد دیگر را تیپ از خودروهای تعمیری موجود تأمین نماید.

- پ- تعداد ۶ دستگاه کراس توپکش و راننده مربوطه برای تأسیس چنین آتشباری مورد نیاز می باشد.
- ۷- در مورد تغییر مکان اردوگاه استراحت، مقرر فرمائید موکول به بهره برداری از جاده پاعلم گردد.
- ۸- در مورد اعزام گشتی: به عرض می رساند با توجه به استعداد موجود و درگیری یگان های در خط، اعزام گشتی کماکان، به قوت خود باقی است و چنانچه تاکنون ضمن کسب اخبار از دشمن و مین گذاری در مسیر حرکت نیروهای دشمن و وارد آوردن تلفات و ضایعات تاکنون در این مورد ۲ نفر شهید و ۳ نفر گم شده داشته ایم.
- ۹- در مورد تپه ۳۵۰ و اعزام تیم دیده بانی به تپه مورد بحث با هماهنگی که سرهنگ توپخانه وکیلی و سرگرد مهرآسا افسر تطبیق دهنده آتش های پشتیبانی تپه به عمل آمده، سرهنگ وکیلی اظهار نموده اند که توپخانه لشکر ۲۱ حمزه بر روی تپه ۳۵۰ آتش دارد و نیازی به اعزام تیم دیده بانی نمی باشد. معذالک در اجرای اوامر صادره مجدداً تیم دیده بانی به فرماندهی سرگرد توپخانه هرمز احمدی اعزام خواهد شد.
- ۱۰- در مورد دسته پدافند هوایی ۱۴/۵ م به عرض می رساند:

الف- آخرین پی گیری طی شماره ۵۹/۱۱/۱۶/۳/۱۳۶۴ به ت ف نزاجا و قرارگاه تاکتیکی نزاجا در جنوب به عرض رسیده است که تعداد ۲۰ عراده توپ ۱۴/۵ م به این تپه واگذار که فقط ۸ قبضه آن با استفاده از سه نفر افسر و ۹ نفر درجه دار اعزامی از نهاجا و برداشت از درجه داران آتشبار پدافند هوایی تپه، در محل های بند (ب) به کاربرده شده اند و تعداد ۱۲ قبضه دیگر بدون خدمه می باشند که برای فعال نمودن آن ها، نیاز به ۹ نفر افسر و ۲۸ نفر درجه دار و ۵۶ نفر سرباز دوره دیده می باشد. مضافاً بر این که معاونت پرسنلی نزاجا طی امریه به شماره ۵۹/۱۱/۹/۷۰۵/۰۳/۱/۶۴۴ تعداد ۵۶ نفر از سهمیه بهمن ماه تپه، به مرکز آموزش نهاجا واگذار تا پس از پایان دوره آموزشی به منطقه تپه اعزام نمایند.

ب:

- (۱) یک قبضه در تلمبه خانه چنار در ۴۰ کیلومتری جنوب خرم آباد.
- (۲) یک قبضه در شرکت بخش نفت در حوالی ماسور در ۸ کیلومتری جنوب خرم آباد.
- (۳) یک قبضه در نیروگاه برق کمالوند در ۱۰ کیلومتری شمال خرم آباد.
- (۴) دو قبضه جایگزین دو قبضه توپ ۲۳ م اعزامی به منطقه در سربازخانه بدرآباد.
- (۵) دو قبضه در تپه رسپون در حوالی مدخل ورودی شهر خرم آباد.
- (۶) یک قبضه در تپه مشرف به منبع آب شهر خرم آباد.

فرمانده تپه ۸۴ - سرهنگ ستاد کلانتری

شماره: ۳۰۰۱/۱۳

تاریخ: ۵۹/۱۱/۲۴

از: ق ع ت نزاجا در دزفول

به: ف ع نامنظم

موضوع: تپه ۳۵۰

۱- دستور فرمائید با همکاری تپه ۸۴ خرم آباد تپه ۳۵۰ واقع در دهلیز را به کمک سرکار سرهنگ آشناسان و افراد شجاع آن فرماندهی مجدداً برای برقراری دیدگاه توپخانه تپه مذکور تأمین نمایند.

ف نزاجا - سرتیپ ظهیرنژاد

از طرف سرهنگ ستاد افرائی

۱۵۸ / عملیات تیپ ۸۴ پیاده در سال اول جنگ تحمیلی

از: قرارگاه تاکتیکی نزاجا در جنوب عملیات
به: ف تیپ ۸۴ خرم‌آباد مستقر در منطقه
شماره: ۳۰۰۱/۱۴
تاریخ: ۵۹/۱۱/۲۴
محرمانه-آنی
[موضوع: راه ارتباطی]

دستور فرمایند یگان مهندسی آن تیپ با امکانات موجود و با دریافت دینامیت مورد نیاز از اکیپ جاده‌سازی پاعلم، نسبت به شکستن تخته‌سنگ‌های بین راه ارتباطی چم‌شالان به چی‌گیری و ترمیم موقت آن با یک‌دستگاه بولدوزر اقدام تا تدارک نمودن یگان‌های مستقر در چی‌گیری امکان‌پذیر و نتیجه گزارش گردد.

ف نزاجا - سرتیپ ظهیرنژاد
از طرف سرهنگ ستاد افرائی

از: تی ۸۴
به: نزاجا
آگهی: ف ق ت جنوب
[موضوع: حرکت باقی‌مانده گردان ۱۸۲]

بازگشت به ۵۹/۱۱/۲۳-۶۰۲/۰۲/۸۳/۱۱۷

طبق اطلاع، باقی‌مانده گردان ۱۸۲ در ساعت ۰۶۰۰ مورخه ۵۹/۱۱/۲۴ از زرین‌آباد به سمت میمک حرکت نموده است.

ف تی ۸۴

از: تی ۸۴
به: ف نزاجا
آگهی: ف ق عملیات تاکتیکی جنوب
[موضوع: هنگ ژاندارمری ایلام]

هنگ ژاندارمری ایلام خواستار رهایی گروهان ژاندارمری موسیان مستقر در ارتفاعات گاره واقع در جناح راست یگان‌های این تیپ گردیده است.

که در محل فعلی گردان ۱۸۲ به کار برده شود و با توجه به حساس بودن مواضع پدافندی تیپ امکان رهایی یگان فوق میسر نیست مقرر فرمائید در این مورد به هنگ ژاندارمری ایلام ابلاغ شود که گروهان ژاندارمری دهلران را در محل فوق به کار برده و از تغییر مکان گروهان موسیان خودداری شود.

تی ۸۴

از: نزاجا معاونت عملیات و اطلاعات - مد عملیات
به: قرارگاه مقدم نزاجا کرمانشاه
[موضوع: جایگزینی گردان ۱۸۲]
شماره: ۲۰۱/۰۸/۱/۱۰۱
تاریخ: ۵۹/۱۱/۲۷
خیلی محرمانه-آنی
بازگشت به شماره: ۵۹-۱۱-۲۰-۶۲۶۵

پیام ها و دستورات و هدایت عملیات ۱۵۹/

مراتب جایگزین نمودن یک یگان به جای گروه رزمی ۱۸۲ پ ۸۴ خرم آباد که در مورخه ۵۹/۱۱/۱۵ ارتفاعات نصریان و اناران را خالی نموده و زیر امر آن قرارگاه به منظور تثبیت فشار دشمن در میمک قرار گرفته بود، طی گردشکاری به عرض تیمسار ف نراجا رسید مقرر فرمودند راهکارهای زیر به آن قرارگاه ابلاغ و پس از بررسی یکی از دو راه را انتخاب و نتیجه را به این معاونت اعلام نماید.

راه کار ۱:

الف- خط حد بین تیپ ۸۴ و لشکر ۸۱ رودخانه چنگوله می باشد.

ب- پس از تثبیت دشمن و حفظ ارتفاعات میمک گروه رزمی ۱۸۲ پیاده تیپ ۸۴ از زیر امر ل ۸۱ زرهی رها

گردد.

راه کار ۲:

الف- در صورتی که گروه رزمی ۱۸۲ پ تی ۸۴ را رها نمایند خط حد لشکر ۸۱ م تغییر داده شده و رودخانه نصریان خط حد بین لشکر ۸۱ و تی ۸۴ خواهد شد به ترتیبی که منطقه گروه رزمی که هم اکنون خالی شده در اختیار ل ۸۱ قرار گیرد.

صانعی

شماره: ۳۰۰۱/۱۳/۶۳

از: ستاد تاکتیکی مقدم جنوب (رکن ۳)

تاریخ: ۵۹/۱۲/۱۴

به: فرماندهی تیپ ۸۴

[موضوع بازدید از یگان های آن تیپ]

نتیجه بازدید به شرح زیر جهت بهره برداری و رفع ایرادات مشهود ابلاغ، دستور فرمائید مراتب به یگان های رزمی آن تیپ دقیقاً اعلام و تفهیم تا ضمن بالا رفتن کارایی جنگی، انضباط و روحیه نیز بیش از پیش تحکیم گردد.

۱- محاسن:

الف- تغییر موضع یکی از یگان های مقدم نسبت به بازدید قبلی بهتر بود.

ب- در امر جاده سازی تلاش خوبی از سوی سازمان های مسئول به عمل آمده است.

پ- روحیه افسران و درجه داران و سربازان تیپ ۸۴ خیلی خوب و در وضعی است که پس از جمع آوری یگان های

سازمانی می تواند به راحتی مرزهای قراردادی را ترمیم و تأمین نماید.

۲- معایب:

الف- گروه رزمی ۱۱۱ می توانست یگان های خط مقدم خود را چند کیلومتر جلوتر اعزام دارد که راهنمایی های

لازم انجام و با نظارت فرماندهی تیپ تکمیل خواهد شد.

ب- پرسنل در موضع هستند ولی اثر وجودی آنها چشم گیر نیست، به عنوان مثال در تاریخ ۵۹/۱۲/۹ از محل

دیدگاه پاسدار رزمی مشاهده شد که دشمن به راحتی و با فراغت تانکر آب خود را از یک منبع آب می کرد، ولی تقاضای آتش برای انهدامش نشد.

پ- پاسداران رزمی در محلی مستقر نبودند که از آن جا بتوانند بدون مانع و در جلو آنها تمام دشت را به خوبی

مراقبت نمایند.

ت- در خط مقدم حرکات پرسنل و ادوات به نحوی است که به سادگی از سوی دشمن قابل تشخیص است و به استتار و اختفا کمتر توجه می‌شود.

ث- برای داشتن تحرک رزمی و افزایش جسارت جنگی ایجاب می‌کند که مرتباً گشتی‌های رزمی شناسائی تا برد ۲۵ تا ۳۰ کیلومتر به مأموریت اعزام و این امر مستلزم آموزش و توجیه قبلی پیش از حرکت و دریافت گزارش کار گشتی، هدایت بحث و انتقاد پس از پایان مأموریت برای اعزام‌های بعدی است.

ج- در جاده‌های شرقی و غربی دشت عباس، حرکات وسایل نقلیه دشمن بسیار است در صورتی که اعزام گشتی‌ها در شب و با اجرای تیرهای نشان‌شده در روز بایستی حرکات را به صفر برسانیم.

چ- در پشت مواضع بایستی کلاس‌های آموزشی، باز و بست کردن جنگ‌افزارها و روانه کردن، مثلث‌گیری، مشق‌های پای قبضه، رزم گروه و صبح و عصر نیم ساعت ورزش به طور پراکنده انجام تا حالت خمودگی ناشی از بودن شبانه‌روزی در سنگرها از میان برود.

ح- به آموزش و تیراندازی و هدف‌گیری با جنگ‌افزارهای ضد زره پوش آر پی جی ۷ نهایت توجه و تمرین معطوف تا به هنگام درگیری با ادوات زرهی دشمن خدمه بتوانند با استحکام و تسلط هدف را زیر آتش بگیرند و با همان تیر اول نابودش سازند.

خ- به گزارشاتی که از رده‌های پائین می‌رسد بایستی صد در صد اعتماد نمود مگر آن که در چند جلسه آن خود فرماندهان رده بالا شرکت داشته و نحوه عمل را از نزدیک ببینند.

د- تیراندازی با جنگ‌افزارهای سنگین بدون هدف مشخص گناهی است نابخشودنی و بزرگترین لطمه به انقلاب اسلامی ایران و در نتیجه شاد کردن دشمن است.

جانشین فرماندهی نیروی زمینی - سرتیپ خزاعی

۵۹/۱۲/۱۴

از: ف تی ۸۴ خیلی محرمانه شماره: ۳/۱۷۳۵

به: ف ق ت نزاچا در جنوب تاریخ: ۵۹/۱۲/۱۸

[موضوع: درگیری گروه رزمی ۲۴۴] آنی-حضور

گروه رزمی ۲۴۴ از ساعت ۰۶۳۰ روز ۵۹/۱۲/۱۸ به شدت زیر آتش است تانک‌ها و نفربرهای دشمن در حال پیشروی می‌باشند، گزارشات بعدی متعاقباً تقدیم می‌گردد.

ف تی ۸۴ خرم‌آباد

از: ف تی ۸۴ قرارگاه تاکتیکی نزاچا در جنوب شماره: ۳/۱۷۳۸

به: ف قرارگاه تاکتیکی نزاچا در جنوب تاریخ: ۵۹/۱۲/۱۸

[موضوع: عقب نشینی دشمن] آنی

در اثر مقاومت شدید یگان‌های در خط دشمن با دادن تلفات به عقب رفت که یک نفر سرباز شهید و یک نفر مجروح گردیدند گزارشات مشروح در گزارش نوبه ای به عرض می‌رسد.

پیام ها و دستورات و هدایت عملیات / ۱۶۱

از: ق م نزاجا در جنوب

شماره: ۳۰۰۱-۱-۱۴۶

به: ف تی ۸۴

تاریخ: ۶۰/۶/۲۹

موضوع: ارسال طرح عملیاتی

لشکر ۲۱ حمزه گزارش نمود که آمادگی دارد تپه چشمه را تصرف و پس از آن قسمت‌هایی از زمین‌های اشغالی را آزاد نماید مشروط بر آن که قبلاً تپه‌های شاوریه و بلتا به وسیله آن تیپ تصرف شود. چون اجرای طرح‌های لشکر ۲۱ منوط به طرح‌ریزی‌های آن تیپ و سپس تصرف تپه‌های مذکور می‌باشد، لذا دستور فرمائید سریعاً نسبت به طرح‌ریزی‌های مربوطه اقدام و طرح عملیاتی آن تیپ را به قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب ارسال دارند.

ج ف نزاجا - سرتیپ خزاعی

از: ستاد تیپ ۸۴ پیاده خرم‌آباد (رکن سوم)

شماره: ۳/۱۷۳۵

به: ت ج ف نزاجا در جنوب (دزفول)

تاریخ: ۵۹/۱۲/۱۸

موضوع: طرح عملیاتی

بازگشت به امریه ۳۰۰۱/۱/۱۴۶ - ۳۳۶۰/۶/۲۹

در حال حاضر تپه ۳۴۳ و دهلیز تصرف نشده و اصلاح است که نخست تیپ طرح‌ریزی‌های لازم را با نیروی موجود به منظور اشغال منطقه فوق به عمل آورد زیرا قبل از تصرف دهلیز و تپه ۳۴۳ هر گونه عملیاتی بر روی تپه شاوریه و بلتا به علت تهدیدپذیری از جناح چپ (دهلیز و تپه ۳۴۳) منطقی به نظر نمی‌رسد. فرمانده تیپ ۸۴ خرم‌آباد - سرهنگ ستاد کلانتری

از: قرارگاه تاکتیکی نزاجا در جنوب

شماره: ۲۰۰۱-۱-۱۱۷۸

به: نزاجا - معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)

تاریخ: ۵۹/۱۱/۲۷

موضوع: حیف و میل بیت‌المال

پیرو شماره: ۸۴۶-۶۰/۲/۱۰ قرارگاه مقدم و پیرو شماره: ۳۰۰۱/۱/۱۱۵۸ - ۶۰/۲/۱۰

وقتی خبر محاصره منطقه بیات و پاسگاه موسیان واقع در ۱۵ کیلومتری دهلران به وسیله قرارگاه مقدم اعلام شد، این قرارگاه خود را موظف دید آن‌چه را در توان دارد در حداقل زمان و به سرعت به هر قیمت به کمک محاصره‌شدگان بشتابد، ضمن این که دستورات به تیپ ۸۴ داده شد، ۴ فروند هلیکوپتر به محل اعزام گردید، پس از جستجو به نتیجه نرسیده و مراجعت نمودند.

پاسخ واصله از تیپ ۸۴ نیز مشکوک بوده و دال بر عدم صحت موضوع می‌باشد، لازم است به فرستنده پیام، هر کس است استاندار ایلان یا هر مقام دیگر پاسخ داده شود که هرگاه هر یک از نهادها، بدون هماهنگی قبلی با یگان ارتش مستقر در منطقه به مأموریتی بروند و به هر نوع مخاطره یا محاصره‌ای دچار شوند، یگان‌های نیروی زمینی قادر نخواهند بود به کمک آن‌ها بشتابند، پس بهتر است که قبلاً هماهنگی نمایید و بعداً کمک بخواهند.

ج ف نزاجا - سرتیپ خزاعی

از: قرارگاه تاکتیکی نزاجا در جنوب (۳)
به: معاونت اطلاعات و عملیات (مد عملیات)
موضوع: حیف و میل بیت المال

شماره: ۳۰۰۱/۱-۱۲۱۷
تاریخ: ۶۰/۲/۱۴

پیرو شماره: ۱۱۷۸-۱-۳۰۰۱-۶۰/۲/۱۱

بلافاصله بعد از اعلام محاصره برادران پاسدار، اکیپی از گروهان ژاندارمری به دهلران اعزام و فرمانده سپاه پاسداران اظهار نمود در تاریخ ۶۰/۲/۱۰ برای عملیات چریکی به طرف پاسگاه بیات حرکت و به طور غافلگیرانه مورد محاصره قرار گرفتیم، درگیری با دشمن تا ساعت ۱۶۰۰ همان روز ادامه داشت، همگی سالم به پایگاه مراجعت کردیم، در این درگیری دو خودرو غیرنظامی و یک قبضه خمپاره ۱۲۰ مم پاسداران از بین رفت و تاکنون نیروی دهلران را تهدید نکرده است. پس از درگیری فوق تک محلی طرح ریزی شده بود و همان شب می بایستی اجراء می شد، متوقف گردید مراتب جهت استحضار و هرگونه اقدام مقتضی اعلام می گردد.

جانشین ف نزاجا - سرتیپ خزاعی
از طرف سرهنگ جلالی

از: قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب
به: معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)
موضوع: گزارش ژاندارمری

شماره: ۳۰۰۱-۱-۱۳۸۴
تاریخ: ۶۰/۲/۲۲

بازگشت به شماره: ۵۳۳-۶-۰۸-۲۰۱-۲/۱۸-۱۳۶۰

قطعاً کلیه فرماندهان در سلسله مراتب فرماندهی در جریان مقدمات و محدودیت های موجود نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران هستند هر فرماندهی در منطقه مسئولیت خود تلاش می کند با استفاده از حداکثر امکانات خود مأموریت محوله را که حفظ مواضع کنونی و بیرون راندن دشمن متجاوز از خاک میهن عزیز اسلامی ما می باشد انجام دهد و تدابیری که هر فرمانده اتخاذ می کند با توجه به وسعت منطقه عملیات و نوع مأموریت و امکانات موجود می باشد تیپ ۸۴ پیاده نیز از این موضوع مستثنی نیست فرمانده تیپ تلاش می کند با ۲ گردانی که فعلاً در دسترس دارد منطقه مربوطه را که از رودخانه کرخه تا دهلران حدود ۷۰ کیلومتر تا چنگوله حدود ۱۵۰ کیلومتر است بیوشاند و با این استعداد مقدماتی بیش از وضع موجود اجازه نمی دهد، با توجه به این که برابر طرح ابلاغی قرار است گردان ۱۸۲ تیپ ۸۴ از منطقه میمک رها شود و به تیپ ملحق گردند پس از مراجعت گردان یاد شده به منطقه دهلران تغییرات لازم در گسترش یگان ها داده خواهد شد و تا حد امکان نظریات ژاندارمری منظور خواهد گردید.

جانشین ف نزاجا ق مقدم در جنوب - سرهنگ ستاد حسینی

از: قرارگاه مقدم نزاجا در جنوب ۳
به: معاونت عملیات و اطلاعات نزاجا (مد عملیات)
[موضوع: مقدمات تیپ ۸۴]

شماره: ۳۰۰۱/۱/۱۷۴۷
تاریخ: ۶۰/۳/۱۰

بازگشت به شماره: ۳۲۳-۶۰/۲/۹

در شرایط موجود اعزام هیچ یگانی به دهلران مقدور نمی باشد تیپ ۸۴ پیاده فقط یک گردان تانک با قریب ۲۰ دستگاه تانک و یک گردان پیاده دارد که منطقه ای به عرض بیشتر از ۸۰ کیلومتر را پوشانده است، ضمن این که در

پیام ها و دستورات و هدایت عملیات / ۱۶۳

شرایط عملیاتی موجود مناطق خیلی حساس تر مهم تری هست که نیاز به یگان دارد و شهر دهلران تا تأمین کامل سر پل دزفول و حداقل تصرف و تأمین تپه های علی گره زد و تپه رادار و محور پای پل عین خوش ارزش عملیاتی نخواهد داشت و به کاربرد هر نیروی قابل ملاحظه برای تأمین آن با توجه به کمبودهای فوق العاده موجود ائتلاف استعداد رزمی خواهد بود.

ج ف ق مقدم در جنوب: سرهنگ ستاد حسینی

شماره: ۳۰۰۱/۱/۳۰۰۵

تاریخ: ۶۰/۵/۱۲

از: ق مقدم نزا جا در جنوب ر ۳

به: ت ف نزا جا معاونت عملیات و اطلاعات (مد عملیات)

[موضوع: تک تیپ ۸۴]

۱- تیپ ۸۴ پیاده در ساعت ۰۲۰۰ روز جاری با یک حمله هماهنگ شده و با شجاعت و تلاش بی نظیر ارتفاعات را تصرف و در حال حاضر مشغول تحکیم هدف می باشند.
۲- دشمن در اثر تک نیروهای خودی متواری شده و هم اکنون تیپ ۸۴ در انتظار پاتک و یا تک دشمن می باشد.
۳- به توپخانه لشکری ۲۱ حمزه و گروه ۵۵ توپخانه ابلاغ گردید که با حداکثر تلاش از پاتک دشمن جلوگیری نمایند مراتب جهت آگاهی اعلام می گردد

ج ف نزا جا- سرتیپ خزاعی

شماره: ۳۰۰۰/۰۳/۹

تاریخ: ۶۰/۵/۱۲

از: نزا جا معاونت اطلاعات و عملیات (مد عملیات)

به: سما جا ۳- عملیات

[موضوع: تصرف ارتفاعات توسط تیپ ۸۴]

برابر گزارش قرارگاه مقدم نزا جا دزفول: تیپ ۸۴ پیاده در ساعت ۰۲۰۰ روز ۶۰/۵/۱۲ با یک تک هماهنگ شده و با شجاعت و تلاش بی نظیر ارتفاعات ۳۵۰ و ۳۱۰ و ۳۴۳ را تصرف و در حال حاضر مشغول تحکیم هدف می باشد و نبرد همچنان ادامه دارد.

شماره: ۳۰۰۱/۱/۳۰۹۲

تاریخ: ۶۰/۵/۱۳

از: ق م نزا جا در جنوب (ر ۳)

به: ت ف نزا جا

آگهی به: ف ل ۲۱ تیپ ۸۴

[موضوع: اعزام گروهان از لشکر ۲۱]

برابر اعلام ل ۲۱ گروهان مورد نظر در ساعت ۱۳۳۰ روز جاری از طریق ارتفاعات سیتون پس از انجام شناسائی مسیر و در معیت راهنما به طرف تیپ ۸۴ حرکت و در ساعت ۱۷۳۰ به منطقه وارد شده است.
۱- آخرین وضعیت طی شماره ۳۰۳۴-۳-۱۳ ۶۰/۵/۱۳ تیپ ۸۴ به عرض رسیده است.
۲- با ورود گروهان پیاده ل ۲۱ به منطقه پهلوها و عقبه تیپ تأمین لازم را خواهد داشت علی هذا به لشکر ۲۱ و گروه ۵۵ توپخانه اعلام گردید که با هماهنگی با تیپ ۸۴ و افسران رابط توپخانه با اجرای آتش هرگونه تهدید دشمن را در پهلوها و عقبه تیپ ۸۴ خنثی نمایند.

جانشین ف نزا جا - سرتیپ خزاعی

از: ق م نزاجا در جنوب (۳)

شماره: ۳۰۰۱/۱/۱۳۲۱

به: ت ف نزاجا- مد عملیات

تاریخ: ۶۰/۵/۱۴

[موضوع: سد پیشروی دشمن]

برابر گزارش ساعت ۰۸۰۰ تیپ ۸۴، پیشروی تانک‌های دشمن در ارتفاعات شاوریه سد و درگیری به ویژه با جنگ‌افزارهای پشتیبانی ادامه دارد.

جانشین ف نزاجا - سرتیپ خزاعی

از طرف سرهنگ افرائی

از: ق م نزاجا در جنوب (۳)

شماره: ۳۰۰۱/۱/۳۱۳۵

به: ت ف نزاجا- مد عملیات

تاریخ: ۶۰/۵/۱۴

[موضوع: اطلاعیه عملیات تیپ ۸۴]

خیلی محرمانه- آنی

پیرو شماره: ۶۰/۵/۱۴ - ۳۰۰۱/۱/۳۱۳۵

خلاصه عملیات تیپ ۸۴ خرم‌آباد از آغاز تا ساعت ۱۸۰۰ روز جاری ذیلاً به عرض می‌رسد:

۱- تک در ساعت ۰۲۰۰ روز ۶۰/۵/۱۴ با گروه رزمی ۱۱۱ و عناصری از نیروهای مخصوص و پاسداران دزفول و خرم‌آباد از مواضع قبلی به طرف ارتفاع ۳۵۰ شاوریه شمال پل‌تا.

۲- درگیری با دشمن در ساعت ۰۴۰۰ روز ۶۰/۵/۱۴ استعداد دشمن در حدود دو گردان تانک و یک گردان مکانیزه و از کلیه آتش‌های پشتیبانی منطقه برخوردار بوده است.

۳- علی‌رغم گرمای شدید، کوهستانی بودن منطقه و برتری نیروهای دشمن، سرانجام در ساعت ۱۸۰۰ روز ۶۰/۵/۱۴ ارتفاعات ۳۵۰، ۳۱۴، ۲۹۰، ۲۷۰ و قسمتی از تپه ۳۴۳ به تصرف نیروهای خودی درآمد.

۴- دشمن به سبب تک غافل‌گیرانه به دامنه‌های جنوبی شاوریه و پل‌تا و دهلیز عقب‌نشینی و برای جبران شکست خود تا کنون ۵ بار مبادرت به پاتک نموده است. کلیه پاتک‌ها دفع و لجمن کنونی در خطی به مختصات ۷۱۹۳/ - ۷۴۹۵ و ۷۶۹۳/ ۷۹۹۳/ ۸۱۹۰ و یگان‌ها مشغول تحکیم هدف می‌باشد.

۵- پشتیبانی آتش توپخانه لشکر ۲۱ در این عملیات مؤثر و گروه هوانیروز دزفول در تخلیه مجروحین و شهدا به دزفول کلیه امکانات خود را در اختیار قرار دادند.

مجروح ۲۱ نفر

۶- تلفات نیروهای خودی: شهید ۱۳ نفر

۷- تلفات و ضایعات دشمن:

۲۲۰ نفر کشته، ۹ دستگاه تانک منهدم، ۲۳ دستگاه تانک و نفربر از کار افتاده ۱۲ سنگر اجتماعی منهدم و

یک انبار مهمات آتش کشیده شد.

۸- هم‌اکنون تبادل آتش بین طرفین برقرار و نیروهای خودی مشغول تحکیم مواضع می‌باشند، مقرر فرمائید به

منظور تقویت روحیه پرسنل تیپ چگونگی از رسانه‌های گروهی پخش و از تلاش رزمندگان تقدیر گردد.

جانشین ف نزاجا - سرتیپ خزاعی

بررسی و تجزیه و تحلیل

۱- کلیات

قسمت جنوبی استان ایلام که در جنوب ارتفاعات کبیرکوه و لرستان قرار دارد، از نظر شرایط نظامی منطقه، به استان خوزستان وابستگی دارد و در تدبیر کلی عملیاتی ارتش ایران نیز همیشه این منطقه جزو صحنه عملیات جنوب غرب یعنی خوزستان منظور می‌شده است. علت این وابستگی این است که این قسمت از استان ایلام به علت عدم ارتباط مستقیم جنوبی شمالی با قسمت‌های دیگر استان ایلام عملاً از آن استان جدا شده است و مطمئن‌ترین راه ارتباطی راه اندیمشک، پای پل کرخه، عین‌خوش، دهلران و مهران است که از قسمتی از استان خوزستان عبور می‌کند. البته از راه مهران، صالح‌آباد، ایلام، کرمانشاه این قسمت به مرکز استان ایلام و سپس به استان کرمانشاه مربوط می‌شود. ولی بافت ارتباطی مهران و دهلران به منطقه خوزستان بیشتر هم‌بستگی دارد، تا استان ایلام و کرمانشاه. با توجه به خصوصیات نظامی منطقه که مختصراً به آن اشاره شد، منطقه دهلران و مهران در شرایط معمولی زمان صلح، جزو منطقه مسئولیت سرزمینی لشکر ۹۲ زرهی خوزستان بود. مسائل نظامی این منطقه در صورت بروز حوادث، ابتدا به وسیله لشکر ۹۲ زرهی حل و فصل می‌گردید. در صورت تشدید بحران، تیپ ۸۴ پیاده که در پادگان خرم‌آباد استقرار داشت، به منطقه دهلران و مهران اعزام می‌گردید و مسئولیت عملیاتی این منطقه را به عهده می‌گرفت.

در جنگ تحمیلی عراق و ایران نیز، همین وضعیت پیش آمد. با شروع برخوردهای مرزی بین پاسگاه‌های مرزی ایران و عراق، ابتدا لشکر ۹۲ زرهی برای تقویت عناصر ژاندارمری این منطقه اقدام کرد، به ترتیبی که تهدید ارتش متجاوز عراق جدی‌تر شد و مشخص گردید هدف اصلی احتمالی ارتش متجاوز عراق اشغال قسمت‌هایی از استان خوزستان خواهد بود، عناصر لشکر ۹۲ زرهی از منطقه مهران و دهلران عقب کشیده شد و مسئولیت ابتدا به لشکر ۸۱ و بعد به تیپ ۸۴ پیاده محول گردید.

برخوردهای مرزی بین ایران و عراق به صورت گسترده، ابتدا از همین منطقه و از مرز مهران آغاز شد. در اول خرداد ماه ۱۳۵۹ ارتش متجاوز عراق به طور جدی پاسگاه‌های مرزی منطقه مهران را مورد تهدید و تجاوز قرار داد، به حدی که ارتش ایران مجبور شد عناصری از تیپ ۲ زرهی دزفول را به مهران اعزام کند. نبرد جدی مرزی بین نیروهای ایران و عراق در حوالی مرز انجام شد و تعدادی از پاسگاه‌های عراقی به وسیله نیروهای ما منهدم گردید و به قسمتی از پاسگاه‌های ایرانی نیز آسیب شدید وارد شد. مشروح جریان این عملیات در کتاب مقدمات جنگ تحمیلی بیان شده است. نبرد مهران اواخر خرداد متوقف گردید و نیروهای مسلح ایران موفق شدند، عناصر متجاوز عراقی را از قسمت مرزی ایران عقب برانند و تپه ۳۴۳ را که هدف اصلی ارتش عراق بود حفظ کنند.

از دهه دوم شهریورماه مجدداً تجاوزات مرزی عراق در منطقه خوزستان و ایلام شدت یافت، تهدید جدی این بار به سمت دهلران بود. نیروهای متجاوز عراقی پاسگاه‌های چیلات و بیات را زیر آتش متناوب توپخانه قرار دادند و نیروهای منظم نظامی را در مقابل پاسگاه چیلات بیات مستقر کردند. تهدید ارتش عراق به طور جدی برای تصرف یا تخریب چاه‌های نفت این منطقه به مرحله اجراء گذاشته شد، به نحوی که مجدداً تیپ ۲ دزفول در اجراء دستور نیروی زمینی یگان‌هایی برای تقویت پاسگاه‌های منطقه دهلران و موسیان اعزام کرد و نبردهای نسبتاً جدی در اطراف پاسگاه‌های مرزی اجراء شد.

از دهه سوم شهریور، تهدید ارتش عراق جدی‌تر شد و نیروی زمینی ارتش جمهوری اسلامی ایران به تمام یگان‌ها دستور داد، برابر طرح عملیاتی ابوذر در مناطق عملیاتی تعیین شده مستقر شوند. برابر این طرح، منطقه عملیات لشکر ۹۲ زرهی از عین‌خوش به سمت جنوب تعیین شده بود و از غرب رودخانه دوبرج تا مرز مهران، منطقه پدافندی تیپ ۸۴ پیاده تعیین گردیده بود، ولی در این موقع، قسمتی از یگان‌های تیپ ۸۴ پیاده در منطقه کردستان درگیر بود. به هر حال به عناصر باقی‌مانده تیپ ۸۴ دستور داده شد، در منطقه پدافندی تعیین شده مستقر شوند که در این موقع از ۳ گردان پیاده و یک گردان

تانک این تیپ، یک گردان پیاده و گروهان سوارزرهی و یک گروهان تانک و ۲ آتشبار توپخانه در پاوه و منطقه صالح آباد درگیر بود. فقط گردان ۱۱۱ پیاده و یک گردان تانک (منها) در اختیار تیپ بود. تیپ ۸۴ بایستی با همین ۲ گردان در منطقه دهلران و مهران که عرض جبهه آن حدود ۱۵ کیلومتر است دفاع کند. البته این منطقه به جز دشت مهران و دهلران، سایر مناطق آن کوهستانی سخت است و ارزش نظامی چندانی ندارد، ولی به هر حال تیپ مجبور بود تمام منطقه را پوشش نماید.

گرچه تا موقع تنظیم این کتاب، مدارک دقیقی از چگونگی مراحل اولیه عملیات تیپ ۸۴ پیاده در منطقه دهلران و مهران در دسترس قرار نگرفت، ولی بررسی حوادث در دسترس نشان می دهد که گسترش اولیه این تیپ بدین ترتیب بوده که گردان ۱۱۱ پیاده در منطقه دهلران، گردان ۱۸۲ پیاده در منطقه بین نصریان، زرین آباد تا دشت مهران گسترش داشته و گردان ۲۴۴ تانک در احتیاط بوده، عناصری از تیپ احتمالاً گروهان سوار زرهی تقویت شده در منطقه مهران مستقر بوده و هدایت عملیات در مرحله شروع جنگ تحمیلی (اوایل مهرماه ۱۳۵۹) با هماهنگی فرماندهی غرب که قرارگاه آن در باختران مستقر بود انجام گرفته است. با وجود این که نیروهای متجاوز بعث عراق در اول نبرد به منطقه دهلران حمله نکردند، ولی پس از عبور نیروهای دشمن از مرز و حمله به عین خوش (مواضع تیپ ۲ زرهی) به علت قطع محور عین خوش، دهلران، گردان ۱۱۱ پیاده که مورد بمباران هواپیماهای دشمن قرار گرفت، بدان علت منطقه پدافندی را ترک کرد و تا نزدیکی آبدانان عقب نشینی نمود.

گردان ۱۸۲ که در جنوب جاده زرین آباد، ایلام در دامنه ارتفاعات مستقر بود، مواضع خود را حفظ کرد و یگان مستقر در مهران نیز در روزهای اول نبرد، به ارتفاعات شمال و شمال شرقی دشت مهران عقب نشینی نمود و از همان هفته های اول نبرد تمام دشت مهران و قسمت جنوبی محور پای پل کرخه، عین خوش، دهلران، مهران، در کنترل نیروهای متجاوز قرار گرفت. عناصر تیپ ۸۴ پیاده به ارتفاعات شمال این محور عقب نشینی کردند و

عملاً پس از دو هفته اول جنگ، این منطقه بدون دفاع ماند. پس از استقرار قرارگاه مقدم نیروی زمینی در دزفول و تجدید سازمان دادن پدافند منطقه نبرد خوزستان، منطقه عملیاتی تیپ ۸۴ پیاده نیز از روی رودخانه چنگوله در غرب تا خط رودخانه کرخه در شرق جزو منطقه فرماندهی جنوب قرار گرفت و به تیپ ۸۴ دستور داده شده واحدهای متلاشی شده را تجدید سازمان کند و خط پوشش را در دامنه جنوبی ارتفاعات شمال دشت عباس، عین خوش، دهلران تا رودخانه چنگوله طوری اشغال نماید که بتواند دید و تیرمستقیم به محور پای پل، عین خوش، دهلران، مهران داشته باشد.

تیپ ۸۴ از اواسط مهرماه، مجدداً شکل سازمانی پیدا کرد و به صورت نیروی پوشش در عرض قریب ۱۵۰ کیلومتر گسترش یافت و این وضعیت را تا عملیات فتح المبین به مدت ۱۸ ماه با تغییرات جزئی حفظ کرد. در این مدت عملیات قابل ملاحظه‌ای انجام نداد. فقط یک حمله محدود و محلی در ۱۲ مردادماه ۱۳۶۰ اجراء کرد و قسمتی از تپه ۳۵۰ (غرب تپه سپتون) را تصرف نمود. عملیات عمده این تیپ در ۱۸ ماه، محدود به اجرای آتش توپخانه به محور پای پل، عین خوش، دهلران و اعزام گشتی رزمی و شناسائی شد که شرح این عملیات به طور خیلی مختصر در هدایت عملیات این قسمت بیان می‌گردد.

۲- ایمان و اعتقاد

در مرحله اول جنگ که تهاجم عمومی ارتش متجاوز عراق با برتری کامل آن ارتش آغاز شد، تیپ ۸۴ پیاده در منطقه دهلران عکس العمل مناسب با توان خود نشان نداد. عناصری که مأموریت دفاع از منطقه دهلران را داشتند، مقاومت نکردند و تقریباً بدون مبارزه با دشمن عقب‌نشینی نمودند و حتی در دامنه جنوبی ارتفاعات شمال دهلران نیز متوقف نشدند و تا نزدیکی آبدانان عقب رفتند. این امر نشان می‌دهد ضعف قابل ملاحظه‌ای در مدیریت انسانی پرسنل این تیپ وجود داشته است. اما آیا این ضعف، بر اثر ضعف ایمان به مبارزه جوئی با دشمن متجاوز و یا ضعف فرماندهی و رهبری بوده است، باید مسائل دقیقی که در روزهای اول نبرد در این یگان‌ها وجود داشته مورد تجزیه و تحلیل قرار گیرد، ولی

آن چه که کلیات وضعیت یگان‌های این تیپ نشان می‌دهد. حداقل یکی از عوامل مهم این امر، ضعف کنترل و فرماندهی بوده است. از ۴ گردان رزمی تیپ یک گردان در کردستان بوده، حدود یک گردان در منطقه صالح‌آباد و مهران بوده و ۲ گردان باقی‌مانده از دهلران تا مهران در طول قریب ۱۰۰ کیلومتر گسترش داشتند. کمبودهای پرسنلی و لجستیکی زیاد بوده و فرمانده تیپ مدت کوتاهی بوده به فرماندهی منصوب شده بوده و این مسائل سبب شده بود که یکپارچگی و انسجام تیپ گسسته شود و در منطقه دهلران عملاً فقط یک گروه رزمی با پشتیبانی محدود وارد عمل گردد. که این گردان نیز با قطع شدن محور مواصلاتی اندیشک، دهلران و ایلام، مهران خود را در محاصره احساس می‌کند و کنترل از دست فرماندهان خارج می‌شود و گردان با وضع نامطلوبی عقب می‌رود، ولی بعد از تشبیت وضعیت پدافندی، این گردان توانست مواضع جلو را اشغال و قریب ۱۸ ماه دفاع کند و در حدود مقدمات خود مأموریت‌های محوله را اجراء نماید.

۳- بررسی اصول جنگ در عملیات تیپ ۸۴ پیاده

الف- اصل هدف

مأموریت تیپ ۸۴ پیاده، پدافند از منطقه دهلران و مهران بود. این مأموریت برای یک تیپ پیاده مأموریت مناسبی نبود. گرچه در این منطقه، فقط دو معبر وصولی عمده وجود داشت که عبارت بودند از معبر چیلات در مقابل دهلران و معبر بدره مهران در دشت مهران، ولی محور اصلی مواصلاتی این تیپ، محور اندیشک، عین‌خوش، دهلران بود و چنانچه این محور از طرف موسیان و عین‌خوش قطع می‌شد، محور مواصلاتی تیپ محدود به محور خرم‌آباد آبدانان و دهلران می‌گردید. محور مواصلاتی به یگان‌های غرب و دهلران جاده زرین‌آباد بود که تمام طول این مسیر کوهستانی و صعب‌العبور است و با نگرش به وضعیت طبیعی زمین، گرچه مأموریت کلی این تیپ غیرمنطقی نبود، ولی استنباط تیپ از مأموریت، در مرحله نخست منطقی نبوده است،

در نتیجه تیپ نتوانسته مأموریت استنتاجی را صحیح درک کند و نتوانسته طرح مناسب پدافندی و تأخیری را طرح‌ریزی و اجراء نماید. ولی در مرحله دوم عملیات که تشبیت وضعیت پدافندی بود، هدف مناسبی برای تیپ ۸۴ تعیین شد که عبارت بود از اشغال دامنه جنوبی ارتفاعات شمال دشت عباس و دهلران و تأمین جناح شمالی صحنه عملیات خوزستان. تیپ موفق شد با دو گردان باقی مانده خود، این مأموریت را به نحو مطلوب اجراء نماید.

ب- اصل تعرض

تیپ ۸۴ پیاده در یک سال اول جنگ موفق نشد این اصل را اجراء کند. گرچه پس از اشغال مواضع پدافندی در ارتفاعات دشت عباس و شمال دهلران، با اعزام گشتی‌های رزمی و شناسائی، حدودی عملیات تعرضی محدود اجراء کرد، ولی این عملیات در سطحی نبود که بتواند روح تهاجمی تیپ را آن‌چنان افزایش دهد که بتواند عملیات تعرضی گسترده‌تری در سطح گروهان و گردان اجراء نماید. تنها عمل تعرضی که تیپ ۸۴ در مدت ۱۸ ماه اول جنگ انجام داد، اجرای تک محدود به تپه ۳۵۰ در عملیات سلمان بود که آن‌هم با موفقیت کامل توأم نبود و تیپ موفق نشد تپه‌های مرتفع شمال شاوریه و علی‌گره‌ز را که کنترل کامل به دشت عباس و محور پای‌پل، عین خوش داشت، تصرف کند و خط پدافندی تیپ ۸۴ را به خط مقدم تیپ یا لشکر ۲۱ پیاده که در غرب پای‌پل کرخه مستقر بود مرتبط سازد. به طور کلی روح تعرضی در این تیپ چندان قوی نبود و اصل تعرض به نحو مطلوبی اجراء نشد.

پ- اصل مانور

این اصل نیز در یک سال اول جنگ در تیپ ۸۴ اجراء نشد. عناصر تیپ مانورهای قابل ملاحظه‌ای حداقل برای شناسایی با رزم و ضربت‌زدن به دشمن انجام ندادند. عملیات عمده تیپ محدود به اجرای آتش توپخانه و اعزام گشتی‌های شناسائی و یا رزمی شد که اثر چندانانی در کل عملیات نداشت. تنها عمل مهم این تیپ، پوشش جناح

شمال صحنه عملیات خوزستان بود که با توجه به کوهستانی بودن منطقه و نبودن هدف با ارزش برای دشمن در این منطقه، وجود تیپ مانع پیشروی دشمن به سمت آبدانان و محور چم‌شالان به جاده اصلی خرم‌آباد اندیمشک شد. در مرحله اول نبرد نیز که عقب‌نشینی به ارتفاعات شمالی بود، تیپ مانور تأخیری انجام نداد.

ت- اصل تمرکز قوا

با توجه به گسترش وسیعی که تیپ ۸۴ داشت و از دهلران تا مهران و صالح‌آباد پراکنده شده بود، نمی‌توان گفت این اصل رعایت شده بود. لازم به تذکر است که تیپ ۸۴ یک تیپ مستقل بود و رده بالای تیپ نیروی زمینی بود که نیروی زمینی نیز تقویت مهمی برای این تیپ نکرد و از عناصر رزمی تیپ که ۴ گردان پیاده و یک گردان تانک ام ۴۷ بود، یک گردان در پاوه کردستان مستقر بود، از یک گردان توپخانه ۱۰۵ م نیز یک آتشبار در پاوه مستقر بود. حدود یک گروه رزمی نیز در صالح‌آباد ایلام گسترش داشت و عملاً فقط یک گردان پیاده و ۲ گروهان تانک و یک آتشبار ۱۰۵ م برای تیپ باقی‌مانده بود که یک گردان ۱۳۰ م نیز بعداً به او واگذار شد. تیپ در گزارشی نوشته است، فقط ۱۲ دستگاه تانک دارد که آن‌ها هم نیز دقیق اجرای تیر نمی‌کنند، با این وضع تیپ حداقل نیروی مورد نیاز را برای پوشش و تأمین منطقه داشت. ولی نکته‌ای را که باید توجه نمود، این است در صورتی که تیپ می‌توانست تصمیمات صحیح و منطقی اتخاذ کند، امکان داشت همه این عناصر را در محور آبدانان دهلران به نحوی متمرکز کند که حداقل در ارتفاعات شمال دهلران مواضع پدافندی مناسب اشغال کند و منطقه عقب نیروهای متجاوز را در منطقه موسیان، عین‌خوش تهدید نماید.

ث- اصل صرفه‌جویی در قوا

با توجه به وضعیتی که در اصل تمرکز قوا گفته شد، حداکثر صرفه‌جویی قوا در این منطقه شده بود. با توجه به مأموریتی که به تیپ ۸۴ داده شده بود، یگان‌های موجود تیپ، حداقل نیروئی بود که در اختیار تیپ باقی‌مانده بود. اما نکته قابل‌بحث دراصل

مأموریت تیپ، وجود دارد و آن این است که با توجه به وضعیت طبیعی این منطقه عملیات و بن بست بودن این منطقه، آیا اصولاً درگیرکردن یک تیپ پیاده به نفع ارتش جمهوری اسلامی ایران بود یا نه و به نظر می‌رسد، در صورتی که حساسیت بیش از حد معمول به این منطقه نشان داده نمی‌شد و با منطق صحیح تاکتیکی این منطقه عملیات بررسی می‌گردید، اصولاً درگیرکردن یک تیپ در این منطقه به صرفه نبود و منطقه این امکان را می‌داد که معابر سخت کوهستانی با عناصر سبک حتی ژاندارمری تأمین و پوشش شود و یک تیپ پیاده مستقل در مأموریت آفندی یا پدافندی مهم‌تری به کار برده شود. بنابراین در اصل مأموریت، صرفه‌جوئی در قوا نشده بود. چنان‌که بعداً یک گردان این تیپ نیز (گردان ۱۸۲ و گروهان سوار زرهی) از تیپ جدا شد و به میمک اعزام گردید و هیچ خللی در مأموریت تیپ ایجاد نشد.

ج- اصل وحدت فرماندهی

از نظر شکل سازمانی، وحدت فرماندهی در تیپ ۸۴ وجود داشت. یک منطقه مستقل به این تیپ واگذار شده بود و فرمانده تیپ نیز آزادی عمل کافی داشت. گرچه قرارگاه مقدم غرب (باختران) در اوایل جنگ و بعداً قرارگاه مقدم جنوب، عملیات این تیپ را هدایت می‌کرد، ولی این هدایت عملیات خیلی کلی بود و آزادی عمل این تیپ حتی بیش از لشکرها بود بنابراین وحدت فرماندهی کامل وجود داشت، ولی به علت گسترش بیش از حد اندازه یگان‌های تیپ، سبب ضعف کنترل و فرماندهی شده بود. چنانچه یک عامل اصلی، عدم دخالت قرارگاه جنوب در هدایت عملیات این تیپ، دوری آن از دزفول و عدم دسترسی به راه زمینی مناسب بود و رفتن به منطقه تیپ از دزفول مستلزم استفاده از هلیکوپتر بود که آن هم به علت تهدید هوایی و پدافند قوی هوایی دشمن به سادگی امکان‌پذیر نبود. همین مشکل برای قرارگاه تیپ نیز وجود داشت، در نتیجه تیپ نمی‌توانست نظارت مستمر مداوم بر گردان‌ها داشته باشد. این امر تا حدودی هماهنگی‌ها را ضعیف می‌کرد و فرماندهان گردان‌ها بیش از حد معمول آزادی

عمل پیدا می‌کردند و در حقیقت هر گردان نیمه مستقل عمل می‌کرد و اعمال نفوذ فرماندهی و ستاد تیپ در عملیات گردان‌ها خیلی مؤثر نبود. گرچه اصولاً در عملیات در منطقه وسیع که یگان‌ها از قرارگاه اصلی دور می‌شوند، اجرای این روش تا حدودی الزامی است.

چ- اصل غافل‌گیری

در شروع جنگ عناصر تیپ ۸۴ برخلاف عناصر لشکر ۹۲ زرهی هیچ‌گونه عمل مؤثری انجام ندادند، تا سبب بهم‌خوردن طرح‌های متجاوز گردد. با وجود این که یگان‌های رزمی دشمن به سمت دهلران پیشروی نکردند و فقط با بمباران هوایی و آتش توپخانه این منطقه عملیات را زیر آتش گرفتند، عناصر تیپ که در منطقه دهلران مستقر بودند، بدون علت و بدون فشار دشمن، حتی وسائل سنگین خود را جا گذاشتند و در حقیقت فرار کردند و در مراحل بعدی پدافندی نیز عملیات کمین و دستبرد در سطح قابل ملاحظه‌ای انجام ندادند، ولی عناصر مستقر در منطقه مهران و میمک نسبتاً بهتر عمل کردند.

ح- اصل سادگی

مأموریت تیپ با وجود وسعت زیاد منطقه مسئولیت، ساده بود و آن عبارت بود از پدافند در منطقه که به علت کوهستانی بودن تمام منطقه، دفاع یا عمل تأخیری خیلی ساده امکان‌پذیر بود. در این ارتفاعات فقط یک معبر نسبتاً حائز اهمیت وجود داشت که معبر دهلران آبدانان بود سایر معابر به صورت راه‌های باریک کوهستانی بود که برای استفاده نظامی مناسب نبود. بنابراین تیپ ۸۴ می‌توانست معبر اصلی را با ایجاد موانع و تخریبات سد کند و با عناصر سبک، این موانع را عامل کند و بقیه عناصر تیپ را برای تعرض به کار برد، اما در عمل این اصل نیز مانند اصول دیگر به نحو کمال مطلوب رعایت نشده بود و تیپ در تمام عرض منطقه از کرانه غربی کرخه تا رودخانه کنجان‌چم گسترش داشت، البته قسمتی از منطقه زرین‌آباد را به ژاندارمری دهلران واگذار کرده

بود، ولی در ابتدا گردان ۱۸۲ در این منطقه مستقر شده بود و به این ترتیب استقرار سادگی را از بین برده بود.

خ- اصل تأمین

اساس مأموریت و عملیات تیپ ۸۴ بر مبنای این اصل بود. گرچه مأموریت اولیه تیپ، پدافند در دهلران و مهران بود. ولی این مأموریت بیشتر جنبه تأمینی داشت تا پدافندی، زیرا مسلم بود که یک تیپ با ۳ گردان رزمی نمی‌تواند در ۱۵۰ کیلومتر عرض منطقه دفاع کند. اما مأموریت استنتاجی این بود که تیپ ۸۴ جناح شمالی صحنه عملیات خوزستان را تأمین کند و در این قسمت از خاک میهن عزیز ما نیروهای ما حضور داشته باشند تا عناصر ارتش متجاوز عراق حضور آن‌ها را احساس کنند و به عنوان یک منطقه بدون مقاومت به این منطقه وارد نشوند. در مدت عملیات، همین حضور نیروهای ما در این منطقه سبب شد که اصولاً نیروهای متجاوز هیچ‌گونه اقدام قابل ملاحظه‌ای برای پیشروی به سمت ارتفاعات شمال دشت عباس و عین‌خوش و دهلران تا مهران انجام ندادند و عملاً خط دفاعی دشمن به محور پای‌پل، عین‌خوش، دهلران محدود گردید. در دشت مهران نیز نیروهای متجاوز به ارتفاعات شمال دشت پیشروی نکردند. در نتیجه تأمین این جناح به وسیله تیپ ۸۴ و ژاندارمری و دهلران و سپاه پاسداران برقرار گردید، حتی دشمن عملاً شهر دهلران را اشغال نکرد و در تمام طول عملیات، شهر دهلران در دست نیروهای ما باقی ماند.

۴- هماهنگی‌ها

الف- هماهنگی بین قرارگاه‌های نظامی

وضعیت و شرایط عملیاتی تیپ ۸۴ در جناح شمالی صحنه عملیات خوزستان به نحوی بود که به جز موضوع مسئولیت یگان‌های ژاندارمری منطقه ناهماهنگی‌های چشمگیر در این منطقه به وجود نیامد. تنها مسئله، رابطه بین تیپ و ژاندارمری بود که

تا حدودی سبب بحث‌ها و گزارشاتی می‌شد، ولی این مسئله‌ها اثر مهمی در عملیات نداشت. درباره هماهنگی تیپ و قرارگاه مقدم جنوب و غرب نیز اختلاف در تدبیر کلی نیروی زمینی و تیپ بود که در تمام قرارگاه‌ها معمولاً وجود دارد، زیرا واحد اجرایی انتظار دارد، تمام مقدمات رده بالا در پشتیبانی او قرار داده شود و رده بالا نیز از قرارگاه اجرایی انتظار دارد که با همان مقدمات موجود خود بدون چشم‌داشت کمکی، مأموریت‌های خارق‌العاده‌ای انجام دهد. قرارگاه مقدم جنوب از تیپ ۸۴ انتظار داشت، حداقل دامنه جنوبی ارتفاعات منطقه مسئولیت را اشغال کند و فشار مستقیم به نیروهای دشمن در محور دهلران عین‌خوش، پای‌پل وارد نماید و تیپ نیز درخواست می‌کرد، حداقل، یگان‌های سازمانی تیپ را به خود تیپ برگرداند. البته لازم به یادآوری است که از اسفند ماه ۱۳۵۹ به بعد که فرماندهی غرب، میمک را تصرف کرد، یک گروه رزمی دیگر تیپ ۸۴ (۱۸۲ پیاده) به میمک اعزام شد و تیپ گزارش می‌کرد برای ضربت زدن به دشمن در منطقه بین دهلران تا شاوریه (شرق دشت عباس) حداقل گردان ۱۸۲ ما برگردانده شود، ولی فرماندهی غرب نیز یگانی در اختیار نداشت که جایگزین این گردان کند و آن‌را رها سازد. این‌گونه مسائل سبب شده بود که نیروی زمینی با تدبیر عملیاتی تیپ هماهنگی کند و به مأموریت تأمینی این تیپ اکتفاء نماید.

ب- هماهنگی با سایر سازمان‌ها

جریان تک محدود تیپ ۸۴ چنین بود که پس از تثبیت کامل وضعیت پدافندی در خوزستان، نیروی زمینی تصمیم گرفت با عملیات آفندی در هر مقیاس که مقدور باشد، مناطق اشغال شده سرزمین ما را از دشمن پس بگیرد و اجازه داده نشود نیروهای متجاوز مواضع اشغالی را مستحکم کنند. این تدبیر به کلیه یگان‌ها از جمله تیپ ۸۴ پیاده ابلاغ شد، ولی تیپ ۸۴ پیاده با شرحی که از وضعیت آن داده شد، در شرایطی نبود که بتواند تک‌های محدودی را طرح‌ریزی و اجراء نماید البته این عدم توانائی، تنها علت ضعف توان رزمی نداشت، علت ضعف فرماندهی و کنترل نیز داشت.

به هر حال تا اوایل سال ۶۰، تیپ ۸۴ موفق نشد هیچ‌گونه حرکت آفندی محدودی اجراء کند. در اردیبهشت ماه ۶۰، من سرهنگ حسینی، گردآورنده این مطالب به عنوان جانشین فرمانده نیروی زمینی، فرماندهی عملیات یگان‌های مستقر در خوزستان را به عهده گرفتم. ستاد قرارگاه جنوب دستور داد، طرح عملیاتی پدافندی توأم با آفند محدود تهیه و صادر گردد. برای این منظور ابتدا طرح عملیاتی پدافندی خندق در خرداد ماه صادر شد که در آن مأموریت تیپ ۸۴ مانند سایر لشکرها ضمن تقویت و تحکیم مواضع پدافندی، طرح‌ریزی و اجرای تک‌های محدود و محلی نیز شده بود. تیپ ۸۴ طرح عملیاتی رعد را بر اساس طرح خندق تهیه کرد. در اجرای طرح خندق تمام لشکرها و تیپ‌ها، سعی کردند حرکات آفندی را در هر مقیاسی که مقدور بود انجام دهند. ولی تیپ ۸۴ حرکتی نکرد، من تصمیم گرفتم عملیات تعرضی را به صورت مأموریت قطعی برای تیپ‌ها و لشکرها تعیین کنم. لذا دستور دادم طرح عملیاتی ضربت را که یک طرح آفندی بود، تهیه و ابلاغ نمایند. در این طرح برای تیپ‌ها و لشکرها، هدف حمله تعیین کردم تا ملزم به انجام مأموریت باشند. برای تیپ ۸۴ نیز تصرف و تأمین تپه ۳۵۰ در شمال شرقی دشت عباس به عنوان هدف تعیین شد.

من برای توجیه این مأموریت شخصاً به قرارگاه لشکرها و تیپ‌ها از جمله به قرارگاه تیپ ۸۴ پیاده رفتم و مجدداً از فرمانده تیپ، سرهنگ کلانتری خواستم به هرترتیبی که باشد طرح حمله را اجراء کند. برای شناسائی منطقه، همراه فرمانده تیپ و فرمانده گردان ۱۱۱ پیاده به منطقه عملیات مورد نظر این حمله رفتم و تپه ۳۵۰ را از مسافت ۲ کیلومتری شناسائی کردم و نظریاتم را ارائه نمودم. فرمانده تیپ قول داد، به هر قیمتی باشد این حمله را اجراء کند. شاید برای آیندگان این روش دستور دادن و فرماندهی کردن جالب به نظر نیاید، ولی حقیقت امر در سال اول جنگ این بود که برتری نسبی با دشمن بود و بیش از چهارصد کیلومتر عرض جبهه که با ۴ لشکر و ۲ تیپ مستقل از آن دفاع می‌شد به ما اجازه نمی‌داد، نیروئی از جبهه‌ای برداریم و در یک جبهه دیگر تمرکز

بهتری ایجاد کنیم تا حمله کنیم. به عنوان شاهد مثال، احتیاط نیروی زمینی در منطقه ۴ لشکر و ۲ تیپ مستقل، یک گروه رزمی به نام ۲۰۱ شامل یک گروهان تانک و یک گروهان مکانیزه بود که در دزفول مستقر بود. در نتیجه ما مجبور بودیم در هر منطقه با همان نیروهایی که در محل بودند عملیات تعرضی را اجراء کنیم.

لازم به یادآوری است که در سال اول جنگ (تا عملیات ثامن الائمه) شرکت سپاه پاسداران و نیروهای بسیج مردمی در عملیات در سطح محدودی بود و معمولاً در هر عملیات از چند صد نفر تجاوز نمی کرد و آن ها هم معمولاً فقط در حمله شرکت می کردند و پس از اجراء حمله منطقه را به دست نیروهای ارتشی می سپردند و منطقه را ترک می کردند.

به هر حال تیپ ۸۴ با اصرار من، آمادگی خود را برای اجراء تکی به تپه ۳۵۰ اعلام کرد و طرح عملیاتی سلمان را تهیه نمود و من آن را تأیید کردم و قرار شد در اوایل مرداد اجراء کند. بنابراین طرح گردان ۱۱۱ پیاده تیپ تقویت شده با یک گروهان تانک از مواضع مقدم پدافندی خود که در حدود ۳ کیلومتری تپه ۳۵۰ بود پیشروی می کرد و تپه را تصرف و تأمین می نمود. سایر یگان های تیپ به مأموریت پدافندی ادامه می دادند. این طرح در ۱۲ مرداد به مرحله اجراء گذاشته شد که در آن موقع من در مرخصی بودم و در منطقه خوزستان نبودم. بر مبنای گزارشاتی که در مدارک عملیاتی ثبت شده، جریان این حمله چنین بوده است، گردان ۱۱۱ پیاده به فرماندهی سرهنگ دوم بیرانوند مأموریت داشت تک کند و هدف تعیین شده را که تپه ۳۵۰ و تپه های اطراف آن بود تصرف و تأمین نماید. این سری تپه ها در شمال شرقی دشت عباس و غرب تپه سپتون بودند و بین تپه ۳۵۰ و تپه سپتون دهلیزی وجود داشت که از شرق تپه شاوریه به سمت شمال ادامه داشت و به کرانه رودخانه کرخه می رسید با تصرف و تحکیم تپه ۳۵۰، هم دشت عباس و هم دهلیز شرقی، زیر دید و تیر مستقیم نیروهای ما قرار می گرفت. تصرف این تپه می توانست مبنای پیشروی تیپ ۸۴ پیاده و یگان های لشکر ۲۱ پیاده از تپه های

شمال محورهای پای پل، علی‌گروه‌زد به سمت جنوب باشد و به تدریج به نیروهای دشمن فشار وارد کند تا به غرب تپه‌های علی‌گروه‌زد و شاوریه عقب‌نشینی کنند و خط سرپل نیروهای ما در غرب رودخانه کرخه تا عمق حدود ۱۵ کیلومتر توسعه یابد.

حمله تیپ ۸۴ در ساعت ۰۲۰۰ روز ۱۲ مرداد ۶۰ آغاز شد و گردان ۱۱۱ پیاده پس از ۲ ساعت راه‌پیمائی تاکتیکی در ساعت ۰۴۰۰ به خط عزیمت رسید. گرچه جزئیات جریان حمله در مدارک در دسترس درج نشده بود. ولی مدارک موجود نشان می‌دهد که مقاومت دشمن در این حمله چندان سخت نبوده و احتمالاً عناصر تأمینی دشمن در روی تپه ۳۵۰ و تپه‌های اطراف آن بوده‌اند، چنان‌که تلفات گردان ۱۱۱ پیاده ۱۳ نفر شهید و ۲۱ نفر مجروح بوده است.

جریان حوادث این نبرد در ۱۲ مرداد چنین گزارش شده است. قرارگاه مقدم به نیروی زمینی گزارش داد، تیپ ۸۴ پیاده از ساعت ۰۲۰۰ روز ۱۲ مرداد یک تک هماهنگ شده اجراء کرد و تپه‌های ۳۵۰ و ۳۱۰ و ۳۴۳ را تصرف کرد و مشغول تحکیم هدف می‌باشد، دشمن متواری شده است، تیپ آماده خنثی کردن هرگونه پاتک دشمن می‌باشد.

توپخانه لشکر ۲۱ پیاده و گروه ۵۵ توپخانه، عملیات تیپ ۸۴ را پشتیبانی کردند. به منظور پیش‌بینی احتمال پاتک دشمن، قرارگاه جنوب به لشکر ۲۱ پیاده و گروه ۵۵ توپخانه که در منطقه پای‌پل کرخه مستقر بودند، دستور داد، آماده باشند بنابه دستور تیپ ۸۴ پیاده را تقویت و پشتیبانی نمایند.

نیروهای متجاوز پس از این‌که متوجه تصرف تپه ۳۵۰ به وسیله تیپ ۸۴ پیاده شدند، تلاش کردند در همان روز ۱۲ مرداد، عناصر تیپ را عقب برانند و مانع تحکیم هدف تیپ ۸۴ شوند. ولی گردان ۱۱۱ پیاده موفق شد، پاتک‌های دشمن را خنثی کند و مواضع اشغالی را تحکیم نماید.

در ساعت ۱۲۱۵ روز ۱۲ مرداد، نیروی هوایی دشمن در پشتیبانی عناصر زمینی وارد عمل شد و به گردان ۱۱۱ پیاده حمله کرد. به درخواست تیپ ۸۴ نیروی هوایی ما وارد عمل شد و از ساعت ۱۴۳۰ فضای منطقه را در دست گرفت.

تلاش دشمن برای عقب راندن گردان ۱۱۱ پیاده شدید شد. تیپ از سمت دهلیز شرقی احساس نگرانی کرد و از قرارگاه مقدم جنوب درخواست کرد، یک واحد از لشکر ۲۱ پیاده به تپه سپتون اعزام شود و این دهلیز را کنترل کند و قرارگاه جنوب به لشکر ۲۱ دستور داد یک گروهان پیاده از تیپ یک مستقر در غرب پای پل به منطقه یاد شده بفرستد و از فرمانده نیروی زمینی کسب اجازه کرد که از یگان‌های دیگر نیز یک واحد به منطقه نبرد تیپ ۸۴ اعزام شود. به لشکر ۹۲ زرهی ابلاغ کرد، یک گروه رزمی تانک از تیپ ۲ زرهی که در احتیاط لشکر بود، آماده باشد، بنابه دستور به دزفول اعزام کند. فرمانده نیرو با پیشنهاد قرارگاه جنوب موافقت کرد و ابلاغ نمود فرمانده قرارگاه مقدم هر اقدام مقدور را به عمل آورد و هدف اشغالی تیپ ۸۴ نگه‌داری شود.

به هر حال در روز ۱۲ مرداد، گردان ۱۱۱ توانست مواضع اشغالی را نگه دارد، ولی گزارش روز ۱۳ مرداد نشان می‌دهد که دشمن در اجرای پانک‌های خود موفق شد، عناصر گردان ۱۱۱ پیاده را از تپه ۳۴۳ عقب براند و از دست دادن این تپه امتیاز بزرگی را از گردان ۱۱۱ گرفت. در ۱۳ مرداد، قرارگاه جنوب به لشکر ۲۱ دستور داد، سریعاً گروهان پیاده را در غرب تپه سپتون به منطقه نبرد گردان ۱۱۱ پیاده تیپ ۸۴ اعزام کند و به نیروی زمینی جریان از دست دادن تپه ۳۲۳ را گزارش داد. در این گزارش اعلام نمود که حدود یک تیپ نیروی متجاوز، شامل ۲ گردان تانک و یک گردان مکانیزه در مقابل گردان ۱۱۱ پیاده قرار داشته، گردان توانسته است تپه ۳۵۰ و ۳۱۰ را حفظ کند، ولی منطقه دهلیز و تپه ۳۴۳ به تصرف دشمن درآمد و درگیری به شدت ادامه دارد. ضمناً قرارگاه جنوب به تیپ ۸۴ دستور داد، به هر ترتیبی شده مقاومت کند و هدف‌های تصرف شده را حفظ نماید و به گروه هوانیروز دستور داد، به واحدهای دشمن در مقابل منطقه حمله تیپ ۸۴

تک کند و مانع پیشروی یگان‌های دشمن گردد. به کلیه توپخانه‌های منطقه پای پل دستور داده شد. آتش‌های پشتیبانی را به منطقه تپه ۳۵۰ و شاوریه اجراء نمایند. یک واحد دشمن از ساعت ۰۷۳۰ روز ۱۳ مرداد وارد دهلیز شرقی تپه‌های ۳۵۰ و ۳۴۳ شد و به سمت آبادی چگری پیشروی نمود، ولی با اعزام گروهان پیاده از لشکر ۲۱ به غرب تپه سپتون جلو پیشروی دشمن در دهلیز سد گردید و پهلوی شرقی منطقه تک تپه ۸۴ تأمین شد و تا غروب روز ۱۳ مرداد موقعیت تپه ۸۴ در منطقه تپه ۳۵۰ تحکیم گردید.

در ۱۴ مرداد قرارگاه جنوب خلاصه وضعیت تک تطبیق شده تپه ۸۴ را چنین گزارش داد. پیشروی تپه از ساعت ۰۲۰۰ روز ۱۲ مرداد با گردان ۱۱۱ پیاده، سپاه پاسداران و نیروی نامنظم آغاز شد. نیروهای حمله‌ور در ساعت ۰۴۰۰ به با دشمن درگیر شدند. استعداد دشمن در منطقه حمله حدود ۲ گردان تانک و یک گردان مکانیزه بود و علی‌رغم گرمای شدید و منطقه کوهستانی و برتری دشمن، عناصر حمله‌ور تپه ۸۴ موفق شدند، تا ساعت ۱۸۰۰ تپه‌های ۳۵۰ و ۳۱۰ و ۲۹۰ و ۲۷۰ و قسمتی از تپه ۳۴۳ را تصرف کنند. دشمن تاکنون ۵ بار پاتک کرده ولی موفق نشده است عناصر تپه ۸۴ را عقب براند. در این عملیات تلفات خودی ۱۳ شهید و ۲۱ مجروح و تلفات دشمن بیش از ۲۲۰ نفر کشته و مجروح و ده‌ها وسیله منهدم گردید. نیروهای متجاوز در ساعت ۰۶۰۰ روز ۱۴ بار دیگر پاتک کردند، ولی در ساعت ۰۸۰۰ پاتک دشمن خنثی شد و وضعیت کلی این منطقه تثبیت گردید.

در بالا گفته شد که در منطقه عملیات تپه ۸۴، به ژاندارمری دهلران نیز مسئولیت عملیاتی واگذار شده بود و به علت شرایط طبیعی و وسعت منطقه عملیات، هماهنگی کامل بین تپه و فرماندهان ژاندارمری در تفکیک مسئولیت وجود نداشت، ولی عدم تفاهم کامل، مسئله خاصی را به وجود نیاورد.

مسئله دیگر هماهنگی در منطقه این تیپ حضور فعال استاندار ایلام (مهندس ابراهیمی) در صحنه عملیات در اوایل جنگ بود، گرچه حضور ایشان در صحنه عملیات، کمک‌های مؤثری به بسیج نیروهای مردمی منطقه و وارد کردن آن‌ها به صحنه عملیات می‌کرد، ولی طبعاً به علت مقام دولتی که ایشان در منطقه داشت، سبب دخالت ایشان در مسائل نظامی منطقه می‌شد که در بعضی موارد هماهنگ نبود. به عنوان مثال، ایشان شخصی بنام آقای قاضی را به عنوان نماینده خود به ستاد تیپ ۸۴ معرفی کرد که در تمام مدت طرح‌ریزی‌های عملیاتی شرکت نماید و تیپ برای اجازه شرکت آقای قاضی در ستاد عملیاتی تیپ از قرارگاه جنوب کسب تکلیف کرد و قرارگاه جنوب با این امر موافقت نکرد و این امر طبعاً مورد نظر استاندار نبود، ولی در این تیپ نیز مانند کلیه یگان‌های ارتش، به ترتیبی که طول جنگ افزایش می‌یافت، هماهنگی بین نیروهای ارتشی با رزمندگان غیر ارتشی بیشتر میشد و ناهماهنگی‌ها کمتر میشد.

۵- پشتیبانی‌های مردمی

منطقه عملیات تیپ ۸۴ از جمله مناطقی بود که به علت علاقه‌مندی استاندار ایلام از آغاز جنگ و حتی از آغاز نبردهای محدود مرزی، حضور مردم در صحنه نبرد احساس شد و مقامات کشوری از طریق استانداری ایلام برای کمک به نیروهای رزمنده ارتشی بسیج شدند. نیروهای بسیج مردمی آن موقع جزو سپاه پاسداران نبودند و مستقل عمل می‌کردند و در دفاع از زادگاه اجدادی و خانه و کاشانه خود، بارزندگان ارتشی همکاری کردند و با وجود فقر عمومی که در این منطقه وجود دارد، در حدود توان خود از عناصر تیپ پشتیبانی نمودند و می‌توان گفت در بنیان‌گذاری بسیج مردمی برای پشتیبانی از رزمندگان میهن اسلامی اهالی منطقه ایلام سهم به‌سزائی داشتند.

۶- مسائل اطلاعاتی در عملیات تیپ ۸۴ پیاده (سال اول جنگ)

الف- جو

نظر به این که این بررسی مربوط به یک دوره عملیاتی یک ساله است و در این مدت شرایط جوی هر روز در تغییر است، از بیان چگونگی شرایط جوی صرف نظر می‌شود.

ب- زمین

لازم به یادآوری است که گرچه استقرار پادگانی تیپ ۸۴ در خرم‌آباد بود، ولی از زمان تشکیل این تیپ، منطقه عملیاتی آن، همان منطقه بین عین‌خوش تا مهران بود و در سال‌های آخر اختلاف سیاسی سال ۱۳۴۸ تا ۱۳۵۳ بین ایران و عراق نیز که منجر به عقد قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر گردید، تیپ ۸۴ در منطقه دهلران و مهران مستقر شد، لذا پرسنل قدیمی تیپ به منطقه مورد بحث آشنایی کافی داشتند. اما کادر فرماندهی این تیپ مانند سایر یگان‌ها، عموماً جوان و جدید بودند و این امر یکی از ضعف‌های اطلاعاتی تیپ بود و حتی در شروع برخوردهای مرزی از اوایل شهریور ۱۳۵۹ نیز یگان‌های تیپ ۸۴ به منطقه دهلران مهران اعزام نشدند. زیرا بیشتر یگان‌های این تیپ در کردستان درگیر بودند. پس از جدی شدن تهدید در اواخر شهریور ۱۳۵۹ عناصر این تیپ به منطقه دهلران و مهران اعزام شد. به عنوان نمونه این ضعف، فرمانده تیپ سرهنگ پیاده ستاد رزمی بود که مدت زمان کوتاهی بود به فرماندهی این تیپ منصوب شده بود و این افسر قبلاً در این منطقه خدمت نکرده بود و آشنائی کافی به خصوصیات منطقه نداشت.

حدود یک ماه بعد از شروع جنگ، سرهنگ کلانتری که خود اهل خرم‌آباد بود، به فرماندهی این تیپ منصوب شد و سرگرد پیاده پیرانوند که او نیز اهل خرم‌آباد بود و سال‌ها در تیپ دزفول خدمت کرده بود و آشنائی کامل به این منطقه داشت، به تیپ ۸۴ منتقل گردید و با حضور این دو افسر در تیپ، وضعیت کلی تیپ تغییرات جزئی کرد و

اطلاعات این افسران از زمین منطقه عملیات کمک مؤثری به گسترش منطقی یگان‌های تیپ نمود.

منطقه عملیات تیپ ۸۴ از غرب رودخانه دویرج (در غرب عین‌خوش) تا مرز مهران بود و این منطقه بجز دشت محدود دهلران که بین ارتفاعات حفرین در جنوب و ارتفاعات لرستان در شمال قرار دارد و دشت مهران که نسبتاً وسیع است، بقیه منطقه عموماً کوهستانی و صعب‌العبور است و به جز شهرهای دهلران و مهران هیچ‌گونه عارضه حساس نظامی دیگر ندارد. از نظر اقتصادی نیز فقط چاه‌های نفت ارتفاعات حمرین در بیات و غرب دهلران و چنگوله با ارزش است.

این منطقه از جنوب به شمال به وسیله ارتفاعات کبیرکوه و اناران کاملاً مسدود است و معبر وصولی با ارزشی به سمت شمال برای وصول به یک هدف تاکتیکی یا استراتژیکی مهم وجود ندارد و به طور کلی می‌توان گفت، از جنبه‌های بررسی نظامی و تاکتیکی، این منطقه حائز اهمیت قابل ملاحظه‌ای نیست. بهترین دلیل این امر آن است که ارتش متجاوز عراق نیز علاقه‌ای به اشغال کامل این منطقه و درگیر کردن یگان بزرگ برای نگه‌داری آن از خود نشان نداد. به خصوص بعد از سقوط مهران و عقب‌نشینی تیپ ۸۴ از دهلران، این منطقه حساسیت نظامی خود را از دست داد، ولی برای ما از نظر سیاسی و اقتصادی به هیچ‌وجه ارزش این منطقه کم نشده بود، زیرا این منطقه جزء لاینفکی از خاک میهن اسلامی ما است و یک وجب آن هم برای ما ارزش دارد. بنابراین پس گرفتن آن از متجاوزین عراقی، برای ما یک وظیفه قطعی و لازم بود.

خلاصه مشخصات کلی این منطقه از مرز مهران در غرب تا رودخانه دویرج در شرق دهلران چنین است. در مرز مهران دشت مهران قرار دارد که از خط مرز تا رودخانه چنگوله حدود ۴۰ کیلومتر عمق و ۲۰ کیلومتر عرض این دشت است در خط مرز غربی، عارضه طبیعی قابل ملاحظه‌ای وجود ندارد. رودخانه کنجان‌چم که در خط مرز است یک رودخانه کم‌آب و تقریباً فصلی است و سد کنجان‌چم که در حقیقت یک آب‌گیر کم

ارتفاعی است و برای هدایت کردن آب به کانال دشت مهران احداث شده در شمال این دشت قرار دارد.

لازم به یادآوری است که احداث این سد، یکی از علل اولیه بروز اختلافات بین ایران و عراق در سال‌های قبل از جنگ بود، زیرا این سد مانع رفتن آب رودخانه کنجان چم به داخل خاک عراق می‌شد و دشت زرباطیه و بدره در خاک عراق را دچار بی‌آبی می‌کرد. در شمال دشت مهران، ارتفاعات غربی ایلام و جنوبی پشت کوه و کبیرکوه قرار دارد و تنها معبر ارتباطی مهران با صالح‌آباد و ایلام جاده اصلی است که از وسط ارتفاعات می‌گذرد. جنوب دشت مهران ادامه ارتفاعات حمیرین است که خط مرز را تشکیل می‌دهد. در شرق دشت مهران، رودخانه چنگوله جریان دارد که یک رودخانه فصلی است و در تابستان بسیار کم آب می‌شود، ولی به علت داشتن مسیر کوهستانی به جز در محل پل چنگوله که در محور دهلران مهران ساخته شده، معبر دیگری ندارد.

از شرق دشت مهران تا میمک در غرب دهلران، منطقه کوهستانی است و جاده دهلران، مهران از وسط ارتفاعات می‌گذرد و جنوب این محور، ارتفاعات مرزی حمیرین است که تا معبر ربوط در جنوب شرقی موسیان هیچ‌گونه معبر مهمی ندارد، فقط معبر چیلات تا حدودی برای واحدهای کوچک قابل استفاده است. بالاخره آخرین قسمت این منطقه دشت دهلران است که بین رودخانه‌های میمه در غرب و دویرج در شرق واقع شده و شهر دهلران و بخش موسیان در این دشت قرار دارند.

از ارتفاعات مرزی حمیرین دو معبر باریک چیلات و بیات از خاک عراق به ایران وصل می‌شود که تا حدودی برای عملیات نظامی محدود قابل استفاده می‌باشد. از شرق رودخانه دویرج تا غرب رودخانه کرخه منطقه عین‌خوش به دشت عباس، تپه‌های شاوریه، و علی‌گره‌زد قرار دارند که ارتفاعات شمالی دید مسلط و نامحدودی به جنوب دارند و معابر کم‌ارزشی (از نظر نظامی) در این ارتفاعات وجود دارد که برای یک عملیات نسبتاً وسیع نظامی قابل استفاده نمی‌باشند. عوارض حساس این منطقه شهر دهلران و مهران است.

معاير وصولی عمده از خاک عراق به ایران و بالعکس، معايره بدره، زرباطيه، مهران- معبر علی غربی چيلات به دهلران، معبر بیات، دهلران و معبر پهلویی، علی غربی، ربوط، موسیان، دهلران، است و شمال ارتفاعات حميرين (شمال محور عين خوش دهلران مهران) به سمت شمال فقط معبر دهلران آبدانان به طور نسبی حائز اهمیت است- وضعیت میدان دید و تیر در دشت دهلران و مهران و دشت عباس نامحدود و در ارتفاعات کاملاً محدود است. اختفاء و پوشش به جز در دشت‌ها بسیار خوب است و از نظر موانع، ارتفاعات مرزی حميرين و ارتفاعات شمالی محور عين خوش دهلران مهران به جز در معاير محدود، مانع مهمی برای حرکات یگان‌های موتوریزه و مکانیزه می‌باشند و در معاير نیز بدون انجام کارهای جاده‌سازی حرکات به سادگی امکان‌پذیر نیست.

پ- وضعیت دشمن

نظر به این که سمت کلی این منطقه عملیات، سمت جانبی بود و با توجه به این که حرکت کلی نیروهای متجاوز عراق از غرب به شرق بود و منطقه مهران دهلران به علت شرایط زمین تقریباً منطقه رها شده بود، لذا این منطقه عملیات جبهه مشخص و مستقلی برای ارتش متجاوز عراق تشکیل نمی‌داد. همان شرایط تأمین جناحی که برای نیروهای ما بود برای دشمن هم بود و نیروهای متجاوز عراقی در منطقه عملیاتی دهلران دشت عباس نیروی ویژه‌ای اختصاصی نداده بودند. عناصری از لشکر ۱۰ زرهي و یک مکانیزه ارتش عراق که در منطقه عملیاتی غرب دزفول و شوش وارد عمل شده بودند، در جناح شمالی خود با تیپ ۸۴ ما مواجه بودند و نیروی ویژه‌ای برای نبرد با تیپ ۸۴ ما اختصاص نیافته بود. فقط عناصر تأمین لشکرهای ۱ و ۱۰ در جناح شمالی عين خوش و دشت عباس تأمین برقرار کرده بودند و در دشت دهلران حتی عنصر تأمین نیز برقرار نکرده بودند و گاه‌گاهی عناصر شناسائی لشکرهای متجاوز مستقر در این منطقه به شهر دهلران نزدیک می‌شدند و پس از اجرای تیراندازی محدود، به عنوان نمایش قدرت، به مواضع قبلی خود در حوالی رودخانه دویرج مراجعت می‌کردند.

۷- مسائل عملیاتی تیپ پیاده ۸۴ پیاده در سال اول جنگ

الف- برآورد وضعیت

اصولاً مأموریت تیپ ۸۴ پیاده در منطقه دهلران مهران به صورت یک مأموریت جنبی لشکر ۹۲ زرهی و سایر یگان‌های نیروی زمینی در این منطقه عملیات بود. زیرا همان‌گونه که در بررسی زمین منطقه عملیات بیان شد، این منطقه از نظر تاکتیک، یک منطقه نبرد مشخص و با ارزش مستقل نبود و قسمتی از منطقه عمومی عملیاتی خوزستان محسوب می‌شد. به همین علت در برآورد وضعیت ما، توجه خاصی به این منطقه نمی‌شد، زیرا امکان عکس‌العمل مناسب برای نیروی زمینی در این جبهه عریض وجود نداشت.

لشکر ۹۲ زرهی نیز در برآوردهای خود توجه اصلی را از کرانه‌های شرقی و غربی رودخانه دویرج شروع می‌کرد و به دو معبر عمده این منطقه که معبر عین‌خوش ربوط علی غربی و دوسلک فکه عماره بودند توجه می‌کرد و غیر از این هم نمی‌توانست بکند، زیرا وضعیت طبیعی زمین آن را ایجاب می‌کرد.

قبل از شروع عملیات جنگ تحمیلی، تیپ ۸۴ پیاده در کردستان درگیر بود و گرچه متأسفانه تا زمان تهیه این کتاب مدارک عملیاتی تیپ ۸۴ پیاده در دسترس قرار نگرفت، ولی حوادث و پیام‌های مبادله شده بین نیروی زمینی و لشکر ۹۲ زرهی نشان می‌دهد که تا اواخر شهریورماه ۱۳۵۹ عناصر تیپ ۸۴ پیاده در این منطقه نبوده است و عناصر لشکر ۹۲ زرهی مسئولیت منطقه دهلران را عهده‌دار بوده‌اند. مسئولیت منطقه مهران نیز از اواخر خرداد ماه ۱۳۵۹ به لشکر ۸۱ زرهی محول شده بود. بنابراین تیپ ۸۴ پیاده در این منطقه نبود تا برآورد وضعیت کند و طرح عملیاتی تهیه نماید، در نتیجه می‌توان گفت قبل از حمله عمومی ارتش عراق (اول مهرماه ۱۳۵۹) برای منطقه دهلران مهران طرح ویژه‌ای به وسیله یگانی تهیه نشده بود و طرح عملیات این منطقه در کل منطقه و در کل طرح عملیاتی خوزستان مبنی بر سدکردن پیشروی احتمالی ارتش عراق در

منطقه عین خوش و دوسلک بود. اجرای آفند متقابله، با لشکرهای ۱۶ و ۹۲ زرهی و بیرون راندن نیروهای متجاوز از خاک ایران منظور شده بود. ولی پس از آغاز جنگ عمومی و عدم امکان اجرای طرح عملیاتی ابوذر، وضعیت عملیاتی نیروی زمینی تغییر کرد و از جمله این تغییرات، مأموریت تیپ ۸۴ پیاده در تأمین جناح شمالی خوزستان بود که بر این اساس تیپ ۸۴ با نیروهای موجود خود در ارتفاعات شمال محور دشت عباس عین خوش دهلران تا چنگوله گسترش یافت و تأمین منطقه را در مقابل پیشروی احتمالی نیروهای متجاوز عراق به سمت شمال این محور برقرار کرد.

ب- سازمان رزمی

تیپ ۸۴ پیاده یک تیپ مستقل بود که دارای ۳ گردان پیاده، یک گردان تانک، یک گروهان سوارزهی، یک گردان توپخانه ۱۰۵ م م و عناصر پشتیبانی دیگری بود. در شروع جنگ تحمیلی یک گردان پیاده و یک آتشبار ۱۰۵ میلیمتری از عناصر این تیپ در پناه کردستان درگیر جنگ با ضد انقلابیون کردستان بود و ۲ گردان پیاده و یک گردان تانک تیپ به صورت گروه رزمی از دهلران تا صالح آباد گسترش داشت. ضمناً یک گردان توپخانه ۱۳۰ م م و یک آتشبار کاتیوشا در جریان جنگ در پشتیبانی این تیپ قرار گرفت و در ماه اول جنگ، هر ۳ گردان تیپ در منطقه بود، ولی بعد از نبرد میمک، گردان ۱۸۲ پیاده، با یک آتشبار ۱۰۵ م م به منطقه میمک اعزام شد. در منطقه دهلران تا مهران فقط ۲ گردان در اختیار تیپ باقی ماند. در مرداد ماه ۱۳۶۰ گردان ۱۸۲ پیاده مجدداً در اختیار تیپ ۸۴ قرار گرفت و در عملیات تک محدود به تپه ۳۵۰ که فقط گردان ۱۱۱ پیاده آن تیپ شرکت داشت، گردان ۱۸۲ پیاده در منطقه عملیاتی تیپ بود.

پ- طرح عملیاتی

در برآورد وضعیت بالا گفته شد که در مراحل اولیه عملیات، تیپ ۸۴ پیاده طرح مشخصی نداشت و اصولاً در منطقه دهلران و مهران نبود تا طرحی تهیه کند. پس از تثبیت وضعیت پدافندی نیروی زمینی در صحنه خوزستان که از دهه دوم مهرماه آغاز

شد، تیپ ۸۴ نیز به مواضع مشخصی هدایت شد، ولی به علت شرایط نامساعد عملیات، توجه چندانی به تهیه طرح‌های کلاسیک کتبی نمی‌شد و برای منطقه تیپ ۸۴ نیز طرحی تهیه نشده بود، اگر هم تهیه شده بود در اختیار قرارگاه نیروی زمینی نبود، ولی به هر حال تیپ براساس طرحی در منطقه گسترش یافته بود. در طرح کلی تیپ، گردان ۱۱۱ پیاده در شمال دشت عباس، گردان ۲۴۴ تانک در شمال دهلران و گردان ۱۸۲ پیاده در امتداد جاده دهلران زرین آباد مهران گسترش یافته بود و معابر نفوذی ارتفاعات این منطقه را پوشش داده بود. البته این طرح گسترش در زمان‌های مختلف عملیات تغییر کرد. ولی اساس کلی همین طرح بود و تغییرات آن چنان نبود که مبنای مأموریت را تغییر دهد.

اولین طرح یا دستور عملیاتی تیپ که در دسترس قرار گرفت دستور عملیاتی شماره یک صاعقه بود که بر مبنای طرح عملیاتی بدر نیروی زمینی در اسفند ماه ۱۳۵۹ تهیه و منتشر شد و یک طرح پوشش و پدافندی بود. در زمان تهیه این طرح فقط ۲ گردان رزمی در اختیار تیپ بود. بنابراین هر دو گردان در خط، در شمال دشت عباس و دهلران گسترش داشت و قسمت غربی منطقه به وسیله ژاندارمری پوشش داده شده بود.

دومین طرح در دسترس، طرح عملیاتی رعد ۲ بود که بر مبنای طرح عملیاتی پدافندی خندق قرارگاه مقدم جنوب در خرداد ماه ۱۳۶۰ تهیه شده بود و تغییری نسبت به طرح صاعقه نداشت، فقط در این طرح تأکید شده بود که تک‌های محدود و محلی طرح‌ریزی و اجراء گردد.

سومین طرح تیپ طرح عملیاتی سلمان بود که در مرداد ماه ۱۳۶۰ تهیه شده بود و این طرح برای تک محدود گردان ۱۱۱ پیاده به منظور تصرف تپه ۳۵۰ تهیه و منتشر شده بود، ولی اساس کلی طرح تیپ، همان مأموریت پوشش و تأمین بود.

ت- هدایت عملیات

تجاوزات مرزی ارتش متجاوز و مزدور امپریالیزم عراق در صحنه عملیات خوزستان، ابتدا از منطقه مهران و بعد دهلران آغاز گردید که شرح این تجاوزات در کتاب مقدمات جنگ تحمیلی و قسمتی در کتاب عملیات تیپ ۲ لشکر ۹۲ زرهی بیان شده است. برای یادآوری به طور اجمالی در این قسمت نیز بیان می‌شود. در زمان صلح و شرایط عادی، منطقه مهران و دهلران جزو منطقه مسئولیت سرزمین لشکر ۹۲ زرهی خوزستان بود و تا زمان تغییر مکان و استقرار تیپ ۸۴ پیاده در این منطقه، لشکر ۹۲ زرهی، عملیات نظامی را طرح‌ریزی و اجراء می‌کرد.

تجاوزات مرزی نیروهای متجاوز عراق از ۲۰ فروردین ۱۳۵۹ در منطقه مرزی دهلران آغاز شد و ارتش متجاوز ۲ گردان رزمی در جنوب غربی پاسگاه ژاندارمری چیلات متمرکز و برای مقابله با تهدید احتمالی این عناصر عراقی به دستور نیروی زمینی یک گروه رزمی از تیپ ۲ دزفول به دهلران اعزام شد و پس از ۴۸ ساعت به دزفول برگشت. ولی گروه رزمی لشکر ۹۲ زرهی مستقر عین خوش تقویت گردید تا در صورت لزوم پاسگاه مرزی چیلات را تقویت نماید.

در اوایل خرداد ۱۳۵۹ تحریکات مرزی ارتش متجاوز عراق در منطقه مهران از قوه به عمل درآمد و نظر به این که در اختلافات ۶ ساله ۱۳۴۸ تا ۱۳۵۳ تپه ۳۴۳ شمال غربی مهران، مهم‌ترین مسئله مورد اختلاف را تشکیل داده بود و این تپه در کنترل کامل نیروهای ما قرار گرفته بود، ارتش عراق اولین هدف خود را تصرف این تپه قرارداد و برای تصرف این تپه، پاسگاه‌های ژاندارمری منطقه مهران را زیر آتش توپخانه گرفت. وضعیت چنان جدی شد که به دستور نیروی زمینی یک واحد از تیپ ۲ لشکر ۹۲ زرهی به مهران اعزام شد و نبرد جدی بین نیروهای عراقی در مرز مهران در گرفت و تلفاتی به طرفین وارد شد و نیروهای متجاوز عراقی مجبور به عقب‌نشینی شدند و منطقه مرزی در کنترل کامل نیروهای مسلح ایران قرار گرفت. این عملیات تا ۲۲ خرداد ادامه داشت از آن به بعد منطقه موقتاً آرام شد و مسئولیت عملیاتی منطقه مهران به لشکر ۸۱ زرهی واگذار گردید.

از اواسط تیرماه مجدداً تحریکات مرزی ارتش عراق در مهران و دهلران شروع شد و پاسگاه‌های مرزی و چاه‌های نفت این منطقه مورد تهدید عناصر نفوذی عراق قرار گرفت. این تهدیدات و تجاوزات به طور متناوب تا آغاز جنگ عمومی اول مهرماه ۱۳۵۹ ادامه پیدا کرد.

از نیمه دوم شهریور ماه تجاوزات عناصر عراقی در منطقه مرزی دهلران شدیدتر شد. پاسگاه چیلات و چاه‌های نفت بیات مرکز تجاوزات بود و لشکر ۹۲ زرهی برای تقویت پاسگاه‌های ژاندارمری و تأمین چاه‌های نفت مجبور به اعزام نیرو گردید. نظر به این که برابر طرح ابوذر نیروی زمینی، منطقه دهلران جزو منطقه مسئولیت تیپ ۸۴ پیاده منظور شده بود، در ۱۸ شهریور لشکر ۹۲ زرهی از نیروی زمینی درخواست نمود، عناصر تیپ ۸۴ به منطقه دهلران اعزام شود و عناصر لشکر ۹۲ را تعویض و رها سازد. این درخواست لشکر در اواخر شهریور انجام شد و تیپ ۸۴ در منطقه دهلران مستقر گردید. در ۲۰ شهریور درگیری جدی بین مرزداران ایرانی با مزدوران عراقی در حوالی پاسگاه چیلات درگرفت و عناصر لشکر ۹۲ زرهی وارد عمل شدند و تهدید متجاوزین را خنثی کردند.

در دهه سوم شهریور، بر خوردهای مرزی منطقه چیلات و بیات روزه روزه شدیدتر شد و نبرد توپخانه و خمپاره به طور مداوم جریان پیدا کرد و بعضی روزها یگان‌های رزمی نیز وارد عمل شدند. ولی از آغاز جنگ سراسری، بر خلاف مقدمات جنگ تحمیلی تلاش نیروهای متجاوز در منطقه دهلران تقریباً به حالت رکود و توقف درآمد. با وجود این که به علت عقب‌نشینی تیپ ۲ زرهی دزفول، محور پای‌پل - عین‌خوش در کنترل کامل نیروهای متجاوز قرار گرفته بود، نیروهای متجاوز عراق علاقه‌ای به اشغال نظامی شهر دهلران نشان ندادند، فقط سعی کردند آن منطقه را با آتش و دیدبانی متناوب در کنترل نسبی داشته باشند. البته ارتش متجاوز، نیازی هم به اشغال عملی این منطقه نداشت،

زیرا با قطع راه ارتباطی عین خوش دهلران در شرق و صالح آباد مهران دهلران در غرب عملاً این منطقه از کنترل کامل ارتش ما نیز خارج شده بود.

حوادث منطقه عملیات دهلران مهران در آغاز جنگ سراسری چنین بوده است، تیپ ۸۴ پیاده، در دهه سوم شهریورماه در منطقه دهلران مهران صالح آباد گسترش داشته که مرکز اصلی تلاش تیپ در منطقه و دهلران بوده است. برابر گزارشی که در ۲۹ شهریور تیپ ۸۴ کرد. از عناصر این تیپ فقط گردان ۱۳۹ پیاده در کردستان بوده و فرمانده تیپ اظهار نموده است که چنانچه این گردان به تیپ ملحق نشود، به علت وسعت زیاد جبهه، تیپ قادر به مقابله با نیروهای متجاوز نخواهد بود. حمله عمومی و تلاش اصلی دشمن در منطقه غرب دزفول و شوش از محور علی غربی ربوط عین خوش آغاز گردید، ولی نیروهای متجاوز برای انهدام پاسگاه‌های مرزی ما، در تمام جبهه از جمله منطقه دهلران مهران حمله کردند.

وقایع کلی روز اول مهر در این منطقه که اولین روز حمله عمومی ارتش متجاوز بود، چنین گزارش شده است، ژاندارمری به ستاد مشترک اعلام کرد که از ساعت ۱۷۳۰ روز ۳۱ شهریور درگیری شدید در پاسگاه چیلات آغاز شد و دشمن در حال پیشروی از پل چیلات به سمت دهلران می‌باشد. لشکر ۹۲ زرهی گزارش داد یک واحد بزرگ زرهی دشمن با حدود ۲۰۰ دستگاه تانک از معبر ربوط گذشته و به سمت جاده مرزی موسیان فکه پیشروی کرده و کلیه پاسگاه‌های مرزی منطقه موسیان و دهلران را مورد تهدید قرار داده است. در این حمله دشمن موفق شد، راه عقب‌نشینی ۲ گروهان از گردان ۲۸۳ سوار زرهی را قطع کند و از گروهان سوم سوار زرهی ۳ دستگاه اسکورپیون و تعدادی وسائل دیگری غنیمت بگیرد. ژاندارمری موسیان گزارش داد، چنانچه کمک نرسد کلیه پاسگاه‌ها سقوط خواهد کرد. ستاد مشترک به استناد اعلام ژاندارمری، گزارش گروهان ژاندارمری موسیان را تأکید کرد.

در دوم مهر ستاد مشترک به استناد اعلام ژاندارمری به نیروی زمینی ابلاغ کرد، شهر مهران در ساعت ۱۵۳۰ امروز سقوط کرده است. در این روز لشکر ۹۲ زرهی گزارش داد با قطع جاده ارتباطی اندیمشک دهلران، این شهر در تهدید سقوط قرار گرفته و نیروهای دشمن وارد منطقه دهلران شده‌اند.

از مسائل حائز اهمیت این است که گزارش وضعیت این منطقه از طریق، تیپ ۸۴ به نیروی زمینی ارسال نشده و اگر هم ارسال شده در مدارک در دسترس ثبت نشده بود و گزارش وضعیت این منطقه از طریق ستاد مشترک و ژاندارمری به نیروی زمینی اعلام می‌شد. به همین علت تا زمان تهیه این کتاب، مدارک روشنی از چگونگی شرایط نبرد تیپ ۸۴ در منطقه دهلران در دسترس قرار نگرفت.

وضعیت عملیاتی منطقه دهلران از دوم تا هشتم مهر روشن نیست. در هشتم مهر، ستاد مشترک به نیروی زمینی ابلاغ کرد برابر اعلام هنگ ژاندارمری ایلام، گروهان ژاندارمری دهلران توانسته است با تیپ ۲ دزفول ارتباط (رادیویی) برقرار کند. از طریق فرمانده ژاندارمری دهلران، به فرمانده تیپ ۸۴ پیاده پیشنهاد شده اگر چند ساعت بیشتر مقاومت کنند، دشمن شکست می‌خورد و تغییر موضع می‌دهد. فرمانده گروهان ژاندارمری دهلران تقاضا کرده است، به هر طریق ممکن به تیپ ۸۴ دستور داده شود. با گروهان ژاندارمری دهلران همکاری کند تا دشمن عقب رانده شود. این پیام نشان می‌دهد که تا روز هشتم مهر وضعیت منطقه دهلران چندان بحرانی نبوده و فشار دشمن شدید نبوده است، ولی احتمالاً تزلزل روحیه به علت قطع خط مواصلاتی، در روحیه پرسنل تیپ ۸۴ ایجاد شده بود.

در ۱۲ مهر مجدداً ستاد مشترک به استناد گزارش ژاندارمری به نیروی زمینی ابلاغ کرد که هیچ‌یک از پاسگاه‌های مرزی منطقه دهلران و صالح‌آباد سقوط نکرده است و قرارگاه گروهان ژاندارمری موسیان سخت با دشمن درگیر است و تحت فشار شدید دشمن قرار گرفته است. این پیام نشان می‌دهد که فشار دشمن در منطقه موسیان و

دهلران از روز ۱۲ مهر یعنی ۱۲ روز پس از عقب راندن عناصر لشکر ۹۲ زرهی به عین خوش و علی گره زد و کرانه کرخه آغاز شده است.

همان گونه که قبلاً نیز اشاره شد، در دو هفته اول جنگ نیروی متجاوز، تلاش اصلی خود را در تصرف کرانه غربی کرخه در غرب دزفول و شوش به کار برده و در نظر داشته است، منطقه دهلران را بدون درگیری جدی و تحمل تلفات در کنترل بگیرد.

نظر به این که در اوایل جنگ، تیپ ۸۴ پیاده در کنترل عملیاتی قرارگاه غرب (باختران) بود، این قرارگاه در گزارش ۱۳ مهرماه وضعیت منطقه دهلران را چنین بیان کرده است. برابر گزارش تیپ ۸۴، به علت سقوط موسیان هیچ یگانی در آن منطقه مستقر نیست، دشمن در منطقه چیلات و چنگوله، یک تیپ زرهی با ۱۲۰ تانک و ۲۰۰ دستگاه خودرو وارد عمل کرده است و پس از سقوط موسیان شهر، دهلران به محاصره کامل دشمن درآمده که در صورت نرسیدن نیروی کمکی از راه زمین و هوا انهدام تیپ ۸۴ حتمی است.

قرارگاه غرب در گزارش روز ۱۴ مهر اعلام کرده است که در ساعت هشت روز ۱۳ مهر، نیروهای زرهی دشمن به طرف دهلران پیشروی کرده و تا ۱ کیلومتری دهلران به مهران رسیده اند، ولی بر اثر مقاومت تیپ ۸۴، ژاندارمری دهلران و سپاه پاسداران، دشمن مجبور به عقب نشینی شده و در ساعت ۱۳ همان روز، بخش موسیان به تصرف نیروهای خودی درآمده است.

در روز ۱۴ مهر لشکر ۹۲ گزارش داد، به استناد گزارش گروهان ژاندارمری موسیان وضع منطقه چیلات و بیات آرام است، کلیه پرسنل سالم هستند، ولی از لحاظ تدارکات در مضیغه هستند، این گزارشات نشان می دهد که اصولاً تا ۱۴ مهر فشار دشمن به تیپ ۸۴ پیاده در منطقه دهلران چندان شدید نبوده است و دشمن قصد نداشته، منطقه موسیان و دهلران را اشغال و برای نگهداری آن، یگانی را درگیر سازد. چنانچه عملیاتی انجام داده، به منظور تهدید نیروهای ما و عقب راندن تیپ ۸۴ بوده است. برای تأیید این

مطلب اشاره می‌شود که یک‌دسته مکانیزه از تیپ ۲ اشکر ۹۲ زرهی که جزو گروهان زیر امر تیپ ۸۴ در معبر بیات مستقر بود، تا دهه سوم مهر ماه در این منطقه باقی‌مانده بود، در صورتی که تیپ ۸۴ در ۱۵ مهرماه از دهلران عقب‌نشینی کرد و شرح این عقب‌نشینی به قرار زیر بوده است.

در ۱۵ مهر، ایستگاه رادار آبدانان اطلاع داد، عناصر تیپ ۸۴ پیاده تا نزدیکی آبدانان عقب‌نشینی کرده‌اند. فرمانده نیروی زمینی از طریق پایگاه هوایی دزفول و ایستگاه رادار آبدانان به فرمانده تیپ ۸۴ پیام فرستاد با این متن که، یک واحد نظامی در مقابل بمباران دشمن عقب‌نشینی نمی‌کند، دستور دهید فوراً به دهلران مراجعت کنند و تا صدور دستور بعدی از مواضع دهلران دفاع نمایند.

در روز ۱۶ مهر مجدداً نیروی زمینی به تیپ ۸۴ ابلاغ کرد که طبق اطلاع در روز ۱۵ مهر بدون مقاومت در مقابل تهدید دشمن منطقه را ترک کرده‌اید، فوراً به مواضع قبلی خود در حوالی دهلران مراجعت کنید و مواضع قبلی را اشغال و طرح اجرای عملیات تأخیری را در محور دهلران آبدانان تهیه و با کسب دستور از نیروی زمینی اجراء نمایند. در ۱۷ مهر تیپ ۸۴ پاسخ داد که این عقب‌نشینی با کسب اجازه از نیروی زمینی اجراء شده و درخواست کرد برای گزارش حضوری وضعیت، معاون تیپ سرهنگ ظهوری، به قرارگاه مقدم دزفول اعزام شود. فرمانده نیروی زمینی در ۱۸ مهر مجدداً تأکید کرد تیپ ۸۴ باید مواضع قبلی را در حوالی دهلران اشغال کند، ولی دیگر خیلی دیر شده بود و امکان این دستور از بین رفته بود. یک لشکر زرهی دشمن در منطقه موسیان عین‌خوش مواضع خود را مستحکم کرده بود و تیپ ۸۴ نیز تقریباً سازمان خود را از دست داده بود و امکان اجرای این دستور را نداشت و نتوانست آن را اجراء کند. به تیپ دستور داده شد معابر وصولی ارتفاعات شمال دشت عباس عین‌خوش دهلران را اشغال و مواضع پدافندی مناسب برای کنترل این معابر اشغال نماید.

در ۱۹ مهر، نیروی زمینی تصمیم گرفت در منطقه پای پل - کرخه علی‌گره‌زد عین‌خوش و پای پل کرخه دوسلک فکه با لشکر ۲۱ پیاده حمله کند و نیروهای متجاوز را تا غرب عین‌خوش دوسلک عقب براند و تیپ ۸۴ پیاده نیز در محور مورموری عین‌خوش حمله کند و منطقه عقب نیروهای متجاوز را در عین‌خوش قطع نماید. برای این منظور در ۲۰ مهر به تیپ ۸۴ دستور داده شد، آماده باشد بنا به دستور این حمله فرعی را اجراء کند. سرهنگ شهری نماینده تیپ در ۲۰ مهر به قرارگاه دزفول آمد و مذاکراتی درباره چگونگی عملیات عقب‌نشینی تیپ و طرح حمله انجام شد و طرح دفاعی تیپ، حضوری برای این افسر تشریح گردید. درباره علت عقب‌نشینی، نظر این افسر چنین بود که پس از قطع محور مواصلاتی اندیمشک دهلران، تزلزل شدیدی در روحیه پرسنل ایجاد شد و اغلب پرسنل حتی افسران آشنایی به محور آبدانان نداشتند و تصور کردند با قطع محور اندیمشک دهلران تمام آن‌ها به دست نیروهای عراقی اسیر خواهند شد. این اضطراب سبب شد که قدرت کنترل و فرماندهی تقریباً متلاشی گردد. به محض این‌که عناصری از نیروهای متجاوز برای اشغال دهلران از سمت موسیان حرکت کردند، اختلال بزرگی در یگان‌ها به وجود آمد و اغلب پرسنل به سمت ارتفاعات شمالی متواری شدند و فرماندهان نتوانستند آن‌ها را کنترل کنند و در این عقب‌نشینی، قسمت زیادی از وسائل سنگین و مهمات نیز برجای ماند و به دست نیروهای دشمن افتاد.

لازم به یادآوری است که در آغاز جنگ، تیپ ۸۴ پیاده در زیر امر فرماندهی غرب بود، پس از تشکیل فرماندهی جنوب که از ۱۵ مهر در دزفول فعال شد، در ۲۱ مهر به تیپ ۸۴ دستور داده شد، عناصری را که در غرب رودخانه چنگوله مستقر بودند، زیر امر قرارگاه غرب باقی بگذارد و بقیه عناصر تیپ زیر امر قرارگاه مقدم جنوب قرارگیرد. ضمناً برای تقویت تیپ ۸۴ به منظور آمادگی جهت حمله پشتیبانی لشکر ۲۱ پیاده، به تیپ ۵۵ هوابرد دستور داده شد، یک گردان از شیراز به خرم‌آباد اعزام کند، تا در زیر امر تیپ ۸۴

برای حمله مورد نظر به کاربرده شود. تیپ ۵۵ هوابرد، گردان ۱۳۵ را برای این مأموریت اعزام کرد. ضمناً برای بررسی حضوری وضعیت تیپ ۸۴، سرهنگ پورموسی افسر رکن سوم قرارگاه جنوب، به منطقه تیپ ۸۴ اعزام شد. این افسر خلاصه نتیجه بررسی خود را چنین گزارش داد که قسمت عمده وسائل و تجهیزات تیپ از بین رفته، حتی پرسنل پوشاک مناسب ندارند. از ۵۳ دستگاه تانک گردان فقط ۱۲ دستگاه تانک حرکت می‌کند، ولی توپ آن‌ها خراب است و تیراندازی دقیق نمی‌کنند.

در حمله ۲۳ مهرماه لشکر ۲۱ پیاده، چون هنوز گردان ۱۳۵ هوابرد به منطقه تیپ ۸۴ پیاده نرسیده بود، مأموریت آن تیپ حذف شد. البته حمله لشکر ۲۱ با شکست کامل مواجه گردید که جریان آن در کتاب مربوطه بیان شده است. تیپ ۸۴ پیاده از دهه سوم مهر، مواضع پدافندی را در دامنه ارتفاعات شمال دشت عباس عین‌خوش دهلران شناسائی و اشغال کرد. در یک خط‌دفاعی که در حقیقت یک خط پوشش و تأمین از کرانه غربی رودخانه کرخه در شرق آبادی چگری (حدود ۲۰ کیلومتری غرب) تا رودخانه چنگوله به عرض تقریبی ۲۰۰ کیلومتر بود، گسترش یافت و قریب ۱۷ ماه همین وضعیت را با تغییرات جزئی حفظ کرد و عملیات تیپ محدود به شناسائی و تأمین و گشتی و دستبرد و کمین گردید. در این مدت ۱۷ ماه، فقط یک عملیات تک محدود و محلی به وسیله گردان ۱۱۱ پیاده در تپه ۳۵۰ شمال شاوریه اجراء کرد که آن‌هم با موفقیت چشم‌گیری همراه نبود و نتوانست هدف را طوری تصرف و تحکیم کند که دشت‌عباس و دهلیز شرقی بین این تپه و تپه‌سپتون را در کنترل بگیرد.

نیروهای متجاوز نیز تلاش مهمی در منطقه گسترش این تیپ نشان ندادند و سعی کردند یگان‌های خود را تا حدودی از دامنه جنوبی ارتفاعات به سمت جنوب عقب بکشند تا در تیررس آتش مستقیم نیروهای ما قرار نگیرند. این دور شدن نیروهای دشمن سبب شد که گشتی‌های رزمی تیپ ۸۴ نتوانند در مدت زمان کوتاهی خود را به منطقه دشمن برسانند، نتیجه فعالیت گشتی‌های رزمی تیپ نیز چندان نتیجه‌بخش نبود.

گزارش حوادث منطقه مورد بحث بیشتر گزارشات اداری و پشتیبانی بود، نظریه این که محور مواصلاتی تیپ، یک راه مطمئن و مهندسی ساز نبود، به خصوص مسیر تدارکاتی یگان های خط مقدم جاده های کوهستانی بود، با شروع بارندگی های فصل پائیز و زمستان مشکلات پل سازی و راه سازی به وجود آمد و قسمتی از تلاش تیپ و نیروی زمینی صرف آماده کردن راه های تدارکاتی تیپ شد.

در ماه های اول جنگ استاندار ایلام آقای مهندس ابراهیمی تلاش کرد با بسیج عشایر منطقه و قرارداد آن ها در کنترل تیپ ۸۴ عملیات نامنظم یا منظم محدود در این منطقه انجام دهد، ولی این تلاش نیز نتیجه چشم گیری نداشت. نیروی زمینی یک واحد چریکی و نامنظم به فرماندهی سرهنگ عباس میرانی تشکیل داد و به منطقه چم شالان و چگری اعزام کرد. این واحد نامنظم، مدت ها در منطقه مستقر بودند، ولی عمل مهمی انجام ندادند و به طور کلی می توان گفت در سال اول جنگ، عملیات تیپ ۸۴ و عناصر دیگر مستقر در منطقه آن تیپ، از مأموریت تأمین و شناسائی و دستبردهای مختصر و اجرای آتش توپخانه به مواضع دشمن در اطراف محور پای پل عین خوش موسیان تجاوز نکرد. به علت رکود قابل ملاحظه نبرد در منطقه عملیات تیپ ۸۴، گردان ۱۳۵ هوابرد در اواخر آبان از منطقه آن تیپ به دزفول اعزام و زیر امر لشکر ۲۱ قرار گرفت. در دی ماه نیز گردان ۱۸۲ پیاده تیپ ۸۴ به منطقه میمک اعزام شد و با توجه به این که گردان ۱۳۹ پیاده این تیپ نیز در پاوه کردستان مستقر بود، عملاً برای تیپ گردان ۱۱۱ پیاده و ۲۴۴ (منها) تانک باقی ماند که آن هم کارائی رزمی کافی نداشتند. که البته به مرور وسائل و تجهیزات به آن ها واگذار شد. ولی به هر حال این دو گردان فقط می توانستند همان مأموریت پوشش و تأمین را اجراء کنند.

با توجه به وضعیت منطقه عملیات و شرایط یگان های تیپ که بیان شد، از ذکر جزئیات و مطالبی که در جریان عملیات اثر قابل توجهی نداشتند، صرف نظر می شود. فقط جریان تک محدود ۱۲ مرداد ماه ۵۹ به تپه ۳۵۰ به طور خلاصه بیان گردید. توصیه

می شود در صورتی که بررسی کنندگان دیگر بخواهند در جریان بیشتر حوادث این منطقه قرار گیرند، به بخش نمونه پیام‌ها و دستورات این کتاب مراجعه نمایند.

حمله مورد بحث تیپ ۸۴ پیاده، گرچه در سطح وسیعی نبود، ولی اهمیت تاکتیکی زیادی داشت، زیرا با تصرف این تپه، مواضع دشمن در تپه شاوریه به علی‌گزه زد مورد تهدید نیروهای ما قرار گرفت و آتش‌های دیدبانی شده توپخانه به منطقه دشت عباس و ارتفاعات اطراف آن هدایت شد و تیپ ۸۴ را از حالت رکود و سستی خارج کرد، ولی متأسفانه به علت حساسیت زیادی که دفاع منطقه سرپل برای نیروهای ما داشت، از این حمله امکان استفاده از موفقیت نشد و لشکر ۲۱ پیاده که در حقیقت این حمله تیپ ۸۴ برای تحکیم موقعیت وی اجراء شده بود، نتوانست از این حمله بهره‌برداری کند و سرپل را به سمت جنوب توسعه دهد در نتیجه وضعیت پدافندی این منطقه تا عملیات فتح‌المبین به مدت ۷ ماه در همین حالت باقی ماند.

پایان

بسمه تعالی

«معارف»، هیئت از جنس دین است

کواه جنگ بر این سرزمین است

حدیث اچ سه و هم هفت آذر

کتاب قصه فتح المبین است

معرفی هیئت معارف جنگ در کوتاه‌ترین کلام شعری:

- ❖ واژه‌های "معارف"، "هیئت" و "جنگ" در بیت اول، نام هیئت معارف جنگ را تداعی می‌کند.
 - ❖ واژه "گواه"، مأموریت ما را تبیین می‌کند که یعنی: شاهد لحظات جنگ بوده‌ایم و از طرفی چون گواه هستیم، موظف به گواهی دادن می‌باشیم.
 - ❖ حرف "بر"، نشان‌دهنده تحمیلی بودن جنگ است، وگرنه جا داشت که کلمه «در» آورده می‌شد.
- در بیت دوم به عملیات‌های مهم "اچ سه" نیروی هوایی و "هفت آذر" روز عملیات مروارید در دریا و همین‌طور نبرد زمینی "فتح‌المبین" به عنوان نمونه‌هایی از دفاع مقدس اشاره شده است.

تشریح نشان هیئت معارف جنگ

کتاب آسمانی قرآن، نماد علم و حکمت

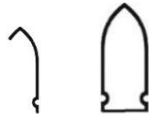
نشان جمهوری اسلامی ایران

دستخط و امضای شهید سپهبد علی صیادشیرازی
بنیانگذار هیئت معارف جنگ

هشت پر یا ستاره ایرانی (شمسه)، در
ابنیه و مساجد اسلامی و ایرانی، به یاد
هشتمین امام شیعیان حضرت امام
رضاع) استفاده شده است. انتخاب عدد
هشت، بیانگر هشت سال دفاع مقدس
است و دلیل وجود شمسه در نشان این
است که معارف جنگ برگرفته از مبانی
دینی و فرهنگ تشیع است.

مرمی فشنگ جنگ: یادآور جنگ تحمیلی

محراب (محل حرب و مبارزه با
نفس)، محل نماز که این واجب در
اول وقت برای شهید صیاد اهمیت
بالایی داشت

پلاک رزمندگان: یادآور جنگ و بدن های رها شده شهدا و جانبازان
در صحنه های نبرد

قلم: نماد فرهنگی

در نشان معارف جنگ از دو رنگ آبی و قرمز استفاده شده است که رنگ آبی، نشان دهنده پاکی و صفا،
صداقت، صلح و دوستی و رنگ قرمز، نشان دهنده روحیه شهادت طلبی و ایثار است.